

eul_wid: rfi-ab

Φιλόστρατος ὁ Ἀθηναῖος · Philostratus the Athenian

Lives of the Sophists

Βίοι Σοφιστῶν

Period: Ῥωμαϊκή [Roman](#)
Dialect: Ἀττικίζουσα λογοτεχνική [Atticizing Literary](#)
Domain: Ῥητορική [Oratory](#)
Format: Λόγος [Oration](#)

VS t 1 [t2] ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ ΒΙΟΙ ΣΟΦΙΣΤΩΝ. ΤΩΙ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΩΙ ΥΠΙΑΤΩΙ ΑΝΤΩΝΙΩΙ ΓΟΡΔΙΑΝΩΙ ΦΛΑΥΙΟΣ
ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ.

VS pref 479 (t1) Τοὺς φιλοσοφῆσαντας ἐν δόξῃ τοῦ σοφιστεῦσαι καὶ τοὺς οὕτω κυρίως προσρηθέντας σοφιστὰς
ἐς δύο βιβλία ἀνέγραψά σοι, γινώσκων μὲν, ὅτι καὶ γένος ἐστὶ σοι πρὸς τὴν τέχνην ἐς
Ἡρώδην τὸν σοφιστὴν ἀναφέροντι, μεμνημένος δὲ καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν
σπουδασθέντων ποτὲ ἡμῖν ὑπὲρ σοφιστῶν ἐν τῷ τοῦ Δαφναίου ἱερῷ. πατέρας δὲ οὐ
προσέγραψα, μὰ Δία, οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπ' εὐδοκίμων· οἶδα γὰρ δὴ καὶ Κριτίαν τὸν σοφιστὴν
οὐκ ἐκ πατέρων, ἀλλὰ Ὀμήρου δὴ μόνου σὺν τῷ πατρὶ ἐπιμνησθέντα, ἐπειδὴ θαῦμα δηλώσειν
ἔμελλε πατέρα Ὀμήρῳ ποταμὸν εἶναι. [5]

VS pref 480 καὶ ἄλλως οὐκ εὐτυχὲς τῷ βουλομένῳ πολλὰ εἰδέναι πατέρα μὲν τοῦ δεῖνος ἐξεπίστασθαι καὶ
μητέρα, τὰς δὲ περὶ αὐτὸν ἀρετὰς τε καὶ κακίας οὐ γινώσκειν, μηδ' ὅ τι κατῴρωσέ τε οὗτος
καὶ ἐσφάλη ἢ τύχη ἢ γνώμη. τὸ δὲ φρόντισμα τοῦτο, ἄριστε ἀνθυπάτων, καὶ τὰ ἄχθη σοι
κουφιεῖ τῆς γνώμης, ὥσπερ ὁ κρατὴρ τῆς Ἑλένης τοῖς Αἰγυπτίοις φαρμάκοις. ἔρρωσο
Μουσηγέτα. Τὴν ἀρχαίαν σοφιστικὴν ῥητορικὴν ἡγεῖσθαι χρὴ φιλοσοφοῦσαν· διαλέγεται μὲν
γὰρ ὑπὲρ ὧν οἱ φιλοσοφοῦντες, ἃ δὲ ἐκεῖνοι τὰς ἐρωτήσεις ὑποκαθήμενοι καὶ τὰ σμικρὰ τῶν
ζητουμένων προβιβάζοντες οὕτω φασι γινώσκειν, ταῦτα ὁ παλαιὸς σοφιστὴς ὡς εἰδὼς λέγει.
[5]

VS 1 480 προοίμια γοῦν ποιεῖται τῶν λόγων τὸ „οἶδα“ καὶ τὸ „γινώσκω“ καὶ „πάλαι διέσκεμμαι“ καὶ
„βέβαιον ἀνθρώπῳ οὐδέν“. ἡ δὲ τοιαύτη ιδέα τῶν προοιμίων εὐγένειάν τε προηχεῖ τῶν λόγων
καὶ φρόνημα καὶ κατάληψιν σαφεῖ τοῦ ὄντος. [10]

VS 1 481 ἤρμοσται δὲ ἡ μὲν τῇ ἀνθρωπίνῃ μαντικῇ, ἣν Αἰγύπτιοί τε καὶ Χαλδαῖοι καὶ πρὸ τούτων Ἴνδοι
ξυνέθεσαν, μυρίοις ἀστέρων στοχαζόμενοι τοῦ ὄντος, ἡ δὲ τῇ θεσπιωδῷ τε καὶ χρηστηριῳδει·
καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦ Πυθίου ἐστὶν ἀκούειν „οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης“
καὶ „τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς“ καὶ „Νέρων Ὀρέστης Ἀλκμαίων
μητροκτόνοι“ καὶ πολλὰ τοιαῦτα, ὥσπερ σοφιστοῦ, λέγοντος. Ἡ μὲν δὲ ἀρχαία σοφιστικὴ καὶ
τὰ φιλοσοφούμενα ὑποτιθεμένη διήει αὐτὰ ἀποτάδην καὶ ἐς μῆκος, διελέγετο μὲν γὰρ περὶ
ἀνδρείας, διελέγετο δὲ περὶ δικαιοσύνης, ἡρώων τε πέρι καὶ θεῶν καὶ ὅπῃ ἀπεσχημάτισται ἡ
ιδέα τοῦ κόσμου. ἡ δὲ μετ' ἐκείνην, ἣν οὐχὶ νέαν, ἀρχαίαν γάρ, δευτέραν δὲ μᾶλλον προσρητέον,
τοὺς πένητας ὑπετυπώσατο καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς ἀριστεὰς καὶ τοὺς τυράννους καὶ τὰς

ἐς ὄνομα ὑποθέσεις, ἐφ’ ἃς ἡ ἱστορία ἄγει. ἤρξε δὲ τῆς μὲν ἀρχαιοτέρας Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐν Θετταλοῖς, τῆς δὲ δευτέρας Αἰσχίνης ὁ Ἀτρομήτου τῶν μὲν Ἀθήνησι πολιτικῶν ἐκπεσῶν, Καρία δὲ ἐνομιλήσας καὶ Ῥόδῳ, καὶ μετεχειρίζοντο τὰς ὑποθέσεις οἱ μὲν [ἀπὸ Αἰσχίνου] κατὰ τέχνην, οἱ δὲ ἀπὸ Γοργίου κατὰ τὸ δόξαν. Σχεδίων δὲ πηγὰς λόγων οἱ μὲν ἐκ Περικλέους ῥύηται πρῶτου φασίν, ὅθεν καὶ μέγας ὁ Περικλῆς ἐνομίσθη τὴν γλῶτταν, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου Πύθωνος, ὃν Δημοσθένης μόνος Ἀθηναίων ἀνασχεῖν φησι θρασυνόμενον καὶ πολὺν ῥέοντα, οἱ δὲ Αἰσχίνου φασὶ τὸ σχεδιάζειν εὖρημα, τοῦτον γὰρ πλεύσαντα ἐκ Ῥόδου παρὰ τὸν Κᾶρα Μαύσωλον σχεδίῳ αὐτὸν λόγῳ ἦσαι. ^[5]

VS 1 482 ἐμοὶ δὲ πλεῖστα μὲν ἀνθρώπων Αἰσχίνης δοκεῖ σχεδιάσαι πρεσβεύων τε καὶ ἀποπρεβεύων συνηγορῶν τε καὶ δημηγορῶν, καταλιπεῖν δὲ μόνους τοὺς συγγεγραμμένους τῶν λόγων, ἵνα τῶν Δημοσθένους φροντισμάτων μὴ πολλῶν λείποιτο, σχεδίου δὲ λόγου Γοργίας ἄρξαι— παρελθὼν γὰρ οὗτος ἐς τὸ Ἀθηναίων θέατρον ἐθάρρησεν εἰπεῖν „προβάλλετε“ καὶ τὸ κινδύνευμα τοῦτο πρῶτος ἀνεφθέγγετο, ἐνδεικνύμενος δήπου πάντα μὲν εἰδέναι, περὶ παντὸς δ’ ἂν εἰπεῖν ἐφίεις τῷ καιρῷ—τοῦτο δ’ ἐπελθεῖν τῷ Γοργίᾳ διὰ τόδε Προδίκῳ τῷ Κεῖῳ συνεγγράπτῳ τις οὐκ ἀηδὴς λόγος· ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία φοιτῶσαι παρὰ τὸν Ἡρακλέα ἐν εἴδει γυναικῶν, ἐσταλμένοι ἢ μὲν ἀπατηλῷ τε καὶ ποικίλῳ, ἢ δὲ ὡς ἔτυχεν, καὶ προτείνουσαι τῷ Ἡρακλεῖ νέῳ ἔτι ἢ μὲν ἀργίαν καὶ τρυφήν, ἢ δὲ αὐχμὸν καὶ πόνους· καὶ τοῦ ἐπὶ πᾶσι διὰ πλειόνων συντεθέντος, τοῦ λόγου ἔμμισθον ἐπίδειξιν ἐποιεῖτο Πρόδικος περιφοιτῶν τὰ ἄσθη καὶ θέλων αὐτὰ τὸν Ὀρφέως τε καὶ Θαμύρου τρόπον, ἐφ’ οἷς μεγάλων μὲν ἡξιοῦτο παρὰ Θηβαίοις, πλειόνων δὲ παρὰ Λακεδαιμονίοις, ὡς ἐς τὸ συμφέρον τῶν νέων ἀναδιδάσκων ταῦτα· ὁ δὲ Γοργίας ἐπισκώπτων τὸν Πρόδικον, ὡς ἔωλά τε καὶ πολλάκις εἰρημμένα ἀγορεύοντα, ἐπαφῆκεν ἑαυτὸν τῷ καιρῷ. ^[5]

VS 1 483 οὐ μὴν φθόνου γε ἤμαρτεν· ἦν γάρ τις Χαιρεφῶν Ἀθήνησιν, οὐχ ὃν ἡ κωμῳδία πύξινον ἐκάλει, ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὑπὸ φροντισμάτων ἐνόσει τὸ αἶμα, ὃν δὲ νυνὶ λέγω, ὕβριν ἤσκει καὶ ἀναιδῶς ἐτώθαζεν. οὗτος ὁ Χαιρεφῶν τὴν σπουδὴν τοῦ Γοργίου διαμασώμενος „διὰ τί“ ἔφη „ὦ Γοργία, οἱ κύαμοι τὴν μὲν γαστέρα φυσῶσι, τὸ δὲ πῦρ οὐ φυσῶσιν;“ ὁ δὲ οὐδὲν ταραχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐρωτήματος „τουτὶ μὲν“ ἔφη „σοὶ καταλείπω σκοπεῖν, ἐγὼ δὲ ἐκεῖνο πάλα οἶδα, ὅτι ἡ γῆ τοὺς νάρθηκας ἐπὶ τοὺς τοιούτους φύει.“ Δεινότητά δὲ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τοὺς σοφιστὰς ὀρῶντες ἐξεῖργον αὐτοὺς τῶν δικαστηρίων, ὡς ἀδίκῳ λόγῳ τοῦ δικαίου κρατοῦντας καὶ ἰσχύοντας παρὰ τὸ εὐθύ, ὅθεν Αἰσχίνης καὶ Δημοσθένης προὔφερον μὲν αὐτὸ ἀλλήλοις, οὐχ ὡς ὄνειδος δέ, ἀλλὰ ὡς διαβεβλημένον τοῖς δικάζουσιν, ἰδίᾳ γὰρ ἡξίουσαν ἀπ’ αὐτοῦ θαυμάζεσθαι. καὶ Δημοσθένης μὲν, εἰ πιστέα Αἰσχίνῃ, πρὸς τοὺς γνωρίμους ἐκόμπαζεν, ὡς τὴν τῶν δικαστῶν ψῆφον πρὸς τὸ δοκοῦν ἑαυτῷ μεταγαγόν, Αἰσχίνης δὲ οὐκ ἂν μοι δοκεῖ πρεσβεῦσαι παρὰ Ῥοδίοις, ἃ μὴπω ἐγίνωσκον, εἰ μὴ καὶ Ἀθήνησιν αὐτὰ ἐσπουδάκει. ^[25]

VS 1 484 Σοφιστὰς δὲ οἱ παλαιοὶ ἐπωνόμαζον οὐ μόνον τῶν ῥητόρων τοὺς ὑπερφωνοῦντάς τε καὶ λαμπρούς, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς ζῆν εὐροία ἐρμηνεύοντας, ὑπὲρ ὧν ἀνάγκη προτέρων λέγειν, ἐπειδὴ οὐκ ὄντες σοφισταί, δοκοῦντες δὲ παρῆλθον ἐς τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην. α’. Εὐδοξος μὲν γὰρ ὁ Κνίδιος τοὺς ἐν Ἀκαδημία λόγους ἱκανῶς ἐκφροντίσας ὁμῶς ἐνεγράφη τοῖς σοφισταῖς ἐπὶ τῷ κόσμῳ τῆς ἀπαγγελίας καὶ τῷ σχεδιάζειν εὔ, καὶ ἡξιοῦτο τῆς τῶν σοφιστῶν ἐπωνυμίας καθ’ Ἑλλήσποντον καὶ Προποντίδα κατὰ τε Μέμφιν καὶ τὴν ὑπὲρ Μέμφιν Αἴγυπτον, ἣν Αἰθιοπία τε ὀρίζει καὶ τῶν ἐκείνη σοφῶν οἱ Γυμνοί. β’. ^[15]

VS 1 485 Λέων δὲ ὁ Βυζάντιος νέος μὲν ὢν ἐφοῖτα Πλάτωνι, ἐς δὲ ἄνδρας ἥκων σοφιστὴς προσεεργήθη πολυειδῶς ἔχων τοῦ λόγου καὶ πιθανῶς τῶν ἀποκρίσεων. Φιλίππῳ μὲν γὰρ στρατεύοντι ἐπὶ Βυζαντίους προαπαντήσας „εἰπέ μοι, ὦ Φίλιππε,“ ἔφη „τί παθὼν πολέμου ἄρχεις;“ τοῦ δὲ εἰπόντος „ἡ πατρίς ἢ σὴ καλλίστη πόλεων οὔσα ὑπηγάγετό με ἐρᾶν αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ

θύρας τῶν ἐμαυτοῦ παιδικῶν ἦκω“ ὑπολαβὼν ὁ Λέων „οὐ φοιτῶσιν“ ἔφη „μετὰ ξιφῶν ἐπὶ τὰς τῶν παιδικῶν θύρας οἱ ἄξιοι τοῦ ἀντερᾶσθαι, οὐ γὰρ πολεμικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ μουσικῶν οἱ ἐρῶντες δέονται“. καὶ ἡλευθέρου τὸ Βυζάντιον Δημοσθένους μὲν πολλὰ πρὸς Ἀθηναίους εἰπόντος, Λέοντος δὲ ὀλίγα πρὸς αὐτὸν Φίλιππον. καὶ πρεσβέων δὲ παρ’ Ἀθηναίους οὗτος ὁ Λέων ἐστασίαζε μὲν πολὺν ἤδη χρόνον ἢ πόλις καὶ παρὰ τὰ ἥθη ἐπολιτεύετο, παρελθὼν δ’ ἐς τὴν ἐκκλησίαν προσέβαλεν αὐτοῖς ἀθρόον γέλωτα ἐπὶ τῷ εἶδει, ἐπειδὴ πίων ἐφαίνετο καὶ περιττός τὴν γαστέρα, ταραχθεὶς δὲ οὐδὲν ὑπὸ τοῦ γέλωτος „τί“, ἔφη „ὦ Ἀθηναῖοι, γελᾶτε; ἢ ὅτι παχὺς ἐγὼ καὶ τοσοῦτος; ἔστι μοι καὶ γυνὴ πολλῶ παχυτέρα, καὶ ὁμονοοῦντας μὲν ἡμᾶς χωρεῖ ἡ κλίνη, διαφερομένους δὲ οὐδὲ ἡ οἰκία“, καὶ ἐς ἔν ἦλθεν ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἄρμοσθεις ὑπὸ τοῦ Λέοντος σοφῶς ἐπισχεδιάσαντος τῷ καιρῷ. γ’. Δίας δὲ ὁ Ἐφέσιος τὸ μὲν πείσμα τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας ἐξ Ἀκαδημίας ἐβέβλητο, σοφιστὴς δὲ ἐνομίσθη διὰ τὸδε τὸν Φίλιππον ὁρῶν χαλεπὸν ὄντα τοῖς Ἑλλήσιν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατεύειν ἔπεισε, καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνας διεξῆλθε λέγων, ὥς δέον ἀκολουθεῖν στρατεύοντι, καλὸν γὰρ εἶναι καὶ τὸ ἔξω δουλεύειν ἐπὶ τῷ οἴκοι ἐλευθεροῦσθαι. ^[30]

VS 1 486 δ’. Καὶ Καρνεάδης δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν σοφισταῖς ἐγράφετο, φιλοσόφως μὲν γὰρ κατεσκευάστο τὴν γνώμην, τὴν δὲ ἰσχὺν τῶν λόγων ἐς τὴν ἄγαν ἤλαυνε δεινότητα. ε’. Οἶδα καὶ Φιλόστρατον τὸν Αἰγύπτιον Κλεοπάτρα μὲν συμφιλοσοφοῦντα τῇ βασιλίδι, σοφιστὴν δὲ προσρηθέντα, ἐπειδὴ λόγου ἰδέαν πανηγυρικὴν ἤρμοστο καὶ ποικίλην, γυναικὶ ξυνών, ἢ καὶ αὐτὸ τὸ φιλολογεῖν τρυφὴν εἶχεν, ὅθεν καὶ παρῶδουν τινὲς ἐπ’ αὐτῷ τὸδε τὸ ἐλεγείον· πανσόφου ὀργὴν ἴσχε Φιλοστράτου, ὃς Κλεοπάτρα νῦν προσομιλήσας τοῖος ἰδεῖν πέφαται. ς’. Καὶ Θεόμνηστον δὲ τὸν Ναυκρατίτην ἐπιδήλως φιλοσοφήσαντα ἢ περιβολὴ τῶν λόγων ἐς τοὺς σοφιστὰς ἀπήνεγκεν. ζ’. Δίωνα δὲ τὸν Προυσαῖον οὐκ οἶδ’ ὅ τι χρή προσειπεῖν διὰ τὴν ἐς πάντα ἀρετὴν, Ἀμαλθείας γὰρ κέρας ἦν, τὸ τοῦ λόγου, συγκείμενος μὲν τῶν ἄριστα εἰρημένων τοῦ ἀρίστου, βλέπων δὲ πρὸς τὴν Δημοσθένους ἡχὴ καὶ Πλάτωνος, ἢ, καθάπερ αἱ μαγάδες τοῖς ὀργάνοις, προσηχεῖ ὁ Δίων τὸ ἑαυτοῦ ἴδιον ζῆν ἀφελεία ἐπεστραμμένη. ^[5]

VS 1 487 ἀρίστη δὲ ἐν τοῖς Δίωνος λόγοις καὶ ἡ τοῦ ἥθους κρᾶσις· ὕβριζούσαις τε γὰρ πόλεσι πλεῖστα ἐπιπλήξας οὐ φιλολοῖδορος, οὐδὲ ἀηδὴς ἔδοξεν, ἀλλ’ οἷον ἵππων ὕβριν χαλινῷ καταρτύνων μᾶλλον ἢ μάστιγι, πόλεων τε εὐνομουμένων ἐς ἐπαίνους καταστάς οὐκ ἐπαίρειν αὐτὰς ἔδοξεν, ἀλλ’ ἐπιστρέφειν μᾶλλον ὥς ἀπολουμένας, εἰ μεταβάλοιντο. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ τῆς ἄλλης φιλοσοφίας ἥθος οὐ κοινὸν οὐδὲ εἰρωνικόν, ἀλλὰ ἐμβριθῶς μὲν ἐγκείμενον, κεχρωσμένον δέ, οἷον ἡδύσματι, τῇ πραότητι. ὥς δὲ καὶ ἱστορίαν ἱκανὸς ἦν συγγράφειν, δηλοῖ τὰ Γετικά, καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐς Γέτας ἦλθεν, ὁπότε ἡλᾶτο. τὸν δὲ Εὐβοέα καὶ τὸν τοῦ ψιττακοῦ ἔπαινον καὶ ὅποσα οὐχ ὑπὲρ μεγάλων ἐσπούδασται τῷ Δίωνι, μὴ μικρὰ ἡγώμεθα, ἀλλὰ σοφιστικά, σοφιστοῦ γὰρ τὸ καὶ ὑπὲρ τοιούτων σπουδάζειν. Γενόμενος δὲ κατὰ τοὺς χρόνους, οὓς Ἀπολλωνίος τε ὁ Τυανεὺς καὶ Εὐφράτης ὁ Τύριος ἐφιλοσόφουν, ἀμφοτέροις ἐπιτηδεῖως εἶχε καίτοι διαφερομένοις πρὸς ἀλλήλους ἔξω τοῦ φιλοσοφίας ἥθους. ^[20]

VS 1 488 τὴν δὲ ἐς τὰ Γετικά ἔθνη πάροδον τοῦ ἀνδρὸς φυγὴν μὲν οὐκ ἀξιῷ ὀνομάζειν, ἐπεὶ μὴ προσετάχθη αὐτῷ φυγεῖν, οὐδὲ ἀποδημίαν, ἐπειδὴ τοῦ φανεροῦ ἐξέστη κλέπτων ἑαυτὸν ὀφθαλμῶν τε καὶ ὧτων καὶ ἄλλα ἐν ἄλλῃ γῇ πράττων δέει τῶν κατὰ τὴν πόλιν τυραννίδων, ὑφ’ ὧν ἡλαύνετο φιλοσοφία πᾶσα. φυτεύων δὲ καὶ σκάπτων καὶ ἐπαντλῶν βαλανείοις τε καὶ κήποις καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὑπὲρ τροφῆς ἐργαζόμενος οὐδὲ τοῦ σπουδάζειν ἡμέλει, ἀλλ’ ἀπὸ δυοῖν βιβλίοις ἑαυτὸν ξυνεῖχεν· ταυτὶ δὲ ἦν ὅ τε Φαίδων ὁ τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους ὁ κατὰ τῆς πρεσβείας. θαμίζων δὲ ἐς τὰ στρατόπεδα, ἐν οἷσπερ εἰώθει τρύχεσθαι, καὶ τοὺς στρατιώτας ὁρῶν ἐς νεώτερα ὁρμῶντας ἐπὶ Δομετιανῷ ἀπεσφαγμένῳ οὐκ ἐφείσατο ἀταξίαν ἰδὼν ἐκραγεῖσαν, ἀλλὰ γυμνὸς ἀναπηδήσας ἐπὶ βωμὸν ὑψηλὸν ἤρξατο τοῦ λόγου ὧδε· „αὐτὰρ

ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς,“ καὶ εἰπὼν ταῦτα καὶ δηλώσας ἑαυτὸν, ὅτι μὴ πτωχός, μηδὲ ὃν ᾤοντο, Δίων δὲ εἶη ὁ σοφός, ἐπὶ μὲν τὴν κατηγορίαν τοῦ τυράννου πολὺς ἔπνευσεν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐδίδασκεν ἀμείνω φρονεῖν τὰ δοκοῦντα Ῥωμαίοις πράττοντας. καὶ γὰρ ἡ πειθὴ τοῦ ἀνδρὸς οἷα καταθέλξαι καὶ τοὺς μὴ τὰ Ἑλλήνων ἀκριβοῦντας Τραιανὸς γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἀναθέμενος αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐς τὴν χρυσὴν ἄμαξαν, ἐφ’ ἧς οἱ βασιλεῖς τὰς ἐκ τῶν πολέμων πομπὰς πομπεύουσιν, ἔλεγε θαμὰ ἐπιστρεφόμενος ἐς τὸν Δίωνα „τί μὲν λέγεις, οὐκ οἶδα, φιλῶ δέ σε ὡς ἑμαυτόν“. Σοφιστικώτατοι δὲ τοῦ Δίωνος αἱ τῶν λόγων εἰκόνες, ἐν αἷς εἰ καὶ πολὺς, ἀλλὰ καὶ ἐναργὲς καὶ τοῖς ὑποκειμένοις ὅμοιος, ἦ’.

VS 1 489 Ὅμοίως καὶ Φαβωρίνον τὸν φιλόσοφον ἡ εὐγλωττία ἐν σοφισταῖς ἐκήρυττεν. ἦν μὲν γὰρ τῶν ἐσπερίων Γαλατῶν οὗτος, Ἀρελάτου πόλεως, ἡ ἐπὶ Ἡριδανῷ ποταμῷ ὥκισται, διφυῆς δὲ ἐτέχθη καὶ ἀνδρόθελος, καὶ τοῦτο ἐδηλοῦτο μὲν καὶ παρὰ τοῦ εἶδους, ἀγενεῖως γὰρ τοῦ προσώπου καὶ γηράσκων εἶχεν, ἐδηλοῦτο δὲ καὶ τῷ φθέγματι, ὀξυχηρὲς γὰρ ἠκούετο καὶ λεπτὸν καὶ ἐπίτονον, ὥσπερ ἡ φύσις τοὺς εὐνούχους ἤρμοκεν. θερμὸς δὲ οὕτω τις ἦν τὰ ἐρωτικά, ὡς καὶ μοιχοῦ λαβεῖν αἰτίαν ἐξ ἀνδρὸς ὑπάτου. διαφορὰς δὲ αὐτῷ πρὸς Ἀδριανὸν βασιλέα γενομένης οὐδὲν ἔπαθεν. ὅθεν ὡς παράδοξα ἐπεχρησώδεις τῷ ἑαυτοῦ βίῳ τρία ταῦτα Γαλάτης ὦν ἑλληνίζειν, εὐνούχος ὦν μοιχείας κρίνεσθαι, βασιλεῖ διαφέρεισθαι καὶ ζῆν. τοῦτι δὲ Ἀδριανοῦ ἔπαινος εἶη ἂν μᾶλλον, εἰ βασιλεὺς ὦν ἀπὸ τοῦ ἴσου διεφέρετο πρὸς ὃν ἐξῆν ἀποκτεῖναι. βασιλεὺς δὲ κρείττων, „ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρη,“ ἦν ὀργῆς κρατῆ, καὶ „θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφῶν βασιλῆων,“ ἦν λογισμῷ κολάζεται. βέλτιον δὲ ταῦτα ταῖς τῶν ποιητῶν δόξαις προσγράφειν τοὺς εὖ τιθεμένους τὰ τῶν βασιλέων ἥθη. Ἀρχιερεὺς δὲ ἀναρρηθεὶς ἐς τὰ οἴκοι πάτρια ἐφῆκε μὲν κατὰ τοὺς ὑπὲρ τῶν τοιούτων νόμους, ὡς ἀφειμένος τοῦ λειτουργεῖν, ἐπειδὴ ἐφιλοσόφει, τὸν δὲ αὐτοκράτορα ὀρῶν ἐναντίαν ἑαυτῷ θέσθαι διανοούμενον, ὡς μὴ φιλοσοφοῦντι, ὑπετέμετο αὐτὸν ὧδε· „ἐνύπνιον μοι,“ ἔφη „ὦ βασιλεῦ, γέγονεν, ὃ καὶ πρὸς σέ χρη’ εἰρησθαι· ἐπιστὰς γάρ μοι Δίων ὁ διδάσκαλος ἐνουθέτει με ὑπὲρ τῆς δίκης λέγων, ὅτι μὴ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ ταῖς πατρίσι γεγόναμεν· ὑποδέχομαι δὴ, ὦ βασιλεῦ, τὴν λειτουργίαν καὶ τῷ διδασκάλῳ πείθομαι.

VS 1 490 “ ταῦτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ διατριβὴν ἐπεποίητο, καὶ διῆγε τὰς βασιλείους φροντίδας ἀπονεύων ἐς σοφιστὰς τε καὶ φιλοσόφους, Ἀθηναίοις δὲ δεινὰ ἐφαίνετο καὶ συνδραμόντες αὐτοὶ μάλιστα οἱ ἐν τέλει Ἀθηναῖοι χαλκῆν εἰκόνα κατέβαλον τοῦ ἀνδρὸς ὡς πολεμιοτάτου τῷ αὐτοκράτορι· ὁ δὲ, ὡς ἤκουσεν, οὐδὲν σχετλιάσας οὐδὲ ἀγριάνας ὑπὲρ ὧν ὕβριστο „ῶνητ’ ἂν“ ἔφη „καὶ Σωκράτης εἰκόνα χαλκῆν ὑπ’ Ἀθηναίων ἀφαιρεθεὶς μᾶλλον ἢ πίων κώνειον.“ Ἐπιτηδειότατος μὲν οὖν Ἡρώδης τῷ σοφιστῇ ἐγένετο διδάσκαλόν τε ἡγουμένῳ καὶ πατέρα καὶ πρὸς αὐτὸν γράφοντι „πότε σε ἴδω καὶ πότε σου περιλείξω τὸ στόμα;“ ὅθεν καὶ τελευτῶν κληρονόμον Ἡρώδην ἀπέφηνε τῶν τε βιβλίων, ὅποσα ἐκέκτητο, καὶ τῆς ἐπὶ τῇ Ῥώμῃ οἰκίας καὶ τοῦ Αὐτοληκύθου. ἦν δὲ οὗτος Ἰνδὸς μὲν καὶ ἱκανῶς μέλας, ἄθυρμα δὲ Ἡρώδου τε καὶ Φαβωρίνου, ξυμπίνοντας γὰρ αὐτοὺς διῆγεν ἐγκαταμινύς Ἰνδοῖς Ἀττικὰ καὶ πεπλανημένη τῇ γλώττῃ βαρβαρίζων. Ἡ δὲ γενομένη πρὸς τὸν Πολέμωνα τῷ Φαβωρίνῳ διαφορὰ ἥρξατο μὲν ἐν Ἰωνίᾳ προσθεμένων αὐτῷ τῶν Ἐφεσίων, ἐπεὶ τὸν Πολέμωνα ἡ Σμύρνα ἐθαύμαζεν, ἐπέδωκε δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὕπατοι γὰρ καὶ παῖδες ὑπάτων οἱ μὲν τὸν ἐπαινοῦντες, οἱ δὲ τὸν, ἥρξαν αὐτοῖς φιλοτιμίας, ἡ πολλὴν ἐκκαίει φθόνον καὶ σοφοῖς ἀνδράσιν. συγγνωστοὶ μὲν οὖν τῆς φιλοτιμίας, τῆς ἀνθρωπείας φύσεως τὸ φιλότιμον ἀγῆρων ἡγουμένης, μεμπτέοι δὲ τῶν λόγων, οὓς ἐπ’ ἀλλήλους ξυνέθεσαν, ἀσελγὲς γὰρ λοιδορία, κἂν ἀληθὴς τύχη, οὐκ ἀφήσιν αἰσχύνῃς οὐδὲ τὸν ὑπὲρ τοιούτων εἰπόντα.

VS 1 491 τοῖς μὲν οὖν σοφιστῇ τὸν Φαβωρίνον καλοῦσιν ἀπέχρη ἐς ἀπόδειξιν καὶ αὐτὸ τὸ διενεχθῆναι αὐτὸν σοφιστῇ, τὸ γὰρ φιλότιμον, οὗ ἐμνήσθην, ἐπὶ τοὺς ἀντιτέχνους φοιτᾷ. Ἡρμοσταὶ δὲ τὴν

γλῶτταν ἀνειμένως μὲν, σοφῶς δὲ καὶ ποτίμως. ἐλέγετο δὲ σὺν εὐροίᾳ σχεδιάσαι. τὰ μὲν δὴ ἐς Πρόξενον μῆτ' ἂν ἐνθυμηθῆναι τὸν Φαβωρίνον μῆτ' ἂν ξυνθεῖναι, ἀλλ' εἶναι αὐτὰ μειρακίου φρόντισμα μεθύοντος, μᾶλλον δὲ ἐμοῦντος, τὸν δὲ ἐπὶ τῷ ἄρῳ καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν μονομάχων καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν βαλανείων γνησίους τε ἀποφαινόμεθα καὶ εὖ ξυγκειμένους, καὶ πολλῶ μᾶλλον τοὺς φιλοσοφούμενους αὐτῷ τῶν λόγων, ὧν ἄριστοι οἱ Πυρρώνειοι· τοὺς γὰρ Πυρρωνεῖους ἐφεκτικούς ὄντας οὐκ ἀφαιρεῖται καὶ τὸ δικάζειν δύνασθαι. Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν Ῥώμην μεστὰ ἦν σπουδῆς πάντα, καὶ γὰρ δὴ καὶ ὅσοι τῆς Ἑλλήνων φωνῆς ἀξύνετοι ἦσαν, οὐδὲ τούτοις ἀφ' ἡδονῆς ἢ ἀκρόασις ἦν, ἀλλὰ κἀκείνους ἔθελγε τῇ τε ἡχῇ τοῦ φθέγματος καὶ τῷ σημαίνοντι τοῦ βλέμματος καὶ τῷ ῥυθμῷ τῆς γλώττης. ^[20]

VS 1 492 ἔθελγε δὲ αὐτοὺς τοῦ λόγου καὶ τὸ ἐπὶ πᾶσιν, ὃ ἐκείνοι μὲν ὥδῃν ἐκάλουν, ἐγὼ δὲ φιλοτιμίαν, ἐπειδὴ τοῖς ἀποδεδειγμένοις ἐφυμνεῖται. Δίωνος μὲν οὖν ἀκοῦσαι λέγεται, τοσοῦτον δὲ ἀφέστηκεν, ὅσον οἱ μὴ ἀκούσαντες. Τοσαῦτα μὲν ὑπὲρ τῶν φιλοσοφησάντων ἐν δόξῃ τοῦ σοφιστεῦσαι. οἱ δὲ κυρίως προσρηθέντες σοφισταὶ ἐγένοντο οἷδε· Θ'. Σικελία Γοργίαν ἐν Λεοντίνοις ἤνεγκεν, ἐς ὃν ἀναφέρειν ἡγώμεθα τὴν τῶν σοφιστῶν τέχνην, ὥσπερ ἐς πατέρα· εἰ γὰρ τὸν Αἰσχύλον ἐνθυμηθείμεν, ὡς πολλὰ τῇ τραγωδίᾳ ξυνεβάλετο ἐσθῆτί τε αὐτὴν κατασκευάσας καὶ ὀκρίβαντι ὑψηλῷ καὶ ἡρώων εἶδεσιν ἀγγέλοις τε καὶ ἐξαγγέλοις καὶ οἷς ἐπὶ σκηνῆς τε καὶ ὑπὸ σκηνῆς χρή πράττειν, τοῦτο ἂν εἴη καὶ ὁ Γοργίας τοῖς ὁμοτέχνους· ὁρμῆς τε γὰρ τοῖς σοφισταῖς ἥρξε καὶ παραδοξολογίας καὶ πνεύματος καὶ τοῦ τὰ μεγάλα μεγάλως ἐρμηνεύειν, ἀποστάσεών τε καὶ προσβολῶν, ὑφ' ὧν ὁ λόγος ἡδίων ἑαυτοῦ γίγνεται καὶ σοβαρώτερος, περιεβάλλετο δὲ καὶ ποιητικὰ ὀνόματα ὑπὲρ κόσμου καὶ σεμνότητος. ὡς μὲν οὖν καὶ ῥᾶστα ἀπεσχεδίαζεν, εἴρηταί μοι κατὰ ἀρχὰς τοῦ λόγου, διαλεχθεὶς δὲ Ἀθήνησιν ἥδη γηράσκων εἰ μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐθαυμάσθη, οὐπω θαῦμα, ὃ δέ, οἶμαι, καὶ τοὺς ἐλλογιμωτάτους ἀνηρτήσατο, Κριτίαν μὲν καὶ Ἀλκιβιάδην νέω ὄντε, Θουκυδίδην δὲ καὶ Περικλέα ἥδη γηράσκοντε. ^[25]

VS 1 493 καὶ Ἀγάθων δὲ ὁ τῆς τραγωδίας ποιητής, ὃν ἡ κωμωδία σοφόν τε καὶ καλλιπεῖ οἶδε, πολλαχοῦ τῶν ἰάμβων γοργιάζει. Ἐμπρέπων δὲ καὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων πανηγύρεσι τὸν μὲν λόγον τὸν Πυθικὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἤχησεν, ἐφ' οὗ καὶ χρυσοῦς ἀνετέθη, ἐν τῷ τοῦ Πυθίου ἱερῷ, ὃ δὲ Ὀλυμπικός λόγος ὑπὲρ τοῦ μεγίστου αὐτῷ ἐπολιτεύθη. στασιάζουσιν γὰρ τὴν Ἑλλάδα ὁρῶν ὁμονοίας ξύμβουλος αὐτοῖς ἐγένετο τρέπων ἐπὶ τοὺς βαρβάρους καὶ πείθων ἄθλα ποιεῖσθαι τῶν ὅπλων μὴ τὰς ἀλλήλων πόλεις, ἀλλὰ τὴν τῶν βαρβάρων χώραν. ὃ δὲ ἐπιτάφιος, ὃν διῆλθεν Ἀθήνησιν, εἴρηται μὲν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων, [πεσοῦσιν] οὐς Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ ξὺν ἐπαίνοις ἔθαψαν, σοφία δὲ ὑπερβαλλούσῃ ζύγκειται· παροξύνων τε γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ Μήδους τε καὶ Πέρσας καὶ τὸν αὐτὸν νοῦν τῷ Ὀλυμπικῷ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὁμονοίας μὲν τῆς πρὸς τοὺς Ἑλληνας οὐδὲν διῆλθεν, ἐπειδὴ πρὸς Ἀθηναίους ἦν ἀρχῆς ἐρῶντας, ἦν οὐκ ἦν κτήσασθαι μὴ τὸ δραστήριον αἰρουμένους, ἐνδιέτριψε δὲ τοῖς τῶν Μηδικῶν τροπαίων ἐπαίνοις, ἐνδεικνύμενος αὐτοῖς, ὅτι τὰ μὲν κατὰ τῶν βαρβάρων τρόπαια ὕμνους ἀπαιτεῖ, τὰ δὲ κατὰ τῶν Ἑλλήνων θρήνους. ^[20]

VS 1 494 Λέγεται δὲ ὁ Γοργίας ἐς ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἐλάσας ἔτη μὴ καταλυθῆναι τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ γήρωος, ἀλλ' ἄρτιος καταβιῶναι καὶ τὰς αἰσθήσεις ἡβῶν. ἰ'. Πρωταγόρας δὲ ὁ Ἀβδηρίτης σοφιστὴς καὶ Δημοκρίτου μὲν ἀκροατῆς οἴκοι ἐγένετο, ὡμίλησε δὲ καὶ τοῖς ἐκ Περσῶν μάγοις κατὰ τὴν Ξέρξου ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἔλασιν. πατὴρ γὰρ ἦν αὐτῷ Μαΐανδρος πλούτῳ κατεσκευασμένος παρὰ πολλοὺς τῶν ἐν τῇ Θράκῃ, δεξάμενος δὲ καὶ τὸν Ξέρξην οἰκίᾳ τε καὶ δώροις τὴν ξυνουσίαν τῶν μάγων τῷ παιδὶ παρ' αὐτοῦ εὔρετο. οὐ γὰρ παιδεύουσι τοὺς μὴ Πέρσας Πέρσαι μάγοι, ἦν μὴ ὁ βασιλεὺς ἐφῆ. τὸ δὲ ἀπορεῖν φάσκειν, εἴτε εἰσὶ θεοί, εἴτε οὐκ εἰσὶ, δοκεῖ μοι Πρωταγόρας ἐκ τῆς Περσικῆς παιδεύσεως παρανομῆσαι· μάγοι γὰρ ἐπιθειάζουσι μὲν οἷς ἀφανῶς δρῶσι, τὴν δὲ

ἐκ φανεροῦ δόξαν τοῦ θεοῦ καταλύουσιν οὐ βουλόμενοι δοκεῖν παρ' αὐτοῦ δύνασθαι. διὰ μὲν δὴ τοῦτο πάσης γῆς ὑπὸ Ἀθηναίων ἡλάθη, ὥς μὲν τινες, κριθεῖς, ὥς δὲ ἐνίοις δοκεῖ, ψήφου ἐπενεχθείσης μὴ κριθέντι. νήσους δὲ ἐξ ἡπείρων ἀμείβων καὶ τὰς Ἀθηναίων τριήρεις φυλαττόμενος πάσαις θαλάτταις ἐνεσπαρμένας κατέδου πλέων ἐν ἀκατίῳ μικρῷ. τὸ δὲ μισθοῦ διαλέγεσθαι πρῶτος εὖρε, πρῶτος δὲ παρέδωκεν Ἑλλησι πρᾶγμα οὐ μεμπτόν, ἃ γὰρ σὺν δαπάνῃ σπουδάζομεν, μᾶλλον ἀσπαζόμεθα τῶν προῖκα. γνοὺς δὲ τὸν Πρωταγόραν ὁ Πλάτων σεμνῶς μὲν ἐρμηνεύοντα, ἐνυπτιάζοντα δὲ τῇ σεμνότητι καὶ που καὶ μακρολογώτερον τοῦ συμμέτρου, τὴν ἰδέαν αὐτοῦ μύθῳ μακρῷ ἐχαρακτήρισεν. ^[30]

VS 1 495

ια'. Ἰππίας δὲ ὁ σοφιστὴς ὁ Ἥλειος τὸ μὲν μνημονικὸν οὕτω τι καὶ γηράσκων ἔρρωτο, ὥς καὶ πεντήκοντα ὀνομάτων ἀπούσας ἅπαξ ἀπομνημονεύειν αὐτὰ καθ' ἣν ἤκουσε τάξιν, ἐσήγετο δὲ ἐς τὰς διαλέξεις γεωμετρίαν ἀστρονομίαν μουσικὴν ῥυθμούς, διελέγετο δὲ καὶ περὶ ζωγραφίας καὶ περὶ ἀγαλματοποιίας. ταῦτα ἐτέρωθι, ἐν Λακεδαιμόνι δὲ γένη τε διῆει πόλεων καὶ ἀποικίας καὶ ἔργα, ἐπειδὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ βούλεσθαι ἄρχειν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ ἔχαιρον. ἔστιν δὲ αὐτῷ καὶ Τρωικὸς διάλογος, οὐ λόγος· ὁ Νέστωρ ἐν Τροίᾳ ἀλούση ὑποτίθεται Νεοπτολέμῳ τῷ Ἀχιλλέως, ἃ χρὴ ἐπιτηδεύοντα ἄνδρα ἀγαθὸν φαίνεσθαι. πλεῖστα δὲ Ἑλλήνων πρεσβεύσας ὑπὲρ τῆς Ἥλιδος οὐδαμοῦ κατέλυσε τὴν ἑαυτοῦ δόξαν δημηγορῶν τε καὶ διαλεγόμενος, ἀλλὰ καὶ χρήματα πλεῖστα ἐξέλεξε καὶ φυλαῖς ἐνεγράφη πόλεων μικρῶν τε καὶ μειζόνων. παρῆλθε καὶ ἐς τὴν Ἰνυκὸν ὑπὲρ χρημάτων, τὸ δὲ πολίχνιον τοῦτο Σικελικοὶ εἰσιν, οὓς ὁ Πλάτων [τῷ Γοργίᾳ] ἐπισκώπτει. εὐδοκιμῶν δὲ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἔθελγε τὴν Ἑλλάδα ἐν Ὀλυμπίᾳ λόγοις ποικίλοις καὶ πεφροντισμένοις εὖ. ^[20]

VS 1 496

ἐρμήνευε δὲ οὐκ ἐλλιπῶς, ἀλλὰ περιττῶς καὶ κατὰ φύσιν, ἐς ὀλίγα καταφεύγων τῶν ἐκ ποιητικῆς ὀνόματα. ιβ'. Προδίκου δὲ τοῦ Κείου ὄνομα τοσοῦτον ἐπὶ σοφίᾳ ἐγένετο, ὥς καὶ τὸν Γρύλλου [Ξενοφῶντα] ἐν Βοιωτοῖς δεθέντα ἀκροᾶσθαι διαλεγόμενου, καθιστάντα ἐγγυητὴν τοῦ σώματος. πρεσβέων δὲ παρὰ Ἀθηναίους παρελθὼν ἐς τὸ βουλευτήριον ἱκανώτατος ἔδοξεν ἀνθρώπων, καίτοι δυσήκοον καὶ βαρὺ φθεγγόμενος. ἀνίχνευε δὲ οὗτος τοὺς εὐπατρίδας τῶν νέων καὶ τοὺς ἐκ τῶν βαθέων οἴκων, ὥς καὶ προζένους ἐκτῆσθαι ταύτης τῆς θήρας, χρημάτων τε γὰρ ἥττων ἐτύγχανε καὶ ἡδοναῖς ἐδεδώκει. τὴν δὲ Ἡρακλέους αἵρεσιν τὸν τοῦ Προδίκου λόγον οὐ κατ' ἀρχὰς ἐπεμνήσθη, οὐδὲ Ξενοφῶν ἀπηξίωσε μὴ οὐχὶ ἐρμηνεύσαι. καὶ τί ἂν χαρακτηρίζοιμεν τὴν τοῦ Προδίκου γλῶτταν, Ξενοφῶντος αὐτὴν ἱκανῶς ὑπογράφοντος; ιγ'. ^[15]

VS 1 497

Πῶλον δὲ τὸν Ἀκραγαντῖνον Γοργίας σοφιστὴν ἐξεμελέτησε πολλῶν, ὥς φασι, χρημάτων, καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πλουτούντων ὁ Πῶλος. εἰσὶ δέ, οἳ φασι καὶ τὰ πάρισα καὶ τὰ ἀντίθετα καὶ τὰ ὁμοιοτέλευτα Πῶλον εὐρηκέναι πρῶτον, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες, τῇ γὰρ τοιαύτῃ ἀγλαίᾳ τοῦ λόγου Πῶλος εὐρημένη κατεχρήσατο, ὅθεν ὁ Πλάτων διαπτύων αὐτὸν ἐπὶ τῇ φιλοτιμίᾳ ταύτῃ φησὶν· „ὦ λῶστε Πῶλε, ἵνα σε προσείπω κατὰ σέ.“ ιδ'. Οἱ δὲ καὶ Θρασύμαχον τὸν Καλχηδόνιον ἐν σοφισταῖς γράφοντες δοκοῦσιν μοι παρακούειν Πλάτωνος ταῦτ' εἶναι λέοντα ξυρεῖν καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον· δικογραφίαν γὰρ αὐτῷ προφέροντός ἐστὶ που ταῦτα καὶ τὸ ἐν δικαστηρίοις συκοφαντοῦντα τρίβεσθαι. ιε'. ^[15]

VS 1 498

Ἀντιφῶντα δὲ τὸν Ῥαμνούσιον οὐκ οἶδ', εἴτε χρηστὸν δεῖ προσεῖπεῖν, εἴτε φαῦλον. χρηστὸς μὲν γὰρ προσειρήσθω διὰ τὰδε· ἐστρατήγησε πλεῖστα, ἐνίκησε πλεῖστα, ἐξήκοντα τριήρεσι πεπληρωμέναις ἡΐξησεν Ἀθηναίους τὸ ναυτικόν, ἱκανώτατος ἀνθρώπων ἔδοξεν εἰπεῖν τε καὶ γνῶναι· διὰ μὲν δὴ ταῦτα ἐμοί τε ἐπαινετέος καὶ ἐτέρῳ. κακὸς δ' ἂν εἰκότως διὰ τὰδε φαίνοιτο· κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν, ἐδούλωσε τὸν Ἀθηναίων δῆμον, ἐλακώτισε κατ' ἀρχὰς μὲν ἀφανῶς, ὕστερον δ' ἐπιδήλως, τυράννων τετρακοσίων δῆμον ἐπαφῆκε τοῖς Ἀθηναίων πράγμασιν. Ῥητορικὴν δὲ τὸν Ἀντιφῶντα οἱ μὲν οὐκ οὖσαν εὐρεῖν, οἱ δ' εὐρημένην αὐξῆσαι,

γενέσθαι τε αὐτὸν οἱ μὲν αὐτομαθῶς σοφόν, οἱ δὲ ἐκ πατρός. πατέρα γὰρ εἶναι δὴ αὐτῷ Σώφιλον διδάσκαλον ῥητορικῶν λόγων, ὃς ἄλλους τε τῶν ἐν δυνάμει καὶ τὸν τοῦ Κλεινίου ἐπαίδευσεν. πιθανώτατος δὲ ὁ Ἀντιφῶν γενόμενος καὶ προσρηθείς Νέστωρ ἐπὶ τῷ περὶ παντός εἰπὼν ἂν πεῖσαι νηπενθεῖς ἀκροάσεις ἐπήγγειλεν, ὥς οὐδὲν οὕτω δεινὸν ἐρούντων ἄχος, ὃ μὴ ἐξελεῖν τῆς γνώμης. καθάπτεται δὲ ἡ κωμωδία τοῦ Ἀντιφῶντος ὡς δεινοῦ τὰ δικανικά καὶ λόγους κατὰ τοῦ δικαίου ξυγκειμένους ἀποδιδομένου πολλῶν χρημάτων αὐτοῖς μάλιστα τοῖς κινδυνεύουσιν. ^[20]

VS 1 499 τοῦτι ὁποῖαν ἔχει φύσιν, ἐγὼ δηλώσω· ἄνθρωποι κατὰ μὲν τὰς ἄλλας ἐπιστήμας καὶ τέχνας τιμῶσι τοὺς ἐν ἐκάστῃ αὐτῶν προὔχοντας καὶ θαυμάζουσι τῶν ἱατρῶν τοὺς μᾶλλον παρὰ τοὺς ἥττον, θαυμάζουσι δ' ἐν μαντικῇ καὶ μουσικῇ τὸν σοφώτερον, τὴν αὐτὴν καὶ περὶ τεκτονικῆς καὶ πασῶν βαναύσων τιθέμενοι ψῆφον, ῥητορικὴν δὲ ἐπαινοῦσι μὲν, ὑποπετεύουσι δὲ ὡς πανοῦργον καὶ φιλοχρήματον καὶ κατὰ τοῦ δικαίου ξυγκειμένην. γινώσκουσι δ' οὕτω περὶ τῆς τέχνης οὐχ οἱ πολλοὶ μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ τῶν σπουδαίων οἱ ἐλλογιμώτατοι· καλοῦσι γοῦν δεινοὺς ῥήτορας τοὺς ἱκανῶς μὲν συνιέντας, ἱκανῶς δὲ ἐρμηνεύοντας, οὐκ εὐφημον ἐπωνυμίαν τιθέμενοι τῷ πλεονεκτήματι. τούτου δὲ φύσιν τοιαύτην ἔχοντος οὐκ ἀπεικὸς ἦν, οἶμαι, γενέσθαι καὶ τὸν Ἀντιφῶντα κωμωδίας λόγον αὐτὰ μάλιστα κωμωδοῦσης τὰ λόγου ἄξια. Ἀπέθανε μὲν οὖν περὶ Σικελίαν ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου, τὰς δ' αἰτίας, ἐφ' αἷς ἀπέθανεν, Ἀντιφῶντι μᾶλλον ἢ Διονυσίῳ προσγράφομεν· διεφάυλιζε γὰρ τὰς τοῦ Διονυσίου τραγωδίας, ἐφ' αἷς ὁ Διονύσιος ἐφρόνει μείζον ἢ ἐπὶ τῷ τυραννεύειν, σπουδάζοντος δὲ τοῦ τυράννου περὶ εὐγενείας χαλκοῦ καὶ ἐρομένου τοὺς παρόντας, τίς ἡπειρος ἢ νῆσος, ἢ τὸν ἄριστον χαλκὸν φύει, παρατυχῶν ὁ Ἀντιφῶν τῷ λόγῳ „ἐγὼ ἄριστον“ ἔφη „οἶδα τὸν Ἀθήνησιν, οὗ γεγόνασιν Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνες. ^[5]

VS 1 500 “ ἐπὶ μὲν δὴ τούτοις ἀπέθανεν, ὡς ὑφέρπων τὸν Διονύσιον καὶ τρέπων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Σικελιώτας. ἤμαρτε δὲ ὁ Ἀντιφῶν πρῶτον μὲν τυράννῳ προσκρούων, ὑφ' ᾧ ζῆν ἥρητο μᾶλλον ἢ οἴκοι δημοκρατεῖσθαι, ἔπειτα Σικελιώτας μὲν ἐλευθερῶν, Ἀθηναίους δὲ δουλούμενος. καὶ μὴν καὶ τοῦ τραγωδίαν ποιεῖν ἀπάγων τὸν Διονύσιον ἀπῆγεν αὐτὸν τοῦ ῥάθυμειν, αἱ γὰρ τοιαῖδε σπουδαὶ ῥάθυμοι, καὶ οἱ τύραννοι δὲ αἰρετώτεροι τοῖς ἀρχομένοις ἀνειμένοι μᾶλλον ἢ ξυντείνοντες, εἰ γὰρ ἀνήσουσιν, ἥττον μὲν ἀποκτενοῦσιν, ἥττον δὲ δράζονται τε καὶ ἀρπάσσονται, τύραννος δὲ τραγωδίαις ἐπιτιθέμενος ἱατρῷ εἰκάσθω νοσοῦντι μὲν, ἑαυτὸν δὲ θεραπεύοντι· αἱ γὰρ μυθοποιαὶ καὶ αἱ μονωδίαὶ καὶ οἱ ῥυθμοὶ τῶν χορῶν καὶ ἡ τῶν ἡθῶν μίμησις, ὧν ἀνάγκη τὰ πλείω χρηστὰ φαίνεσθαι, μεταβάλλει τοὺς τυράννους τοῦ ἀπαραιτήτου καὶ σφοδροῦ, καθάπερ αἱ φαρμακοποσίαι τὰς νόσους. ταῦτα μὴ κατηγορίαν Ἀντιφῶντος, ἀλλὰ συμβουλίαν ἐς πάντας ἡγώμεθα τοῦ μὴ ἐκκαλεῖσθαι τὰς τυραννίδας, μηδὲ ἐς ὀργὴν ἄγειν ἥθη ὡμά. Λόγοι δ' αὐτοῦ δικανικοὶ μὲν πλείους, ἐν οἷς ἡ δεινότης καὶ πᾶν τὸ ἐκ τέχνης ἔγκειται, σοφιστικοὶ δὲ καὶ ἕτεροι μὲν, σοφιστικώτερος δὲ ὁ ὑπὲρ τῆς ὁμονοίας, ἐν ᾧ γνωμολογίαί τε λαμπραὶ καὶ φιλόσοφοι σεμνὴ τε ἀπαγγελία καὶ ἐπηνηθισμένη ποιητικοῖς ὀνόμασι καὶ τὰ ἀποτάδην ἐρμηνευόμενα παραπλήσια τῶν πεδίων τοῖς λείοις. ^[30] ¹⁵”

VS 1 501 Κριτίας δὲ ὁ σοφιστὴς εἰ μὲν κατέλυσε τὸν Ἀθηναίων δῆμον, οὕτω κακός—καταλυθείη γὰρ ἂν καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ δῆμος οὕτω τι ἐπηρεμένος, ὥς μηδὲ τῶν κατὰ νόμους ἀρχόντων ἀκροᾶσθαι— ἀλλ' ἐπεὶ λαμπρῶς μὲν ἐλακόνισε, προὔδιδου δὲ τὰ ἱερά, καθήρει δὲ διὰ Λυσάνδρου τὰ τεῖχη, οὓς δ' ἤλανε τῶν Ἀθηναίων τὸ στῆναί ποι τῆς Ἑλλάδος ἀφηρεῖτο πόλεμον Λακωνικὸν ἀνειπὼν ἐς πάντας, εἴ τις τὸν Ἀθηναῖον φεύγοντα δέξοιτο, ὡμότητι δὲ καὶ μαιφονία τοὺς τριάκοντα ὑπερεβάλλετο βουλευμάτος τε ἀτόπου τοῖς Λακεδαιμονίοις ξυνελάμβανεν, ὥς μηλόβοτος ἢ Ἀττικὴ ἀποφανθείη τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλης ἐκκενωθεῖσα, κάκιστος ἀνθρώπων ἔμοιγε φαίνεται ξυμπάντων, ὧν ἐπὶ κακίᾳ ὄνομα. καὶ εἰ μὲν ἀπαίδευτος ὧν ἐς τάδε

ὑπήχθη, ἔρρωτο ἂν ὁ λόγος τοῖς φάσκουσιν ὑπὸ Θετταλίας καὶ τῆς ἐκείνῃ ὁμιλίας παρεφθορέναι αὐτόν, τὰ γὰρ ἀπαίδευτα ἦθη εὐπαράγωγα πάντως ἐς βίου αἵρεσιν· ἐπεὶ δὲ ἄριστα μὲν ἦν πεπαιδευμένος, γνώμας δὲ πλείστας ἐρμηνεύων, ἐς Δρωπίδην δ' ἀναφέρων, ὃς μετὰ Σόλωνα Ἀθηναίοις ἤρξεν, οὐκ ἂν διαφύγοι παρὰ τοῖς πολλοῖς αἰτίαν τὸ μὴ οὐ κακίᾳ φύσεως ἀμαρτεῖν ταῦτα. καὶ γὰρ αὖ κακεῖνο ἄτοπον Σωκράτει μὲν τῷ Σωφρονίσκου μὴ ὁμοιωθῆναι αὐτόν, ᾧ πλείστα δὴ συνεφιλοσόφησε σοφωτάτῳ τε καὶ δικαιοτάτῳ τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ δόξαντι, Θετταλοῖς δ' ὁμοιωθῆναι, παρ' οἷς ἀγερωχία καὶ ἄκρατος καὶ τυραννικὰ ἐν οἴνῳ σπουδάζεται. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ Θετταλοὶ σοφίας ἡμέλουν, ἀλλ' ἐγοργίαζον ἐν Θετταλίᾳ μικραὶ καὶ μείζους πόλεις ἐς Γοργίαν ὁρῶσαι τὸν Λεοντῖνον, μετέβαλον δ' ἂν καὶ ἐς τὸ κριτιάειν, εἴ τινα τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἐπίδειξιν ὁ Κριτίας παρ' αὐτοῖς ἐποιεῖτο· ὁ δὲ ἡμέλει μὲν τούτου, βαρυτέρας δ' αὐτοῖς ἐποίει τὰς ὀλιγαρχίας διαλεγόμενος τοῖς ἐκεῖ δυνατοῖς καὶ καθαπτόμενος μὲν δημοκρατίας ἀπάσης, διαβάλλων δ' Ἀθηναίους, ὡς πλείστα ἀνθρώπων ἀμαρτάνοντας, ὥστε ἐνθυμουμένῳ ταῦτα Κριτίας ἂν εἴη Θετταλοὺς διεφθορῶς μᾶλλον ἢ Κριτίαν Θετταλοί. ^[5]

VS 1 502 Ἀπέθανε μὲν οὖν ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Θρασύβουλον, οἱ κατῆγον ἀπὸ φυγῆς τὸν δῆμον, δοκεῖ δ' ἐνίοις ἀνὴρ ἀγαθὸς γενέσθαι παρὰ τὴν τελευτήν, ἐπειδὴ ἐνταφίῳ τῇ τυραννίδι ἐχρήσατο· ἐμοὶ δὲ ἀποπεφάνθω μηδένα ἀνθρώπων καλῶς δὴ ἀποθανεῖν ὑπὲρ ὧν οὐκ ὀρθῶς εἴλετο, δι' ἃ μοι δοκεῖ καὶ ἡ σοφία τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὰ φροντισμάτα ἦττον σπουδασθῆναι τοῖς Ἑλλήσιν· εἰ γὰρ μὴ ὁμολογήσει ὁ λόγος τῷ ἦθει, ἀλλοτρίᾳ τῇ γλῶττι δόξομεν φθέγγεσθαι, ὥσπερ οἱ αὐλοὶ. Τὴν δὲ ἰδέαν τοῦ λόγου δογματίας ὁ Κριτίας καὶ πολυγνώμων σεμνολογήσαί τε ἱκανώτατος οὐ τὴν διθυραμβώδη σεμνολογίαν, οὐδὲ καταφεύγουσαν ἐς τὰ ἐκ ποιητικῆς ὀνόματα, ἀλλ' ἐκ τῶν κυριωτάτων συγκειμένην καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσαν. ^[20]

VS 1 503 ὁρῶ τὸν ἄνδρα καὶ βραχυλογοῦντα ἱκανῶς καὶ δεινῶς καθαπτόμενον ἐν ἀπολογίᾳ ἦθει, ἀττικίζοντά τε οὐκ ἄκρατῶς, οὐδὲ ἐκφύλως—τὸ γὰρ ἀπειρόκαλον ἐν τῷ ἀττικίζειν βάρβαρον— ἀλλ' ὥσπερ ἀκτίνων αὐγαὶ τὰ Ἀττικὰ ὀνόματα διαφαίνεται τοῦ λόγου. καὶ τὸ ἀσυνδέτως δὲ χωρίῳ προσβαλεῖν Κριτίου ὥρα, καὶ τὸ παραδόξως μὲν ἐνθυμηθῆναι, παραδόξως δ' ἀπαγγεῖλαι Κριτίου ἀγών, τὸ δὲ τοῦ λόγου πνεῦμα ἐλλιπέστερον μὲν, ἡδὺ δὲ καὶ λεῖον, ὥσπερ τοῦ Ζεφύρου ἢ αὔρα. ιζ'. Ἡ δὲ Σειρήν ἡ ἐφεστηκυῖα τῷ Ἰσοκράτους τοῦ σοφιστοῦ σήματι, ἐφέστηκε δὲ καὶ οἶον ἄδουσα, πειθῶ κατηγορεῖ τοῦ ἀνδρός, ἦν συνεβάλετο ῥητορικοῖς νόμοις καὶ ἦθεσι, πάρισα καὶ ἀντίθετα καὶ ὁμοιοτέλευτα οὐχ εὐρῶν πρῶτος, ἀλλ' εὐρημένοις εὖ χρησάμενος, ἐπεμελήθη δὲ καὶ περιβολῆς καὶ ῥυθμοῦ καὶ συνθήκης καὶ κρότου. ταυτὶ δ' ἡτοίμασέ που καὶ τὴν Δημοσθένους γλῶτταν· Δημοσθένης γὰρ μαθητὴς μὲν Ἰσαίου, ζηλωτὴς δὲ Ἰσοκράτους γενόμενος ὑπερεβάλετο αὐτὸν θυμῷ καὶ ἐπιφορᾷ καὶ περιβολῇ καὶ ταχυτῇτι λόγου τε καὶ ἐννοίας. ^[15]

VS 1 504 σεμνότης δ' ἡ μὲν Δημοσθένους ἐπεστραμμένη μᾶλλον, ἡ δὲ Ἰσοκράτους ἀβροτέρα τε καὶ ἡδίων. παράδειγμα δὲ ποιῶμεθα τῆς Δημοσθένους σεμνότητος· „πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθεῖρξας τηρῇ, δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δέ, ἃ ἂν ὁ θεὸς διδῷ, γενναίως.“ ἡ δὲ Ἰσοκράτους σεμνότης ὧδε κεκόσμηται· „τῆς γὰρ γῆς ἀπάσης τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης δίχα τετμημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δὲ Εὐρώπης καλουμένης, τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν συνθηκῶν εἴληφεν, ὥσπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμόμενος.“ Τὰ μὲν οὖν πολιτικὰ ὥκνει καὶ ἀπεφοίτα τῶν ἐκκλησιῶν διὰ τε τὸ ἐλλιπὲς τοῦ φθέγματος, διὰ τε τὸν Ἀθήνησιν φθόνον ἀντιπολιτευόμενον αὐτοῖς μάλιστα τοῖς σοφώτερόν τι ἐτέρου ἀγορεύουσιν. ^[15]

VS 1 505

ὅμως δ' οὐκ ἀπεσπούδαζε τῶν κοινῶν· τόν τε γὰρ Φίλιππον, ἐν οἷς πρὸς αὐτὸν ἔγραφεν, Ἀθηναίοις δῆπου διωρθοῦτο, καὶ οἷς περὶ τῆς εἰρήνης συνέγραφεν, ἀνεσκεύαζε τοὺς Ἀθηναίους τῆς θαλάττης, ὡς κακῶς ἐν αὐτῇ ἀκούοντας, [ὁ] πανηγυρικός τ'(ἐστὶν) αὐτῷ λόγος, ὃν διήλθεν Ὀλυμπίασι τὴν Ἑλλάδα πείθων ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατεύειν παυσαμένους τῶν οἴκοι ἐγκλημάτων. οὗτος μὲν οὖν εἰ καὶ κάλλιστος λόγων, αἰτίαν ὅμως παρέδωκεν, ὡς ἐκ τῶν Γοργίᾳ σπουδασθέντων ἐς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν συντεθείη. ἄριστα δὲ τῶν Ἰσοκράτους φροντισμάτων ὃ τε Ἀρχίδαμος ξύγκειται καὶ ὁ Ἀμάρτυρος, τοῦ μὲν γὰρ διήκει φρόνημα [Λακεδαιμονίους] τῶν Λευκτρικῶν ἀναφέρον καὶ οὐκ ἀκριβῆ μόνον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ ἡ ξυνθήκη λαμπρά, ἐναγώνιος δὲ ὁ λόγος, ὡς καὶ τὸ μυθῶδες αὐτοῦ μέρος, τὸ περὶ τὸν Ἡρακλέα καὶ τὰς βοῦς σὺν ἐπιστροφῇ ἐρμηνεύσθαι, ὁ δὲ Ἀμάρτυρος ἰσχὺν ἐνδείκνυται κεκολασμένην ἐς ῥυθμούς, νόημα γὰρ ἐκ νοήματος ἐς περιόδους ἰσοκῶλους τελευτᾷ. Ἀκροαταὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου πολλοὶ μὲν, ἐλλογιμώτατος δὲ Ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ, Θεόπομπον γὰρ τὸν ἐκ τῆς Χίου καὶ τὸν Κυμαῖον Ἐφορον οὗτ' ἂν διαβάλοιμι οὗτ' ἂν θαυμάσαιμι. [20]

VS 1 506 οἱ δὲ ἡγούμενοι τὴν κωμωδίαν καθάπτεσθαι τοῦ ἀνδρός, ὡς αὐλοποιοῦ, ἀμαρτάνουσιν, πατὴρ μὲν γὰρ αὐτῷ Θεόδωρος ἦν, ὃν ἐκάλουν αὐλοποιὸν Ἀθήνησιν, αὐτὸς δὲ οὕτε αὐλοῦς ἐγίνωσκεν οὔτε ἄλλο τι τῶν ἐν βαναυσίοις, οὐδὲ γὰρ ἂν οὐδὲ τῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰκόνας ἔτυχεν, εἴ τι τῶν εὐτελῶν εἰργάζετο. ἀπέθανε μὲν οὖν Ἀθήνησιν ἀμφὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη, ἕνα δὲ αὐτὸν ἡγώμεθα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων, ἐπειδὴ μετὰ Χαιρώνειαν ἐτελεύτα μὴ καρτερήσας τὴν ἀκρόασιν τοῦ Ἀθηναίων πταίσματος. ιη'. [10]

VS 1 507 Περὶ δὲ Αἰσχίνου τοῦ Ἀτρομήτου, ὃν φαμεν τῆς δευτέρας σοφιστικῆς ἄρξει, τάδε χρή ἐπεσκεφθαι· ἡ Ἀθήνησι δημαγωγία διειστήκει πᾶσα, καὶ οἱ μὲν βασιλεῖ ἐπιτήδειοι ἦσαν, οἱ δὲ Μακεδόσιν, ἐφέροντο δὲ ἄρα τὴν πρώτην τῶν μὲν βασιλεῖ χαριζομένων ὁ Παιανιεὺς Δημοσθένης, τῶν δὲ ἐς Φίλιππον ὀρώντων ὁ Κοθωκίδης Αἰσχίνης, καὶ χρήματα παρ' ἀμφοῖν ἐφοῖτα σφίσι, βασιλέως μὲν ἀσχολοῦντος δι' Ἀθηναίων Φίλιππον τὸ μὴ ἐπὶ Ἀσίαν ἐλάσαι, Φιλίππου δὲ πειρωμένου διαλύειν τὴν ἰσχὺν Ἀθηναίων, ὡς ἐμπόδισμα τῆς διαβάσεως. διαφορᾶς δ' ἦρξεν Αἰσχίνῃ καὶ Δημοσθένει καὶ αὐτὸ μὲν τὸ ἄλλον ἄλλῳ βασιλεῖ πολιτεύειν, ὡς δ' ἐμοὶ φαίνεται, τὸ ἐναντίως ἔχειν καὶ τῶν ἡθῶν, ἐξ ἡθῶν γὰρ ἀλλήλοις ἀντιξῶν φύεται μῖσος αἰτίαν οὐκ ἔχον. ἀντιξῶ δ' ἦσθην καὶ διὰ τὰδε· ὁ μὲν Αἰσχίνης φιλοπότης τε ἐδόκει καὶ ἡδὺς καὶ ἀνειμένος καὶ πᾶν τὸ ἐπίχαρι ἐκ Διονύσου ἡρηκώς, καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῖς βαρυστόνοις ὑποκριταῖς τὸν ἐν μειρακίῳ χρόνον ὑπετραγώδησεν, ὁ δ' αὖ συννεοφῶς τε ἐφαίνετο καὶ βαρὺς τὴν ὄφρυν καὶ ὕδωρ πίνων, ὅθεν [ἐν] δυσκόλοις τε καὶ δυστρόποις ἐνεγράφετο, καὶ πολλῷ πλεόν, ἐπειδὴ πρεσβεύοντε ζῶν ἐτέροις παρὰ τὸν Φίλιππον καὶ ὁμοδιαίτω ὄντε ὁ μὲν διακεχυμένος τε καὶ ἡδὺς ἐφαίνετο τοῖς συμπρέσβεσιν, ὁ δὲ κατεσκληκῶς τε καὶ αἰὶ σπουδάζων. [5]

VS 1 508 ἐπέτεινε δὲ αὐτοῖς τὴν διαφορὰν ὁ ὑπὲρ Ἀμφιφόλεως ἐπὶ τοῦ Φιλίππου λόγος, ὅτε δὴ ἐξέπεσε [μὲν] τοῦ λόγου ὁ Δημοσθένης, ὁ δ' Αἰσχίνης οὐδὲ τῶν ἀποβεβλημένων ποτὲ τὴν ἀσπίδα ἐνθυμουμένῳ τὸ ἐν Ταμύναις ἔργον, ἐν ᾧ Βοιωτοὺς ἐνίκων Ἀθηναῖοι ἀριστεῖα τούτου δημοσίᾳ ἐστεφανοῦτο τά τε ἄλλα καὶ χρησάμενος ἀμηχάνῳ τάχει περὶ τὰ εὐαγγέλια τῆς νίκης. διαβάλλοντος δὲ αὐτὸν Δημοσθένους, ὡς αἴτιον τοῦ Φωκικοῦ πάθους, ἀπέγνωσαν Ἀθηναῖοι τὴν αἰτίαν, ἐπὶ δὲ τῷ καταψηφισθέντι Ἀντιφῶντι ἦλῶ μὴ κριθεῖς, καὶ ἀφείλοντο αὐτὸν οἱ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ μὴ οὐ συνειπεῖν σφισιν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ. καὶ μὴν καὶ πυλαγόρας ἀναρρηθεὶς οὕτω παρὰ τοῖς πολλοῖς διαπέφευγε τὸ μὴ οὐκ αὐτὸς Ἐλατεῖα ἐπιστῆσαι τὸν Φίλιππον τὴν Πυλαίαν συνταράξας εὐπροσώποις λόγοις καὶ μύθοις. [20]

VS 1 509 Ἀθηνῶν δὲ ὑπεξῆλθεν οὐχὶ φεύγειν προσταχθείς, ἀλλ' ἀτιμία ἐξιστάμενος, ἥ ὑπήγετο ὑπὸ Δημοσθένει παῖ Κτησιφῶντι ἐκπεσὼν τῶν ψήφων. ἡ μὲν δὲ ὁρμὴ τῆς ἀποδημίας αὐτῷ παρὰ

τὸν Ἀλέξανδρον ἦν, ὡς αὐτίκα ἤξοντα ἐς Βαβυλῶνά τε καὶ Σοῦσα, καθορμισθεὶς δὲ ἐς τὴν Ἔφεσον καὶ τὸν μὲν τεθνάναι ἀκούων, τὰ δὲ τῆς Ἀσίας οὕτω ξυγκεκλυσμένα πράγματα, Ῥόδου εἶχετο, ἡ δὲ νῆσος ἀγαθὴ ἐνσπουδάσαι, καὶ σοφιστῶν φροντιστήριον ἀποφήνας τὴν Ῥόδον αὐτοῦ διητᾶτο θύων ἡσυχία τε καὶ Μούσαις καὶ Δωρίοις ἤθεσιν ἐγκαταμιγνὺς Ἀττικά. τὸν δὲ αὐτοσχέδιον λόγον ζὺν εὐροία καὶ θείως διατιθέμενος τὸν ἔπαινον τοῦτον πρῶτος ἠνέγκατο. τὸ γὰρ θείως λέγειν οὕτω μὲν ἐπεχωρίασε σοφιστῶν σπουδαῖς, ἀπ' Αἰσχίνου δ' ἤρξατο θεοφορήτῳ ὁρμῇ ἀποσχεδιάζοντος, ὥσπερ οἱ τοὺς χρησμοὺς ἀναπνέοντες. ἀκροατῆς δὲ Πλάτωνός τε καὶ Ἰσοκράτους γενόμενος πολλὰ καὶ παρὰ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἡγάγετο. σαφηνείας τε γὰρ φῶς ἐν τῷ λόγῳ καὶ ἀβρὰ σεμνολογία καὶ τὸ ἐπίχαρι σὺν δεινότητι καὶ καθάπαξ ἡ ἰδέα τοῦ λόγου κρεῖττων ἢ μιμήσει ὑπαχθῆναι. ^[20]

VS 1 510 Λόγοι δ' Αἰσχίνου κατ' ἐνίους μὲν καὶ τέταρτός τις Δηλιακὸς καταψευδόμενος τῆς ἐκείνου γλώττης. οὐ γὰρ ἂν ποτε τοὺς μὲν περὶ τὴν Ἀμφισσαν λόγους, ὅν ἢ Κιρραία χώρα καθιερώθη, εὐπροσώπως τε καὶ ζὺν ὥρᾳ διέθετο κακὰ βουλευῶν Ἀθηναίους, ὥς φησι Δημοσθένης, ἐπὶ δὲ τοὺς Δηλιακοὺς μύθους, ἐν οἷς θεολογία τε καὶ θεογονία καὶ ἀρχαιολογία, φαύλως οὕτως ὥρμησε καὶ τοῦτο προαγωνιζόμενος Ἀθηναίων οὐ μικρὸν ἀγώνισμα ἡγουμένων τὸ μὴ ἐκπεσεῖν τοῦ ἐν Δήλῳ ἱεροῦ. τρισὶ δὲ λόγοις περιωρίσθω ἢ Αἰσχίνου γλώττα· τῷ τε κατὰ Τιμάρχου καὶ τῇ ἀπολογίᾳ τῆς πρεσβείας καὶ τῇ τοῦ Κτησιφῶντος κατηγορίᾳ. ἔστι δὲ καὶ τέταρτον αὐτοῦ φρόντισμα, ἐπιστολαί, οὐ πολλαὶ μὲν, εὐπαιδευσίας δὲ μεσταὶ καὶ ἥθους. τοῦ δὲ ἠθικοῦ καὶ Ῥοδίοις ἐπίδειξιν ἐποιήσατο· ἀναγνοὺς γὰρ ποτε δημοσίᾳ τὸν κατὰ Κτησιφῶντος οἱ μὲν ἐθαύμαζον, ὅπως ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ ἡττήθη καὶ καθήπτοντο τῶν Ἀθηναίων ὡς παρανοοούντων, ὁ δὲ „οὐκ ἂν“ ἔφη „ἐθαυμάζετε, εἰ Δημοσθένους λέγοντος πρὸς ταῦτα ἠκούσατε“, οὐ μόνον ἐς ἔπαινον ἐχθροῦ καθιστάμενος, ἀλλὰ καὶ τοὺς δικαστὰς ἀφιεῖς αἰτίας. ^[25]

VS 1 511 Ὑπερβάντες δ' Ἀριοβαρζάνην τὸν Κίλικα καὶ Ξερόφωνα τὸν Σικελιώτην καὶ Πειθαγόραν τὸν ἐκ Κυρήνης, οἱ μῆτε γινῶναι ἱκανοὶ ἔδοξαν, μὴθ' ἐρμηνεῦσαι τὰ γνωσθέντα, ἀλλ' ἀπορία γενναίων σοφιστῶν ἐσπουδάσθησαν τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν Ἑλλήσιν, ὃν που τρόπον τοῖς σίτου ἀποροῦσιν οἱ ὄροβοι, ἐπὶ Νικήτην ἴωμεν τὸν Σμυρναῖον. οὗτος γὰρ ὁ Νικήτης παραλαβὼν τὴν ἐπιστήμην ἐς στενὸν ἀπειλημμένην ἔδωκεν αὐτῇ παρόδους πολλῷ λαμπροτέρας ὢν αὐτὸς τῇ Σμύρνῃ ἐδείματο, συνάψας τὴν πόλιν ταῖς ἐπὶ τὴν Ἔφεσον πύλαις καὶ διὰ μέγεθος ἀντεξάρας λόγοις ἔργα. ὁ δὲ ἀνὴρ οὗτος τοῖς μὲν δικανικοῖς ἀμείνων ἐδόκει τὰ δικανικά, τοῖς δὲ σοφιστικοῖς τὰ σοφιστικά ὑπὸ τοῦ περιδεξίως τε καὶ πρὸς ἄμιλλαν ἐς ἄμφω ἡρμόσθαι. τὸ μὲν γὰρ δικανικὸν σοφιστικῇ περιβολῇ ἐκόσμησεν, τὸ δὲ σοφιστικὸν κέντρῳ δικανικῷ ἐπέρρωσεν. ἡ δὲ ἰδέα τῶν λόγων τοῦ μὲν ἀρχαίου καὶ πολιτικοῦ ἀποβέβηκεν, ὑπόβακχος δὲ καὶ διθυραμβώδης, τὰς δ' ἐννοίας ἰδίας τε καὶ παραδόξους ἐκδίδωσιν, ὥσπερ οἱ βακχεῖοι θύρσοι τὸ μέλι καὶ τοὺς ἔσμούς τοῦ γάλακτος. Μεγάλων δ' ἀξιούμενος τῆς Σμύρνης τί οὐκ ἐπ' αὐτῷ βοώσης ὡς ἐπ' ἀνδρὶ θαυμασίῳ καὶ ῥήτορι, οὐκ ἐθάμιζεν ἐς τὸν δῆμον, ἀλλ' αἰτίαν παρὰ τοῖς πολλοῖς ἔχων φόβου „φοβοῦμαι“ ἔφη „δῆμον ἐπαίροντα μᾶλλον ἢ λοιδορούμενον.“ τελώνου δὲ θρασυαμένου ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐν δικαστηρίῳ καὶ εἰπόντος „παῦσαι ὑλακτῶν με“ μάλα ἀστείως ὁ Νικήτης „νῆ Δία“, εἶπεν „ἦν καὶ σὺ παύσῃ δάκνων με.“ Ἡ δὲ ὑπὲρ Ἀλπεῖς τε καὶ Ῥῆνον ἀποδημία τοῦ ἀνδρὸς ἐγένετο μὲν ἐκ βασιλείου προστάγματος, αἰτία δὲ αὐτῆς ἦδε· ἀνὴρ ὕπατος, ᾧ ὄνομα Ῥοῦφος, τοὺς Σμυρναίους ἐλογίστεψε πικρῶς καὶ δυστρόπως. ^[30]

VS 1 512 τοῦτ' τι προσκρούσας ὁ Νικήτης „ἔρρωσο“, εἶπεν, καὶ οὐκέτι προσῆι δικάζοντι. τὸν μὲν δὴ χρόνον, ὃν μιᾶς πόλεως ἤρξεν, οὕτω δεινὰ πεπονθέναι ᾤετο, ἐπιτραπεῖς δὲ τὰ Κελτικὰ στρατόπεδα ὀργῆς ἀνεμνήσθη—αἱ γὰρ εὐπραγίαι τὰ τε ἄλλα τοὺς ἀνθρώπους ἐπαίρουσι καὶ τὸ μηκέτι καρτερεῖν, ἃ πρὶν εὖ πράττειν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ ἐκαρτέρουν—καὶ γράφει πρὸς τὸν

αὐτοκράτορα Νερούαν πολλὰ ἐπὶ τὸν Νικήτην καὶ σχέτλια, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ „αὐτὸς“ εἶπεν „ἀκροάσει ἀπολογουμένου, κἂν ἀδικοῦντα εὖρης, ἐπίθης δίκην.“ ταυτὶ δὲ ἔγραφεν οὐ τὸν Νικήτην ἐκδιδούς, ἀλλὰ τὸν Ῥοῦφον ἐς συγγνώμην ἐτοιμάζων, οὐ γὰρ ἂν ποτε ἄνδρα τοιοῦτον ἐφ’ ἑαυτῷ γεγονότα οὔτ’ ἂν ἀποκτεῖναι ὁ Ῥοῦφος, οὔτ’ ἂν ἕτερον ζημιῶσαι οὐδέν, ὥς μὴ φανείη βαρὺς τῷ καθιστάντι αὐτὸν δικαστὴν ἐχθροῦ. διὰ μὲν δὴ ταῦτα ἐπὶ Ῥήνόν τε καὶ Κελτοὺς ἦλθεν, παρελθὼν δὲ ἐπὶ τὴν ἀπολογία οὕτω τι κατέπληξε τὸν Ῥοῦφον, ὥς πλείω μὲν ἀφεῖναι ἐπὶ τῷ Νικήτῃ δάκρυα οὐ διεμέτρησεν αὐτῷ ὕδατος, ἀποπέμψαι δὲ οὐκ ἄτρωτον μόνον, ἀλλὰ [καὶ] περιέβλεπτον καὶ ἐν τοῖς ζηλωτοῖς Σμυρναίων. τὸν δὲ ἄνδρα τοῦτον χρόνοις ὕστερον Ἡρακλείδης ὁ Λύκιος σοφιστὴς διορθούμενος ἐπέγραψε Νικήτην τὸν κεκαθαρμένον, ἡγνόησε δὲ ἀκροθίνια Πυγμαῖα κολοσσῶ ἐφαρμόζων. κ’. Ἰσαῖος δὲ ὁ σοφιστὴς ὁ Ἀσύριος τὸν μὲν ἐν μειρακίῳ χρόνον ἡδοναῖς ἐδεδώκει, γαστρός τε γὰρ καὶ φιλοποσίας ἥττητο καὶ λεπτὰ ἡμπίσχετο καὶ θαμὰ ἦρα καὶ ἀπαρακαλύπτως ἐκώμαζεν, ἐς δὲ ἄνδρας ἦκων οὕτω τι μετέβαλεν, ὥς ἕτερος ἐξ ἐτέρου νομισθῆναι, τὸ μὲν γὰρ φιλόγελων ἐπιπολάζειν αὐτῷ δοκοῦν ἀφεῖλε καὶ προσώπου καὶ γνώμης, λυρῶν τε καὶ αὐλῶν κτύποις οὐδ’ ἐπὶ σκηνῇς ἔτι παρετύγχανεν, ἀπέδου δὲ καὶ τὰ λήθια καὶ τὰς τῶν ἐφεστρίδων βαφὰς καὶ τράπεζαν ἐκόλασε καὶ τὸ ἐρᾶν μετέθηκεν, ὥσπερ τοὺς προτέρους ὀφθαλμοὺς ἀποβαλὼν Ἄρδυος γοῦν τοῦ ῥήτορος ἐρομένου αὐτόν, εἰ ἢ δεῖνα αὐτῷ καλὴ φαίνοιτο, μάλα σωφρόνως ὁ Ἰσαῖος „πέπαυμαι“ εἶπεν „ὀφθαλμῶν“. ^[10]

VS 1 513 ἐρομένου δὲ αὐτὸν ἐτέρου, τίς ἄριστος τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἰχθύων ἐς βρῶσιν, „πέπαυμαι“ ἔφη ὁ Ἰσαῖος „ταῦτα σπουδάζων, ξυνηκα γὰρ τοὺς Ταντάλου κήπους τρυγῶν“, ἐνδεικνύμενος δὴπου τῷ ἐρομένῳ ταῦτα, ὅτι σκιά παῖ ὀνείρατα αἰ ἡδοναὶ πᾶσαι. Τῷ δὲ Μιλησίῳ Διονυσίῳ ἀκροατῇ ὄντι τὰς μελέτας ξὺν ᾧδῃ ποιουμένων ἐπιπλήττων ὁ Ἰσαῖος „μειράκιον“ ἔφη „Ἰωνικόν, ἐγὼ δέ σε ἄδω οὐκ ἐπαίδευσα.“ νεανίσκου δὲ Ἰωνικοῦ θαυμάζοντος πρὸς αὐτὸν τὸ τοῦ Νικήτου μεγαλοφώνως ἐπὶ τοῦ Ξέρξου εἰρημένον „ἐκ τῆς βασιλείου νεὼς Αἴγιναν ἀναδησώμεθα“ καταγελάσας πλατὺ ὁ Ἰσαῖος „ἀνόητε“, εἶπεν, „καὶ πῶς ἀναχθήσῃ;“ Τὰς δὲ μελέτας οὐκ αὐτοσχεδίους ἐποιεῖτο, ἀλλ’ ἐπεσκεμμένας τὸν ἐξ ἔω ἐς μεσημβρίαν καιρόν. ^[25]

VS 1 514 ἰδεάν δ’ ἐπήσκησε λόγων οὔτ’ ἐπιβεβλημένην, οὔτ’ αἶον, ἀλλ’ ἀπέριτον καὶ κατὰ φύσιν καὶ ἀποχρῶσαν τοῖς πράγμασιν. καὶ τὸ βραχέως ἐρμηνεύειν, τοῦτό τε καὶ πᾶσαν ὑπόθεσιν συνελεῖν ἐς βραχὺ Ἰσαίου εὖρημα, ὥς ἐν πλείοσι μὲν ἐτέροις, μάλιστα δὲ ἐν τοῖσδε ἐδηλώθη· τοὺς μὲν γὰρ Λακεδαιμονίους ἀγωνιζόμενος τοὺς βουλευομένους περὶ τοῦ τείχους ἀπὸ τῶν Ὀμήρου ἐβραχυλόγησε τοσοῦτον· „ἀσπίς ἄρ’ ἀσπὶδ’ ἔρειδε, κόρυς κόρυιν, ἀνέρα δ’ ἀνὴρ· οὕτω στήτέ μοι, Λακεδαιμόνιοι, καὶ τετειχίσμεθα.“ κατηγορῶν δὲ τοῦ Βυζαντίου Πύθωνος, ὥς δεθέντος μὲν ἐκ χρησμῶν ἐπὶ προδοσίᾳ, κεκριμένης δὲ τῆς προδοσίας, ὥς ἀνέζευσεν ὁ Φίλιππος, ξυνέλαβε τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐς τρεῖς ἐννοίας, ἔστι γὰρ τὰ εἰρημένα ἐν τρισὶ τούτοις· „ἐλέγχω Πύθωνα προδεδωκότα τῷ χρήσαντι θεῷ, τῷ δῆσαντι δῆμῳ, τῷ ἀναζεύξαντι Φιλίππῳ, ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἔχρησεν, εἰ μὴ τις ἦν, ὁ δὲ οὐκ ἂν ἔδησεν, εἰ μὴ τοιοῦτος ἦν, ὁ δὲ οὐκ ἂν ἀνέζευσεν, εἰ μὴ δι’ ὃν ἦλθεν, οὐχ εὖρεν.“ κα’. Ὑπὲρ Σκοπελιανοῦ τοῦ σοφιστοῦ διαλέξομαι καθαψάμενος πρότερον τῶν κακίζειν αὐτὸν πειρωμένων, ἀπαξιούσι γὰρ δὴ τὸν ἄνδρα τοῦ τῶν σοφιστῶν κύκλου διθυραμβῶδη καλοῦντες καὶ ἀκόλαστον καὶ πεπαχυσμένον. ^[25]

VS 1 515 ταυτὶ περὶ αὐτοῦ λέγουσιν οἱ λεπτολόγοι καὶ νωθοὶ καὶ μηδὲν ἀπ’ αὐτοσχεδίου γλώττης ἀναπνέοντες· φύσει μὲν γὰρ ἐπίφθορον χρῆμα ἄνθρωποι· διαβάλλουσι γοῦν τοὺς μὲν εὐμήκεις οἱ μικροί, τοὺς δὲ εὐειδεῖς οἱ πονηροὶ τὸ εἶδος, τοὺς δὲ κούφους τε καὶ δρομικοὺς οἱ βραδεῖς καὶ ἐτερόποδες, τοὺς θαρσαλέους οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἄμουσοι τοὺς λυρικοὺς, τοὺς δ’ ἄμφι παλαίστραν οἱ ἀγύμναστοι, καὶ οὐ χρὴ θαυμάζειν, εἰ πεπηδημένοι τὴν γλώτταν τινες καὶ βοῦν ἀφωνίας ἐπ’ αὐτὴν βεβλημένοι καὶ μήτ’ ἂν αὐτοὶ τι ἐνθυμηθέντες μέγα, μήτ’ ἂν ἐνθυμηθέντος ἐτέρου ξυμφήσαντες διαπτύοιεν τε καὶ κακίζοιεν τὸν ἐτοιμότερον δὴ καὶ θαρραλεώτατον καὶ

μεγαλειότατα τῶν ἐφ’ ἑαυτοῦ Ἑλλήνων ἐρμηνεύσαντα. ὥς δὲ ἡγνοήκασιν τὸν ἄνδρα, ἐγὼ δηλώσω, καὶ ὅποιον αὐτῷ καὶ τὸ τοῦ οἴκου σχῆμα. Ἀρχιερεὺς μὲν γὰρ ἐγένετο τῆς Ἀσίας αὐτός τε καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ παῖς ἐκ πατρὸς πάντες, ὁ δὲ στέφανος οὗτος πολὺς καὶ ὑπὲρ πολλῶν χρημάτων. δίδυμός τε ἀποτεχθεὶς ἄμφω μὲν ἦσθιν ἐν σπαργάνοις, πεμπταίων δὲ ὄντων κεραυνῷ μὲν ἐβλήθη ὁ ἕτερος, ὁ δὲ οὐδεμίαν ἐπληρώθη τῶν αἰσθήσεων ζυγκατακείμενος τῷ βληθέντι. καίτοι τὸ τῶν σκηπτῶν πῦρ οὕτω δριμύ καὶ θειῶδες, ὥς τῶν ἀγχοῦ τοὺς μὲν ἀποκτείνειν κατ’ ἐκπληξιν, τῶν δὲ ἀκοάς τε καὶ ὀφθαλμοὺς σίνεσθαι, τῶν δὲ ἐς τοὺς νοῦς ἀποσκήπτειν. ἀλλ’ οὐδενὶ τούτων ὁ Σκοπελιανὸς ἦλω, διετέλεσε γὰρ δὴ καὶ ἐς γῆρας βαθὺ ἀκέραιός τε καὶ ἄρτιος. τουτὶ δὲ ὁπόθεν θαυμάζω, δηλώσαι σοι βούλομαι· ἐδείπνουν μὲν κατὰ τὴν Λῆμνον ὑπὸ δρυὶ μεγάλη θερισταὶ ὀκτῶ περὶ τὸ καλούμενον Κέρας τῆς νήσου, τὸ δὲ χωρίον τοῦτο λιμὴν ἐστὶν ἐς κεραίας ἐπιστρέφων λεπτὰς, νέφους δὲ τὴν δρυὶν περισχόντος καὶ σκηπτοῦ ἐς αὐτὴν ἐκδοθέντος ἢ μὲν ἐβέβλητο, οἱ θερισταὶ δὲ ἐκπλήξεως αὐτοῖς ἐμπεσούσης, ἐφ’ οὗπερ ἔτυχεν ἕκαστος πράττων, οὕτως ἀπέθανεν, ὁ μὲν γὰρ κύλικα ἀναιρούμενος, ὁ δὲ πίνων, ὁ δὲ μάττων, ὁ δὲ ἐσθίων, ὁ δὲ τι ποιῶν τὰς ψυχὰς ἀφῆκαν ἐπιτεθυμμένοι καὶ μέλανες, ὥσπερ οἱ χαλκοὶ τῶν ἀνδριάντων περὶ τὰς ἐμπύρους τῶν πηγῶν κεκαπνισμένοι. ^[5]

VS 1 516 ὁ δὲ οὕτω τι οὐκ ἀθεεὶ ἐτρέφετο, ὥς διαφυγεῖν μὲν τὸν ἐκ τοῦ σκηπτοῦ θάνατον, ὃν μὴδὲ οἱ σκληρότατοι τῶν ἀγροίκων διέφυγον, ἄτρωτος δὲ μεῖναι τὰς αἰσθήσεις καὶ τὸν νοῦν ἔτοιμος καὶ ὕπνου κρείττων, καὶ γὰρ δὴ καὶ τὸ νωθρὸν αὐτοῦ ἀπῆν. Ἐφοίτησε δὲ τοὺς ῥητορικοὺς τῶν λόγων παρὰ τὸν Συμρναῖον Νικήτην μελετήσαντα μὲν ἐπιφανῶς, πολλῶ δὲ μεῖζον ἐν δικαστηρίοις πνεύσαντα. δεομένων δὲ τῶν Κλαζομενίων τὰς μελέτας αὐτὸν οἴκοι ποιεῖσθαι καὶ προβῆσθαι τὰς Κλαζομενὰς ἐπὶ μέγα ἡγουμένων, εἰ τοιοῦτος δὴ ἀνὴρ ἐμπαιδεύσοι σφίσιν, τουτὶ μὲν οὐκ ἀμούσως παρητήσατο τὴν ἀηδὸνα φήσας ἐν οἰκίσκῳ μὴ ἄδειν, ὥσπερ δὲ ἄλλος τι τῆς ἑαυτοῦ εὐφωνίας τὴν Σμύρναν ἐσκέψατο καὶ τὴν ἡχώ τὴν ἐκεῖ πλείστου ἀξίαν ᾤθη. πάσης γὰρ τῆς Ἰωνίας οἷον μουσείου πεπολισμένης ἀρτιωτάτην ἐπέχει τάξιν ἢ Σμύρνα, καθάπερ ἐν τοῖς ὀργάνοις ἢ μαγὰς. Αἱ δὲ αἰτίαι, δι’ ἃς ὁ πατήρ ἐξ ἡμέρου τε καὶ πράου χαλεπὸς αὐτῷ ἐγένετο, λέγονται μὲν ἐπὶ πολλὰ, καὶ γὰρ ἢ δεῖνα καὶ ἢ δεῖνα καὶ πλείους, ἀλλ’ ἐγὼ τὴν ἀληθεστάτην δηλώσω· μετὰ γὰρ τὴν τοῦ Σκοπελιανοῦ μητέρα γυναῖκα ὁ πρεσβύτης ἦγετο ἡμίγαμόν τε καὶ οὐ κατὰ νόμους, ὁ δὲ ὁρῶν ταῦτα ἐνουθέτει καὶ ἀπῆγεν, τουτὶ δὲ τοῖς ἐξώροις ἀηδές. ^[30]

VS 1 517 ἢ δ’ αὖ ζυνετίθει κατ’ αὐτοῦ λόγον, ὥς ἐρῶντος μὲν αὐτῆς, τὴν διαμαρτίαν δὲ μὴ καρτεροῦντος. ζυνελάμβανε δὲ αὐτῇ τῶν διαβολῶν καὶ οἰκέτης τοῦ πρεσβύτου μάγειρος, ᾧ ἐπωνυμία Κύθηρος, ὑποθωπεύων, ὥσπερ ἐν δράματι, τὸν δεσπότην καὶ τοιαυτὴ λέγων· „ὦ δέσποτα, βούλεταί σε ὁ υἱὸς τεθνάναι ἤδη, οὐδὲ τὸν αὐτόματον καὶ μετ’ οὐ πολὺ θάνατον ἐνδιδούς τῷ σῶ γήρα, ἀλλὰ καὶ αὐτουργῶν μὲν τὴν ἐπιβουλήν, μισθούμενος δὲ καὶ τὰς ἐμὰς χεῖρας, ἔστι γὰρ αὐτῷ φάρμακα ἀνδροφύονα ἐπὶ σέ, ὧν τὸ καιριώτατον κελεύει με ἐμβαλεῖν ἐς ἓν τι τῶν ὄψων ἐλευθερίαν τε ὁμολογῶν καὶ ἀγροὺς καὶ οἰκίας καὶ χρήματα καὶ πᾶν ὃ τι βουλοίμην ἔχειν τοῦ σοῦ οἴκου, καὶ ταυτὶ μὲν πειθομένῳ εἶναι, ἀπειθοῦντι δὲ μαστίγῳσιν τε καὶ στρέβλωσιν καὶ παχείας πέδας καὶ κύφωνα βαρύν.“ καὶ τοιοῖσδε θωπεύμασι περιελθὼν τὸν δεσπότην τελευτῶντος μετ’ οὐ πολὺ καὶ πρὸς διαθήκαις ὄντος γράφεται κληρονόμος, υἱὸς τε προσρηθείς καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ψυχὴ πᾶσα. καὶ οὐχὶ ταυτὶ χρὴ θαυμάζειν, ἐπεὶ πρεσβύτην ἐρῶντα ἔθελξεν ἴσως που καὶ παραπαίοντα ὑπὸ ἡλικίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐρᾶν—καὶ γὰρ δὴ καὶ νέοι ἐρῶντες οὐκ ἔστιν ὅστις αὐτῶν τὸν ἑαυτοῦ νοῦν ἔχει—ἀλλ’ ὅτι καὶ τῆς τοῦ Σκοπελιανοῦ δεινότητος τε καὶ τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀκμῆς κρείττων ἔδοξεν ἀγωνισάμενος μὲν περὶ τῶν διαθηκῶν πρὸς αὐτόν, ἀντεκτείνας δὲ τῇ ἐκείνου δεινότητι τὸν ἐκείνου πλοῦτον· ἀπαντῶν γὰρ τῆς οὐσίας καὶ μισθούμενος ὑπερβολαῖς χρημάτων γλώττας ὁμοῦ πάσας καὶ δικαστῶν

ψήφους πανταχοῦ τὴν νικῶσαν ἀπηνέγκατο, ὅθεν ὁ Σκοπελιανὸς τὰ μὲν Ἀναξαγόρου μηλόβοτα εἶναι, τὰ δὲ αὐτοῦ δουλόβοτα ἔλεγεν. ἐπιφανὴς δὲ καὶ τὰ πολιτικά ὁ Κύθηρος γενόμενος γηράσκων ἤδη καὶ τὴν οὐσίαν ὀρῶν ὑποδιδοῦσαν καταφρονούμενός τε ἱκανῶς καὶ που καὶ πληγὰς λαβὼν πρὸς ἀνδρός, ὃν χρήματα ἀπαιτῶν ἐτύγχανεν, ἰκέτης τοῦ Σκοπελιανοῦ γίγνεται μνησικακίαν τε αὐτῷ παρεῖναι καὶ ὀργὴν ἀπολαβεῖν τε τὸν τοῦ πατρὸς οἶκον ἀνέντα μὲν αὐτῷ μέρος τῆς οἰκίας πολλῆς οὔσης, ὡς μὴ ἀνελευθέρως ἐνδαιτήσεται, συγχωρήσαντα δὲ ἀγροὺς δύο τῶν ἐπὶ θαλάττῃ. ^[35]

VS 1 518 καὶ Κυθήρου οἶκος ἐπωνόμασται νῦν ἔτι τὸ μέρος τῆς οἰκίας, ἐν ᾧ κατεβίω. ταυτὶ μὲν, ὡς μὴ ἀγνοεῖν αὐτά, συνιέναι δὲ κακ τούτων, ὅτι οἱ ἄνθρωποι μὴ θεοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων παίγνια. Σκοπελιανοῦ δὲ σπουδάζοντος ἐν τῇ Σμύρνῃ ξυμφοιτᾶν μὲν ἐς αὐτὴν Ἰωνάς τε καὶ Λυδοὺς καὶ Κᾶρας καὶ Μαίονας Αἰολέας τε καὶ τοὺς ἐκ Μυσῶν Ἑλληνας καὶ Φρυγῶν οὐπω μέγα, ἀγχίθυρος γὰρ τοῖς ἔθνεσι τούτοις ἡ Σμύρνα καιρίως ἔχουσα τῶν γῆς καὶ θαλάττης πυλῶν, ὁ δὲ ἦγε μὲν Καππαδόκας τε καὶ Ἀσσυρίους, ἦγε δὲ Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας Ἀχαιῶν τε τοὺς εὐδοκιμωτέρους καὶ νεότητα τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἅπασαν. δόξαν μὲν οὖν ἐς τοὺς πολλοὺς παραδεδῶκει ῥαστώνης τε καὶ ἀμελείας, ἐπειδὴ τὸν πρὸ τῆς μελέτης καιρὸν ξυνην ὡς ἐπὶ πολὺ τοῖς τῶν Συμυρναίων τέλεσιν ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν, ὁ δὲ ἀπεχρήτο μὲν καὶ τῇ φύσει λαμπρᾷ τε οὔσῃ καὶ μεγαλογνώμονι, καὶ τὸν μεθ' ἡμέραν καιρὸν ἥττον ἐσπούδαζεν, ἀυπνότατος δ' ἀνθρώπων γενόμενος „ὦ νύξ“, ἔλεγε „σὺ γὰρ δὴ πλεῖστον σοφίας μετέχεις μέρος θεῶν“, ξυνεργὸν δὲ αὐτὴν ἐποιεῖτο τῶν ἑαυτοῦ φροντισμάτων. λέγεται γοῦν καὶ ἐς ὄρθρον ἀποτεῖναι σπουδάζων ἀπὸ ἐσπέρας. προσέκειτο μὲν οὖν ἅπασι ποιήμασι, τραγωδίας δὲ ἐνεφορεῖτο, ἀγωνιζόμενος πρὸς τὴν τοῦ διδασκάλου μεγαλοφωνίαν— ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ μέρους ὁ Νικήτης σφόδρα ἐθαυμάζετο—ὁ δὲ οὕτω τι μεγαλοφωνίας ἐπὶ μεῖζον ἤλασεν, ὡς καὶ Γιγαντίαν ξυνθεῖναι παραδοῦναι τε Ὀμηρίδαις ἀφορμὰς ἐς τὸν λόγον. ὠμίλει δὲ σοφιστῶν μὲν μάλιστα Γοργίᾳ τῷ Λεοντίνῳ, ῥητόρων δὲ τοῖς λαμπρὸν ἤχοῦσιν. ^[30]

VS 1 519 τὸ δὲ ἐπίχαρι φύσει μᾶλλον εἶχεν ἢ μελέτῃ, πρὸς φύσεως μὲν γὰρ τοῖς Ἰωνικοῖς τὸ ἀστείζεσθαι, τῷ δ' αὖ καὶ ἐπὶ τῶν λόγων τοῦ φιλόγελω περιῆν, τὸ γὰρ κατηφὲς δυσζύμβολόν τε καὶ ἀηδὲς ἠγεῖτο. παρήει δὲ καὶ ἐς τοὺς δῆμους ἀνειμένῳ τε καὶ διακεχυμένῳ τῷ προσώπῳ, καὶ πολλῷ πλεόν, ὅτε ξὺν ὀργῇ ἐκκλησιάζοιεν, ἀνιῖς αὐτοὺς καὶ διαπραύνων τῇ τοῦ εἵδους εὐθυμίᾳ. τὸ δὲ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἦθος οὔτε φιλοχρήματος οὔτε φιλολοίδορος προῖκα μὲν γὰρ ξυνέταττεν ἑαυτὸν τοῖς ὑπὲρ ψυχῆς κινδυνεύουσι, τοὺς δὲ λοιδορούμενους ἐν τοῖς λόγοις καὶ θυμοῦ τινα ἐπίδειξιν ἡγουμένους ποιεῖσθαι γραΐδια ἐκάλει μεθύοντα καὶ λυττώντα. τὰς δὲ μελέτας μισθοῦ μὲν ἐποιεῖτο, ὁ δὲ μισθὸς ἦν ἄλλος ἄλλου καὶ ὡς ἕκαστος οἴκου εἶχεν, παρήει τε ἐς αὐτοὺς οὔθ' ὑπερφρονῶν καὶ σεσοβημένος, οὔθ' ὥσπερ οἱ δεδιότες, ἀλλ' ὡς εἰκὸς ἦν τὸν ἀγωνιῶντα μὲν ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης, θαρροῦντα δὲ τῷ μὴ ἂν σφαλῆναι. διελέγετο δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ θρόνου ξὺν ἀβρότῃ, ὅτε δὲ ὀρθὸς διαλέγοιτο, ἐπιστροφὴν τε εἶχεν ὁ λόγος καὶ ἔρρωτο. καὶ ἐπεσκοπεῖτο οὐκ ἔνδον, οὐδ' ἐν τῷ ὀμίλῳ, ἀλλ' ὑπεξίων ἐν βραχεὶ τοῦ καιροῦ διεώρα πάντα. περιῆν δὲ αὐτῷ καὶ εὐφωνίας, καὶ τὸ φθέγμα ἡδονὴν εἶχε τὸν τε μηρὸν θαμὰ ἔπληττεν ἑαυτὸν τε ὑπεγείρων καὶ τοὺς ἀκρωμένους. ἄριστος μὲν οὖν καὶ σχηματίζει λόγον καὶ ἐπαμφοτέρως εἰπεῖν, θαυμασιώτερος δὲ περὶ τὰς ἀκμαιότερας τῶν ὑποθέσεων καὶ πολλῷ πλεόν περὶ τὰς Μηδικάς, ἐν αἷς οἱ Δαρεῖοί τε εἰσι καὶ οἱ Ξέρξαι, ταύτας γὰρ αὐτός τε μοι δοκεῖ ἄριστα σοφιστῶν ἐρμηνεύσαι παραδοῦναι τε τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐρμηνεύειν, καὶ γὰρ φρόνημα ἐν αὐταῖς ὑπεκρίνετο καὶ κουφότητα τὴν ἐν τοῖς βαρβάροις ἦθεσιν. ^[30]

VS 1 520 ἐλέγετο καὶ σεῖεσθαι μᾶλλον ἐν ταύταις, ὥσπερ βακχεύων, καὶ τινος τῶν ἀμφὶ τὸν Πολέμωνα τυμπανίζειν αὐτὸν φήσαντος λαβόμενος ὁ Σκοπελιανὸς τοῦ σκώμματος „τυμπανίζω μὲν“, εἶπεν „ἀλλὰ τῇ τοῦ Αἴαντος ἀσπίδι.“ Βασίλειοι δὲ αὐτοῦ πρεσβεῖαι πολλὰ μὲν, καὶ γὰρ τις καὶ

ἀγαθὴ τύχη ξυνηκολούθει πρεσβεύοντι, ἀρίστη δὲ ἡ ὑπὲρ τῶν ἀμπέλων· οὐ γὰρ ὑπὲρ Σμυρναίων μόνων, ὥσπερ αἱ πλείους, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὁμοῦ πάσης ἐπρεσβεύθη. τὸν δὲ νοῦν τῆς πρεσβείας ἐγὼ δηλώσω· ἐδόκει τῷ βασιλεῖ μὴ εἶναι τῇ Ἀσίᾳ ἀμπέλους, ἐπειδὴ ἐν οἴνῳ στασιάζειν ἔδοξαν, ἀλλ' ἐξηρῆσθαι μὲν τὰς ἤδη πεφυτευμένας, ἄλλας δὲ μὴ φυτεύειν ἔτι. ἔδει δὴ πρεσβείας ἀπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ ἀνδρός, ὃς ἔμελλεν ὥσπερ Ὀρφεύς τις ἢ Θάμυρις ὑπὲρ αὐτῶν θέλξειν. αἰροῦνται τοίνυν Σκοπελιανὸν πάντες, ὁ δ' οὕτω τι ἐκ περιουσίας ἐκράτει τὴν πρεσβείαν, ὥς μὴ μόνον τὸ ἐξεῖναι φυτεύειν ἐπανελθεῖν ἔχων, ἀλλὰ καὶ ἐπιτίμια κατὰ τῶν μὴ φυτευόντων. ὥς δὲ ἠὐδοκίμησε τὸν ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ τῶν ἀμπέλων, δηλοῖ μὲν καὶ τὰ εἰρημένα, ὁ γὰρ λόγος ἐν τοῖς θαυμασιωτάτοις, δηλοῖ δὲ καὶ τὰ ἐπὶ τῷ λόγῳ, δῶρων τε γὰρ ἐπ' αὐτῷ ἔτυχεν, ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ, πολλῶν τε προσρήσεών τε καὶ ἐπαίνων, νεότης τε αὐτῷ λαμπρὰ ξυνηκολούθησεν ἐς Ἰωνίαν σοφίας ἐρῶντες. Ἐπεὶ δὲ Ἀθήνησιν ἐγένετο, ποιεῖται αὐτὸν ξένον ὁ Ἡρώδου τοῦ σοφιστοῦ πατὴρ Ἀττικὸς θαυμάζων ἐπὶ ῥητορικῇ μᾶλλον ἢ τὸν Γοργίαν ποτὲ Θετταλοί. ^[30]

VS 1 521 ὁπόσοι γοῦν τῶν πάλαι ῥητόρων ἔρμαϊ ἦσαν ἐν τοῖς τῆς οἰκίας δρόμοις, ἐκέλευε τούτους βάλλεσθαι λίθοις, ὥς διεφθορότας αὐτῷ τὸν υἱόν. μεράκιον μὲν δὴ ἐτύγχανεν ὦν ὁ Ἡρώδης τότε καὶ ὑπὸ τῷ πατρὶ ἔτι, τοῦ δὲ αὐτοσχεδιάζειν ἦρα μόνου, οὐ μὴν ἐθάρρει γε αὐτό, οὐδὲ γὰρ τῷ Σκοπελιανῷ ξυγγεγονὼς ἦν ἐς ἐκεῖνό πω τοῦ χρόνου, οὐδ' ἦτις ἡ τῶν αὐτοσχεδίων ὀρμὴ γιγνώσκων, ὅθεν ἀσμένῳ οἱ ἐγένετο ἡ ἐπιδημία τοῦ ἀνδρός· ἐπειδὴ γὰρ λέγοντος ἤκουσε καὶ διατιθεμένου τὸν αὐτοσχέδιον, ἐπτερῶθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἡτοιμάσθη, καὶ τὸν πατέρα δὲ ἦσαι διανοηθεὶς ἀπαγγέλλει οἱ μελέτην ἐς τὴν ιδέαν τοῦ ξένου. ὁ πατὴρ δὲ ἡγάσθη τε αὐτὸν τῆς μιμήσεως καὶ πεντακόσια ἔδωκεν αὐτῷ τάλαντα, ἔδωκε δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Σκοπελιανῷ πεντεκαίδεκα, ὁ δέ, ὅσαπερ ὁ πατήρ, τοσαῦτα ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ δωρεᾶς προσέδωκεν αὐτῷ, ἔτι καὶ διδάσκαλον ἑαυτοῦ προσειπών. τουτὶ δὲ συνιέντι Ἡρώδου καὶ τῶν τοῦ Πακτωλοῦ πηγῶν ἡδίων. Τὴν δὲ εὐτυχίαν, ἣ περὶ τὰς πρεσβείας ἐχρήτο, ξυμβάλλειν ἐστὶ καὶ τοῖσδε· ἔδει μὲν γὰρ τοῖς Σμυρναίοις τοῦ πρεσβεύσοντος ὑπὲρ αὐτῶν ἀνδρός, ἡ πρεσβεία δὲ ἦν ὑπὲρ τῶν μεγίστων. ὁ μὲν δὴ ἐγήρασκεν ἤδη καὶ τοῦ ἀποδημεῖν ἐξώρως εἶχεν, ἐχειροτονεῖτο δὲ ὁ Πολέμων οὕπω πεπρεσβευκῶς πρότερον. εὐξάμενος οὖν ὑπὲρ τῆς ἀγαθῆς τύχης ἐδεῖτο γενέσθαι οἱ τὴν τοῦ Σκοπελιανοῦ πειθῶ, καὶ περιβαλὼν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας „δὸς δέ μοι ὥμοιν τὰ σὰ τεύχεα θωρηχθῆναι, αἶ κ' ἐμὲ σοὶ ἴσκωσι,“ μάλα ἀστεῖως ὁ Πολέμων τὰ ἐκ Πατροκλείας ἐπεῖπεν τῷ ἀνδρὶ. καὶ Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Τυανεὺς ὑπερενεγκὼν σοφίᾳ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὸν Σκοπελιανὸν ἐν θαυμασίοις τάττει. κβ'. Διονύσιος δὲ ὁ Μιλήσιος εἶθ', ὥς ἔνιοι φασι, πατέρων ἐπιφανεστάτων ἐγένετο, εἶθ', ὥς τινες, αὐτὸ τοῦτο ἐλευθέρων, ἀφείσθω τούτου τοῦ μέρους, ἐπειδὴ οἰκεῖα ἀρετῇ ἐλαμπρύνετο, τὸ γὰρ καταφεύγειν ἐς τοὺς ἄνω ἀποβεβληκότων ἐστὶ τὸν ἐφ' ἑαυτῶν ἔπαινον. ^[35]

VS 1 522 Ἰσαίου δὲ ἀκροατῆς γενόμενος ἀνδρός, ὥς ἔφην, κατὰ φύσιν ἐρμηνεύοντος τουτὶ μὲν ἱκανῶς ἀπεμάξατο καὶ πρὸς τούτῳ τὴν εὐταξίαν τῶν νοημάτων, καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο Ἰσαίου. μελιχρότατος δὲ περὶ τὰς ἐννοίας γενόμενος οὐκ ἐμέθυε περὶ τὰς ἡδονάς, ὥσπερ ἔνιοι τῶν σοφιστῶν, ἀλλ' ἐταμιεύετο λέγων αἰεὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους, ὅτι χρὴ τοῦ μέλιτος ἄκρῳ δακτύλῳ, ἀλλὰ μὴ κοίλῃ χειρὶ γεύεσθαι, ὥς ἐν ἅπασιν μὲν τοῖς εἰρημένοις δεδήλωται τῷ Διονυσίῳ, λογικοῖς τε καὶ νομικοῖς καὶ ἠθικοῖς ἀγῶσι, μάλιστα δὲ ἐν τῷ ἐπὶ Χαιρωνείᾳ θρήνῳ. διεξιὼν γὰρ τὸν Δημοσθένην τὸν μετὰ Χαιρώνειαν προσάγοντα τῇ βουλῇ ἑαυτὸν ἐς τήνδε τὴν μονωδίαν τοῦ λόγου ἐτελεύτησεν· „ὦ Χαιρώνεια πονηρὸν χωρίον.“ καὶ πάλιν „ὦ αὐτομολήσασα πρὸς τοὺς βαρβάρους Βοιωτία. στενάξατε οἱ κατὰ γῆς ἥρωες, ἐγγὺς Πλαταιῶν νενικήμεθα.“ καὶ πάλιν „ἐν τοῖς κρινομένοις ἐπὶ τῷ μισθοφορεῖν Ἀρκάσιν ἀγορὰ πολέμου πρόκειται καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων κακὰ τὴν Ἀρκαδίαν τρέφει.“ καὶ „ἐπέρχεται πόλεμος αἰτίαν

οὐκ ἔχων. “Τοιάδε μὲν ἢ ἐπίπαν ἰδέα τοῦ Διονυσίου, καθ’ ἣν τὰ τῆς μελέτης αὐτῷ προὔβαινεν ἐπισκοπούμενῳ καιρόν, ὅσον περ ὁ Ἰσαῖος, ὁ δὲ λόγος ὁ περὶ τοῦ Διονυσίου λεγόμενος, ὡς Χαλδαίοις τέχναις τοὺς ὁμιλητὰς τὸ μνημονικὸν ἀναπαιδεύοντος πόθεν εἴρηται, ἐγὼ δηλώσω· τέχνη μνήμης οὔτε εἰσὶν οὔτ’ ἂν γένοιντο, μνήμη μὲν γὰρ δίδωσι τέχνας, αὐτὴ δὲ ἀδίδακτος καὶ οὐδεμιᾷ τέχνῃ ἀλωτός, ἔστι γὰρ πλεονέκτημα φύσεως ἢ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μοῖρα.” [5]

VS 1 523

οὐ γὰρ ἂν ποτε θνητὰ νομισθεῖν τὰ ἀνθρώπεια, οὐδὲ διδακτὰ, ἃ ἐμάθομεν, εἰ μνήμη συνεπολιτεύετο ἀνθρώποις, ἣν εἴτε μητέρα δεῖ χρόνου καλεῖν, εἴτε παῖδα, μὴ διαφερώμεθα πρὸς τοὺς ποιητὰς, ἀλλ’ ἔστω, ὅ τι βούλονται. πρὸς δὲ τούτοις τίς οὕτως εὐήθης κατὰ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐν σοφοῖς γραφόμενος, ὡς γοητεύων ἐν μεираκίοις διαβάλλειν καὶ ἃ ὀρθῶς ἐπαιδεύθη; πόθεν οὖν τὸ μνημονικὸν τοῖς ἀκρωμένοις; ἅπληστα τὴν ἡδονὴν ἐδόκει τὰ τοῦ Διονυσίου καὶ πολλάκις ἐπαναλαμβάνειν αὐτὰ ἡναγκάζετο, ἐπειδὴ ξυνίει σφῶν χαίρόντων τῇ ἀκροάσει. οἱ δὲ εὐμαθέστεροι τῶν νέων ἐνετυποῦντο αὐτὰ ταῖς γνώμας καὶ ἀπήγγελλον ἐτέροις μελέτῃ μᾶλλον ἢ μνήμῃ ξυνειληφότες, ὅθεν μνημονικοὶ τε ὠνομάζοντο καὶ τέχνην αὐτὸ πεποιημένοι. [20]

VS 1 524

ἔνθεν ὀρμώμενοί τινες τὰς τοῦ Διονυσίου μελέτας ἐσπερματολογησθαί φασιν, ὡς δὲ ἄλλο ἄλλου ξυνενεγκόντων ἐς αὐτάς, ἐν ᾧ ἐβραχυλόγησεν. Μεγάλων μὲν οὖν ἡξιοῦτο καὶ τῶν πόλεων, ὁπόσαι αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ ἐθαύμαζον, μεγίστων δὲ ἐκ βασιλέως Ἀδριανὸς γὰρ σατράπην μὲν αὐτὸν ἀπέφηνεν οὐκ ἀφανῶν ἐθνῶν, (ἐγ)κατέλεξε δὲ τοῖς δημοσίᾳ ἱππεύουσι καὶ τοῖς ἐν τῷ Μουσεῖῳ σιτουμένοις, τὸ δὲ Μουσεῖον τράπεζα Αἰγυπτία ξυγκαλοῦσα τοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἐλλογίμους, πλείστας δὲ ἐπελθὼν πόλεις καὶ πλείστοις ἐνομιλήσας ἔθνεσιν οὔτε ἐρωτικήν ποτε αἰτίαν ἔλαβεν οὔτε ἀλαζόνα ὑπὸ τοῦ σωφρονέστατός τε φαίνεσθαι καὶ ἐφεστηκώς. οἱ δὲ ἀνατιθέντες Διονυσίῳ τὸν Ἀράσπαν τὸν τῆς Πανθείας ἐρώντα ἀνήκοοι μὲν τῶν τοῦ Διονυσίου ῥυθμῶν, ἀνήκοοι δὲ τῆς ἄλλης ἐρμηνείας, ἅπειροι δὲ τῆς τῶν ἐνθυμημάτων τέχνης· οὐ γὰρ Διονυσίου τὸ φρόντισμα τοῦτο, ἀλλὰ Κέλερος τοῦ τεχνογράφου, ὁ δὲ Κέλερ βασιλικῶν μὲν ἐπιστολῶν ἀγαθὸς προστάτης, μελέτῃ δὲ οὐκ ἀποχρῶν, Διονυσίῳ δὲ τὸν ἐκ μεираκίου χρόνον διάφορος. Μηδ’ ἐκεῖνα παρείσθω μοι Ἀρισταίου γε ἡκροαμένῳ αὐτὰ πρεσβυτάτου τῶν κατ’ ἐμὲ Ἑλλήνων καὶ πλεῖστα ὑπὲρ σοφιστῶν εἰδότος· ἐγήρασκε μὲν ὁ Διονύσιος ἐν δόξῃ λαμπρᾷ, παρήει δ’ ἐς ἀκμὴν ὁ Πολέμων οὕτω γιγνωσκόμενος τῷ Διονυσίῳ καὶ ἐπεδήμει ταῖς Σάρδεσι ἀγορεύων δίκην ἐν τοῖς ἑκατὸν ἀνδράσιν, ὑφ’ ὧν ἐδικαιοῦτο ἡ Λυδία. ἐσπέρας οὖν ἐς τὰς Σάρδεις ἦκων ὁ Διονύσιος ἤρετο Δωρίωνα τὸν κριτικὸν ξένον ἑαυτοῦ· „εἰπέ μοι,“ ἔφη „ὦ Δωρίων, τί Πολέμων ἐνταῦθα;“ καὶ ὁ Δωρίων „ἀνήρ“ ἔφη „πλουσιώτατος τῶν ἐν Λυδίᾳ κινδυνεύων περὶ τῆς οὐσίας ἄγει συνήγορον τὸν Πολέμωνα ἀπὸ τῆς Σμύρνης πείσας διταλάντῳ μισθῷ, καὶ ἀγωνιεῖται τὴν δίκην αὖριον.“ [5]

VS 1 525

“καὶ ὁ Διονύσιος „οἶον“ ἔφη „ἔρμαιον εἴρηκας, εἰ καὶ ἀκοῦσαί μοι ἔσται Πολέμωνος οὕτω ἐς πείραν αὐτοῦ ἀφιγμένῳ.“ „ἔοικεν“ εἶπεν ὁ Δωρίων „στρέφειν σε ὁ νεανίας ἐς ὄνομα ἤδη προβαίνων μέγα.“ „καὶ καθεύδειν γε οὐκ ἔα, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν,“ ἢ δ’ ὁ Διονύσιος „ἀλλ’ ἐς πῆδησιν ἄγει τὴν καρδίαν καὶ τὴν γνώμην ἐνθυμουμένῳ, ὡς πολλοὶ οἱ ἐπαινέται αὐτοῦ, καὶ τοῖς μὲν δωδεκάκρουτος δοκεῖ τὸ στόμα, οἱ δὲ καὶ πῆχεσι διαμετροῦσιν αὐτοῦ τὴν γλῶτταν, ὥσπερ τὰς τοῦ Νείλου ἀναβάσεις. σὺ δ’ αὖ ταύτην ἰάσαιό μοι τὴν φροντίδα εἰπών, τί μὲν πλέον, τί δὲ ἦττον ἐν ἐμοὶ τε κάκεινῳ καθεώρακας.“ καὶ ὁ Δωρίων μάλα σωφρόνως „αὐτός,“ εἶπεν „ὦ Διονύσιε, σεαυτῷ τε κάκεινῳ δικάσεις ἄμεινον, σὺ γὰρ ὑπὸ σοφίας οἷος σαυτὸν τε γινώσκειν, ἕτερόν τε μὴ ἀγνοῆσαι.“ ἤκουσεν ὁ Διονύσιος ἀγωνιζομένου τὴν δίκην καὶ ἀπιὼν τοῦ δικαστηρίου „ἰσχύν“ ἔφη „ὁ ἀθλητὴς ἔχει, ἀλλ’ οὐκ ἐκ παλαιστρας.“ ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ Πολέμων, ἦλθε μὲν ἐπὶ θύρας τοῦ Διονυσίου μελέτην αὐτῷ ἐπαγγέλλων, ἀφικομένου δὲ διαπρεπῶς ἀγωνιζόμενος προσῆλθε τῷ Διονυσίῳ καὶ ἀντερείσας τὸν ὦμον, ὥσπερ οἱ τῆς

σταδιαίας πάλης ἐμβιβάζοντες, μάλα ἀστείως ἐπετώθασεν εἰπὼν „ἦσάν ποτ', ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι. ^[25]

VS 1 526 “ Ἀνδρῶν μὲν οὖν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, Διονυσίῳ δὲ σῆμα ἐν τῇ ἐπιφανεστάτῃ Ἐφέσῳ, τέθαιπται γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ τὸ κυριώτατον τῆς Ἐφέσου, ἐν ᾗ κατεβίω παιδεύσας τὸν πρῶτον βίον ἐν τῇ Λέσβῳ. κγ'. Λολλιανὸς δὲ ὁ Ἐφέσιος προὔστη μὲν τοῦ Ἀθήνησι θρόνου πρῶτος, προὔστη δὲ καὶ τοῦ Ἀθηναίων δήμου στρατηγήσας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ τῶν ὅπλων, ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη πάλαι μὲν κατέλεγέ τε καὶ ἐξῆγεν ἐς τὰ πολέμια, νυνὶ δὲ τροφῶν ἐπιμελεῖται καὶ σίτου ἀγορᾶς. θορύβου δὲ καθεστηκότος παρὰ τὰ ἀρτοπώλια καὶ τῶν Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν ὠρμηκότων Παγκράτης ὁ κύων ὁ μετὰ ταῦτα ἐν Ἰσθμῷ φιλοσοφήσας παρελθὼν ἐς τοὺς Ἀθηναίους καὶ εἰπὼν „Λολλιανὸς οὐκ ἔστιν ἀρτοπώλης, ἀλλὰ λογοπώλης“ διέχεεν οὕτω τοὺς Ἀθηναίους, ὥς μεθεῖναι τοὺς λίθους διὰ χειρὸς αὐτοῖς ὄντας. σίτου δὲ ἐκ Θετταλίας ἐσπεπλευκότος καὶ χρημάτων δημοσίᾳ οὐκ ὄντων ἐπέτρεψεν ὁ Λολλιανὸς ἔρανον τοῖς αὐτοῦ γνωρίμοις, καὶ χρήματα συχνὰ ἡθροίσθη. καὶ τοῦτο μὲν ἀνδρὸς εὐμηχάνου δόξει καὶ σοφοῦ τὰ πολιτικά, ἐκεῖνο δὲ δικαίου τε καὶ εὐγνώμονος· τὰ γὰρ χρήματα ταῦτα τοῖς ξυμβαλομένοις ἀπέδωκεν ἐπανεῖς τὸν μισθὸν τῆς ἀκροάσεως. ^[25]

VS 1 527 Ἐδοξε δὲ ὁ σοφιστὴς οὗτος τεχνικώτατος τε καὶ φρονιμώτατος τὸ ἐπιχειρηματικὸν ἐν ἐπινοίᾳ τεχνικῇ κείμενον ἱκανῶς ἐκπονήσαι, καὶ ἐρμηνεύσαι μὲν ἀποχρῶν, νοῆσαι δὲ καὶ τὰ νοηθέντα τάξαι ἀπέριττος. διαφαίνονται δὲ τοῦ λόγου καὶ λαμπρότητες λήγουσαι ταχέως, ὥσπερ τὸ τῆς ἀστραπῆς σέλας. δηλοῦται δὲ τοῦτο ἐν πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ἐν τοῖσδε κατηγορῶν μὲν γὰρ τοῦ Λεπτίνου διὰ τὸν νόμον, ἐπεὶ μὴ ἐφοίτα τοῖς Ἀθηναίοις ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος, ὥδε ἤκμασεν· „κέκλεισται τὸ στόμα τοῦ Πόντου νόμῳ καὶ τὰς Ἀθηναίων τροφὰς ὀλίγα κωλύουσι συλλαβαί, καὶ ταῦτόν δύναται Λύσανδρος ναυμαχῶν καὶ Λεπτίνης νομομαχῶν“. ἀντιλέγων δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἀπορίᾳ χρημάτων βουλευομένοις πωλεῖν τὰς νήσους ὥδε ἔπνευσεν· „λῦσον, ὦ Πόσειδον, τὴν ἐπὶ Δήλῳ χάριν, συγχώρησον αὐτῇ πωλουμένην φυγεῖν.“ ἐσχεδίαζε μὲν οὖν κατὰ τὸν Ἰσαῖον, οὗ δὴ καὶ ἡκροάσατο, μισθοὺς δὲ γενναίους ἐπράττετο τὰς συνουσίας οὐ μελετηρὰς μόνον, ἀλλὰ καὶ διδασκαλικὰς παρέχων. εἰκόνες δὲ αὐτοῦ Ἀθήνησι μία μὲν ἐπ' ἀγορᾶς, ἑτέρα δὲ ἐν τῷ ἄλσει τῷ μικρῷ, ὃ αὐτὸς λέγεται ἐκφυτεῦσαι. κδ'. Οὐδὲ τὸν Βυζάντιον σοφιστὴν παραλείψω Μάρκον, ὑπὲρ οὗ κἂν ἐπιπλήξαιμι τοῖς Ἑλλησιν, εἰ τοιόσδε γενόμενος, ὅποιον δηλώσω, μήπω τυγχάνοι τῆς ἑαυτοῦ δόξης. ^[25]

VS 1 528 Μάρκῳ τοίνυν ἦν ἀναφορὰ τοῦ γένους ἐς τὸν ἀρχαῖον Βύζαντα, πατὴρ δὲ ὁμώνυμος ἔχων θαλαττουργοὺς οἰκέτας ἐν Ἱερῷ, τὸ δὲ Ἱερὸν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πόντου. διδάσκαλος δὲ αὐτοῦ Ἰσαῖος ἐγένετο, παρ' οὗ καὶ τὸ κατὰ φύσιν ἐρμηνεύειν μαθὼν ἐπεκόσμησεν αὐτὸ ὠραισμένην πρᾶότητι. καὶ παράδειγμα ἱκανώτατον τῆς Μάρκου ιδέας ὁ Σπαρτιάτης ὁ ξυμβουλευὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις μὴ παραδέχεσθαι τοὺς ἀπὸ Σφακτηρίας γυμνοὺς ἦκοντας. τῆσδε γὰρ τῆς ὑποθέσεως ἤρξατο ὥδε· „ἀνὴρ Λακεδαιμόνιος μέχρι γήρωος φυλάξας τὴν ἀσπίδα ἡδέως μὲν ἂν τοὺς γυμνοὺς τούτους ἀπέκτεινα.“ ὅστις δὲ καὶ τὰς διαλέξεις ὥδε ὁ ἀνὴρ ἐγένετο, ξυμβαλεῖν ἐστὶν ἐκ τῶνδε· διδάσκων γὰρ περὶ τῆς τῶν σοφιστῶν τέχνης, ὥς πολλὴ καὶ ποικίλη, παράδειγμα τοῦ λόγου τὴν ἴριν ἐποιήσατο καὶ ἤρξατο τῆς διαλέξεως ὥδε· „ὁ τὴν ἴριν ἰδὼν, ὥς ἔν χρῶμα, οὐκ εἶδεν, ὥς θαυμάσαι, ὁ δέ, ὅσα χρώματα, μᾶλλον ἐθαύμασεν.“ οἱ δὲ τὴν διάλεξιν ταύτην Ἀλκινόῳ τῷ Στωικῷ ἀνατιθέντες διαμαρτάνουσι μὲν ιδέας λόγου, διαμαρτάνουσι δὲ ἀληθείας, ἀδικώτατοι δ' ἀνθρώπων εἰσὶ προσαφαιρούμενοι τὸν σοφιστὴν καὶ τὰ οἰκέα. Τὸ δὲ τῶν ὀφρῦων ἦθος καὶ ἡ τοῦ προσώπου σύννοια σοφιστὴν ἐδήλου τὸν Μάρκον, καὶ γὰρ ἐτύγχανεν αἰεὶ τι ἐπισκοπῶν τῇ γνώμῃ καὶ ἀναπαιδευὼν ἑαυτὸν τοῖς ἐς τὸ σχεδιάζειν ἄγουσι. καὶ τοῦτο ἐδηλοῦτο μὲν τῇ τῶν ὀφθαλμῶν στάσει πεπηγόντων τὰ πολλὰ ἐς ἀπορρήτους

έννοίας, ώμολογήθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ἐρομένου γάρ τινος αὐτὸν τῶν ἐπιτηδείων, ὅπως χθὲς ἐμελέτα „ἐπ’ ἐμαυτοῦ μὲν“ ἔφη „λόγου ἀξίως, ἐπὶ δὲ τῶν γνωρίμων ἦττον. [30]

VS 1 529

“ θαυμάσαντος δὲ τὴν ἀπόκρισιν „ἐγὼ“ ἔφη ὁ Μάρκος „καὶ τῇ σιωπῇ ἐνεργῶ χρῶμαι καὶ γυμνάζουσί με δύο ὑποθέσεις καὶ τρεῖς ὑπὸ τὴν μίαν, ἣν ἐς τὸ κοινὸν ἀγωνίζομαι.“ γενειάδος δὲ καὶ κόμης αὐχμηρῶς εἶχεν, ὅθεν ἀγροικότερος ἀνδρὸς πεπνυμένου ἐδόκει τοῖς πολλοῖς. τουτὶ δὲ καὶ Πολέμων ὁ σοφιστὴς πρὸς αὐτὸν ἔπαθεν· παρῆλθε μὲν γὰρ ἐς τὴν τοῦ Πολέμωνος διατριβὴν ὀνομαστὸς ἤδη ὢν, συγκαθημένων δὲ τῶν ἐς τὴν ἀκρόασιν ἀπηντηκόντων ἀναγνούς τις αὐτὸν τῶν ἐς τὸ Βυζάντιον πεπλευκότων διεμήνυσσε τῷ πέλας, ὁ δὲ τῷ πλησίον, καὶ διεδόθη ἐς πάντα, ὅτι ὁ Βυζάντιος εἶη σοφιστὴς, ὅθεν τοῦ Πολέμωνος αἰτοῦντος τὰς ὑποθέσεις ἐπεστρέφοντο πάντες ἐς τὸν Μάρκον, ἵνα προβάλοι. τοῦ δὲ Πολέμωνος εἰπόντος „τί ἐς τὸν ἀγροικὸν ὀρᾷτε; οὐ γὰρ δώσει γε οὗτος ὑπόθεσιν“, ὁ Μάρκος ἐπάρας τὴν φωνήν, ὥσπερ εἰώθει, καὶ ἀνακύψας „καὶ προβαλοῦμαι“ ἔφη „καὶ μελετήσομαι.“ ἔνθεν ἔλων ὁ Πολέμων καὶ ξυνιείς δωριάζοντος διελέχθη ἐς τὸν ἄνδρα πολλά τε καὶ θαυμάσια ἐφίεις τῷ καιρῷ, μελετήσας δὲ καὶ μελετῶντος ἀκροασάμενος καὶ ἐθαυμάσθη καὶ ἐθαύμασεν. Μετὰ ταῦτα δὲ ἤκων ὁ Μάρκος ἐς τὰ Μέγαρα, οἰκισταὶ δὲ (οὗτοι) Βυζαντίων, ἐστασίαζον μὲν οἱ Μεγαρεῖς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀκμαζούσαις ταῖς γνώμαις, ὥσπερ ἄρτι τοῦ πινακίου ἐπ’ αὐτοὺς γεγραμμένου, καὶ οὐκ ἐδέχοντο σφᾶς ἐς τὰ Πύθια τὰ μικρὰ ἤκοντας. παρελθὼν δὲ ἐς μέσους ὁ Μάρκος οὕτω τι μεθήρμοσε τοὺς Μεγαρέας, ὡς ἀνοῖξαι πείσαι τὰς οἰκίας καὶ δέξασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ γυναικᾶς τε καὶ παῖδας. ἡγάσθη αὐτὸν καὶ Ἀδριανὸς ὁ αὐτοκράτωρ πρεσβεύοντα ὑπὲρ Βυζαντίων, ἐπιτηδειότατος τῶν πάλαι βασιλέων γενόμενος ἀρετὰς αὐξῆσαι. [30]

VS 1 530

κε’. Πολέμων δὲ ὁ σοφιστὴς οὗθ’, ὡς οἱ πολλοὶ δοκοῦσι, Σμυρναῖος, οὗθ’, ὡς τινες, ἐκ Φρυγῶν, ἀλλὰ ἦνεγκεν αὐτὸν Λαοδίκεια ἢ ἐν Καρίᾳ, ποταμῷ πρόσσοικος Λύκῳ, μεσογεία μὲν, δυνατωτέρα δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ. ἢ μὲν δὴ τοῦ Πολέμωνος οἰκία πολλοὶ ὕπατοι καὶ ἔτι, ἐρασταὶ δὲ αὐτοῦ πολλοὶ μὲν πόλεις, διαφερόντως δὲ ἡ Σμύρνα· οὗτοι γὰρ ἐκ μειρακίου κατιδόντες τι ἐν αὐτῷ μέγα πάντας τοὺς οἴκοι στεφάνους ἐπὶ τὴν τοῦ Πολέμωνος κεφαλὴν συνήνεγκαν, αὐτῷ τε ψηφισάμενοι καὶ γένει τὰ οἴκοι ζηλωτά, προκαθῆσθαι γὰρ τῶν Ἀδριανῶν Ὀλυμπίων ἔδοσαν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἐγγόνις, καὶ τῆς ἱερᾶς τριήρους ἐπιβατεύειν. [10]

VS 1 531

πέμπεται γὰρ τις μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι μεταρσία τριήρης ἐς ἀγοράν, ἣν ὁ τοῦ Διονύσου ἱερεὺς, οἶον κυβερνήτης, εὐθύνει πείσματα ἐκ θαλάττης λύουσας. Ἐνσπουδάζων δὲ τῇ Σμύρνῃ τάδε αὐτὴν ὥνησεν· πρῶτα μὲν τὴν πόλιν πολυανθρωποτάτην αὐτῆς φαίνεσθαι, νεότητος αὐτῇ ἐπιρρεοῦσης ἐξ ἡπείρων τε καὶ νήσων οὐκ ἀκολάστου καὶ συγκλύδος, ἀλλ’ ἐξειλεγμένης τε καὶ καθαρᾶς Ἑλλάδος, ἔπειτα ὁμονοοῦσαν καὶ ἀστασίαστον πολιτεύειν, τὸν γὰρ πρὸ τοῦ χρόνον ἐστασίαζεν ἡ Σμύρνα καὶ διεστήκεσαν οἱ ἄνω πρὸς τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ. πλείστου δὲ ἄξιος τῇ πόλει καὶ τὰ πρεσβευτικὰ ἐγένετο φοιτῶν παρὰ τοὺς αὐτοκράτορας καὶ προαγωνιζόμενος τῶν ἡθῶν. Ἀδριανὸν γοῦν προσκείμενον τοῖς Ἑφεσίοις οὕτω τι μετεποίησε τοῖς Σμυρναίοις, ὡς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μυριάδας χιλίας ἐπαντλήσαι αὐτὸν τῇ Σμύρνῃ, ἀφ’ ὧν τὰ τε τοῦ σίτου ἐμπόρια ἐξεποιήθη καὶ γυμνάσιον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν μεγαλοπρεπέστατον καὶ νεὼς τηλεφανῆς ὁ ἐπὶ τῆς ἄκρας ἀντικεῖσθαι δοκῶν τῷ Μίμαντι. καὶ μὴν καὶ τοῖς ἀμαρτανομένοις δημοσίᾳ ἐπιπλήττων καὶ κατὰ σοφίαν πλεῖστα νουθετῶν ὠφέλει, ὕβριν τε ὁμοίως ἐξήρει καὶ ἀγερωχίαν πᾶσαν, τοσοῦτῳ πλεόν, ὅσῳ μὴδὲ τοῦ Ἰωνικοῦ ἀπεθίζειν ** ὠφέλει δὲ κάκεῖνα δήπου· τὰς δίκας τὰς πρὸς ἀλλήλους οὐκ ἄλλοσέ ποι ἐκφοιτᾶν εἶα, ἀλλ’ οἴκοι ἔπαυεν. [20]

VS 1 532

λέγω δὲ τὰς ὑπὲρ χρημάτων, τὰς γὰρ ἐπὶ μοιχοῦς καὶ ἱεροσύλους καὶ σφαγέας, ὧν ἀμελουμένων ἄγῃ φύεται, οὐκ ἐξάγειν παρεκελεύετο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξωθεῖν τῆς Σμύρνης, δικαστοῦ γὰρ δεῖσθαι αὐτὰς ξίφος ἔχοντος. καὶ ἡ αἰτία δέ, ἣν ἐκ τῶν πολλῶν εἶχεν, ὡς ὁδοιποροῦντι αὐτῷ πολλὰ μὲν σκευοφόρα ἔποιτο, πολλοὶ δὲ ἵπποι, πολλοὶ δὲ οἰκέται, πολλὰ δὲ

ἔθνη κυνῶν ἄλλα ἐς ἄλλην θήραν, αὐτὸς δὲ ἐπὶ ζεύγους ἀργυροχαλίνου Φρυγίου τινὸς ἢ Κελτικοῦ πορεύοιτο, εὐκλειαν τῇ Σμύρνῃ ἔπραττεν· πόλιν γὰρ δὴ λαμπρύνει μὲν ἀγορὰ καὶ κατασκευὴ μεγαλοπρεπῆς οἰκοδομημάτων, λαμπρύνει δὲ οἰκία εὖ πράττουσα, οὐ γὰρ μόνον δίδωσι πόλιν ἀνδρὶ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἄρνυται ἐξ ἀνδρός. ἐπεσκοπεῖτο δὲ καὶ τὴν Λαοδίκειαν ὁ Πολέμων θαμίζων ἐς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καὶ δημοσίᾳ ὠφελῶν ὃ τι ἠδύνατο. τὰ δὲ ἐκ βασιλέων αὐτῷ τοιαῦτα· Τραιανὸς μὲν αὐτοκράτωρ ἀτελῇ πορεύεσθαι διὰ γῆς καὶ θαλάττης, Ἀδριανὸς δὲ καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ παῖσιν, (ἐγ)κατέλεξε δὲ αὐτὸν καὶ τῷ τοῦ Μουσείου κύκλῳ ἐς τὴν Αἰγυπτίαν σίτησιν, ἐπὶ τε τῆς Ῥώμης ἀπαιτουμένου πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ὑπεραπέδωκε ταῦτα τὰ χρήματα οὔτε εἰπόντος, ὥς δέοιτο, οὔτε προειπών, ὥς δώσοι. ^[20]

VS 1 533

αἰτιωμένης δὲ αὐτὸν τῆς Σμύρνης, ὥς πολλὰ τῶν ἐπιδοθέντων σφίσιν ἐκ βασιλέως χρημάτων ἐς τὸ ἑαυτοῦ ἡδὺ καταθέμενον ἔπεμψεν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιστολὴν ὧδε ξυγκειμένην· „Πολέμων τῶν ἐπιδοθέντων ὑμῖν χρημάτων ὑπ' ἐμοῦ ἐμοὶ τοὺς λογισμοὺς ἔδωκεν.“ ταῦτα δὲ εἰ καὶ συγγνώμην ἔρεῖ τις, οὐκ ἦν δῆπου συγγνώμην αὐτὸν τὴν ἐπὶ τοῖς χρήμασι μὴ οὐκ ἐς τὸ προὔχον τῆς ἄλλης ἀρετῆς εὐρέσθαι. τὸ δὲ Ἀθήνησιν Ὀλύμπιον δι' ἐξήκοντα καὶ πεντακοσίων ἐτῶν ἀποτελεσθὲν καθιερώσας ὁ αὐτοκράτωρ, ὥς χρόνου μέγα ἀγώνισμα, ἐκέλευσε καὶ τὸν Πολέμωνα ἐφυμνησά τῇ θυσίᾳ. ὁ δέ, ὥσπερ εἰώθει, στήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰς ἡδη παρισταμένας ἐννοίας ἐπαφῆκεν ἑαυτὸν τῷ λόγῳ καὶ ἀπὸ τῆς κρηπίδος τοῦ νεῶ διελέχθη πολλὰ καὶ θαυμάσια, προοίμιον ποιούμενος τοῦ λόγου τὸ μὴ ἄθεε τὴν περὶ αὐτοῦ ὁρμὴν γενέσθαι οἱ. διήλλαξε δὲ αὐτῷ καὶ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Ἀντωννῖνον ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῇ τοῦ σκήπτρου παραδόσει θεὸς ἐκ θνητοῦ γιγνόμενος. ^[20]

VS 1 534

τουτὶ δὲ ὅποιον, ἀνάγκη δηλῶσαι· ἦρξε μὲν γὰρ δὴ πάσης ὁμοῦ Ἀσίας ὁ Ἀντωννῖνος, καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ τοῦ Πολέμωνος οἰκίᾳ ὥς ἀρίστη τῶν κατὰ τὴν Σμύρναν καὶ ἀρίστου ἀνδρός, νύκτωρ δὲ ἐξ ἀποδημίας ἦκων ὁ Πολέμων ἐβόα ἐπὶ θύραις, ὥς δεινὰ πάσχοι τῶν ἑαυτοῦ εἰργόμενος, εἴτα συνηνάγκασε τὸν Ἀντωννῖνον ἐς ἐτέραν οἰκίαν μετασκευάσασθαι. ταῦτα ἐγίγνωσκε μὲν ὁ αὐτοκράτωρ, ἡρώτα δὲ ὑπὲρ αὐτῶν οὐδέν, ὥς μὴ ἀναδέροιτο, ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς τὰ μετ' αὐτὸν καὶ ὅτι πολλάκις καὶ τὰς ἡμέρους ἐκκαλοῦνται φύσεις οἱ προσκείμενοί τε καὶ παροξύνοντες, ἔδεισε περὶ τῷ Πολέμωνι, ὅθεν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῆς βασιλείας διαθήκαις „καὶ Πολέμων ὁ σοφιστὴς“ ἔφη „ξύμβουλος τῆς διανοίας ἐμοὶ ταύτης ἐγένετο,“ τῷ καὶ χάριν ὥς εὐεργέτη πράττειν τὴν συγγνώμην ἐκ περιουσίας ἐτοιμάζων. καὶ ὁ Ἀντωννῖνος ἡστείζετο μὲν πρὸς τὸν Πολέμωνα περὶ τῶν κατὰ τὴν Σμύρναν ἐνδεικνύμενός που τὸ μὴ ἐκλελῆσθαι, ταῖς δὲ ἐκάστοτε τιμαῖς ἐπὶ μέγα ἦρεν ἐγγυώμενός που τὸ μὴ μεμνησθαι. ἡστείζετο δὲ τάδε· ἐς τὴν πόλιν ἦκοντος τοῦ Πολέμωνος περιβαλὼν αὐτὸν Ἀντωννῖνος „δότε“ ἔφη „Πολέμωνι καταγωγὴν, καὶ μηδεὶς αὐτὸν ἐκβάλῃ.“ ὑποκριτοῦ δὲ τραγωδίας ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ὀλυμπίων, οἷς ἐπεστάται ὁ Πολέμων, ἐφίεναι φήσαντος, ἐξελαθῆναι γὰρ παρ' αὐτοῦ κατ' ἀρχὰς τοῦ δράματος, ἦρετο ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ὑποκριτὴν, πηνίκα εἶη, ὅτε τῆς σκηνῆς ἡλάθη, τοῦ δὲ εἰπόντος, ὥς μεσημβρία τυγχάνοι οὔσα, μάλα ἀστείως ὁ αὐτοκράτωρ „ἐμὲ δὲ“ εἶπεν „ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐξήλασε τῆς οἰκίας, καὶ οὐκ ἐφῆκα. ^[5]

VS 1 535

“ Ἐχέτω μοι [καὶ] ταῦτα δήλωσιν βασιλέως τε πράγου καὶ ἀνδρὸς ὑπέρφρονος. ὑπέρφρων γὰρ δὴ οὕτω τι ὁ Πολέμων, ὥς πόλεσι μὲν ἀπὸ τοῦ προὔχοντος, δυνασταῖς δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ὑφειμένου, θεοῖς δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου διαλέγεσθαι. Ἀθηναίοις μὲν γὰρ ἐπιδεικνύμενος αὐτοσχεδίου λόγους, ὅτε καὶ πρῶτον Ἀθήναζε ἀφίκετο, οὐκ ἐς ἐγκώμια κατέστησεν ἑαυτὸν τοῦ ἄστεος, τοσοῦτων ὄντων, ἃ τις ὑπὲρ Ἀθηναίων ἂν εἴποι, οὐδ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐμακρηγόρησε, καίτοι καὶ τῆς τοιαύτης ιδέας ὠφελούσης τοὺς σοφιστὰς ἐν ταῖς ἐπιδείξεσιν, ἀλλ' εὖ γινώσκων, ὅτι τὰς Ἀθηναίων φύσεις ἐπικόπτειν χρή μᾶλλον ἢ ἐπαίρειν διελέχθη ὧδε· „φασὶν ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, σοφοὺς εἶναι ἀκροατὰς λόγων· εἴσομαι.“ ἀνδρὸς δέ, ὃς ἦρχε μὲν

Βοσπόρου, πᾶσαν δὲ Ἑλληνικὴν παιδείυσιν ἤρμοστο, καθ' ἱστορίαν τῆς Ἰωνίας ἐς τὴν Σμύρναν ἦκοντος οὐ μόνον οὐκ ἔταξεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς θεραπεύουσιν, ἀλλὰ καὶ δεομένου ξυνεῖναι οἱ θαμὰ ἀνεβάλλετο, ἕως ἠνάγκασε τὸν βασιλέα ἐπὶ θύρας ἀφικέσθαι ἀπάγοντα μισθοῦ δέκα τάλαντα. ἦκων δὲ ἐς τὸ Πέργαμον, ὅτε δὴ τὰ ἄρθρα ἐνόσει, κατέδαρθε μὲν ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπιστάντος δὲ αὐτῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ προειπόντος ἀπέχεσθαι ψυχροῦ ποτοῦ ὁ Πολέμων „βέλτιστε,“ εἶπεν „εἰ δὲ βοῦν ἐθεράπευες;“ Τὸ δὲ μεγάλῳγνωμον τοῦτο καὶ φρονηματώδες ἐκ Τιμοκράτους ἔσπασε τοῦ φιλοσόφου, συγγενόμενος αὐτῷ ἦκοντι ἐς Ἰωνίαν ἐτῶν τεττάρων.

[30]

VS 1 536 οὐ χεῖρον δὲ καὶ τὸν Τιμοκράτην δηλῶσαι· ἦν μὲν γὰρ ἐκ τοῦ Πόντου ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ ἦν αὐτῷ πατὴρ Ἡράκλεια τὰ Ἑλλήνων ἐπαινοῦντες, ἐφιλοσόφει δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν τοὺς ἰατρικοὺς τῶν λόγων, εἰδὼς εὖ τὰς Ἱπποκράτους τε καὶ Δημοκρίτου δόξας, ἐπεὶ δὲ ἤκουσεν Εὐφράτου τοῦ Τυρίου, πλήρεσιν ἰστίοις ἐς τὴν ἐκείνου φιλοσοφίαν ἀφῆκεν. ἐπιχολώτερος δὲ οὕτω τι ἦν τοῦ ξυμμέτρου, ὥς ὑπανίστασθαι αὐτῷ διαλεγομένῳ τὴν τε γενειάδα καὶ τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ χαίτας, ὥσπερ τῶν λεόντων ἐν ταῖς ὀρμαῖς. τῆς δὲ γλώττης εὐφόρως εἶχε καὶ σφοδρῶς καὶ ἐτοιμῶς, διὸ καὶ τῷ Πολέμωνι πλείστου ἦν ἄξιος ἀσπαζομένῳ τὴν τοιάνδε ἐπιφορὰν τοῦ λόγου. διαφορὰς γοῦν τῷ Τιμοκράτει πρὸς τὸν Σκοπελιανὸν γενομένης ὡς ἐκδεδωκότα ἑαυτὸν πίστη καὶ παρατιλτρίαις διέστη μὲν ἡ ἐνομιλοῦσα νεότης τῇ Σμύρνῃ, ὁ δὲ Πολέμων ἀμφοῖν ἀκροώμενος τῶν τοῦ Τιμοκράτους στασιωτῶν ἐγένετο πατέρα καλῶν αὐτὸν τῆς ἑαυτοῦ γλώττης. ἀπολογούμενος δὲ αὐτῷ καὶ ὑπὲρ τῶν πρὸς Φαβωρίνον λόγων εὐλαβῶς ὑπέστειλε καὶ ὑφειμένως, ὥσπερ τῶν παίδων οἱ τὰς ἐκ τῶν διδασκάλων πληγὰς, εἴ τι ἀτακτήσειαν, δεδιότες. Τῷ δὲ ὑφειμένῳ τούτῳ καὶ πρὸς τὸν Σκοπελιανὸν ἐχρήσατο χρόνῳ ὕστερον, πρεσβεύειν μὲν χειροτονηθεὶς ὑπὲρ τῶν Συμυρναίων, ὡς ὅπλα δὲ Ἀχίλλεια τὴν ἐκείνου πειθῶ αἰτήσας. Ἡρώδῃ δὲ τῷ Ἀθηναίῳ πῇ μὲν ἀπὸ τοῦ ὑφειμένου, πῇ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑπεραίροντος ξυνεγένετο. ὅπως δὲ καὶ ταῦτα ἔσχε, δηλῶσαι βούλομαι, καλὰ γὰρ καὶ μεμνησθαι ἄξια· ἦρα μὲν γὰρ τοῦ αὐτοσχεδιάζειν ὁ Ἡρώδης μᾶλλον ἢ τοῦ ὑπατός τε καὶ ἐξ ὑπάτων δοκεῖν, τὸν Πολέμωνα δὲ οὕτω γινώσκων ἀφῆκτο μὲν ἐς τὴν Σμύρναν ἐπὶ ξυνουσίᾳ τοῦ ἀνδρὸς κατὰ χρόνους, οὓς τὰς ἐλευθέρων τῶν πόλεων αὐτὸς διωροῦτο, περιβαλὼν δὲ καὶ ὑπερασπασάμενος ὁμοῦ τῷ τὸ στόμα ἀφελεῖν τοῦ στόματος „πότε,“ εἶπεν „ὦ πάτερ, ἀκροασόμεθά σου;“ καὶ ὁ μὲν δὴ ᾤετο ἀναβαλεῖσθαι αὐτὸν τὴν ἀκρόασιν ὀκνεῖν φήσαντα ἐπ' ἀνδρὸς τοιοῦτου ἀποκινδυνεύειν, ὁ δὲ οὐδὲν πλασάμενος „τήμερον“ ἔφη „ἀκροῶ, καὶ ἴωμεν.

[5]

VS 1 537 “ τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἡρώδης ἐκπλαγῆναί φησι τὸν ἄνδρα, ὡς καὶ τὴν γλώτταν αὐτοσχέδιον καὶ τὴν γνώμην. ταῦτα μὲν οὖν φρόνημα ἐνδείκνυται τοῦ ἀνδρὸς καί, νῆ Δία, σοφίαν, ἥ ἐς τὴν ἐκπληξιν ἐχρήσατο, ἐκεῖνα δὲ σωφροσύνην τε καὶ κόσμον· ἀφικόμενον γὰρ ἐς τὴν ἐπίδειξιν ἐδέξατο ἐπαίνῳ μακρῷ καὶ ἐπαξίῳ τῶν Ἡρώδου λόγων τε καὶ ἔργων. τὴν δὲ σκηνὴν τοῦ ἀνδρὸς, ἥ ἐς τὰς μελέτας ἐχρήσατο, ἔστι μὲν καὶ Ἡρώδου μαθεῖν ἐν μιᾷ τῶν πρὸς τὸν Βᾶρον ἐπιστολῇ εἰρημένων, δηλώσω δὲ κἀγὼ ἐκεῖθεν· παρῆι μὲν ἐς τὰς ἐπιδείξεις διακεχυμένῳ τῷ προσώπῳ καὶ τεθαρρηκότι, φοράδην δὲ ἐσεφοίτα διεφθορότων αὐτῷ ἤδη τῶν ἄρθρων. καὶ τὰς ὑποθέσεις οὐκ ἐς τὸ κοινὸν ἐπεσκοπεῖτο, ἀλλ' ἐξίων τοῦ ὁμίλου βραχὺν καιρόν. φθέγμα δὲ ἦν αὐτῷ λαμπρὸν καὶ ἐπίτονον καὶ κρότος θαυμάσιος οἷος ἀπεκτύπει τῆς γλώττης. φησὶ δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης καὶ ἀναπηδᾶν τοῦ θρόνου περὶ τὰς ἀκμὰς τῶν ὑποθέσεων, τοσοῦτον αὐτῷ περιεῖναι ὀρμῆς, καὶ ὅτε ἀποτορνεύοι περίοδον, τὸ ἐπὶ πᾶσιν αὐτῆς κῶλον σὺν μειδιάματι φέρειν, ἐνδείκνυμενον πολὺ τὸ ἀλύπως φράζειν, καὶ κροαίνειν ἐν τοῖς τῶν ὑποθέσεων χωρίοις οὐδὲν μείον τοῦ Ὀμηρικοῦ ἵππου. [30]

VS 1 538

ἀκροᾶσθαι δὲ αὐτοῦ τὴν μὲν πρώτην, ὡς οἱ δικάζοντες, τὴν δὲ ἐφεξῆς, ὡς οἱ ἐρῶντες, τὴν δὲ τρίτην, ὡς οἱ θαυμάζοντες, καὶ γὰρ δὴ καὶ τριῶν ἡμερῶν συγγενέσθαι οἱ. ἀναγράφει καὶ τὰς ὑποθέσεις ὁ Ἡρώδης, ἐφ’ αἷς ξυνεγένετο ἦν τοίνυν ἡ μὲν πρώτη Δημοσθένους ἐξομνύμενος ταλάντων πεντήκοντα δωροδοκίαν, ἦν ἦγεν ἐπ’ αὐτὸν Δημάδης, ὡς Ἀλεξάνδρου τοῦτο Ἀθηναίοις ἐκ τῶν Δαρείου λογισμῶν ἐπεσταλκός, ἡ δὲ ἐφεξῆς τὰ τρόπαια κατέλυε τὰ Ἑλληνικὰ τοῦ Πελοποννησίου πολέμου ἐς διαλλαγὰς ἤκοντος, ἡ δὲ τρίτη τῶν ὑποθέσεων τοὺς Ἀθηναίους μετὰ Αἰγὸς ποταμοὺς ἐς τοὺς δῆμους ἀνεσκεύαζεν· ὑπὲρ οὗ φησιν ὁ Ἡρώδης πέμψαι οἱ πεντεκαίδεκα μυριάδας προσειπὼν αὐτὰς μισθὸν τῆς ἀκροάσεως, μὴ προσεμένον δὲ αὐτὸς μὲν ὑπερῶφθαι οἶεσθαι, ξυμπίνοντα δὲ αὐτῷ Μουνάτιον τὸν κριτικόν, ὁ δὲ ἀνὴρ οὗτος ἐκ Τραλλέων, „ὦ Ἡρώδη,“ φάναι „δοκεῖ μοι Πολέμων ὀνειροπολήσας πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας παρὰ τοῦτ’ ἔλαττον ἔχειν ἡγεῖσθαι, παρ’ ὃ μὴ τοσαύτας ἔπεμψας.“ προσθεῖναι φησιν ὁ Ἡρώδης τὰς δέκα καὶ τὸν Πολέμωνα προθύμως λαβεῖν, ὥσπερ ἀπολαμβάνοντα. ἔδωκε τῷ Πολέμῳ ὁ Ἡρώδης καὶ τὸ μὴ παρελθεῖν ἐπ’ αὐτῷ ἐς λόγων ἐπίδειξιν, μηδ’ ἐπαγωνίσασθαι οἱ, νύκτωρ δὲ ἐξελάσαι τῆς Σμύρνης, ὡς μὴ βιασθεῖν, θρασὺ γὰρ καὶ τὸ βιασθῆναι ᾤετο. ^[20]

VS 1 539 διετέλει δὲ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐπαινῶν τὸν Πολέμωνα καὶ ὑπὲρ θαῦμα ἄγων· Ἀθήνησι μὲν γὰρ διαπρεπῶς ἀγωνισάμενος τὸν περὶ τῶν τροπαίων ἀγῶνα καὶ θαυμαζόμενος ἐπὶ τῇ φορᾷ τοῦ λόγου „τὴν Πολέμωνος“ ἔφη „μελέτην ἀνάγνυτε καὶ εἴσεσθε ἄνδρα.“ Ὀλυμπίασι δὲ βοησάσης ἐπ’ αὐτῷ τῆς Ἑλλάδος „εἷς ὡς Δημοσθένης,“ „εἶθε γὰρ“ ἔφη „ὡς ὁ Φρύξ,“ τὸν Πολέμωνα ᾧδε ἐπονομάζων, ἐπειδὴ τότε ἡ Λαοδίκεια τῇ Φρυγίᾳ συνετάττετο. Μάρκου δὲ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς αὐτὸν εἰπόντος „τί σοι δοκεῖ ὁ Πολέμων;“ στήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἡρώδης „ἵππων μ’“ ἔφη „ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὐατα βάλλει,“ ἐνδεικνύμενος δὴ τὸ ἐπικροτὸν καὶ τὸ ὑψηλὸν τῶν λόγων. ἐρομένου δὲ αὐτὸν καὶ Βάρου τοῦ ὑπάτου, τίσι καὶ διδασκάλοις ἐχρήσατο, „τῷ δεῖνι μὲν καὶ τῷ δεῖνι“ ἔφη „παιδευόμενος, Πολέμῳ δὲ ἤδη παιδεύων.“ Φησὶν ὁ Πολέμων ἡκροᾶσθαι καὶ Δίωνος ἀποδημίαν ὑπὲρ τούτου στείλας ἐς τὸ τῶν Βιθυνῶν ἔθνος. ἔλεγε δὲ ὁ Πολέμων τὰ μὲν τῶν καταλογάδην ὥμοις δεῖν ἐκφέρειν, τὰ δὲ τῶν ποιητῶν ἀμάξαις. Κάκεῖνα τῶν Πολέμωνι τιμὴν ἐχόντων ἤριζεν ἡ Σμύρνα ὑπὲρ τῶν ναῶν καὶ τῶν ἐπ’ αὐτοῖς δικαίων, ξύνδικον πεποιημένη τὸν Πολέμωνα ἐς τέρμα ἤδη τοῦ βίου ἤκοντα. ἐπεὶ δὲ ἐν ὁρμῇ τῆς ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀποδημίας ἐτελεύτησεν, ἐγένετο μὲν ἐπ’ ἄλλοις ξυνδίκους ἡ πόλις, πονηρῶς δὲ αὐτῶν ἐν τῷ βασιλείῳ δικαστηρίῳ διατιθεμένων τὸν λόγον βλέψας ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τοὺς τῶν Συμυρναίων ξυνηγόρους „οὐ Πολέμων“ εἶπεν „τουτοῦ τοῦ ἀγῶνος ξύνδικος ὑμῖν ἀπεδέδεικτο;“ „ναί,“ ἔφασαν „εἴ γε τὸν σοφιστὴν λέγεις. ^[5]

VS 1 540 “ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ „ἴσως οὖν“ ἔφη „καὶ λόγον τινὰ ξυνέγραψεν ὑπὲρ τῶν δικαίων, οἷα δὲ ἐπ’ ἐμοῦ τε ἀγωνιούμενος καὶ ὑπὲρ τηλικούτων.“ „ἴσως,“ ἔφασαν, ὦ βασιλεῦ, „οὐ μὴν ἡμῖν γε εἰδέναι.“ καὶ ἔδωκεν ἀναβολὰς ὁ αὐτοκράτωρ τῇ δίκῃ, ἔστ’ ἂν διακομισθῇ ὁ λόγος, ἀναγνωσθέντος δὲ ἐν τῷ δικαστηρίῳ κατ’ αὐτὸν ἐψηφίσαντο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπῆλθεν ἡ Σμύρνα τὰ πρωτεῖα νικῶσα καὶ τὸν Πολέμωνα αὐτοῖς ἀναβεβιωκέναι φάσκοντες. Ἐπεὶ δὲ ἀνδρῶν ἐλλογίμων ἀξιωματικόν οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς λεχθέντα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς, ἀναγράφω καὶ τοὺς ἀστεισμοὺς τοῦ Πολέμωνος, ὡς μηδὲ οὗτοι παραλελειμμένοι φαίνονται. μεράκιον Ἰωνικὸν ἐτρύφα κατὰ τὴν Σμύρναν ὑπὲρ τὰ Ἰώνων ἦθη, καὶ ἀπώλλυ αὐτὸ πλοῦτος βαθύς, ὅσπερ ἐστὶ πονηρὸς διδάσκαλος τῶν ἀκολάστων φύσεων. ὄνομα μὲν δὴ τῷ μειρακίῳ Οὐάρος, διεφθορὸς δὲ ὑπὸ κολάκων ἐπεπείκει αὐτὸ ἑαυτό, ὡς καλῶν τε εἶναι ὁ κάλλιστος καὶ μέγας ὑπὲρ τοὺς εὐμήκεις καὶ τῶν ἀμφὶ παλαιστραν γενναιοτάτος τε καὶ τεχνικώτατος καὶ μηδ’ ἂν τὰς Μούσας ἀναβάλλεσθαι αὐτοῦ ἥδιον, ὁπότε πρὸς τὸ ἄδεν τράποιτο. παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν σοφιστῶν ᾤετο, παριππεῦσαι γὰρ (ἂν) καὶ τὰς ἐκείνων γλώττας, ὁπότε μελετῶν, καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐμελέτα, καὶ οἱ δανειζόμενοι παρ’ αὐτοῦ χρήματα τὸ καὶ μελετῶντος

ἀκροάσασθαι προσέγραφον τῷ τόκῳ. ὑπήγετο δὲ καὶ ὁ Πολέμων τῷ δασμῷ τούτῳ νέος ὢν ἔτι καὶ οὐπω νοσῶν, δεδάνειστο γὰρ παρ' αὐτοῦ χρήματα, καὶ ἐπεὶ μὴ ἐθεράπευε, μηδὲ ἐς τὰς ἀκροάσεις ἐφοῖτα, χαλεπὸν ἦν τὸ μειράκιον καὶ ἡπεῖλει τύπους. ^[30]

VS 1 541

οἱ δὲ τύποι γράμμα εἰσὶν ἀγορᾶς, ἐρήμην ἐπαγγέλλον τῷ οὐκ ἀποδιδόντι. αἰτιωμένων οὖν τὸν Πολέμωνα τῶν οἰκείων, ὡς ἀηδῇ καὶ δύστροπον, εἰ παρὸν αὐτῷ μὴ ἀπαιτεῖσθαι καὶ τὸ μειράκιον ἐκκαρποῦσθαι παρέχοντα αὐτῷ νεῦμα εὖνουν μὴ ποιεῖ τοῦτο, ἀλλ' ἐκκαλεῖται αὐτὸ καὶ παροξύνει, τοιαῦτα ἀκούων ἀπήντησε μὲν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν, ἐπεὶ δὲ ἐς δέιλῃν ἤδη ὀψίαν τὰ τῆς μελέτης αὐτῷ προὔβαινε καὶ οὐδεὶς ὄρμος ἐφαίνετο τοῦ λόγου, σολοικισμῶν τε καὶ βαρβαρισμῶν καὶ ἐναντιώσεων πλέα ἦν πάντα, ἀναπηδήσας ὁ Πολέμων καὶ ὑποσχὼν τὴν χεῖρα „Οὔαρε“, εἶπεν „φέρε τοὺς τύπους.“ ληστήν δὲ πολλαῖς αἰτίαις ἐαλωκότα στρεβλοῦντος ἀνθυπάτου καὶ ἀπορεῖν φάσκοντος, τίς γένοιτ' ἂν ἐπ' αὐτῷ τιμωρία τῶν εἰργασμένων ἀξία, παρατυχὼν ὁ Πολέμων „κέλευσον“ ἔφη „αὐτὸν ἀρχαῖα ἐκμανθάνειν.“ καίτοι γὰρ πλεῖστα ἐκμαθὼν ὁ σοφιστὴς οὗτος ὅμως ἐπιπονώτατον ἡγεῖτο τῶν ἐν ἀσκήσει τὸ ἐκμανθάνειν. ἰδὼν δὲ μονόμαχον ἰδρῶτι ρέομενον καὶ δεδιότα τὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγῶνα „οὔτωσ“ εἶπεν „ἀγωνιᾶς, ὡς μελετᾶν μέλλων.“ σοφιστῇ δὲ ἐντυχὼν ἀλλᾶντας ὠνούμενῳ καὶ μαινίδας καὶ τὰ εὐτελεῖ ὅσα „ὦ λῶστε“, εἶπεν „οὐκ ἔστι τὸ Δαρείου καὶ Ξέρξου φρόνημα καλῶς ὑποκρίνασθαι ταῦτα σιτουμένῳ.“ Τιμοκράτους δὲ τοῦ φιλοσόφου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὡς λάλον χρῆμα ὁ Φαβωρίνος γένοιτο, ἀστεϊότατα ὁ Πολέμων „καὶ πᾶσα“ ἔφη „γραῦς“ τὸ εὐνουχῶδες αὐτοῦ διασκώπτων. ἀγωνιστοῦ δὲ τραγωδίας ἐν τοῖς κατὰ τὴν Σμύρναν Ὀλυμπίοις τὸ „ὦ Ζεῦ“ ἐς τὴν γῆν δείξαντος, τὸ δὲ „καὶ γὰρ“ ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνασχόντος, προκαθήμενος τῶν Ὀλυμπίων ὁ Πολέμων ἐξέωσεν αὐτὸν τῶν ἄθλων εἰπὼν „οὔτος τῇ χειρὶ ἐσολοίκισεν. ^[30]

VS 1 542

“ μὴ πλείω ὑπὲρ τούτων, ἀπόχρη γὰρ καὶ ταῦτα τὸ ἐπίχαρι τοῦ ἀνδρὸς δηλῶσαι. Ἡ δὲ ἰδέα τῶν Πολέμωνος λόγων θερμὴ καὶ ἐναγώνιος καὶ τορὸν ἠχοῦσα, ὥσπερ ἡ Ὀλυμπιακὴ σάλπιγξ, ἐπιπρέπει δὲ αὐτῇ καὶ τὸ Δημοσθενικὸν τῆς γνώμης, καὶ ἡ σεμνολογία οὐχ ὑπτία, λαμπρὰ δὲ καὶ ἔμπνους, ὥσπερ ἐκ τρίποδος. διαμαρτάνουσι μὲν(τοι) τοῦ ἀνδρὸς φάσκοντες αὐτὸν τὰς μὲν ἐπιφοράς ἄριστα σοφιστῶν μεταχειρίσασθαι, τὰς δὲ ἀπολογίας ἥττον, ἐλέγχει γὰρ τὸν λόγον τοῦτον ὡς οὐκ ἀληθῆ καὶ ἡ δεῖνα μὲν καὶ ἡ δεῖνα τῶν ὑποθέσεων, ἐν αἷς ἀπολογεῖται, μάλιστα δὲ ὁ Δημοσθένης ὁ τὰ πεντήκοντα τάλαντα ἐξομνύμενος. ἀπολογίαν γὰρ οὕτω χαλεπὴν διαθέμενος ἤρκεσε τῷ λόγῳ ξὺν περιβολῇ καὶ τέχνῃ. τὴν αὐτὴν ὁρῶ διαμαρτίαν καὶ περὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτὸν ἐκφέρεσθαι τῶν ἐσχηματισμένων ὑποθέσεων εἰργόμενον τοῦ δρόμου, καθάπερ ἐν δυσχωρίᾳ ἵππον, παραιτούμενόν τε αὐτὰς τὰς Ὀμηρεῖους γνώμας εἰπεῖν „ἐχθρὸς γὰρ μοι κείνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλησιν, ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ“, ταῦτα γὰρ ἴσως ἔλεγεν αἰνιττόμενος καὶ παραδηλῶν τὸ δύστροπον τῶν τοιούτων ὑποθέσεων, ἄριστα δὲ κάκεῖνα ἡγωνίσαστο, ὡς δηλοῦσιν ὅ τε μοιχὸς ὁ ἐκκεκαλυμμένος καὶ ὁ Ξενοφῶν ὁ ἀξίων ἀποθνήσκειν ἐπὶ Σωκράτει καὶ ὁ Σόλων ὁ αἰτῶν ἀπαλείφειν τοὺς νόμους λαβόντος τὴν φρουρὰν τοῦ Πεισιστράτου καὶ οἱ Δημοσθένεις τρεῖς, ὁ μετὰ Χαιρώνειαν προσάγων ἑαυτὸν καὶ ὁ δοκῶν θανάτου ἑαυτῷ τιμᾶσθαι ἐπὶ τοῖς Ἀρπαλείοις καὶ ὁ ξυμβουλευὼν ἐπὶ τῶν τριήρων φεύγειν ἐπιόντος μὲν Φιλίππου, νόμον δὲ Αἰσχίνου κεκυρωκότος ἀποθνήσκειν τὸν πολέμου μνημονεύσαντα. ^[30]

VS 1 543

ἐν γὰρ ταύταις μάλιστα τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατὰ σχῆμα προηγμένων ἡνία τε ἐμβέβληται τῷ λόγῳ καὶ τὸ ἐπαμφοτέρον αἱ διάνοιαι σώζουσιν. Ἰατροῖς δὲ θαμὰ ὑποκείμενος λιθιόντων αὐτῷ τῶν ἄρθρων παρεκελεύετο αὐτοῖς ὀρύττειν καὶ τέμνειν τὰς Πολέμωνος λιθοτομίας. Ἡρώδης δὲ ἐπιστέλλων ὑπὲρ τῆς νόσου ταύτης ὥδε ἐπέστειλεν· „δεῖ ἐσθίειν, χεῖρας οὐκ ἔχω· δεῖ βαδίζειν, πόδες οὐκ εἰσὶ μοι· δεῖ ἀλγεῖν, τότε καὶ πόδες εἰσὶ μοι καὶ χεῖρες.“ Ἐτελευταῖα μὲν περὶ τὰ ἕξ καὶ πεντήκοντα ἔτη, τὸ δὲ μέτρον τῆς ἡλικίας τοῦτο ταῖς μὲν ἄλλαις ἐπιστήμαις γήρως ἀρχή,

σοφιστῇ δὲ νεότης ἔτι, γηράσκουσα γὰρ ἦδε ἡ ἐπιστήμη σοφίαν ἀρτύνει. τάφος δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν Σμύρναν οὐδεὶς, εἰ καὶ πλείους λέγονται· οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ κήπῳ τοῦ τῆς Ἀρετῆς ἱεροῦ ταφῆναι αὐτόν, οἱ δὲ οὐ πόρρω τούτου ἐπὶ θαλάττῃ, νεῶς δέ τις ἐστὶ βραχὺς καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῷ Πολέμωνος ἐσταλμένον, ὡς ἐπὶ τῆς τριήρους ὠργιάζεν, ὑφ' ᾧ κεῖσθαι τὸν ἄνδρα, οἱ δὲ ἐν τῇ τῆς οἰκίας αὐλῇ ὑπὸ τοῖς χαλκοῖς ἀνδριᾶσιν. ἔστι δὲ οὐδὲν τούτων ἀληθές, εἰ γὰρ ἐτελεύτα κατὰ τὴν Σμύρναν, οὐδενὸς ἂν τῶν θαυμασίων παρ' αὐτοῖς ἱερῶν ἀπηξιώθη τὸ μὴ οὐκ ἐν αὐτῷ κεῖσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνα ἀληθέστερα, κεῖσθαι μὲν αὐτὸν ἐν τῇ Λαοδικείᾳ παρὰ τὰς Συρίας πύλας, οὗ δὲ καὶ τῶν προγόνων αὐτοῦ θῆκαι, ταφῆναι δὲ αὐτὸν ζῶντα ἔτι, τουτὶ γὰρ τοῖς φιλτάτοις ἐπισκῆψαι, κείμενόν τε ἐν τῷ σήματι παρακελεύεσθαι τοῖς συγκλείουσι τὸν τάφον „ἔπαγε, ἔπαγε, μὴ γὰρ ἴδοι με σιωπῶντα ἥλιος.“ [30]

VS 1 544 “ πρὸς δὲ τοὺς οἰκείους ὀλοφυρομένους αὐτὸν ἀνεβόησε· „δότε μοι σῶμα καὶ μελετήσομαι.“ Μέχρι Πολέμωνος τὰ Πολέμωνος, οἱ γὰρ ἐπ' αὐτῷ γενόμενοι ξυγγενεῖς μὲν, οὐ μὴν οἷοι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀρετὴν ἐξετάζεσθαι, πλὴν ἐνὸς ἀνδρός, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον λέξω. κς'. Μηδὲ Σεκοῦνδου τοῦ Ἀθηναίου ἀμνημονῶμεν, ὃν ἐκάλουν ἐπίουρόν τινες ὡς τέκτονος παῖδα. Σεκοῦνδος τοίνυν ὁ σοφιστὴς γινῶναι μὲν περιττός, ἐρμηνεῦσαι δὲ ἀπέρिटτος, Ἡρώδην δὲ ἐκπαιδεύσας ἐς διαφορὰν αὐτῷ ἀφίκετο παιδεύοντι ἤδη, ὅθεν ὁ Ἡρώδης διετώθασεν αὐτὸν ἐκεῖνο ἐπιλέγων· „καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ ῥήτορι τέκτων“, ἀλλ' ἀποθανόντι καὶ λόγον ἐπεφθέγγατο καὶ δάκρυα ἐπέδωκε καίτοι γηραιῷ τελευτήσαντι. Μνήμης δὲ ἄξια τοῦ ἀνδρός τούτου καὶ πλείω μὲν, μάλιστα δὲ ἦδε ἡ ὑπόθεσις· „ὁ ἄρξας στάσεως ἀποθνησκέτω καὶ ὁ παύσας στάσιν ἐχέτω δωρεάν· ὁ αὐτὸς καὶ ἄρξας καὶ παύσας αἰτεῖ τὴν δωρεάν.“ [5]

VS 1 545 “ τήνδε τὴν ὑπόθεσιν ὧδε ἐβραχυλόγησεν· „οὐκοῦν“ ἔφη „τί πρότερον; τὸ κινῆσαι στάσιν. τί δεύτερον; τὸ παῦσαι. δοὺς οὖν τὴν ἐφ' οἷς ἡδίκεις τιμωρίαν, τὴν ἐφ' οἷς εὖ πεποίηκας δωρεάν, εἰ δύνασαι, λάβε.“ τοιόσδε μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος, τέθαπται δὲ πρὸς τῇ Ἐλευσίνῃ ἐν δεξιᾷ τῆς Μεγάραδε ὁδοῦ. α'." [10]

VS 2 545 (12) Περὶ δὲ Ἡρώδου τοῦ Ἀθηναίου τάδε χρή εἰδέναι· ὁ σοφιστὴς Ἡρώδης ἐτέλει μὲν ἐκ πατέρων ἐς τοὺς δισυπάτους, ἀνέφερε δὲ ἐς τὸν τῶν Αἰακιδῶν, οὓς ξυμμάχους ποτὲ ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τὸν Πέρσῃ ἐποιεῖτο, ἀπηξίου δὲ οὐδὲ τὸν Μιλτιάδην, οὐδὲ τὸν Κίμωνα, ὡς ἄνδρε ἀρίστῳ καὶ πολλοῦ ἄξιῳ Ἀθηναίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι περὶ τὰ Μηδικά, ὁ μὲν γὰρ ἤρξε τροπαίων Μηδικῶν, ὁ δὲ ἀπήτησε δίκας τοὺς βαρβάρους ὧν μετὰ ταῦτα ὕβρισαν. [15]

VS 2 547 Ἄριστα δὲ ἀνθρώπων πλούτῳ ἐχρήσατο. τουτὶ δὲ μὴ τῶν εὐμεταχειρίστων ἡγώμεθα, ἀλλὰ τῶν παγχαλέπων τε καὶ δυσκόλων, οἱ γὰρ πλούτῳ μεθύοντες ὕβριν τοῖς ἀνθρώποις ἐπαντλοῦσιν. προσδιαβάλλουσι δὲ ὡς καὶ τυφλὸν τὸν πλοῦτον, ὃς εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐδόκει τυφλός, ἀλλ' ἐπὶ Ἡρώδου ἀνέβλεψεν, ἔβλεψε μὲν γὰρ ἐς φίλους, ἔβλεψε δὲ ἐς πόλεις, ἔβλεψε δὲ ἐς ἔθνη, πάντων περιωπὴν ἔχοντος τοῦ ἀνδρός καὶ θησαυρίζοντος τὸν πλοῦτον ἐν ταῖς τῶν μετεχόντων αὐτοῦ γνώμας. ἔλεγε γὰρ δὴ, ὡς προσήκοι τὸν ὀρθῶς πλούτῳ χρώμενον τοῖς μὲν δεομένοις ἐπαρκεῖν, ἵνα μὴ δέωνται, τοῖς δὲ μὴ δεομένοις, ἵνα μὴ δεηθῶσιν, ἐκάλει τε τὸν μὲν ἀσύμβολον πλοῦτον καὶ φειδοῖ κεκολασμένον νεκρὸν πλοῦτον, τοὺς δὲ θησαυρούς, ἐς οὓς ἀποτίθενται τὰ χρήματα ἔνιοι, πλούτου δεσμοτῆρια, τοὺς δὲ καὶ θύειν ἀξιούντας ἀποθέτοις χρήμασιν Ἀλῶν ἀδὰς ἐπυνόμαζε θύοντας Ἄρει μετὰ τὸ δῆσαι αὐτόν. Πηγαὶ δὲ αὐτῷ τοῦ πλούτου πολλαὶ μὲν καὶ πολλῶν οἴκων, μέγισται δὲ ἡ τε πατρῴα καὶ ἡ μητροθέν. ὁ μὲν γὰρ πάππος αὐτοῦ Ἰππαρχος ἐδημεύθη τὴν οὐσίαν ἐπὶ τυραννικαῖς αἰτίαις, ἃς Ἀθηναῖοι μὲν οὐκ ἐπῆγον, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ οὐκ ἠγνόησεν, Ἀττικὸν δὲ τὸν μὲν ἐκείνου παῖδα, Ἡρώδου δὲ πατέρα οὐ περιεῖδεν ἡ Τύχη πένητα ἐκ πλουσίου γενόμενον, ἀλλ' ἀνέδειξεν αὐτῷ θησαυροῦ χρήμα ἀμύθητον ἐν μιᾷ τῶν οἰκῶν, ἃς πρὸς τῷ θεάτρῳ ἐκέκτητο, οὗ διὰ μέγεθος εὐλαβὴς μᾶλλον ἢ περιχαρὴς γενόμενος ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐπιστολὴν ὧδε συγκειμένην· „θησαυρόν,

ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ τῆς ἑμαυτοῦ οἰκίας εὗρηκα· τί οὖν περὶ αὐτοῦ κελεύεις;“ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, Νερούας δὲ ἦρχε τότε, „χρῶ“ ἔφη „οἷς εὗρηκας.“ ^[5]

VS 2 548

“ τοῦ δὲ Ἀττικοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐλαβείας μείναντος καὶ γράψαντος ὑπὲρ ἑαυτὸν εἶναι τὰ τοῦ θησαυροῦ μέτρα „καὶ παραχρῶ“ ἔφη „τῷ ἑρμαίῳ, σὸν γάρ ἐστιν.“ ἐντεῦθεν μέγας μὲν ὁ Ἀττικός, μείζων δὲ ὁ Ἡρώδης, πρὸς γὰρ τῷ πατρὶ ἑαυτοῦ πλούτῳ καὶ ὁ μητρῷος αὐτῷ πλοῦτος οὐ παρὰ πολὺ τούτου ἐπερρῦη. Μεγαλοψυχία δὲ λαμπρὰ καὶ περὶ τὸν Ἀττικὸν τοῦτον· ἦρχε μὲν γὰρ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐλευθέρων πόλεων ὁ Ἡρώδης, ἰδὼν δὲ τὴν Τρωάδα βαλανείων τε πονήρως ἔχουσιν καὶ γεῶδες ὕδωρ ἐκ φρεάτων ἀνιμῶντας ὀμβρίων τε ὑδάτων θήκας ὀρύττοντας ἐπέστειλεν Ἀδριανῶ αὐτοκράτορι μὴ περιδεῖν πόλιν ἀρχαίαν καὶ εὐθάλαττον αὐχμῷ φθαρεῖσαν, ἀλλ’ ἐπιδοῦναι σφισι τριακοσίας μυριάδας ἐς ὕδωρ, ὣν πολλαπλασίους ἤδη καὶ κώμαις ἐπιδεδώκοι. ἐπῆνεσεν ὁ αὐτοκράτωρ τὰ ἐπεσταλμένα ὡς πρὸς τρόπου ἑαυτῷ ὄντα καὶ τὸν Ἡρώδην αὐτὸν ἐπέταξε τῷ ὕδατι. ἐπεὶ δὲ ἐς ἑπτακοσίας μυριάδας ἡ δαπάνη προὔβαινεν ἐπέστελλον τε τῷ αὐτοκράτορι οἱ τὴν Ἀσίαν ἐπιτροπεύοντες, ὡς δεινὸν πεντακοσίων πόλεων φόρον ἐς μιᾶς πόλεως δαπανᾶσθαι κρήνην, ἐμέμψατο πρὸς τὸν Ἀττικὸν ὁ αὐτοκράτωρ ταῦτα, καὶ ὁ Ἀττικός μεγαλοφρονέστατα ἀνθρώπων „ὦ βασιλεῦ“, εἶπεν „ὑπὲρ μικρῶν μὴ παροξύνου, τὸ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριακοσίας μυριάδας ἀναλωθὲν ἐγὼ μὲν τῷ υἱῷ ἐπιδίδωμι, ὁ δὲ υἱὸς τῇ πόλει ἐπιδίδωσι.“ καὶ αἱ διαθήκαι δέ, ἐν αἷς τῷ Ἀθηναίων δήμῳ κατέλειπε καθ’ ἕκαστον ἔτος μνᾶν καθ’ ἓνα, μεγαλοφροσύνην κατηγοροῦσι τοῦ ἀνδρός, ἥ καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἐχρήτο, ἑκατὸν μὲν βοῦς τῇ θεῷ θύων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πολλάκις, ἐστιῶν δὲ τῇ θυσίᾳ τὸν Ἀθηναίων δήμον κατὰ φυλὰς καὶ γένη, ὁπότε δὲ ἦκοι Διονύσια καὶ κατίοι ἐς Ἀκαδημίαν τὸ τοῦ Διονύσου ἔδος, ἐν Κεραμεικῷ ποτίζων ἀστουὺς ὁμοίως καὶ ξένους κατακειμένους ἐπὶ στιβάδων κιττοῦ. ^[5]

VS 2 549

Ἐπεὶ δὲ τῶν τοῦ Ἀττικοῦ διαθηκῶν ἐπεμνήσθην, ἀνάγκη καὶ τὰς αἰτίας ἀναγράψαι, δι’ ἃς προσέκρουσεν Ἡρώδης Ἀθηναίοις· εἶχον μὲν γὰρ αἱ διαθήκαι, ὡς εἶπον, ἔγραψε δὲ αὐτὰς ζυμβουλία τῶν ἀμφ’ ἑαυτὸν ἀπελευθέρων, οἱ χαλεπὴν ὀρῶντες τὴν Ἡρώδου φύσιν ἀπελευθέρους τε καὶ δούλοις ἀποστροφὴν ἐποιοῦντο τοῦ Ἀθηναίων δήμου, ὡς τῆς δωρεᾶς αὐτοὶ αἴτιοι. καὶ ὅποια μὲν τῶν ἀπελευθέρων τὰ πρὸς τὸν Ἡρώδην, δηλούτω ἡ κατηγορία, ἣν πεποιήται σφῶν πᾶν κέντρον ἡρμένος τῆς ἑαυτοῦ γλώττης. ἀναγνωσθεισῶν δὲ τῶν διαθηκῶν ζυμβήσαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὸν Ἡρώδην πέντε μνᾶς αὐτὸν ἐσάπαξ ἐκάστῳ καταβάλλοντα πρίασθαι παρ’ αὐτῶν τὸ μὴ ἀεὶ διδόναι· ἀλλ’ ἐπεὶ προσήεσαν μὲν ταῖς τραπέζαις ὑπὲρ τῶν ὁμολογημένων, ἐπανεγινώσκετο δὲ αὐτοῖς ζυμβόλαια πατέρων τε καὶ πάππων ὡς ὀφειλόντων τοῖς Ἡρώδου γονεῦσιν ἀντιλογισμοῖς τε ὑπήγοντο καὶ οἱ μὲν μικρὰ ἡριθμοῦντο, οἱ δὲ οὐδέν, οἱ δὲ συνεῖχοντο ἐπ’ ἀγορᾶς ὡς καὶ ἀποδώσοντες, παρώξυνε ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ὡς ἡρπασμένους τὴν δωρεάν καὶ οὐκ ἐπαύσαντο μισοῦντες, οὐδὲ ὁπότε τὰ μέγιστα εὐεργετεῖν ᾤετο. τὸ οὖν στάδιον ἔφασαν (εὖ) ἐπινομάσθαι Παναθηναϊκόν, κατεσκευάσθαι γὰρ αὐτὸ ἐξ ὧν ἀπεστεροῦντο Ἀθηναῖοι πάντες. Καὶ μὴν καὶ ἐλειτούργησεν Ἀθηναίοις τὴν τε ἐπώνυμον καὶ τὴν τῶν Πανελληνίων, στεφανωθείς δὲ καὶ τὴν τῶν Παναθηναίων „καὶ ὑμᾶς“, εἶπεν „ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἥζοντας καὶ τῶν ἀθλητῶν τοὺς ἀγωνιουμένους ὑποδέξομαι σταδίῳ λίθου λευκοῦ.“ ^[35]

VS 2 550

“ καὶ εἰπὼν ταῦτα τὸ στάδιον τὸ ὑπὲρ τὸν Ἰλισσὸν ἔσω τεττάρων ἐτῶν ἀπετέλεσεν ἔργον ζυνθεῖς ὑπὲρ πάντα τὰ θαύματα, οὐδὲν γὰρ θέατρον αὐτῷ ἀμιλλᾶται. κάκεῖνα περὶ τῶν Παναθηναίων τούτων ἤκουον· πέπλον μὲν ἀνῆφθαι τῆς νεῶς ἡδῖω γραφῆς ξὺν οὐρίῳ τῷ κόλπῳ, δραμεῖν δὲ τὴν ναῦν οὐχ ὑποζυγίων ἀγόντων, ἀλλ’ ὑπογείοις μηχαναῖς ἐπολισθάνουσιν, ἐκ Κεραμεικοῦ δὲ ἄρασαν χιλίᾳ κώπῃ ἀφεῖναι ἐπὶ τὸ Ἐλευσίνιον καὶ περιβαλοῦσαν αὐτὸ παραμεῖψαι τὸ Πελασγικὸν κομιζομένην τε παρὰ τὸ Πύθιον ἐλθεῖν, οἱ νῦν ὥρμισται. τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα τοῦ σταδίου νεῶς ἐπέχει Τύχης καὶ ἄγαλμα ἐλεφάντινον ὡς

κυβερνώσης πάντα. μετεκόσμησε δὲ καὶ τοὺς Ἀθηναίων ἐφήβους ἐς τὸ νῦν σχῆμα χλαμύδας
πρῶτος ἀμφιέσας λευκάς, τέως γὰρ δὴ μελαίνας ἐνημμένοι τὰς ἐκκλησίας περιεκάθηντο καὶ
τὰς πομπὰς ἔπεμπον πενθούντων δημοσίᾳ τῶν Ἀθηναίων τὸν κήρυκα τὸν Κοπρέα, ὃν αὐτοὶ
ἀπέκτειναν τοὺς Ἡρακλείδας τοῦ βωμοῦ ἀποσπῶντα. ἀνέθηκε δὲ Ἡρώδης Ἀθηναίοις καὶ τὸ
ἐπὶ Ῥηγίλλῃ θέατρον κέδρου ξυνθεὶς τὸν ὄροφον, ἡ δὲ ὕλη καὶ ἐν ἀγαλματοποιαῖς σπουδαία·
δύο μὲν δὴ ταῦτα Ἀθήνησιν, ἃ οὐχ ἐτέρωθι τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις, ἀξιούσθω δὲ λόγου καὶ τὸ
ὑπωρόφιον θέατρον, ὃ ἐδείματο Κορινθίοις, παρὰ πολὺ μὲν τοῦ Ἀθήνησιν, ἐν ὀλίγοις δὲ τῶν
παρ' ἄλλοις ἐπαινουμένων, καὶ τὰ Ἴσθμοι ἀγάλματα ὃ τε τοῦ Ἴσθμίου κολοσσὸς καὶ ὁ τῆς
Ἀμφιτρίτης καὶ τὰ ἄλλα, ὧν τὸ ἱερὸν ἐνέπλησεν, οὐδὲ τὸν τοῦ Μελικέρτου παρελθὼν δελφῖνα.
[10]

VS 2 551 ἀνέθηκε δὲ καὶ τῷ Πυθίῳ τὸ Πυθοῖ στάδιον καὶ τῷ Διὶ τὸ ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ ὕδωρ, Θετταλοῖς τε
καὶ τοῖς περὶ Μηλιακὸν κόλπον Ἑλλήσι τὰς ἐν Θερμοπύλαις κολυμβήθρας τοῖς νοσοῦσι
παιωνίους. ᾤκισε δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ Ἡπείρῳ Ὀρικὸν ὑποδεδωκὸς ἤδη καὶ τὸ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ
Κανύσιον ἡμερώσας ὕδατι μάλα τούτου δεόμενον, ὥνησε δὲ καὶ τὰς ἐν Εὐβοίᾳ καὶ
Πελοποννήσῳ καὶ Βοιωτίᾳ πόλεις ἄλλο ἄλλην. καὶ τοσοῦτος ὢν ἐν μεγαλουργίᾳ μέγα οὐδὲν
εἰργάσθαι ᾤετο, ἐπεὶ μὴ τὸν Ἴσθμὸν ἔτεμεν, λαμπρὸν ἡγούμενος ἡπειρον ἀποτεμεῖν καὶ
πελάγη ξυνάψαι διττὰ καὶ (ἐς) περίπλουν σταδίων ἕξ καὶ εἴκοσι θαλάττης ξυνελεῖν μήκη. καὶ
τούτου ἦρα μὲν, οὐκ ἐθάρρει δὲ αὐτὸ αἰτεῖν ἐκ βασιλέως, ὥς μὴ διαβληθεῖ διανοίας δοκῶν
ἄπτεσθαι, ἢ μὴδὲ Νέρων ἤρκεσεν. ἐξελάλησε δὲ αὐτὸ ὧδε· ὥς γὰρ ἐγὼ Κτησιδήμου τοῦ
Ἀθηναίου ἤκουον, ἤλαυνε μὲν τὴν ἐπὶ Κορίνθου ὁ Ἡρώδης ξυγκαθημένου τοῦ Κτησιδήμου,
γενόμενος δὲ κατὰ τὸν Ἴσθμὸν „Πόσειδον,“ εἶπεν „βούλομαι μὲν, ξυγχωρήσει δὲ οὐδεὶς.“ [5]

VS 2 552 “ θαυμάσας οὖν ὁ Κτησιδῆμος τὸ εἰρημένον ἤρετο αὐτὸν τὴν αἰτίαν τοῦ λόγου. καὶ ὁ Ἡρώδης
„ἐγὼ“ ἔφη „πολὺν χρόνον ἀγωνίζομαι σημεῖον ὑπολείπεσθαι τοῖς μετ' ἐμὲ ἀνθρώποις διανοίας
δηλούσης ἄνδρα καὶ οὐπὼ δοκῶ μοι τῆς δόξης ταύτης τυγχάνειν.“ ὁ μὲν δὴ Κτησιδήμος
ἐπαίνους διῆει τῶν τε λόγων αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων ὥς οὐκ ἐχόντων ὑπερβολὴν ἐτέρῳ, ὁ δὲ
Ἡρώδης „φθαρτὰ“ ἔφη „λέγεις ταῦτα, καὶ γὰρ ἐστὶ χρόνῳ ἄλωτά, καὶ τοὺς λόγους ἡμῶν
τοιχωρυχοῦσιν ἕτεροι ὁ μὲν τὸ μεμφόμενος, ὁ δὲ τό, ἡ δὲ τοῦ Ἴσθμοῦ τομὴ ἔργον ἀθάνατον καὶ
ἀπιστούμενον τῇ φύσει, δοκεῖ γάρ μοι τὸ ῥῆξαι τὸν Ἴσθμὸν Ποσειδῶνος δεῖσθαι ἢ ἀνδρός.“ Ὅν
(δ') ἐκάλουν οἱ πολλοὶ Ἡρώδου Ἡρακλέα, νεανίας οὗτος ἦν ἐν ὑπῆνῃ πρώτη Κελτῷ μεγάλῳ
ἴσος καὶ ἐς ὀκτὼ πόδας τὸ μέγεθος. διαγράφει δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης ἐν μιᾷ τῶν πρὸς τὸν
Ἰουλιανὸν ἐπιστολῶν, κομᾶν τε ξυμμέτρως καὶ τῶν ὀφρύων λασίως ἔχειν, ἃς καὶ ξυμβάλλειν
ἀλλήλαις οἷον μίαν, χαροπὴν τε ἀκτῖνα ἐκ τῶν ὀμμάτων ἐκδίδοσθαι παρεχομένην τι ὀρμῆς
ἥθος καὶ γρυπὸν εἶναι καὶ εὐτραφῶς ἔχοντα τοῦ αὐχένος, τουτὶ δὲ ἐκ πόνων ἦκειν αὐτῷ
μᾶλλον ἢ σίτου. εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ στέρνα εὐπαγῇ καὶ ξὺν ὥρᾳ κατεσκληκότα, καὶ κνήμην
μικρὸν ἐς τὰ ἔξω κυρτουμένην καὶ παρέχουσιν τῇ βάσει τὸ εὖ βεβηκέναι. [25]

VS 2 553 ἐνήφθαι δὲ αὐτὸν καὶ δορὰς λύκων, ῥαπτὸν ἔσθημα, ἄθλους τε ποιεῖσθαι τοὺς ἀγρίους τῶν
συῶν καὶ τοὺς θῶας καὶ τοὺς λύκους καὶ τῶν ταύρων τοὺς ὑβρίζοντας, καὶ ὠτειλὰς δὲ
δεικνύναι τούτων τῶν ἀγώνων. γενέσθαι δὲ τὸν Ἡρακλέα τοῦτον οἱ μὲν γηγενῇ φασιν ἐν τῷ
Βοιωτίῳ δήμῳ, Ἡρώδης δὲ ἀκοῦσαι λέγοντός φησιν, ὥς μήτηρ μὲν αὐτῷ γένοιτο γυνὴ
[βουκόλος] οὕτω τι ἐπερρωμένη, ὥς βουκολεῖν, πατὴρ δὲ Μαραθῶν, οὗ τὸ ἐν Μαραθῶνι
ἄγαλμα, ἔστι δὲ ἥρως γεωργός, ἤρετό τε τὸν Ἡρακλέα τοῦτον ὁ Ἡρώδης, εἰ καὶ ἀθάνατος εἴη, ὁ
δὲ „θητοῦ“ ἔφη „μακροημερώτερος.“ ἤρετο αὐτὸν καὶ ὃ τι σιτοῖτο, ὁ δὲ „γαλακτοφαγῶ“ ἔφη
„τὸν πλείω τοῦ χρόνου καί με βόσκουσιν αἰγές τε καὶ ποιμένες τῶν τε βοῶν καὶ τῶν ἵππων αἱ
τοκάδες, ἐκδίδονται δέ τι καὶ θηλῆς ὄνων γάλα εὐποτόν τε καὶ κοῦφον, ἐπειδὰν δὲ ἀλφίτοις
προσβάλλω, δέκα σιτοῦμαι χοίνικας, καὶ ξυμφέρουσί μοι τὸν ἔρανον τοῦτον γεωργοί

Μαραθώνιοί τε καὶ Βοιώτιοι, οἳ με καὶ Ἀγαθίωνα ἐπονομάζουσιν, ἐπειδὴ καὶ εὐξύμβολος αὐτοῖς φαίνομαι.“ „τὴν δὲ δὴ γλῶτταν“ ἔφη ὁ Ἡρώδης „πῶς ἐπαιδεύθης καὶ ὑπὸ τίνων; οὐ γάρ μοι τῶν ἀπαιδευτῶν φαίνεται.“ καὶ ὁ Ἀγαθίων „ἡ μεσογεία“ ἔφη „τῆς Ἀττικῆς ἀγαθὸν διδασκαλεῖον ἀνδρὶ βουλομένῳ διαλέγεσθαι, οἳ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει Ἀθηναῖοι μισθοῦ δεχόμενοι Θράκια καὶ Ποντικά μειράκια καὶ ἐξ ἄλλων ἐθνῶν βαρβάρων ξυνερρηκότα παραφθείρονται παρ’ αὐτῶν τὴν φωνὴν μᾶλλον ἢ ξυμβάλλονταί τι αὐτοῖς ἐς εὐγλωττίαν, ἡ μεσογεία δὲ ἄμικτος βαρβάρους οὖσα ὑγιαίνει αὐτοῖς ἡ φωνὴ καὶ ἡ γλῶττα τὴν ἄκραν Ἀτθίδα ἀποψάλλει.“ „πανηγύρει δὲ“ ἦ δ’ ὁ Ἡρώδης „παρέτυχες“; καὶ ὁ Ἀγαθίων „τῇ γε Πυθοῖ“ ἔφη „οὐκ ἐπιμεινὺς τῷ ὀμίλῳ, ἀλλ’ ἐκ περιωπῆς τοῦ Παρνασοῦ ἀκούων τῶν τῆς μουσικῆς ἀγωνιστῶν, ὅτε Παμμένης ἐπὶ τραγωδίᾳ ἐθαυμάσθη, καὶ μοι ἔδοξαν οἱ σοφοὶ Ἕλληνες οὐ χρηστὸν πρᾶγμα ἐργάζεσθαι τὰ τῶν Πελοπιδῶν καὶ τὰ τῶν Λαβδακιδῶν κακὰ ζῆν ἡδονῇ ἀκούοντες, ξύμβουλοι γὰρ σχετλίων ἔργων μῦθοι μὴ ἀπιστούμενοι. [5]

VS 2 554 “ φιλοσοφοῦντα δὲ αὐτὸν ἰδὼν ὁ Ἡρώδης ἦρετο καὶ περὶ τῆς γυμνικῆς ἀγωνίας ὅπως γινώσκουσι, καὶ ὅς „ἐκείνων“ ἔφη „καταγελῶ μᾶλλον ὁρῶν τοὺς ἀνθρώπους διαγωνιζομένους ἀλλήλοις παγκράτιον καὶ πυγμὴν καὶ δρόμον καὶ πάλην καὶ στεφανουμένους ὑπὲρ τούτου· στεφανοῦσθω δὲ ὁ μὲν δρομικὸς ἀθλητὴς ἔλαφον παρελθὼν ἢ ἵππον, ὁ δὲ τὰ βαρύτερα ἀσκῶν ταύρῳ συμπλακεῖς ἢ ἄρκτῳ, ὃ ἐγὼ ὁσημέραι πράττω μέγαν ἄθλον ἀφηρημένης μοι τῆς τύχης, ἐπεὶ μηκέτι βόσκει λέοντας Ἀκαρνανία.“ ἀγασθεῖς οὖν ὁ Ἡρώδης ἐδεῖτο αὐτοῦ ξυσσιτῆσαί οἱ. καὶ ὁ Ἀγαθίων „αὐρίον“ ἔφη „ἀφίξομαί σοι κατὰ μεσημβρίαν ἐς τὸ τοῦ Κανώβου ἱερόν, ἔστω δέ σοι κρατὴρ ὁ μέγιστος τῶν ἐν τῷ ἱερῷ γάλακτος πλέως, ὃ μὴ γυνὴ ἤμελξεν.“ καὶ ἀφίκετο μὲν ἐς τὴν ὑστεραίαν καθ’ ὃν ὠμολόγησε καιρόν, τὴν δὲ ῥίνα ἐρείσας ἐς τὸν κρατῆρα „οὐ καθαρὸν“ ἔφη „τὸ γάλα, προσβάλλει γάρ με χεῖρ γυναικός.“ καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθε μὴ ἐπισπασάμενος τοῦ γάλακτος. ἐπιστήσας οὖν ὁ Ἡρώδης τῷ περὶ τῆς γυναικὸς λόγῳ ἔπεμψεν ἐς τὰ ἐπαύλια τοὺς ἐπισκεψομένους τάληθές, καὶ μαθὼν αὐτὸ οὕτως ἔχον ξυνῆκεν, ὥς δαιμονία φύσις εἴη περὶ τὸν ἄνδρα. Οἱ δὲ ποιούμενοι κατηγορίαν τῶν Ἡρώδου χειρῶν ὥς ἐπενεχθεισῶν Ἀντωνίνῳ ἐν τῇ Ἰδῇ τῷ ὄρει κατὰ χρόνους, οὓς ὁ μὲν τῶν ἐλευθέρων πόλεων, ὁ δὲ πασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἦρχον, ἡγνοηκέναι μοι δοκοῦσι τὸν Δημοστράτου πρὸς τὸν Ἡρώδην ἀγῶνα, ἐν ᾧ πλεῖστα διαβάλλων αὐτὸν οὐδαμοῦ τῆς παροινίας ταύτης ἐπεμνήσθη, ἐπεὶ μὴδὲ ἐγένετο. [30]

VS 2 555 ὠτισμός μὲν γάρ τις αὐτοῖς ξυνέπεσεν, ὥς ἐν δυσχωρίᾳ καὶ στενοῖς, αἱ δὲ χεῖρες οὐδὲν παρηνόμησαν, ὥστε οὐκ ἂν παρήκεν ὁ Δημόστρατος διελθεῖν αὐτὰ ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἡρώδην δίκη πικρῶς οὕτω καθαψάμενος τοῦ ἀνδρός, ὥς διαβάλλειν αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπαινούμενα. Ἦλθεν ἐπὶ τὸν Ἡρώδην καὶ φόνου δίκη ᾧδε ξυντεθεῖσα· κύειν μὲν αὐτῷ τὴν γυναῖκα Ῥηγίλλαν ὄγδοόν που μῆνα, τὸν δὲ Ἡρώδην οὐχ ὑπὲρ μεγάλων Ἀλκιμέδοντι ἀπελευθέρῳ προστάξαι τυπτήσαι αὐτήν, πληγεῖσαν δὲ ἐς τὴν γαστέρα τὴν γυναῖκα ἀποθανεῖν ἐν ὠμῷ τῷ τόκῳ. ἐπὶ τούτοις ὥς ἀληθεῖς γράφεται αὐτὸν φόνου Βραδούας ὁ τῆς Ῥηγίλλης ἀδελφὸς εὐδοκιμώτατος ὢν ἐν ὑπάτοις καὶ τὸ ξύμβολον τῆς εὐγενείας περιηρημένος τῷ ὑποδήματι, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐπισφύριον ἐλεφάντινον μηνοειδές, καὶ παρελθὼν ἐς τὸ Ῥωμαίων βουλευτήριον πιθανὸν μὲν οὐδὲν διήει περὶ τῆς αἰτίας, ἣν ἐπῆγεν, ἑαυτοῦ δὲ ἔπαινον ἐμακρηγόρει περὶ τοῦ γένους, ὅθεν ἐπισκώπτων αὐτὸν ὁ Ἡρώδης „σὺ“ ἔφη „τὴν εὐγένειαν ἐν τοῖς ἀστραγάλοις ἔχεις.“ μεγαλαυχουμένου δὲ τοῦ κατηγοροῦ καὶ ἐπ’ εὐεργεσίᾳ μιᾶς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων μάλα γενναίως ὁ Ἡρώδης „κάγῳ“ ἔφη „πολλὰ τοιαῦτα περὶ ἑμαυτοῦ διήειν ἂν, εἰ ἐν ἀπάσῃ τῇ γῇ ἐκρινόμην. [25]

VS 2 556 “ ξυνήρατο δὲ αὐτῷ τῆς ἀπολογίας πρῶτον μὲν τὸ μὴδὲν προστάξαι τοιοῦτον ἐπὶ τὴν Ῥηγίλλαν, ἔπειτα τὸ ὑπερπενθῆσαι ἀποθανοῦσαν· διεβάλλετο μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ὡς πλάσμα, ἀλλ’ ὅμως τάληθές ἴσχυεν, οὐ γάρ ποτε οὕτ’ ἂν θέατρον αὐτῇ ἀναθεῖναι τοιοῦτον, οὕτ’ ἂν

δευτέραν κλήρωσιν τῆς ὑπάτου ἀρχῆς ἐπ’ αὐτῇ ἀναβαλέσθαι μὴ καθαρῶς ἔχοντα τῆς αἰτίας, οὐτ’ ἂν τὸν κόσμον αὐτῆς ἐς τὸ ἐν Ἑλευσίνι ἱερὸν ἀναθεῖναι φέροντα φόνῳ μεμιασμένον, τουτὶ γὰρ τιμωροὺς τοῦ φόνου ποιοῦντος ἦν τὰς θεὰς μᾶλλον ἢ ξυγγνώμονας. ὁ δὲ καὶ τὸ σχῆμα τῆς οἰκίας ἐπ’ αὐτῇ ὑπῆλλαξε μελαίνων τὰ τῶν οἴκων ἄνθη παραπετάσμασι καὶ χρώμασι καὶ λίθῳ Λεσβίῳ—κατηφῆς δὲ ὁ λίθος καὶ μέλας— ὑπὲρ ὧν λέγεται καὶ Λούκιος ἀνὴρ σοφὸς ἐς ξυμβουλίαν τῷ Ἡρώδῃ καθιστάμενος, ὡς οὐκ ἔπειθε μεταβαλεῖν αὐτὸν διασκῶψαι. ἄξιον δὲ μὴδὲ τοῦτο παρελθεῖν λόγου παρὰ τοῖς σπουδαίοις ἀξιούμενον· ἦν μὲν γὰρ ἐν τοῖς φανεροῖς σπουδαῖος ὁ ἀνὴρ οὗτος, Μουσωνίῳ δὲ τῷ Τυρίῳ προσφιλοσοφήσας εὐσκόπως εἶχε τῶν ἀποκρίσεων καὶ τὸ ἐπίχαρι σὺν καιρῷ ἐπετήδευεν, ἐπιτηδειότατος δὲ ὧν τῷ Ἡρώδῃ παρὴν αὐτῷ πονήρως διατιθεμένῳ τὸ πένθος καὶ ἐνουθέτει τοιαῦτα λέγων· „ὦ Ἡρώδη, πᾶν τὸ ἀποχρῶν μεσότητι ὥριται, καὶ ὑπὲρ τούτου πολλὰ μὲν ἤκουσα Μουσωνίου διαλεγομένου, πολλὰ δὲ αὐτὸς διείλεγμα, καὶ σοῦ δὲ ἡκροώμην ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπαινοῦντος αὐτὸ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτε δὴ καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐκέλευες μέσους τῆς ὄχθης ρεῖν. [5]

VS 2 557 ἀλλὰ μὴν νῦν ποῦ ταῦτα; σεαυτοῦ γὰρ ἐκπεσὼν ἄξια τοῦ πενθεῖσθαι πράττεις περὶ τῇ δόξῃ κινδυνεύων“ καὶ πλείῳ ἔτερα. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν, ἀπῆει δυσχεράνας. ἰδὼν δὲ παῖδας ἐν κρήνῃ τινὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ῥαφανίδας πλύνοντας ἤρετο αὐτούς, ὅτου εἶη τὸ δεῖπνον, οἱ δὲ ἔφασαν Ἡρώδῃ εὐτρεπίζειν αὐτό. καὶ ὁ Λούκιος „ἀδικεῖ“ ἔφη „Ῥηγίλλαν Ἡρώδης λευκάς ῥαφανίδας σιτούμενος ἐν μελαίνῃ οἰκίᾳ.“ ταῦτα ὡς ἤκουσεν ἐσαγγελθέντα ὁ Ἡρώδης ἀφεῖλε τὴν ἀχλὺν τῆς οἰκίας, ὡς μὴ ἄθυρμα γένοιτο ἀνδρῶν σπουδαίων. Λουκίου τούτου κάκεῖνο θαυμάσιον· ἐσπούδαζε μὲν ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος περὶ Σέξτον τὸν ἐκ Βοιωτίας φιλόσοφον, θαμίζων αὐτῷ καὶ φοιτῶν ἐπὶ θύρας, ἄρτι δὲ ἤκων ἐς τὴν Ῥώμην ὁ Λούκιος ἤρετο τὸν αὐτοκράτορα προϊόντα, ποῖ βαδίζοι καὶ ἐφ’ ὅ τι, καὶ ὁ Μάρκος „καλὸν“ ἔφη „καὶ γηράσκοντι τὸ μανθάνειν· εἴμι δὴ πρὸς Σέξτον τὸν φιλόσοφον μαθησόμενος, ἃ οὐπω οἶδα.“ καὶ ὁ Λούκιος ἐξάρας τὴν χεῖρα ἐς τὸν οὐρανὸν „ὦ Ζεῦ,“ ἔφη „ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς γηράσκων ἤδη δέλτον ἐξαψάμενος ἐς διδασκάλου φοιτᾷ, ὁ δὲ ἐμὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος δύο καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἀπέθανεν.“ ἀπόχρη καὶ τὰ εἰρημένα δεῖξαι τὴν ιδέαν, ἣν ἐφιλοσόφει Λούκιος, ἱκανὰ γὰρ που ταῦτα δηλῶσαι τὸν ἄνδρα, καθάπερ τὸν ἀνθοσμῖαν τὸ γεῦμα. Τὸ μὲν δὲ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ πένθος ὥδε ἐσβέσθη, τὸ δὲ ἐπὶ Παναθηναίδι τῇ θυγατρὶ Ἀθηναῖοι ἐπράυναν ἐν ἅστει τε αὐτὴν θάψαντες καὶ ψηφισάμενοι τὴν ἡμέραν, ἐφ’ ἧς ἀπέθανεν, ἐξαιρεῖν τοῦ ἔτους. [30]

VS 2 558 ἀποθανούσης δὲ αὐτῷ καὶ τῆς ἄλλης θυγατρὸς, ἦν Ἑλπινίκην ὠνόμαζεν, ἔκειτο μὲν ἐν τῷ δαπέδῳ τὴν γῆν παίων καὶ βοῶν „τί σοι, θύγατερ, καθαγίσω; τί σοι ξυνθάψω;“ παρατυχὼν δὲ αὐτῷ Σέξτος ὁ φιλόσοφος „μεγάλα“ ἔφη „τῇ θυγατρὶ δώσεις ἐγκρατῶς αὐτὴν πενθήσας.“ ἐπένθει δὲ ταῖς ὑπερβολαῖς ταύταις τὰς θυγατέρας, ἐπειδὴ Ἀττικὸν τὸν υἱὸν ἐν ὀργῇ εἶχεν. διεβέβλητο δὲ πρὸς αὐτὸν ὡς ἡλιθιώδης καὶ δυσγράμματον καὶ παχὺν τὴν μνήμην· τὰ γοῦν πρῶτα γράμματα παραλαβεῖν μὴ δυνηθέντος ἦλθεν ἐς ἐπίνοιαν τῷ Ἡρώδῃ ξυντρέφειν αὐτῷ τέτταρας παῖδας καὶ εἴκοσιν ἰσήλικας ὠνομασμένους ἀπὸ τῶν γραμμάτων, ἵνα ἐν τοῖς τῶν παίδων ὀνόμασι τὰ γράμματα ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ μελετῶτο. ἑώρα δὲ αὐτὸν καὶ μεθυσιτικὸν καὶ ἀνοήτως ἐρῶντα, ὅθεν ζῶν μὲν ἐπεχρησώδει τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ ἐκεῖνο τὸ ἔπος· „εἷς δ’ ἔτι που μωρὸς καταλείπεται εὐρείῳ οἴκῳ,“ τελευτῶν δὲ τὰ μὲν μητρῶα αὐτῷ ἀπέδωκεν, ἐς ἑτέρους δὲ κληρονόμους τὸν ἑαυτοῦ οἶκον μετέστησεν. ἀλλ’ Ἀθηναῖοις ἀπάνθρωπα ἐδόκει ταῦτα οὐκ ἐνθυμούμενοις τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Πολυδεύκην καὶ τὸν Μέμνονα, οὓς ἴσα γνησίοις ἐπένθησε τροφίμους ὄντας, ἐπειδὴ καλοὶ μάλιστα καὶ ἀγαθοὶ ἦσαν γενναῖοί τε καὶ φιλομαθεῖς καὶ τῇ παρ’ αὐτῷ τροφῇ πρέποντες. εἰκόνας γοῦν ἀνέτιθει σφῶν θηρώντων καὶ τεθηρακότων καὶ θηρασόντων τὰς μὲν ἐν δρυμοῖς, τὰς δὲ ἐπ’ ἀγροῖς, τὰς δὲ πρὸς πηγαῖς, τὰς δὲ ὑπὸ σκιαῖς

πλατάνων, οὐκ ἀφανῶς, ἀλλὰ ξὺν ἀραῖς τοῦ περικόψοντος ἢ κινήσοντος, οὐς οὐκ ἂν ἐπὶ τοσοῦτον ἦρεν, εἰ μὴ ἐπαίνων ἀξίους ἐγίνωσκεν. ^[5]

VS 2 559 Κυντιλίων δέ, ὁπότε ἦρχον τῆς Ἑλλάδος, αἰτιωμένων αὐτὸν ἐπὶ ταῖς τῶν μεираκίων τούτων εἰκόσιν ὡς περιτταῖς „τί δὲ ὑμῖν“ ἔφη „διενήνοχεν, εἰ ἐγὼ τοῖς ἐμοῖς ἐμπαίζω λιθαρίοις;“ Ἦρξε δὲ αὐτῷ τῆς πρὸς τοὺς Κυντιλίους διαφορᾶς, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ φασι, Πυθική πανηγυρίς, ἐπειδὴ ἑτεροδόξως τῆς μουσικῆς ἠκροῶντο, ὡς δὲ ἔνιοι, τὰ παισθέντα περὶ αὐτῶν Ἡρώδῃ πρὸς Μάρκον· ὁρῶν γὰρ αὐτοὺς Τρῶας μὲν, μεγάλων δὲ ἀξιουμένους παρὰ τοῦ βασιλέως „ἐγὼ“ ἔφη „καὶ τὸν Δία μέμφομαι τὸν Ὀμηρικόν, ὅτι τοὺς Τρῶας φιλεῖ.“ ἡ δὲ ἀληθεστέρα αἰτία ἦδε· τῷ ἄνδρῃ τούτῳ, ὁπότε ἄμφω τῆς Ἑλλάδος ἡρχέτην, καλέσαντες ἐς τὴν ἐκκλησίαν Ἀθηναῖοι φωνὰς ἀφῆκαν τυραννουμένων πρὸς τὸν Ἡρώδην ἀποσημαίνοντες καὶ δεόμενοι ἐπὶ πᾶσιν ἐς τὰ βασίλεια ὧτα παραπεμφθῆναι τὰ εἰρημένα. τῶν δὲ Κυντιλίων παθόντων τι πρὸς τὸν δῆμον καὶ ξὺν ὁρμῇ ἀναπεμψάντων ἃ ἤκουσαν, ἐπιβουλεύεσθαι παρ’ αὐτῶν ὁ Ἡρώδης ἔφασκεν ὡς ἀναθολούντων ἐπ’ αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. μετ’ ἐκείνην γὰρ τὴν ἐκκλησίαν Δημόστρατοι ἀνέφυσαν καὶ Πραξαγόραι καὶ Μαμερτῖνοι καὶ ἕτεροι πλείους ἐς τὸ ἀντίξοον τῷ Ἡρώδῃ πολιτεύοντες. γραψάμενος δὲ αὐτοὺς Ἡρώδης ὡς ἐπισυνιστάντας αὐτῷ τὸν δῆμον ἦγεν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν, οἱ δὲ ὑπεξῆλθον ἀφανῶς παρὰ τὸν αὐτοκράτορα Μάρκον, θαρροῦντες τῇ τε φύσει τοῦ βασιλέως δημοτικωτέρᾳ οὔσῃ καὶ τῷ καιρῷ· ὧν γὰρ ὑπώπτευσε Λούκιον κοινωνὸν αὐτῷ τῆς ἀρχῆς γενόμενον, οὐδὲ τὸν Ἡρώδην ἠφίει τοῦ μὴ οὐ ζυμμετέχειν αὐτῷ. ^[5]

VS 2 560 ὁ μὲν δὴ αὐτοκράτωρ ἐκάθητο ἐς τὰ Παιόνια ἔθνη ὁρμητηρίῳ τῷ Σιρμίῳ χρώμενος, κατέλυον δὲ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Δημόστρατον περὶ τὰ βασίλεια, παρέχοντος αὐτοῖς ἀγορὰν τοῦ Μάρκου καὶ θαμὰ ἐρωτῶντος, εἴ του δέοιντο. φιланθρώπως δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔχειν αὐτός τε ἑαυτὸν ἐπεπείκει καὶ τῇ γυναικὶ ἐπέπειστο καὶ τῷ θυγατρὶ ψελλιζομένῳ ἔτι, τοῦτο γὰρ μάλιστα ξὺν πολλοῖς θωπεύμασι περιπίπτον τοῖς γόνασι τοῦ πατρὸς ἐδεῖτο σῶσαί οἱ τοὺς Ἀθηναίους. ὁ δὲ Ἡρώδης ἐν προαστείῳ ἐσκήνου, ἐν ᾧ πύργοι ἐξωκοδόμηντο καὶ ἡμιπύργια, καὶ δὴ ξυναπεδήμουν αὐτῷ καὶ δίδυμοι κόραι πρὸς ἀκμῇ γάμων θαυμαζόμεναι ἐπὶ τῷ εἶδει, ἃς ἐκνηπιώσας ὁ Ἡρώδης οἶνοχόους ἑαυτῷ καὶ ὀψοποιούς ἐπεποίητο θυγάτρια ἐπονομάζων καὶ ὧδε ἀσπαζόμενος—Ἀλκιμέδοντος μὲν δὴ αὗται θυγατέρες, ὁ δὲ Ἀλκιμέδων ἀπελεύθερος τοῦ Ἡρώδου—καθευδούσας δὲ αὐτὰς ἐν ἐνὶ τῶν πύργων, ὅς ἦν ἐχυρώτατος, σκηπτὸς ἐνεχθεὶς νύκτωρ ἀπέκτεινεν. ὑπὸ τούτου δὴ τοῦ πάθους ἔκφρων ὁ Ἡρώδης ἐγένετο καὶ παρῆλθεν ἐς τὸ βασίλειον δικαστήριον οὔτε ἔννους καὶ θανάτου ἐρῶν. ^[25]

VS 2 561 παρελθὼν γὰρ καθίστατο ἐς διαβολὰς τοῦ αὐτοκράτορος οὐδὲ σχηματίσας τὸν λόγον, ὡς εἰκὸς ἦν ἄνδρα γεγυμνασμένον τῆς τοιαύτης ἰδέας μεταχειρίσασθαι τὴν ἑαυτοῦ χολήν, ἀλλ’ ἀπηγκωνισμένη τῇ γλώττῃ καὶ γυνῇ διετείνετο λέγων „ταῦτά μοι ἡ Λουκίου ξενία, ὃν σύ μοι ἔπεμψας· ὅθεν δικάζεις, γυναικὶ με καὶ τριετὲ παιδίῳ καταχαριζόμενος.“ Βασσαίου δὲ τοῦ πεπιστευμένου τὸ ξίφος θάνατον αὐτῷ φήσαντος ὁ Ἡρώδης „ὦ λῶστε“, ἔφη „γέρων ὀλίγα φοβεῖται.“ ὁ μὲν οὖν Ἡρώδης ἀπῆλθε τοῦ δικαστηρίου εἰπὼν ταῦτα καὶ μετέωρον καταλείψας πολὺ τοῦ ὕδατος, ἡμεῖς δὲ τῶν ἐπιδήλως τῷ Μάρκῳ φιλοσοφηθέντων καὶ τὰ περὶ τὴν δίκην ταύτην ἡγώμεθα· οὐ γὰρ ξυνήγαγε τὰς ὁφρῦς, οὐδὲ ἔτρεψε τὸ ὄμμα, ὃ κὰν διαιτητής τις ἔπαθεν, ἀλλ’ ἐπιστρέψας ἑαυτὸν ἐς τοὺς Ἀθηναίους „ἀπολογεῖσθε“, ἔφη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ καὶ μὴ συγχωρεῖ Ἡρώδης.“ καὶ ἀκούων ἀπολογουμένων ἐπὶ πολλοῖς μὲν ἀφανῶς ἤλγησεν, ἀναγινωσκομένης δὲ αὐτῷ καὶ Ἀθηναίων ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ἐφαίνοντο καθαπτόμενοι τοῦ Ἡρώδου, ὡς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἑλλάδος ὑποποιουμένου πολλῷ τῷ μέλιτι καὶ που καὶ βεβοηκότες „ὦ πικροῦ μέλιτος“ καὶ πάλιν „μακάριοι οἱ ἐν τῷ λοιμῷ ἀποθνήσκοντες“ οὕτως ἐσεῖσθη τὴν καρδίαν ὑφ’ ὧν ἤκουσεν, ὡς ἐς δάκρυα φανερά ὑπαχθῆναι. τῆς δὲ τῶν Ἀθηναίων ἀπολογίας ἐχούσης κατηγορίαν τοῦ τε Ἡρώδου καὶ τῶν ἀπελευθέρων τὴν ὁργὴν ὁ Μάρκος ἐς

τοὺς ἀπελευθέρους ἔτρεψε κολάσει χρησάμενος ὡς οἶόν τε ἐπιεικεῖ, οὕτω γὰρ αὐτὸς χαρακτηρίζει τὴν ἑαυτοῦ κρίσιν, μόνῳ δὲ Ἀλκιμέδοντι τὴν τιμωρίαν ἐπανῆκεν ἀποχρῶσαν εἶναι οἱ φήσας τὴν ἐπὶ τοῖς τέκνοις συμφορὰν. ταῦτα μὲν δὴ ὧδε ἐφιλοσοφεῖτο τῷ Μάρκῳ. Ἐπιγράφουσι δὲ ἔνιοι καὶ φυγὴν οὐ φυγόντι καὶ φασιν αὐτὸν οἰκῆσαι τὸ ἐν τῇ Ἡπείρῳ Ὠρικόν, ὃ καὶ πολίσαι αὐτόν, ὡς εἴη δίαίτα ἐπιτηδεῖα τῷ σώματι. ^[30]

VS 2 562

ὁ δὲ Ἡρώδης ὥκησε μὲν τὸ χωρίον τοῦτο νοσήσας ἐν αὐτῷ καὶ θύσας ἐκβατήρια τῆς νόσου, φυγεῖν δὲ οὔτε προσετάχθη οὔτε ἔτλη. καὶ μάρτυρα τοῦ λόγου τούτου ποιήσομαι τὸν θεσπέσιον Μάρκον· μετὰ γὰρ τὰ ἐν τῇ Παιονίᾳ διητᾶτο μὲν ὁ Ἡρώδης ἐν τῇ Ἀττικῇ περὶ τοὺς φιλάτους ἑαυτῷ δῆμους Μαραθῶνα καὶ Κηφισίαν ἐξηρητημένης αὐτοῦ τῆς πανταχόθεν νεότητος, οἱ κατ' ἔρωτα τῶν ἐκείνου λόγων ἐφοίτων Ἀθήναζε, πεῖραν δὲ ποιούμενος, μὴ χαλεπὸς αὐτῷ εἴη διὰ τὰ ἐν τῷ δικαστηρίῳ πέμπει πρὸς αὐτόν ἐπιστολὴν οὐκ ἀπολογίαν ἔχουσαν, ἀλλ' ἔγκλημα, θαυμάζειν γὰρ ἔφη, τοῦ χάριν οὐκέτι αὐτῷ ἐπιστέλλοι καίτοι τὸν πρὸ τοῦ χρόνον θαμὰ οὕτω γράφων, ὡς καὶ τρεῖς γραμματοφόρους ἀφικέσθαι ποτὲ παρ' αὐτόν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ πόδας ἀλλήλων. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ διὰ πλειόνων μὲν καὶ ὑπὲρ πλειόνων, θαυμάσιον δὲ ἦθος ἐγκαταμίξας τοῖς γράμμασιν ἐπέστειλε πρὸς τὸν Ἡρώδην, ὧν ἐγὼ τὰ ξυντείνοντα ἐς τὸν παρόντα μοι λόγον ἐξελὼν τῆς ἐπιστολῆς δηλώσω· τὸ μὲν δὴ προοίμιον τῶν ἐπεσταλμένων „χαῖρέ μοι, φίλε Ἡρώδη.“ διαλεχθεῖς δὲ ὑπὲρ τῶν τοῦ πολέμου χειμαδίων, ἐν οἷς ἦν τότε, καὶ τὴν γυναῖκα ὀλοφυράμενος ἄρτι αὐτῷ τεθνεῶσαν εἰπὼν τέ τι καὶ περὶ τῆς τοῦ σώματος ἀσθενείας ἐφεξῆς γράφει „σοὶ δὲ ὑγιαίνειν τε εὐχομαι καὶ περὶ ἐμοῦ ὡς εὖναι σοι διανοεῖσθαι, μηδὲ ἡγεῖσθαι ἀδικεῖσθαι, εἰ καταφωράσας τινὰς τῶν σῶν πλημμελοῦντας κολάσει ἐπ' αὐτοὺς ἐχρησάμην ὡς οἶόν τε ἐπιεικεῖ. διὰ μὲν δὴ ταῦτα μή μοι ὀργίζου, εἰ δέ τι λελύπηκά σε ἢ λυπῶ, ἀπαίτησον παρ' ἐμοῦ δίκας ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἐν ἄστει Ἀθηνᾶς ἐν μυστηρίοις. ^[30]

VS 2 563

ἠυξάμην γάρ, ὅποτε ὁ πόλεμος μάλιστα ἐφλέγμαине, καὶ μυηθῆναι, εἴη δὲ καὶ σοῦ μυσταγωγούντος.“ τοιάδε ἡ ἀπολογία τοῦ Μάρκου καὶ οὕτω φιλάνθρωπος καὶ ἐρρωμένη. τίς ἂν οὐ ποτε ἢ ὃν φυγῇ περιέβαλεν οὕτω προσεῖπεν ἢ τὸν ἄξιον οὕτω προσειρῆσθαι φεύγειν προσέταξεν; Ἔστι δέ τις λόγος, ὡς νεώτερα μὲν ὁ τὴν ἐῷαν ἐπιτροπεύων Κάσσιος ἐπὶ τὸν Μάρκον βουλεύοι, ὁ δὲ Ἡρώδης ἐπιπλήξειεν αὐτῷ δι' ἐπιστολῆς ὧδε ξυγκειμένης „Ἡρώδης Κασσίῳ· ἐμάνης.“ τήνδε τὴν ἐπιστολὴν μὴ μόνον ἐπίπληξιν ἡγώμεθα, ἀλλὰ καὶ ῥώμην ἀνδρὸς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τιθεμένου τὰ τῆς γνώμης ὅπλα. Ὁ δὲ λόγος, ὃν διῆλθε πρὸς τὸν Ἡρώδην ὁ Δημόστρατος, ἐν θαυμασίοις δοκεῖ. ἰδέα δὲ αὐτοῦ ἡ μὲν τοῦ ἦθους μία, τὸ γὰρ ἐμβριθὲς ἐκ προοιμίων ἐς τέλος διήκει τοῦ λόγου, αἱ δὲ τῆς ἐρμηνείας ἰδέαι πολλαὶ καὶ ἀνόμοιαι μὲν ἀλλήλαις, λόγου δὲ ἄξια. ἔστω που καὶ τὸ δι' Ἡρώδην παρὰ τοῖς βασκάνοις εὐδοκιμεῖν τὸν λόγον, ἐπειδὴ ἀνὴρ τοιοῦτος ἐν αὐτῷ κακῶς ἦκουσεν. ἀλλ' ὅπως γε καὶ πρὸς τὰς λοιδορίας ἔρρωτο, δηλώσει καὶ τὰ πρὸς τὸν κύνα Πρωτέα λεχθέντα ποτὲ ὑπ' αὐτοῦ Ἀθήνησιν· ἦν μὲν γὰρ τῶν οὕτω θαρραλέως φιλοσοφούντων ὁ Πρωτεὺς οὗτος, ὡς καὶ ἐς πῦρ ἑαυτὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ ῥίψαι, ἐπηκολούθει δὲ τῷ Ἡρώδῃ κακῶς ἀγορεύων αὐτὸν ἡμιβαρβάρῳ γλώττῃ· ἐπιστραφεὶς οὖν ὁ Ἡρώδης „ἔστω“, ἔφη „κακῶς με ἀγορεύεις, πρὸς τί καὶ οὕτως“; ἐπικειμένου δὲ τοῦ Πρωτέως ταῖς λοιδορίαις „γεγηράκαμεν“ ἔφη „σὺ μὲν κακῶς με ἀγορεύων, ἐγὼ δὲ ἀκούων“ ἐνδεικνύμενος δήπου τὸ ἀκούειν μὲν, καταγελαῖν δὲ ὑπὸ τοῦ πεπεῖσθαι τὰς ψευδεῖς λοιδορίας μὴ περαιτέρω ἀκοῆς ἔχειν. ^[30]

VS 2 564

Ἑρμηνεύσω καὶ τὴν γλῶτταν τοῦ ἀνδρὸς ἐς χαρακτῆρα ἰὼν τοῦ λόγου· ὡς μὲν δὴ Πολέμωνα καὶ Φαβωρίνον καὶ Σκοπελιανὸν ἐν διδασκάλοις ἑαυτοῦ ἦγε καὶ ὡς Σεκούνδῳ τῷ Ἀθηναίῳ ἐφοίτησεν, εἰρημένον μοι ἦδη, τοὺς δὲ κριτικούς τῶν λόγων Θεαγένηι τε τῷ Κνιδίῳ καὶ Μουνατίῳ τῷ ἐκ Τραλλέων συνεγένετο καὶ Ταύρῳ τῷ Τυρίῳ ἐπὶ ταῖς Πλάτωνος δόξαις. ἡ δὲ ἀρμονία τοῦ λόγου ἱκανῶς κεκολασμένη καὶ ἡ δεινότης ὑφέρπουσα μᾶλλον ἢ ἐγκειμένη

κρότος τε σὺν ἀφελείᾳ καὶ κριτιάζουσα ἡχώ καὶ ἔννοιαι οἶαι μὴ ἐτέρῳ ἐνθυμηθῆναι κωμική τε εὐγλωττία οὐκ ἐπέσακτος, ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων, καὶ ἡδὺς ὁ λόγος καὶ πολυσχήματος καὶ εὐσχήμων καὶ σοφῶς ἐξαλλάττων τὸ πνεῦμά τε οὐ σφοδρόν, ἀλλὰ λεῖον καὶ καθεστηκὸς καὶ ἡ ἐπίπαν ἰδέα τοῦ λόγου χρυσοῦ ψῆγμα ποταμῷ ἀργυροδίῃ ὑπαυγάζον. προσέκειτο μὲν γὰρ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς, τῷ δὲ Κριτίᾳ καὶ προσετέθη καὶ παρήγαγεν αὐτὸν ἐς ἥθη Ἑλλήνων τέως ἀμελούμενον καὶ περιορώμενον. βούσης δὲ ἐπ' αὐτῷ τῆς Ἑλλάδος καὶ καλούσης αὐτὸν ἕνα τῶν δέκα οὐχ ἡττήθη τοῦ ἐπαίνου μεγάλου δοκοῦντος, ἀλλ' ἀστειότατα πρὸς τοὺς ἐπαινέσαντας „Ἀνδοκίδου μὲν“ ἔφη „βελτίων εἰμί.“ [25]

VS 2 565 “ εὐμαθέστατος δὲ ἀνθρώπων γενόμενος οὐδὲ τοῦ μοχθεῖν ἡμέλησεν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πότον ἐσπούδαζε καὶ νύκτωρ ἐν τοῖς διαλείμμασι τῶν ὕπνων, ὅθεν ἐκάλουν αὐτὸν σιτευτὸν ῥήτορα οἱ ὀλίγωροί τε καὶ λεπτοί. ἄλλος μὲν οὖν ἄλλο ἀγαθὸς καὶ ἄλλος ἐν ἄλλῳ βελτίων ἐτέρου, ὁ μὲν γὰρ σχεδιάσαι θαυμάσιος, ὁ δὲ ἐκπονήσαι λόγον, ὁ δὲ τὰ ζύμπαντα ἄριστα τῶν σοφιστῶν διέθετο καὶ τὸ παθητικὸν οὐκ ἐκ τῆς τραγωδίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνθρωπίνων συνελέξατο. ἐπιστολαὶ δὲ πλεῖσται Ἡρώδου καὶ διαλέξεις καὶ ἐφημερίδες ἐγχειρίδιά τε καὶ καίρια τὴν ἀρχαίαν πολυμάθειαν ἐν βραχεῖ ἀπηνθισμένα. οἱ δὲ προφέροντες αὐτῷ νέῳ ἔτι τὸ λόγου τινὸς ἐν Παιονίᾳ ἐκπεσεῖν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἡγνοηκέναι μοι δοκοῦσιν, ὅτι καὶ Δημοσθένης ἐπὶ Φιλίππου λέγων ταῦτόν ἔπαθεν· κάκεῖνος μὲν ἦκων Ἀθήναζε τιμὰς προσήτει καὶ στεφάνους ἀπολωλυίας Ἀθηναίοις Ἀμφιπόλεως, Ἡρώδης δέ, ἐπεὶ τοῦτο ἔπαθεν, ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἦλθεν ὡς ῥίψων ἑαυτὸν, τοσοῦτον γὰρ αὐτῷ περιῆν τοῦ ἐν λόγοις βούλεσθαι ὀνομαστῷ εἶναι, ὡς θανάτου τιμᾶσθαι τὸ σφαλῆναι. Ἐτελεύτα μὲν οὖν ἀμφὶ τὰ ἕξ καὶ ἑβδομήκοντα ξυντακῆς γενόμενος. ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ Μαραθῶνι καὶ ἐπισκήψαντος τοῖς ἀπελευθέροις ἐκεῖ θάπτειν Ἀθηναῖοι ταῖς τῶν ἐφήβων χερσὶν ἀρπάσαντες ἐς ἄστὺ ἤνεγκαν προαπαντῶντες τῷ λέχει πᾶσα ἡλικία δακρύοις ἅμα καὶ ἀνευφημοῦντες, ὅσα παῖδες χρηστοῦ πατρὸς χηρεύσαντες, καὶ ἔθαψαν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ ἐπιγράψαντες αὐτῷ βραχὺ καὶ πολὺ ἐπίγραμμα τόδε· Ἀττικοῦ Ἡρώδης Μαραθώνιος, οὗ τάδε πάντα κεῖται τῷδε τάφῳ, πάντοθεν εὐδόκιμος. [5]

VS 2 566 τοσαῦτα περὶ Ἡρώδου τοῦ Ἀθηναίου, τὰ μὲν εἰρημένα, τὰ δὲ ἡγνοημένα ἐτέροις. β'. Ἐπὶ τὸν σοφιστὴν Θεόδοτον καλεῖ με ὁ λόγος. Θεόδοτος μὲν προὔστη καὶ τοῦ Ἀθηναίων δήμου κατὰ χρόνους, οὓς προσέκρουον Ἡρώδῃ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐς ἀπέχθειαν φανεράν οὐδεμίαν τῷ ἀνδρὶ ἀφίκετο, ἀλλ' ἀφανῶς αὐτὸν ὑπεκάθητο δεινὸς ὢν χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν ἀγοραίων εἷς οὗτος τοῖς γοῦν ἀμφὶ τὸν Δημόστρατον οὕτω ξυνεκέκρατο, ὡς καὶ ξυνάρασθαί σφισι τῶν λόγων, οὓς ἐξεπόνουν πρὸς τὸν Ἡρώδην. προὔστη δὲ καὶ τῆς Ἀθηναίων νεότητος πρῶτος ἐπὶ ταῖς ἐκ βασιλέως μυρίαῖς. καὶ οὐ τοῦτό πω λόγου ἄξιον, οὐδὲ γὰρ πάντες οἱ ἐπιβατεύοντες τοῦ θρόνου τούτου λόγου ἄξιοι, ἀλλ' ὅτι τοὺς μὲν Πλατωνεῖους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Στοᾶς καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ Περιπάτου καὶ αὐτοῦ Ἐπικούρου προσέταξεν ὁ Μάρκος τῷ Ἡρώδῃ κρῖναι, τὸν δὲ ἄνδρα τοῦτον ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν δόξης αὐτὸς ἐπέκρινε τοῖς νέοις ἀγωνιστὴν τῶν πολιτικῶν προσειπὼν λόγων καὶ ῥητορικῆς ὄφελος. [20]

VS 2 567 ὁ ἀνὴρ οὗτος Λολλιανοῦ μὲν ἀκροατῆς, Ἡρώδου δὲ οὐκ ἀνήκοος. ἐβίω μὲν οὖν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα δυοῖν ἐτοῖν κατασχὼν τὸν θρόνον, τὴν δὲ ἰδέαν τῶν λόγων ἀποχρῶν καὶ τοῖς δικανικοῖς καὶ τοῖς ὑπερσοφιστεύουσιν. γ'. Ὀνομαστὸς ἐν σοφισταῖς καὶ Ἀριστοκλῆς ὁ ἐκ τοῦ Περγάμου, ὑπὲρ οὗ δηλώσω, ὅποσα τῶν πρεσβυτέρων ἤκουον· ἐτέλει μὲν γὰρ ἐς ὑπάτους ὁ ἀνὴρ οὗτος, τὸν δὲ ἐκ παίδων ἐς ἥβην χρόνον τοὺς ἀπὸ τοῦ Περιπάτου φιλοσοφῆσας λόγους ἐς τοὺς σοφιστὰς μετερρῆθαι θαμίζων ἐν τῇ Ῥώμῃ τῷ Ἡρώδῃ διατιθεμένῳ σχεδίους λόγους. ὃν δὲ ἐφιλοσόφει χρόνον αὐχμηρὸς δοκῶν καὶ τραχὺς τὸ εἶδος καὶ δυσπινὴς τὴν ἐσθῆτα ἤβρυνε καὶ τὸν αὐχμὸν ἀπετρίψατο ἡδονὰς τε, ὅποσαι λυρῶν τε καὶ αὐλῶν καὶ εὐφωνίας εἰσὶ, πάσας

ἐσηγάγετο ἐπὶ τὴν δίαιταν, ὥσπερ ἐπὶ θύρας αὐτῷ ἠκούσας, τὸν γὰρ πρὸ τοῦ χρόνον οὕτω κεκολασμένος ἀτάκτως ἐς τὰ θέατρα ἐφοίτα καὶ ἐπὶ τὴν τούτων ἡχώ. εὐδοκιμοῦντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὸ Πέργαμον κάζηρημένῳ πᾶν τὸ ἐκείνῃ Ἑλληνικὸν ἐξελαύνων ὁ Ἡρώδης ἐς Πέργαμον ἔπεμψε τοὺς ἑαυτοῦ ὁμιλητὰς πάντας καὶ τὸν Ἀριστοκλέα ἤρεν, ὥσπερ τις Ἀθηναῖς ψῆφος. ^[20]

VS 2 568

ἡ δὲ ἰδέα τοῦ λόγου διαυγῆς μὲν καὶ ἀττικίζουσα, διαλέγεσθαι δὲ ἐπιτηδεῖα μᾶλλον ἢ ἀγωνίζεσθαι, χολή τε γὰρ ἄπεστι τοῦ λόγου καὶ ὀρμαὶ πρὸς βραχὺ αὐτῇ τε ἡ ἀττικίσις, εἰ παρὰ τὴν τοῦ Ἡρώδου γλῶτταν βασανίζοιτο, λεπτολογεῖσθαι δόξει μᾶλλον ἢ κρότου τε καὶ ἡχοῦς συγκεῖσθαι. ἐτελεύτα δὲ ὁ Ἀριστοκλῆς μεσαιπόλιος, ἄρτι προσβαίνων τῷ γηράσκειν. δ'. Ἀντίοχον δὲ τὸν σοφιστὴν αἱ Κιλικίων Αἰγαὶ ἤνεγκαν οὕτω τι εὐπατρίδην, ὡς νῦν ἔτι τὸ ἀπ' αὐτοῦ γένος ὑπάτους εἶναι. αἰτίαν δὲ ἔχων δειλίας, ἐπεὶ μὴ παρήει ἐς τὸν δῆμον, μηδὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπολίτευεν, „οὐχ ὑμᾶς“, εἶπεν „ἀλλ' ἐμαυτὸν δέδοικα“, εἰδὼς πού τὴν ἑαυτοῦ χολὴν ἄκρατόν τε καὶ οὐ καθεκτὴν οὔσαν. ἀλλ' ὅμως ὠφέλει τοὺς ἀστοὺς ἀπὸ τῆς οὐσίας, ὃ τι εἴη δυνατός, σίτόν τε ἐπιδιδούς, ὅποτε τούτου δεομένους αἰσθοίτο, καὶ χρήματα ἐς τὰ πεπονηκότα τῶν ἔργων. τὰς δὲ πλείους τῶν νυκτῶν ἐς τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν ἀπεκάθειπεν ὑπὲρ τε ὄνειράτων ὑπὲρ τε ξυνουσίας, ὅποση ἐργηγορότων τε καὶ διαλεγόμενων ἀλλήλοις, διελέγετο γὰρ αὐτῷ ἐργηγορότι ὁ θεὸς καλὸν ἀγώνισμα ποιούμενος τῆς ἑαυτοῦ τέχνης τὸ τὰς νόσους ἐρύκειν τοῦ Ἀντιόχου. Ἀκροατὴς ὁ Ἀντίοχος ἐν παισὶ μὲν Δαρδάνου τοῦ Ἀσσυρίου, προίων δὲ ἐς τὰ μειράκια Διονυσίου ἐγένετο τοῦ Μιλησίου κατέχοντος ἤδη τὴν Ἐφεσίῳ. διελέγετο μὲν οὖν οὐκ ἐπιτηδεῖας—φρονιμώτατος δ' ἀνθρώπων γενόμενος διέβαλλεν αὐτὸ ὡς μεираκιῶδες, ἵνα ὑπερεωρακῶς αὐτοῦ μᾶλλον ἢ ἀπολειπόμενος φαίνοιτο—τὰ δὲ ἀμφὶ μελέτην ἐλλογιμώτατος ἀσφαλῆς μὲν γὰρ ἐν ταῖς κατὰ σχῆμα προηγμέναις τῶν ὑποθέσεων, σφοδρὸς δὲ ἐν ταῖς κατηγορίαις καὶ ἐπιφοραῖς, εὐπρεπὴς δὲ τὰς ἀπολογίας καὶ τῷ ἠθικῷ ἰσχύων, καὶ καθάπαξ τὴν ἰδέαν τοῦ λόγου δικανικῆς μὲν σοφιστικώτερος, σοφιστικῆς δὲ δικανικώτερος.

[5]

VS 2 569

καὶ τὰ πάθη ἄριστα σοφιστῶν μετεχειρίσατο, οὐ γὰρ μονωδίας ἀπεμήκυνεν, οὐδὲ θρήνους ὑποκειμένους, ἀλλ' ἐβραχυλόγει αὐτὰ ζῶν διανοίαις λόγου κρείττοσιν, ὡς ἔκ τε τῶν ἄλλων ὑποθέσεων δηλοῦται καὶ μάλιστα ἐκ τῶνδε· κόρη βιασθεῖσα θάνατον ἥρηται τοῦ βιασαμένου μετὰ ταῦτα γέγονε παιδίον ἐκ τῆς βίας καὶ διαμιλλῶνται οἱ πάπποι, παρ' ὅποτέρῳ τρέφοιτο τὸ παιδίον. ἀγωνιζόμενος οὖν ὑπὲρ τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου „ἀπόδος“ ἔφη „τὸ παιδίον, ἀπόδος ἤδη, πρὶν γεύσῃται μητρώου γάλακτος.“ ἡ δὲ ἑτέρα ὑπόθεσις τοιαύτη· τύραννον καταθέμενον τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῷ ἐκλελύσθαι ἀπέκτεινέ τις εὐνοῦχος ὑπ' αὐτοῦ γεγονὼς καὶ ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ φόνου. ἐνταῦθα τὸ μάλιστα ἐρρωμένον τῆς κατηγορίας τὸν περὶ τῶν σπονδῶν λόγον ἀπεώσατο περίνοιαν ἐγκαταμίξας τῷ πάθει. „τίσι γὰρ“ ἔφη „ταῦτα ὠμολόγησε; παισὶ γυναιόις μεираκίοις πρεσβύταις ἀνδράσιν· ἐγὼ δὲ ὄνομα ἐν ταῖς συνθήκαις οὐκ ἔχω.“ ἄριστα δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν Κρητῶν ἀπολελόγηται τῶν κρινομένων ἐπὶ τῷ τοῦ Διὸς σήματι φυσιολογίᾳ τε καὶ θεολογίᾳ πάσῃ ἐναγωνισάμενος λαμπρῶς. ^[30]

VS 2 570

τὰς μὲν οὖν μελέτας αὐτοσχεδίου ἐποιεῖτο, ἔμελε δὲ αὐτῷ καὶ φροντισμάτων, ὡς ἑτέρα τε δηλοῖ τῶν ἐκείνου καὶ μάλιστα ἡ ἱστορία, ἐπίδειξιν γὰρ ἐν αὐτῇ πεποίηται λέξεώς τε καὶ ῥητορείας, ἐσποίων ἑαυτὸν καὶ τῷ φιλοκαλεῖν. περὶ δὲ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀνδρός, οἱ μὲν ἐβδομηκοντούτην τεθνάναι αὐτόν, οἱ δὲ οὐπω, καὶ οἱ μὲν οἴκοι, οἱ δὲ ἐτέρωθι. ε'. Ἀλεξάνδρῳ δέ, ὃν Πηλοπλάτωνα οἱ πολλοὶ ἐπωνόμαζον, πατὴρ μὲν ἦν Σελεύκεια πόλις οὐκ ἀφανὴς ἐν Κιλικίᾳ, πατὴρ δὲ ὁμώνυμος καὶ τοὺς ἀγοραίους λόγους ἱκανώτατος, μήτηρ δὲ περιττὴ τὸ εἶδος, ὡς αἱ γραφαὶ ἐρμηνεύουσι, καὶ προσφερὴς τῇ τοῦ Εὐμήλου Ἑλένη· Εὐμήλῳ γὰρ τις Ἑλένη γέγραπται οἷα ἀνάθεμα εἶναι τῆς Ῥωμαίων ἀγορᾶς. ἐρασθῆναι τῆς γυναικὸς ταύτης καὶ ἐτέρους μὲν, ἐπιδήλως δὲ Ἀπολλωνίων φασι τὸν Τυανέα, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἀπαξιῶσαι, τῷ

δὲ Ἀπολλωνίῳ συγγενέσθαι δι' ἔρωτα εὐπαιδίας, ἐπειδὴ θειότερος ἀνθρώπων. τοῦτο μὲν δὴ ὅποσοις τρόποις ἀπίθανον, εἴρηται σαφῶς ἐν τοῖς ἐς Ἀπολλώνιον. θεοειδὴς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ περίβλεπτος ζὼν ὥρα, γενειάς τε γὰρ ἦν αὐτῷ βοστρυχώδης καὶ καθειμένη τὸ μέτριον ὄμμα τε ἄβρον καὶ μέγα καὶ ῥίς ζύμμετρος καὶ ὀδόντες λευκότατοι δάκτυλοι τε εὐμήκεις καὶ τῇ τοῦ λόγου ἡνία ἐπιπρέποντες. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ πλοῦτος δαπανώμενος ἐς ἡδονάς οὐ μεμπτάς. Ἐς δὲ ἄνδρας ἡκων ἐπρέσβευε μὲν ὑπὲρ τῆς Σελευκείας παρὰ τὸν Ἀντωνῖνον, διαβολαὶ δὲ ἐπ' αὐτὸν ἐφοίτησαν, ὡς νεότητα ἐπιποιοῦντα τῷ εἶδει. ἤττον δὲ αὐτῷ προσέχειν δοκοῦντος τοῦ βασιλέως ἐπάρας τὴν φωνὴν ὁ Ἀλέξανδρος „πρόσεχέ μοι“, ἔφη „Καῖσαρ.“ [30]

VS 2 571 “ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ παροξυνθεὶς πρὸς αὐτὸν ὡς θρασυτέρῃ τῇ ἐπιστροφῇ χρησάμενον „προσέχω“ ἔφη „καὶ ξυνήμί σου σὺ γὰρ“ ἔφη „ὁ τὴν κόμην ἀσκῶν καὶ τοὺς ὀδόντας λαμπρύνων καὶ τοὺς ὄνυχας ξέων καὶ τοῦ μύρου αἰὲ πνέων.“ Τὸν μὲν δὴ πλεῖστον τοῦ βίου τῇ τε Ἀντιοχείᾳ ἐνεσπούδαζε καὶ τῇ Ῥώμῃ καὶ τοῖς Ταρσοῖς καὶ νῆ Δία Αἰγύπτῳ πάσῃ, ἀφίκετο γὰρ καὶ ἐς τὰ τῶν Γυμνῶν ἥθη. αἱ δὲ Ἀθήνησι διατριβαὶ τοῦ ἀνδρὸς ὀλίγαι μὲν, οὐκ ἄξιαι δὲ ἀγνοεῖσθαι. ἐβάδιζε μὲν γὰρ ἐς τὰ Παιονικὰ ἔθνη μετακληθεὶς ὑπὸ Μάρκου βασιλέως ἐκεῖ στρατεύοντος καὶ δεδωκότος αὐτῷ τὸ ἐπιστέλλειν Ἑλλήσιν, ἀφικόμενος δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας, ὁδοῦ δὲ μῆκος τοῦτο οὐ μέτριον τῷ ἐκ τῆς ἐώας ἐλαύνοντι, „ἐνταῦθα“ ἔφη „γόνυ κάμψωμεν.“ καὶ εἰπὼν τοῦτο ἐπήγγειλε τοῖς Ἀθηναίοις αὐτοσχεδίου λόγους ἐρῶσιν αὐτοῦ τῆς ἀκροάσεως. ἀκούων δὲ τὸν Ἡρώδην ἐν Μαραθῶνι διαιτῶμενον καὶ τὴν νεότητα ἐπακολουθοῦσαν αὐτῷ πᾶσαν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν αἰτῶν τοὺς Ἑλληνας, καὶ ὁ Ἡρώδης „ἀφίξομαι“ ἔφη „μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ αὐτός.“ ξυνελέγοντο μὲν δὴ ἐς τὸ ἐν τῷ Κεραμεικῷ θέατρον, ὃ δὴ ἐπωνόμασται Ἀγριππεῖον, προιούσης δὲ ἤδη τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ Ἡρώδου βραδύνοντος ἤσχαλλον οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐκλυομένης τῆς ἀκροάσεως καὶ τέχνην αὐτὸ ῥοντο, ὅθεν ἀνάγκη τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο παρελθεῖν ἐπὶ τὴν διάλεξιν καὶ πρὶν ἤκειν τὸν Ἡρώδην. [25]

VS 2 572 ἡ μὲν δὴ διάλεξις ἔπαινοι ἦσαν τοῦ ἄστεος καὶ ἀπολογία πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τοῦ μήπω πρότερον παρ' αὐτοὺς ἀφῖχθαι, εἶχε δὲ καὶ τὸ ἀποχρῶν μῆκος, Παναθηναικοῦ γὰρ λόγου ἐπιτομῇ εἴκαστο. εὐσταλὴς δὲ οὕτω τοῖς Ἀθηναίοις ἔδοξεν, ὡς καὶ βόμβον διελθεῖν αὐτῶν ἔτι σιωπῶντος ἐπαινεσάντων αὐτοῦ τὸ εὖσχημον. ἡ μὲν δὴ νενικηκυῖα ὑπόθεσις ὁ τοὺς Σκύθας ἐπανάγων ἐς τὴν προτέραν πλάνην, ἐπειδὴ πόλιν οἰκοῦντες νοσοῦσι, καιρὸν δ' ἐπισχὼν βραχὺν ἀνεπήδησε τοῦ θρόνου φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, καθάπερ εὐαγγέλια ἐπάγων τοῖς ἀκρωμένοις ὧν εἶπεῖν ἔχοι. προιόντος δὲ αὐτῷ τοῦ λόγου ἐπέστη ὁ Ἡρώδης Ἀρκάδι πύλῳ τὴν κεφαλὴν σκιάζων, ὡς ἐν ὥρᾳ θέρους εἰώθει Ἀθήνησιν, ἴσως δὲ πού καὶ ἐνδεικνύμενος αὐτῷ τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἦκειν. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔνθεν ἐλὼν διελέχθη μὲν ἐς τὴν παρουσίαν τοῦ ἀνδρὸς ὑποσέμνῳ τῇ λέξει καὶ ἡχούσῃ, ἐπ' αὐτῷ δὲ ἔθετο, εἴτε βούλοιτο τῆς ἤδη σπουδαζομένης ὑποθέσεως ἀκροᾶσθαι, εἴτε ἐτέραν αὐτὸς δοῦναι. τοῦ δὲ Ἡρώδου ἀναβλέψαντος ἐς τοὺς ἀκρωμένους καὶ εἰπόντος, ὡς ποιήσοι, ὅπερ ἂν ἐκείνοις δόξῃ, πάντες ξυνεπένευσαν ἐς τὴν τῶν Σκυθῶν ἀκρόασιν, καὶ γὰρ δὴ καὶ λαμπρῶς διῆει τὸν ἀγῶνα, ὡς δηλοῖ τὰ εἰρημένα. θαυμασίαν δὲ ἰσχὺν ἐνεδείξατο καὶ ἐν τοῖσδε· τὰς γὰρ διανοίας τὰς πρὶν ἤκειν τὸν Ἡρώδην λαμπρῶς αὐτῷ εἰρημένας μετεχειρίσατο ἐπιστάντος οὕτω τι ἐτέρῃ λέξει καὶ ἐτέροις ῥυθμοῖς, ὡς τοῖς δεύτερον ἀκρωμένοις μὴ διλογεῖν δόξαι. τὸ γοῦν εὐδοκιμώτατα τῶν πρὶν ἐπιστῆναι τὸν Ἡρώδην εἰρημένων „ἐστὸς καὶ τὸ ὕδωρ νοσεῖ“ μετὰ ταῦτα ἐπιστάντος ἐτέρῃ δυνάμει μεταλαβὼν „καὶ ὕδατων“ εἶπεν „ἡδὶώ τὰ πλανώμενα.“ [30]

VS 2 573 “ κάκεῖνα τῶν Ἀλεξάνδρου Σκυθῶν· „καὶ πηγνυμένου μὲν Ἴστρου πρὸς μεσημβρίαν ἤλαυνον, λυομένου δὲ ἐχώρουν πρὸς ἄρκτον ἀκέραιος τὸ σῶμα καὶ οὐχ ὥσπερ νυνὶ κείμενος. τί γὰρ ἂν πάθοι δεινὸν ἄνθρωπος ταῖς ὥραις ἐπόμενος;“ ἐπὶ τελευταίῃ δὲ τοῦ λόγου διαβάλλων τὴν πόλιν ὡς πνιγερὸν οἰκητήριον τὸ ἐπὶ πᾶσιν ὧδε ἀνεφθέγγατο· „ἀλλ' ἀναπέτασον τὰς πύλας,

ἀναπνεῦσαι θέλω.“ προσδραμὼν δὲ τῷ Ἡρώδῃ καὶ περισχὼν αὐτὸν „ἀντεφεστίασόν με“ ἔφη, καὶ ὁ Ἡρώδης „τί δὲ οὐ μέλλω“ εἶπεν „λαμπρῶς οὕτως ἐστιάσαντα“; διαλυθείσης δὲ τῆς ἀκροάσεως καλέσας ὁ Ἡρώδης τῶν ἑαυτοῦ γνωρίμων τοὺς ἐν ἐπιδόσει ἡρώτα, ποιός τις αὐτοῖς ὁ σοφιστὴς φαίνοιτο, Σκέπτου δὲ τοῦ ἀπὸ τῆς Κορίνθου τὸν μὲν πηλὸν εὐρηκέναι φήσαντος, τὸν δὲ Πλάτωνα ζητεῖν, ἐπικόπτων αὐτὸν ὁ Ἡρώδης „τουτί“ ἔφη „πρὸς μηδένα εἴπης ἕτερον, σεαυτὸν γὰρ“ ἔφη „διαβαλεῖς ὡς ἀμαθῶς κρίνοντα, ἐμοὶ δὲ ἔπου μᾶλλον ἡγουμένῳ αὐτὸν Σκοπελιανὸν νήφοντα.“ ταυτί δὲ ὁ Ἡρώδης ἐχαρακτήριζε καθεωρακῶς τὸν ἄνδρα κεκραμένην ἐρμηνείαν ἐφαρμόζοντα τῇ περὶ τὰς σοφιστικὰς ἐννοίας τόλμῃ. ἐπιδεικνύμενος δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὴν τε ἡχὴ τῆς διαλέξεως προσῆρεν, ἐπειδὴ ἐγίνωσκε τούτῳ καὶ μάλιστα χαίροντα αὐτὸν τῷ τόνῳ, ῥυθμούς τε ποικιλωτέρους αὐλοῦ καὶ λύρας ἐσηγάγετο ἐς τὸν λόγον, ἐπειδὴ πολὺς αὐτῷ καὶ περὶ τὰς ἐξαλλαγὰς ἔδοξεν. ἡ δὲ σπουδασθεῖσα ὑπόθεσις οἱ ἐν Σικελίᾳ τρωθέντες ἦσαν αἰτοῦντες τοὺς ἀπανισταμένους ἐκεῖθεν Ἀθηναίους τὸ ὑπ’ αὐτῶν ἀποθνήσκειν. ^[30]

VS 2 574 ἐπὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως τὸ θρυλούμενον ἐκεῖνο ἰκέτευσεν ἐπιτέγξας τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύοις „ναὶ Νικία, ναὶ πάτερ, οὕτως Ἀθήνας ἴδοις“, ἐφ’ ᾧ τὸν Ἀλέξανδρόν φασιν ἀναβοῆσαι „ὦ Ἡρώδη, τεμάχιά σου ἐσμέν οἱ σοφισταὶ πάντες“, καὶ τὸν Ἡρώδη ὑπερησθέντα τῷ ἐπαίνῳ καὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως γενόμενον δοῦναί οἱ δέκα μὲν σκευοφόρα, δέκα δὲ ἵππους, δέκα δὲ οἰνοχόους, δέκα δὲ σημείων γραφείας, τάλαντα δὲ εἴκοσι χρυσοῦ, πλεῖστον δὲ ἄργυρον, δύο δὲ ἐκ Κολλυτοῦ παιδία ψελλιζόμενα, ἐπειδὴ ἤκουεν αὐτὸν χαίροντα νέαις φωναῖς. τοιαῦτα μὲν οὖν αὐτῷ τὰ Ἀθήνησιν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐτέρων σοφιστῶν ἀπομνημονεύματα παρεθέμην, δηλούσθω καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ πλεόνων, οὐδὲ γὰρ ἐς πληρὴς πῶ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἀφίκται παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν. ὡς μὲν δὴ σεμνῶς τε καὶ ζῶν ἡδονῇ διελέγετο, δηλοῦσι τῶν διαλέξεων αἴδε· „Μαρσύας ἦρα Ὀλύμπου καὶ Ὀλυμπος τοῦ αὐλεῖν“ καὶ πάλιν „Αραβία γῆ δένδρα πολλά, πεδία κατάσκια, γυμνὸν οὐδέν, φυτὰ ἢ γῆ, τὰ ἄνθη. οὐδὲ φύλλον Ἀράβιον ἐκβαλεῖς, οὐδὲ κάρφος ἀπορρίψεις οὐδὲν ἐκεῖ φυέν, τοσοῦτον ἢ γῆ περὶ τοὺς ἰδρώτας εὐτυχεῖ“. καὶ πάλιν „ἀνὴρ πένης ἀπ’ Ἰωνίας, ἡ δὲ Ἰωνία Ἑλληνέες εἰσιν οἰκήσαντες ἐν τῇ βαρβάρῳ.“ τὴν δὲ ἰδέαν ταύτην διατωθάζων ὁ Ἀντίοχος καὶ διαπτύων αὐτὸν ὡς τρυφῶντα ἐς τὴν τῶν ὀνομάτων ὥραν, παρελθὼν ἐς τὴν Ἀντιόχειαν διελέχθη ὥδε· „Ἰωνίαι Λυδίαί Μαρσύαι μωρίαί, δότε προβλήματα.“ τὰ δὲ ἐν τῇ μελέτῃ πλεονεκτήματα δεδῆλωται μὲν καὶ ἐπὶ τούτων, δηλούσθω δὲ καὶ ἐπ’ ἄλλων ὑποθέσεων· διεξιὼν μὲν γὰρ τὸν Περικλέα τὸν κελεύοντα ἔχεσθαι τοῦ πολέμου καὶ μετὰ τὸν χρησμόν, ἐν ᾧ καὶ καλούμενος καὶ ἄκλητος ὁ Πύθιος ἔφη τοῖς Λακεδαιμονίοις συμμαχήσκειν, ὥδε ἀπῆντησε τῷ χρησμῷ· „ἀλλ’ ὑπισχνεῖταί, φησι, τοῖς Λακεδαιμονίοις βοηθήσκειν ὁ Πύθιος· ψεύδεται· οὕτως αὐτοῖς καὶ Τεγέαν ἐπηγγείλατο. ^[5]

VS 2 575 διεξιὼν δὲ τὸν ξυμβουλευόντα τῷ Δαρείῳ ζευξάμενος τὸν Ἴστρον· „ὑπορρεῖτω σοὶ ὁ Σκυθῶν Ἴστρος, κἂν εὖρους τὴν στρατιὰν διαγάγῃ, τίμησον αὐτὸν ἐξ αὐτοῦ πίων.“ τὸν δὲ Ἀρτάβαζον ἀγωνιζόμενος τὸν ἀπαγορεύοντα τῷ Ξέρξῃ μὴ τὸ δεύτερον στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὥδε ἐβραχυλόγησεν· „τὰ μὲν δὴ Περσῶν τε καὶ Μήδων τοιαῦτά σοι, βασιλεῦ, κατὰ χώραν μένοντι, τὰ δὲ Ἑλλήνων γῆ λεπτὴ θάλαττα στενὴ καὶ ἄνδρες ἀπονενοημένοι καὶ θεοὶ βάσκανοι.“ τοὺς δὲ ἐν τοῖς πεδίοις νοσοῦντας ἐς τὰ ὄρη ἀνοικίζεσθαι πείθων ὥδε ἐφυσιολόγησεν· „δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ τοῦ παντὸς δημιουργὸς τὰ μὲν πεδία, ὥσπερ ἀτιμότερα ὕλης, ῥίψαι κάτω, ἐπαίρειν δὲ τὰ ὄρη, ὥσπερ ἀξιώματα. ^[20]

VS 2 576 ταῦτα πρῶτα μὲν ἥλιος ἀσπάζεται, τελευταῖα δὲ ἀπολείπει. τίς οὐκ ἀγαπήσει τόπον μακροτέρας ἔχοντα τὰς ἡμέρας;“ Διδάσκαλοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐγένοντο Φαβωρίνός τε καὶ Διονύσιος· ἀλλὰ Διονυσίου μὲν ἡμιμαθὴς ἀπῆλθε μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς νοσοῦντος, ὅτε δὴ καὶ ἐτελεύτα, Φαβωρίνου δὲ γνησιώτατα ἡκροάσατο, παρ’ οὗ μάλιστα καὶ τὴν ὥραν τοῦ λόγου

ἔσπασεν. τελευτῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον οἱ μὲν ἐν Κελτοῖς φασιν ἔτι ἐπιστέλλοντα, οἱ δ' ἐν Ἰταλίᾳ πεπαυμένον τοῦ ἐπιστέλλειν, καὶ οἱ μὲν ἐξηκοντούτην, οἱ δὲ καὶ οὐπω, καὶ οἱ μὲν ἐπὶ υἱῷ, οἱ δ' ἐπὶ θυγατρὶ, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν εὖρον λόγου ἄξιον. ζ'. Ἀξιούσθω λόγου καὶ Οὐαρος ὁ ἐκ τῆς Πέργης. Οὐάρῳ πατὴρ μὲν Καλλικλῆς ἐγένετο ἀνὴρ ἐν τοῖς δυνατωτάτοις τῶν Περγαίων, διδάσκαλος δὲ Κοδρατίων ὁ ὑπατος ἀποσχεδιάζων τὰς θετικὰς ὑποθέσεις καὶ τὸν Φαβωρίνου τρόπον σοφιστεύων. πελαργὸν δὲ τὸν Οὐαρον οἱ πολλοὶ ἐπωνόμαζον διὰ τὸ πυρρὸν τῆς ρίνος καὶ ῥαμφῶδες, καὶ τοῦτο μὲν ὥς οὐκ ἀπὸ δόξης ἡστέιζοντο, ἔξεστι συμβαλεῖν ταῖς εἰκόσιν, αἱ ἀνάκεινται ἐν τῷ τῆς Περγαίας ἱερῷ. ὁ δὲ χαρακτήρ τοῦ λόγου τοιοῦτος· „ἐφ' Ἑλλησποντον ἐλθὼν ἵππον αἰτεῖς, ἐπ' Ἄθω δὲ ἐλθὼν πλεῦσαι θέλεις; οὐκ οἶδας, ἄνθρωπε, τὰς ὁδοὺς; ἀλλ' Ἑλλησπόντῳ γῆν ὀλίγην ἐπιβαλὼν ταύτην οἶε σοι μένειν, τῶν ὁρῶν μὴ μενόντων;“ ἐλέγετο δὲ ἀπαγγέλλειν ταῦτα λαμπρᾷ τῇ φωνῇ καὶ ἡσκημένη. ^[25]

VS 2 577 ἐτελεύτα μὲν οὖν οἴκοι οὐπω γηράσκων καὶ ἐπὶ παισὶ, τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ γένος εὐδόκιμοι πάντες ἐν τῇ Πέργῃ. ζ'. Ἑρμογένης δέ, ὃν Ταρσοὶ ἤνεγκαν, πεντεκαίδεκα ἔτη γεγονὼς ἐφ' οὕτω μέγα προὔβη τῆς τῶν σοφιστῶν δόξης, ὥς καὶ Μάρκῳ βασιλεῖ παρασχεῖν ἔρωτα ἀκρόασεως· ἐβάδιζε γοῦν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν αὐτοῦ ὁ Μάρκος καὶ ἥσθη μὲν διαλεγόμενος, ἐθαύμαζε δὲ σχεδιάζοντας, δωρεὰς δὲ λαμπρὰς ἔδωκεν. ἐς δὲ ἄνδρας ἦκων ἀφηρέθη τὴν ἑξιν ὑπ' οὐδεμιᾶς φανεραῆς νόσου, ὅθεν ἀστεισμοῦ λόγον παρέδωκε τοῖς βασκάνοις, ἔφασαν γὰρ τοὺς λόγους ἀτεχνῶς καθ' Ὅμηρον περὶ ὁρῶντας εἶναι, ἀποβεβληκέναι γὰρ αὐτοὺς τὸν Ἑρμογένην καθάπερ περὰ. καὶ Ἀντίοχος δὲ ὁ σοφιστὴς ἀποσκώπτων ποτὲ ἐς αὐτὸν „οὕτως“ ἔφη „Ἑρμογένης, ὁ ἐν παισὶ μὲν γέρων, ἐν δὲ γηράσκουσι παῖς. ^[15]

VS 2 578 “ ἡ δὲ ἰδέα τοῦ λόγου, ἣν ἐπετήδευε, τοιάδε τις ἦν· ἐπὶ γὰρ τοῦ Μάρκου διαλεγόμενος „ἰδοὺ ἦκω σοι“, ἔφη „βασιλεῦ, ῥήτωρ παιδαγωγοῦ δεόμενος, ῥήτωρ ἡλικίαν περιμένων“ καὶ πλείω ἕτερα διελέχθη καὶ ὥδε βωμόλοχα. ἐτελεύτα μὲν οὖν ἐν βαθεῖ γήρᾳ, εἰς δὲ τῶν πολλῶν νομιζόμενος, κατεφρονήθη γὰρ ἀπολιπούσης αὐτὸν τῆς τέχνης. η'. Φίλαγρος δὲ ὁ Κίλιξ Λολλιανοῦ μὲν ἀκροατῆς ἐγένετο, σοφιστῶν δὲ θερμότατος καὶ ἐπιχολώτατος, λέγεται γὰρ δὴ νυστάζοντά ποτε ἀκροατὴν καὶ ἐπὶ κόρρῃς πλῆξαι, καὶ ὁρμῇ δὲ λαμπρᾷ ἐκ μειρακίου χρησάμενος οὐκ ἀπελείφθη αὐτῆς οὐδ' ὅποτε ἐγήρασκεν, ἀλλ' οὕτω τι ἐπέδωκεν, ὥς καὶ σχῆμα τοῦ διδασκάλου νομισθῆναι. πλείστοις δὲ ἐπιμίξας ἔθνεσι καὶ δοκῶν ἄριστα μεταχειρίζεσθαι τὰς ὑποθέσεις οὐ μετεχειρίσατο Ἀθήνησιν εὖ τὴν αὐτοῦ χολήν, ἀλλ' ἐς ἀπέχθειαν Ἑρῳδῇ κατέστησεν ἑαυτόν, καθάπερ τούτου ἀφιγμένος ἔνεκα. ἐβάδιζε μὲν γὰρ δέιλῃς ἐν Κεραμεικῷ μετὰ τεττάρων, οἱοὶ Ἀθήνησιν οἱ τοὺς σοφιστὰς θηρεύοντες, ἰδὼν δὲ νεανίαν ἐκ δεξιᾶς ἀναστρέφοντα μετὰ πλειόνων σκώπτεσθαι τι ὑπ' αὐτοῦ δόξας „ἀλλ' ἦ σὺ“ ἔφη „τίς;“, „Ἀμφικλῆς ἐγώ“, ἔφη „εἰ δὴ τὸν Χαλκιδέα ἀκούεις.“ „ἀπέχου τοίνυν“ ἔφη „τῶν ἐμῶν ἀκρόασεων, οὐ γὰρ μοι δοκεῖς ὑγιαίνειν.“ τοῦ δὲ ἐρομένου „τίς δὲ ὧν ταῦτα κηρύττεισ;“ δεινὰ πάσχειν ἦ δ' ὁ Φίλαγρος, εἰ ἀγνοεῖται ποι. ἐκφύλου δὲ αὐτὸν ῥήματος ὥς ἐν ὀργῇ διαφυγόντος λαβόμενος ὁ Ἀμφικλῆς, καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐτύγχανε τῶν Ἑρῳδοῦ γνωρίμων τὴν πρώτην φερόμενος, „παρὰ τίνι τῶν ἐλλογίμων“ ἔφη „τοῦτο εἴρηται;“ καὶ ὁς „παρὰ Φιλάγρῳ“ ἔφη. ^[30]

VS 2 579 αὕτη μὲν δὴ ἡ παροινία ἐς τὰ τοιαῦτα προὔβη, τῆς δὲ ὑστεραίας μαθὼν τὸν Ἑρῳδὴν ἐν τῷ προαστείῳ διαιτώμενον γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν καθαπτόμενος τοῦ ἀνδρὸς ὥς ἀμελοῦντος τοῦ τῶν ἀκροατῶν κόσμου. καὶ ὁ Ἑρῳδῆς „δοκεῖς μοι“ ἔφη „οὐ καλῶς προοιμιάζεσθαι“ ἐπιπλήττων αὐτῷ ὥς μὴ κτωμένῳ ἀκροατῶν εὐνοίαν, ἣν προοίμιον ἡγεῖσθαι χρὴ τῶν ἐπιδείξεων. ὁ δὲ ὥσπερ οὐ ξυνιεῖς τοῦ αἰνίγματος, ἡ ξυνιεῖς μὲν, ἐν γέλῳτι δὲ τὴν τοῦ Ἑρῳδοῦ γνώμην βελτίστην οὖσαν τιθέμενος ἐψεύσθη τῆς ἐπιδείξεως παρελθὼν ἐς ἀκροατὰς οὐκ εὖνους. ὥς γὰρ τῶν πρεσβυτέρων ἦκουσαν, προσέκρουσε μὲν ἡ διάλεξις νεαροῦς δόξασα καὶ ἐσπασμένη τὰς ἐννοίας, ἔδοξε δὲ καὶ μειρακιώδους, γυναικὸς γὰρ θρῆνος ἐγκατεμέμικτο

τοῖς Ἀθηναίων ἐγκωμίοις τεθνεώσης αὐτῷ ἐν Ἰωνίᾳ, τὴν δὲ μελέτην οὕτως ἐπεβουλευθή· ἡγώνιστό τις αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπόθεσις οἱ παραιτούμενοι τὴν τῶν ἀκλήτων συμμαχίαν· ταύτης ἐκδεδομένης ἤδη τῆς ὑποθέσεως μνήμην ξυνελέξατο, καὶ γὰρ δὴ καὶ εὐδοκιμηκῶς ἐπ' αὐτῇ ἐτύγχανε, λόγου δὲ ἤκοντος ἐς τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἡρώδην, ὡς ὁ Φίλαγρος τὰς μὲν πρῶτον ὀριζομένας ὑποθέσεις αὐτοσχεδιάζοι, τὰς δὲ καὶ δευτερον οὐκέτι ἀλλ' ἔωλα μελετῶν καὶ ἑαυτῷ προειρημένα προὔβαλον μὲν αὐτῷ τοὺς ἀκλήτους τούτους, δοκοῦντι δὲ ἀποσχεδιάζειν ἀντανεγινώσκετο ἡ μελέτη. Θορύβου δὲ πολλοῦ καὶ γέλωτος τὴν ἀκρόασιν κατασχόντος βοῶν ὁ Φίλαγρος καὶ κεκραγώς, ὡς δεινὰ πάσχοι τῶν ἑαυτοῦ εἰργόμενος οὐ διέφυγε τὴν ἤδη πεπιστευμένην αἰτίαν. ^[30]

VS 2 580 ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ Ἀγριππείῳ ἐπράχθη, διαλιπὼν δὲ ἡμέρας ὡς τέτταρας παρῆλθεν ἐς τὸ τῶν τεχνιτῶν βουλευτήριον, ὃ δὴ ὠκοδόμηται παρὰ τὰς τοῦ Κεραμεικοῦ πύλας οὐ πόρρω τῶν ἱππέων. εὐδοκιμώτατα δὲ ἀγωνιζόμενος τὸν Ἀριστογείτονα τὸν ἀξιοῦντα κατηγορεῖν τοῦ μὲν Δημοσθένους Μηδισμοῦ, τοῦ δὲ Αἰσχίνου Φιλιππισμοῦ, ὑπὲρ ὧν καὶ γεγραμμένοι ἀλλήλους ἐτύγχανον, ἐσβέσθη τὸ φθέγμα ὑπὸ τῆς χολῆς ἐπισκοτοῦντος φύσει τοῖς ἐπιχόλοις τὴν φωνὴν τοῦ φωνητικοῦ πνεύματος. χρόνῳ μὲν οὖν ὕστερον ἐπεβάτευσεν τοῦ κατὰ τὴν Ῥώμην θρόνου, Ἀθήνῃσι δὲ ἀπηνέχθη τῆς ἑαυτοῦ δόξης δι' ἃς εἴρηκα αἰτίας. Χαρακτὴρ τῶν τοῦ Φιλάγρου λόγων ὁ μὲν ἐν ταῖς διαλέξεσι τοιοῦτος· „εἴτα οἶει ἥλιον ἐσπέρῳ φθονεῖν ἢ μέλειν αὐτῷ, εἴ τίς ἐστὶν ἀστήρ ἄλλος ἐν οὐρανῷ; οὐχ οὕτως ἔχει τὰ τοῦ μεγάλου τούτου πυρός. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ καὶ ποιητικῶς ἐκάστῳ διανέμειν, σοὶ μὲν ἄρκτον δίδωμι, λέγοντα, σοὶ δὲ μεσημβρίαν, σοὶ δὲ ἐσπέραν, πάντες δὲ ἐν νυκτί, πάντες, ὅταν ἐγὼ μὴ βλέπωμαι· Ἡέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην καὶ ἀστέρες οὐδαμοῦ.“ τίνες δὲ καὶ οἱ τῆς μελέτης αὐτῷ ῥυθμοὶ ἦσαν, δηλώσει τὰ πρὸς τοὺς ἀκλήτους εἰρημένα, καὶ γὰρ καὶ χαίρειν αὐτοῖς ἐλέγετο· „φίλε, τήμερόν σε τεθέαμαι καὶ τήμερον ἐν ὅπλοις καὶ μετὰ ξίφους μοι λαλεῖς“ καὶ „τὴν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μόνην οἶδα φιλίαν. ἅπιτε οὖν, ἄνδρες φίλοι, τοῦτο γὰρ ὑμῖν τηροῦμεν τούνομα, κἂν δεηθῶμέν ποτε συμμαχῶν, ἐφ' ὑμᾶς πέμψομεν, εἴ ποτε δήπου.“ Μέγεθος μὲν οὖν ὁ Φίλαγρος μετρίου μείων, τὴν δὲ ὀφρὺν πικρὸς καὶ τὸ ὄμμα ἔτοιμος καὶ ἐς ὀργὴν ἐκκληθῆναι πρόθυμος, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ δύστροπον οὐδ' αὐτὸς ἡγνόνει· ἐρομένου γοῦν αὐτὸν ἐνὸς τῶν ἐταίρων, τί μαθὼν παιδοτροφία οὐ χαίροι, „ὅτι“ ἔφη „οὐδ' ἐμαυτῷ χαίρω.“ ^[35]

VS 2 581 “ ἀποθανεῖν δὲ αὐτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ θαλάττῃ, οἱ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ περὶ πρῶτον γῆρας. Θ'. Ἀριστείδην δὲ τὸν εἴτε Εὐδαίμονος εἴτε Εὐδαίμονα Ἀδριανοὶ μὲν ἠνεγκαν, οἱ δὲ Ἀδριανοὶ πόλις οὐ μεγάλη ἐν Μυσοῖς, Ἀθηναὶ δὲ ἤσκησαν κατὰ τὴν Ἡρώδου ἀκμὴν καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Πέργαμον κατὰ τὴν Ἀριστοκλέους γλῶτταν. νοσώδης δὲ ἐκ μεираκίου γενόμενος οὐκ ἡμέλησε τοῦ πονεῖν. τὴν μὲν οὖν ἰδέαν τῆς νόσου καὶ ὅτι τὰ νεῦρα αὐτῷ ἐπεφρίκει, ἐν Ἱεροῖς βιβλίῳις αὐτὸς φράζει, τὰ δὲ βιβλία ταῦτα ἐφημερίδων ἐπέχει τινὰ αὐτῷ λόγον, αἱ δὲ ἐφημερίδες ἀγαθαὶ διδάσκαλοι τοῦ περὶ παντὸς εὖ διαλέγεσθαι. ἐπὶ δὲ τὸ σχεδιάζειν μὴ ἐπομένης αὐτῷ τῆς φύσεως ἀκριβείας ἐπεμελήθη καὶ πρὸς τοὺς παλαιοὺς ἔβλεψεν ἱκανῶς τε τῷ γονίμῳ ἴσχυσε κουφολογίαν ἐξελῶν τοῦ λόγου. ^[15]

VS 2 582 ἀποδημῖαι δὲ Ἀριστείδου οὐ πολλαί, οὔτε γὰρ ἐς χάριν τῶν πολλῶν διελέγετο οὔτε ἐκράτει χολῆς ἐπὶ τοὺς μὴ ξὺν ἐπαίνῳ ἀκρωμένους, ἃ δὲ γε ἐπῆλθεν ἔθνη, Ἰταλοὶ τέ εἰσι καὶ Ἑλλὰς καὶ ἡ πρὸς τῷ Δέλτα κατωκημένη Αἴγυπτος, οἱ χαλκοῦν ἔστησαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν Σμύρναν ἀγορᾶς. Οἰκιστὴν δὲ καὶ τὸν Ἀριστείδην τῆς Σμύρνης εἶπεῖν οὐκ ἀλαζῶν ἔπαινος, ἀλλὰ δικαιοτάτος τε καὶ ἀληθέστατος· τὴν γὰρ πόλιν ταύτην ἀφανισθεῖσαν ὑπὸ σεισμῶν τε καὶ χασμάτων οὕτω τι ὠλοφύρατο πρὸς τὸν Μάρκον, ὡς τῇ μὲν ἄλλῃ μονωδία θαμὰ ἐπιστενάξαι τὸν βασιλέα, ἐπὶ δὲ τῷ „ζέφυροι δὲ ἐρήμην καταπνέουσι“ καὶ δάκρυα τῷ βιβλίῳ ἐπιστάξαι τὸν βασιλέα ξυνοικίαν τε τῇ πόλει ἐκ τῶν τοῦ Ἀριστείδου ἐνδοσίμων νεῦσαι. ἐτύγχανε δὲ καὶ

ξυγγεγονὼς ἤδη τῷ Μάρκῳ ὁ Ἀριστείδης ἐν Ἰωνίᾳ, ὡς γὰρ τοῦ Ἐφεσίου Δαμιανοῦ ἤκουον, ἐπεδήμει μὲν ὁ αὐτοκράτωρ ἤδη τῇ Σμύρνῃ τρίτην ἡμέραν, τὸν δὲ Ἀριστείδην οὐπὼ γινώσκων ἤρετο τοὺς Κυντιλίους, μὴ ἐν τῷ τῶν ἀσπαζομένων ὁμίλῳ παρεωραμένος αὐτῷ ὁ ἀνὴρ εἴη, οἱ δὲ οὐδὲ αὐτοὶ ἔφασαν ἑωρακέναι αὐτόν, οὐ γὰρ ἂν παρεῖναι τὸ μὴ οὐ ξυστῆσαι, καὶ ἀφίκοντο τῆς ὑστεραίας τὸν Ἀριστείδην ἄμφω δορυφοροῦντες. προσεῖπων δὲ αὐτόν ὁ αὐτοκράτωρ „διὰ τί σε“ ἔφη „βραδέως εἶδομεν;“ καὶ ὁ Ἀριστείδης „θεώρημα“, ἔφη „ὦ βασιλεῦ, ἡσχόλει, γνώμη δὲ θεωροῦσά τι μὴ ἀποκρεμαννύσθω οὗ ζητεῖ.“ ὑπερησθεῖς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τῷ ἦθει τάνδρὸς ὡς ἀπλοικωτάτῳ τε καὶ σχολικωτάτῳ „πότε“ ἔφη „ἀκροάσομαί σου“; καὶ ὁ Ἀριστείδης „τήμερον“ εἶπεν „πρόβαλε καὶ αὔριον ἀκροῶ· οὐ γὰρ ἐσμέν τῶν ἐμούντων, ἀλλὰ τῶν ἀκριβούντων.“ [30]

VS 2 583 ἐξέστω δέ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τοὺς γνωρίμους παρεῖναι τῇ ἀκροάσει.“ „ἐξέστω“ ἦ δ' ὁ Μάρκος, „δημοτικὸν γάρ.“ εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀριστείδου „δεδόσθω δὲ αὐτοῖς, ὦ βασιλεῦ, καὶ βοᾶν καὶ κροτεῖν, ὅποσον δύνανται“, μειδιάσας ὁ αὐτοκράτωρ „τοῦτο“ ἔφη „ἐπὶ σοὶ κεῖται.“ οὐκ ἔγραψα τὴν μελετηθεῖσαν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ ἄλλοι ἄλλην φασίν, ἐκεῖνό γε μὴν πρὸς πάντων ὁμολογεῖται, τὸν Ἀριστείδην ἀρίστη φορᾷ ἐπὶ τοῦ Μάρκου χρήσασθαι πόρρωθεν τῇ Σμύρνῃ ἐτοιμαζούσης τῆς τύχης τὸ δι' ἀνδρὸς τοιούτου δὴ ἀνοικισθῆναι. καὶ οὐ φημὶ ταῦτα, ὡς οὐχὶ καὶ τοῦ βασιλέως ἀνοικίσαντος ἂν ἀπολωλυῖαν πόλιν, ἣν οὔσαν ἐθαύμασεν, ἀλλ' ὅτι αἱ βασιλαιοὶ τε καὶ θεσπέσιοι φύσεις, ἣν προσεγείρη αὐτὰς ξυμβουλία καὶ λόγος, ἀναλάμπουσι μᾶλλον καὶ πρὸς τὸ ποιεῖν εὖ ζῆν ὁρμῇ φέρονται. Δαμιανοῦ κάκεῖνα ἤκουον, τὸν σοφιστὴν τοῦτον διαβάλλειν μὲν τοὺς αὐτοσχεδίους ἐν ταῖς διαλέξεσι, θαυμάζειν δὲ οὕτω τὸ σχεδιάζειν, ὡς καὶ ἰδίᾳ ἐκπονεῖν αὐτὸ ἐν δωματίῳ ἑαυτὸν καθειργνύντα, ἐξεπώνει δὲ κῶλον ἐκ κώλου καὶ νόημα ἐκ νόηματος ἐπανακυκλῶν. τουτὶ δὲ ἡγώμεθα μασωμένου μᾶλλον ἢ ἐσθίοντος, αὐτοσχέδιος γὰρ γλώττης εὐροοῦσης ἀγώνισμα. κατηγοροῦσι δὲ τοῦ Ἀριστείδου τινὲς ὡς εὐτελὲς εἰπόντος προοίμιον ἐπὶ τῶν μισθοφόρων τῶν ἀπαιτούμενων τὴν γῆν, ἄρξασθαι γὰρ δὴ αὐτόν τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὧδε· „οὐ παύσονται οὗτοι οἱ ἄνθρωποι παρέχοντες ἡμῖν πράγματα.“ λαμβάνονται δὲ τινες καὶ ἀκμῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τοῦ παραιτούμενου τὸν τειχισμὸν τῆς Λακεδαιμόνος, εἴρηται δὲ ὧδε· „μὴ γὰρ δὴ ἐν τείχει ἐπιπτήξαιμεν ὀρτύγων ἀναψάμενοι φύσιν.“ [30]

VS 2 584 “ λαμβάνονται καὶ παροιμίας ὡς ταπεινῶς προσερριμμένης, ἐπιδιαβάλλων γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς πατρῶζοντα τὴν ἐν τοῖς πράγμασι δεινότητα τοῦ πατρὸς ἔφη τὸ παιδίον εἶναι. οἱ αὐτοὶ κατηγοροῦσι καὶ σκώμματος, ἐπειδὴ τοὺς Ἀριμασποὺς τοὺς μονοματάτους ἔφη ξυγγενεῖς εἶναι τοῦ Φιλίππου, ὥσπερ τοῦ Δημοσθένους ἀπολελογημένου τοῖς Ἑλλήσιν ὑπὲρ τοῦ τραγικοῦ πιθήκου καὶ τοῦ ἀρουραίου Οἰνομάου. ἀλλὰ μὴ ἐκ τούτων τὸν Ἀριστείδην, δηλούτῳ δὲ αὐτόν ὅ τε Ἰσοκράτης ὁ τοὺς Ἀθηναίους ἐξάγων τῆς θαλάττης καὶ ὁ ἐπιτιμῶν τῷ Καλλιξείνῳ ἐπὶ τῷ μὴ θάπτειν τοὺς δέκα καὶ οἱ βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ καὶ ὁ μὴ λαβὼν Αἰσχίνης παρὰ τοῦ Κερσοβλέπτου τὸν σῖτον καὶ οἱ παραιτούμενοι τὰς σπονδὰς μετὰ τὸ κτεῖναι τὰ γένη, ἐν ἧ μάλιστα ὑποθέσεων ἀναδιδάσκει ἡμᾶς, πῶς ἂν τις ἀσφαλῶς κεκινδυνευμένης τε καὶ τραγικᾶς ἐννοίας μεταχειρίσαιο.“ [15]

VS 2 585 καὶ πλείους ἐτέρας ὑποθέσεις οἶδα εὐπαιδευσίαν ἐνδεικνυμένας τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἰσχὺν καὶ ἦθος, ἀφ' ὧν μᾶλλον αὐτὸν θεωρητέον, ἢ εἴ που καὶ παρέπτυσέ τι ἐς φιλοτιμίαν ἐκπεσών. καὶ τεχνικώτατος δὲ σοφιστῶν ὁ Ἀριστείδης ἐγένετο καὶ πολλὸς ἐν θεωρήμασι, ὅθεν καὶ τοῦ σχεδιάζειν ἀπηνέχθη, τὸ γὰρ κατὰ θεωρίαν βούλεσθαι προάγειν πάντα ἀσχολεῖ τὴν γνώμην καὶ ἀπαλλάττει τοῦ ἐτοίμου. ἀποθανεῖν δὲ τὸν Ἀριστείδην οἱ μὲν οἴκοι γράφουσιν, οἱ δὲ ἐν Ἰωνίᾳ ἔτη βιώσαντα οἱ μὲν ἐξήκοντά φασιν, οἱ δὲ ἀγχοῦ τῶν ἑβδομήκοντα. ι'. Ἀδριανὸν δὲ τὸν Φοίνικα Τύρος μὲν ἠνεγκεν, Ἀθῆναι δὲ ἤσκησαν. ὡς γὰρ τῶν ἐμαυτοῦ διδασκάλων ἤκουον,

ἀφίκετο μὲν ἐς αὐτὰς κατὰ Ἡρώδην, φύσεως δὲ ἰσχὺν σοφιστικωτάτην ἐνδεικνύμενος καὶ οὐκ ἄδηλος ὢν ὥς ἐπὶ μέγα ἤξοι· ἐφοίτησε μὲν γὰρ τῷ Ἡρώδῃ ὀκτὼ καὶ δέκα ἴσως γεγονῶς ἔτη καὶ ταχέως ἀξιωθεὶς, ὢν Σκέπτος τε καὶ Ἀμφικλῆς ἡξιοῦντο, ἐνεγράφη καὶ τῇ τοῦ Κλεψυδρίου ἀκροάσει. τὸ δὲ Κλεψύδριον ὧδε εἶχεν· τῶν τοῦ Ἡρώδου ἀκροατῶν δέκα οἱ ἀρετῆς ἀξιούμενοι ἐπεσιτίζοντο τῇ ἐς πάντας ἀκροάσει κλεψύδραν ξυμμεμετρημένην ἐς ἑκάτον ἔπη, ἃ διήει ἀποτάδην ὁ Ἡρώδης παρητημένος τὸν ἐκ τῶν ἀκροατῶν ἔπαινον καὶ μόνου γεγονῶς τοῦ λέγειν. παραδεδωκότος δὲ αὐτοῦ τοῖς γνωρίμοις τὸ μηδὲ τὸν τοῦ πότου καιρὸν ἀνιέναι, ἀλλὰ κάκει τι ἐπισπουδάζειν τῷ οἴνῳ ξυνέπινε μὲν ὁ Ἀδριανὸς τοῖς ἀπὸ τῆς κλεψύδρας ὡς κοινωνὸς μεγάλου ἀπορρήτου, λόγου δὲ αὐτοῖς περὶ τῆς ἐκάστου τῶν σοφιστῶν ιδέας προβαίνοντος παρελθὼν ἐς μέσους ὁ Ἀδριανὸς „ἐγὼ“ ἔφη „ὑπογράψω τοὺς χαρακτῆρας οὐ κομματίων ἀπομνημονεύων ἢ νοιδίων ἢ κώλων ἢ ῥυθμῶν, ἀλλ’ ἐς μίμησιν ἑμαυτὸν καθιστὰς καὶ τὰς ἀπάντων ιδέας ἀποσχεδιάζων σὺν εὐροίᾳ καὶ ἐφιεῖς τῇ γλώττῃ.“^[10]

VS 2 586 “ παραλιπόντος δὲ αὐτοῦ τὸν Ἡρώδην ὁ μὲν Ἀμφικλῆς ἦρετο τοῦ χάριν τὸν διδάσκαλον αὐτῶν παρέλθοι αὐτός τε ἐρῶν τῆς ιδέας ἐκείνους τε ἰδὼν ἐρῶντας „ὅτι“ ἔφη „οὔτοι μὲν οἶοι καὶ μεθύοντι παραδοῦναι μίμησιν, Ἡρώδην δὲ τὸν βασιλέα τῶν λόγων ἀγαπητὸν ἦν ἄοινός τε καὶ νήφων ὑποκρίνωμαι.“ ταῦτα ἀπαγγελθέντα τῷ Ἡρώδῃ διέχεεν αὐτὸν ὄντα καὶ ἄλλως ἥττω εὐδοξίας. ἐπήγγειλε δὲ τῷ Ἡρώδῃ καὶ ἀκρόασιν σχεδίου λόγου νεάζων ἔτι, καὶ ὁ Ἡρώδης οὐχ ὡς διαβάλλουσί τινες, βασκαίνων τε καὶ τωθάζων, ἀλλ’ ἀπὸ τοῦ διακειμένου τε καὶ ἴλεω ἀκροασάμενος ἐπέρρωσε τὸν νεανίαν εἰπὼν ἐπὶ πᾶσιν „κολοσσοῦ ταῦτα μεγάλα σπαράγματ’ ἂν εἴῃ“, ἅμα μὲν διορθούμενος αὐτὸν ὡς ὑφ’ ἡλικίας διεσπασμένον τε καὶ μὴ ξυγκείμενον, ἅμα δὲ ἐπαινῶν ὡς μεγαλόφωνόν τε καὶ μεγαλογνώμονα. καὶ λόγον τῷ Ἡρώδῃ ἀποθανόντι ἐπεφθέγγετο ἐπάξιον τοῦ ἀνδρός, ὡς ἐς δάκρυα ἐκκληθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ τοῦ λόγου ἀκροάσει. Μεστὸς δὲ οὕτω παρρησίας ἐπὶ τὸν θρόνον παρῆλθε τὸν Ἀθήνησιν, ὡς προοίμιόν οἱ γενέσθαι τῆς πρὸς αὐτοὺς διαλέξεως μὴ τὴν ἐκείνων σοφίαν, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ, ἥρξατο γὰρ δὴ ὧδε „πάλιν ἐκ Φοινίκης γράμματα.“^[30]

VS 2 587 “ τὸ μὲν δὴ προοίμιον τοῦτο ὑπερπνέοντος ἦν τοὺς Ἀθηναίους καὶ διδόντος τι αὐτοῖς ἀγαθὸν μᾶλλον ἢ λαμβάνοντος, μεγαλοπρεπέστατα δὲ τοῦ Ἀθήνησι θρόνου ἐπεμελήθη ἐσθῆτα μὲν πλείστου ἀξίαν ἀμπεχόμενος, ἐξηρητημένος δὲ τὰς θαυμασιωτέρας τῶν λίθων καὶ κατιῶν μὲν ἐπὶ τὰς σπουδὰς ἐπ’ ἀργυροχαλίνου ὀχήματος, ἐπεὶ δὲ σπουδάσειε, ζηλωτὸς αὖ ἐπανιών ξὺν πομπῇ τοῦ πανταχόθεν Ἑλληνικοῦ. οἶδε γὰρ ἐθεράπευον αὐτόν, ὥσπερ τὰ γένη τῆς Ἑλευσίως ἱεροφάντην λαμπρῶς ἱεουργοῦντα. ὑπεποιεῖτο δὲ αὐτοὺς καὶ παιδιαῖς καὶ πότοις καὶ θήραις καὶ κοινωνίᾳ πανηγύρεων Ἑλληνικῶν, ἄλλα ἄλλω ξυννεάζων, ὅθεν διέκειντο πρὸς αὐτόν ὡς πρὸς πατέρα παῖδες ἡδύν τε καὶ πρᾶον καὶ ξυνδιαφέροντα αὐτοῖς τὸ Ἑλληνικὸν σκίρτημα. ἐγὼ τοι καὶ δακρύοντας αὐτῶν ἐνίους οἶδα, ὁπότε ἐς μνήμην τοῦ ἀνδρός τούτου καθίσταντο, καὶ τοὺς μὲν τὸ φθέγμα ὑποκοριζομένους, τοὺς δὲ τὸ βάδισμα, τοὺς δὲ τὸ εὖσχημον τῆς στολῆς. Ἐπαχθεῖσαν δὲ αὐτῷ καὶ φονικὴν αἰτίαν ὧδε ἀπέφυγεν· ἦν Ἀθήνησιν ἀνθρώπιον οὐκ ἀγύμναστον τοῦ περὶ τοὺς σοφιστὰς δρόμου· τούτῳ ἀμφορέα μὲν τις οἴνου προσάγων ἢ ὄψα ἢ ἐσθῆτα ἢ ἀργύριον εὐμεταχειρίστῳ ἐχρήτο, καθάπερ οἱ τὰ πεινῶντα τῶν θρεμμάτων τῷ θαλλῷ ἄγοντες, εἰ δὲ ἀμελοῖτο, φιλολοιδόρως εἶχε καὶ ὑλάκτει.“^[25]

VS 2 588 τῷ μὲν οὖν Ἀδριανῷ προσκεκρούκει διὰ τὴν εὐχέρειαν τοῦ ἦθους, Χρῆστον δὲ τὸν ἐκ τοῦ Βυζαντίου σοφιστὴν ἐθεράπευεν, καὶ ὁ μὲν Ἀδριανὸς ἐκαρτέρει τὰ ἐξ αὐτοῦ πάντα, δῆγματα κόρεων τὰς ἐκ τῶν τοιούτων λοιδορίας καλῶν, οἱ γνώριμοι δὲ οὐκ ἐνεγκόντες παρεκελεύσαντο τοῖς ἑαυτῶν οἰκέταις παίειν αὐτόν, καὶ ἀνοιδησάντων αὐτῷ τῶν σπλάγχχνων ἐν ἡμέρᾳ τριακοστῇ ἀπέθανε παρασχών τινα καὶ αὐτὸς τῷ θανάτῳ λόγον, ἐπειδὴ ἀκράτου νοσῶν ἔσπασεν. οἱ δὲ προσήκοντες τῷ τεθνεῶτι γράφονται τὸν σοφιστὴν φόνου παρὰ τῷ τῆς

Ἑλλάδος ἄρχοντι ὡς ἓνα Ἀθηναίων, ἐπειδὴ φυλὴ τε ἦν αὐτῷ καὶ δῆμος Ἀθήνησιν, ὁ δὲ ἀπέγνω τὴν αἰτίαν ὡς μήτε ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶ μήτε ταῖς τῶν ἑαυτοῦ δούλων τετυπηκός τὸν τεθνάναι λεγόμενον. ξυνήρατο δὲ αὐτῷ τῆς ἀπολογίας πρῶτον μὲν τὸ Ἑλληνικὸν τίνας οὐχὶ ἀφιέντες ὑπὲρ αὐτοῦ φωνὰς δακρύοις ἅμα, ἔπειτα ἢ τοῦ ἱατροῦ μαρτυρία ἢ ἐπὶ τῷ οἴνῳ. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους, οὓς ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος Ἀθήναζε ὑπὲρ μυστηρίων ἐστάλη, ἐκράτει μὲν ἤδη τοῦ τῶν σοφιστῶν θρόνου ὁ ἀνὴρ οὗτος, ἐν μέρει δὲ ὁ Μάρκος τῆς τῶν Ἀθηνῶν ἱστορίας ἔθετο μηδὲ τὴν ἐκείνου σοφίαν ἀγνοῆσαι· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐπέταξεν αὐτὸν τοῖς νέοις οὐκ ἀκροάσει βασιανίας, ἀλλὰ ξυνθέμενος τῇ περὶ αὐτοῦ φήμῃ. Σεβήρου δὲ ἀνδρὸς ὑπάτου διαβάλλοντος αὐτὸν ὡς τὰς σοφιστικὰς ὑποθέσεις ἐκβακχεύοντα διὰ τὸ ἐρρῶσθαι πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἔλεγχον τούτου ποιούμενος ὁ Μάρκος προὔβαλε μὲν αὐτῷ τὸν Ὑπερίδην τὸν ἐς μόνας ἐπιστρέφοντα τὰς Δημοσθένους γνώμας, ὅτε δὴ ἐν Ἑλατεῖα Φίλιππος ἦν, ὁ δὲ οὕτως τὸν ἀγῶνα εὐηνίως διέθετο, ὡς μηδὲ τοῦ Πολέμωνος ῥοίζου λείπεσθαι δόξαι. ^[30]

VS 2 589

ἀγασθεὶς δὲ αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ μέγα ἦρε δωρεαῖς τε καὶ δώροις. καλῶ δὲ δωρεὰς μὲν τὰς τε σιτήσεις καὶ τὰς προεδρίας καὶ τὰς ἀτελείας καὶ τὸ ἱερᾶσθαι καὶ ὅσα ἄλλα λαμπρύνει ἄνδρας, δῶρα δὲ χρυσὸν ἄργυρον ἵππους ἀνδράποδα καὶ ὅσα ἐρμηνεύει πλοῦτον, ὧν αὐτόν τε ἐνέπλησε καὶ γένος τὸ ἐκείνου πάντας. Κατασχὼν δὲ καὶ τὸν ἄνω θρόνον οὕτως τὴν Ῥώμην ἐς ἑαυτὸν ἐπέστρεψεν, ὡς καὶ τοῖς ἀξυνέτοις γλώττης Ἑλλάδος ἔρωτα παρασχεῖν ἀκροάσεως. ἡκροῶντο δὲ ὥσπερ εὐστομούσης ἀηδόνας, τὴν εὐγλωττίαν ἐκπεπληγμένοι καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ εὐστροφον τοῦ φθέγματος καὶ τοὺς πεζῇ τε καὶ ξὺν ᾠδῇ ῥυθμούς. ὁπότε οὖν σπουδάζοιεν περὶ τὰς ἐγκυκλίους θέας, ὀρχηστῶν δὲ αὐταὶ τὸ ἐπίπαν, φανέντος ἂν περὶ τὴν σκηνὴν τοῦ τῆς ἀκροάσεως ἀγγέλου ἐξανίσταντο μὲν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς, ἐξανίσταντο δὲ τῶν δημοσίων ἱππευόντων οὐχ οἱ τὰ Ἑλλήνων σπουδάζοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅποσοι τὴν ἐτέραν γλώτταν ἐπαιδεύοντο ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ δρόμῳ ἐχώρουν ἐς τὸ Ἀθήναιον ὁρμῆς μεστοὶ καὶ τοὺς βάδην πορευομένους κακίζοντες. Νοσοῦντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν Ῥώμην, ὅτε δὴ καὶ ἐτελεύτα, ἐψηφίσατο μὲν τὰς ἐπιστολὰς ὁ Κόμμοδος ξὺν ἀπολογίᾳ τοῦ μὴ καὶ θᾶττον, ὁ δὲ ἐπιθειάσας μὲν ταῖς Μούσαις, ὥσπερ εἰώθει, προσκυνήσας δὲ τὰς βασιλείους δέλτους τὴν ψυχὴν πρὸς αὐταῖς ἀφῆκεν ἐνταφίῳ τῇ τιμῇ χρησάμενος· ἐτελεύτα δὲ ἀμφὶ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη, οὕτω τι εὐδόκιμος, ὡς καὶ πολλοῖς γόης δόξαι· ὅτι μὲν οὖν ἀνὴρ πεπαιδευμένος οὐκ ἂν ποτε ἐς γοήτων ὑπαχθεῖν τέχνας, ἱκανῶς ἐν τοῖς ὑπὲρ Διονυσίου λόγοις εἴρηκα, ὁ δέ, οἶμαι, τερατευόμενος ἐν ταῖς ὑποθέσεσι περὶ τὰ τῶν μάγων ἦθη τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην παρ' αὐτῶν ἔσπασεν. ^[10]

VS 2 590

διαβάλλουσι δὲ αὐτὸν ὡς καὶ ἀναιδὴ τὸ ἦθος, πέμψαι μὲν γὰρ αὐτῷ τινα τῶν γνωρίμων ἰχθὺς διακειμένους ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦ πεποικιλμένου χρυσῷ, τὸν δὲ ὑπερησθέντα τῷ δίσκῳ μήτε ἀποδοῦναι καὶ ἀποκρίνασθαι τῷ πέμψαντι „εὔγε, ὅτι καὶ τοὺς ἰχθῦς.“ τουτὶ δὲ διατριβῆς μὲν ἔνεκα παῖξαι λέγεται πρὸς τινα τῶν ἑαυτοῦ γνωρίμων, ὃν ἤκουε μικροπρεπῶς τῷ πλούτῳ χρώμενον, τὸν δὲ ἄργυρον ἀποδοῦναι σωφρονίσας τὸν ἀκροατὴν τῷ ἀστεϊσμῷ. Ὁ δὲ σοφιστὴς οὗτος πολὺς μὲν περὶ τὰς ἐννοίας καὶ λαμπρὸς καὶ τὰς διασκευὰς τῶν ὑποθέσεων ποικιλώτατος ἐκ τῆς τραγωδίας τοῦτο ἡρηκώς, οὐ μὴν τεταγμένος γε, οὐδὲ τῇ τέχνῃ ἐπόμενος, τὴν δὲ παρασκευὴν τῆς λέξεως ἀπὸ τῶν ἀρχαίων σοφιστῶν περιεβάλλετο ἤχῳ προσάγων μᾶλλον ἢ κρότῳ. πολλαχοῦ δὲ τῆς μεγαλοφωνίας ἐξέπεσεν ἀταμιεύτως τῇ τραγωδίᾳ χρησάμενος. ια'. Τὸν δὲ Βυζάντιον σοφιστὴν Χρήστον ἀδικεῖ ἢ Ἑλλὰς ἀμελοῦντες ἀνδρὸς, ὃς ἄριστα μὲν Ἑλλήνων ὑπὸ Ἡρώδου ἐπαιδεύθη, πολλοὺς δὲ ἐπαίδευσε καὶ θαυμασίους ἄνδρας, ὧν ἐγένετο Ἱππόδρομός τε ὁ σοφιστὴς καὶ Φιλίσκος καὶ Ἰσαγόρας ὁ τῆς τραγωδίας ποιητῆς ῥήτορές τε εὐδόκιμοι Νικομήδης ὁ ἐκ τοῦ Περγάμου καὶ Ἀκύλας ὁ ἐκ τῆς ἐφ' ὧς Γαλατίας καὶ Ἀρισταίνετος ὁ Βυζάντιος καὶ τῶν ἐλλογίμως φιλοσοφησάντων Κάλλαισχος τε ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ ἐπὶ βωμῷ Σῶσπις καὶ πλείους ἕτεροι λόγου ἄξιοι. ^[5]

VS 2 591 παιδεύοντι δὲ αὐτῷ κατὰ τοὺς Ἀδριανοῦ τοῦ σοφιστοῦ καιροὺς ἑκατὸν ἑμμισθοὶ ἀκροαταὶ ἦσαν καὶ ἄριστοι τούτων, οὓς εἶπον. Ἀδριανοῦ δὲ καθιδρυθέντος ἐς τὴν Ῥώμην ἐψηφίζοντο μὲν οἱ Ἀθηναῖοι πρεσβεύεσθαι ὑπὲρ Χρήστου τὸν Ἀθήνησιν αὐτῷ θρόνον ἐκ βασιλέως αἰτοῦντες, ὁ δὲ παρελθὼν ἐς αὐτοὺς ἐκκλησιάζοντας διέλυσε τὴν πρέσβευσιν ἄλλα τε διαλεχθεὶς ἀξιόλογα καὶ ἐπὶ πᾶσιν εἰπὼν „οὐχ αἱ μύρια τὸν ἄνδρα.“ Οἶνον δὲ ἡττώμενος παροινίας ἐκράτει καὶ εὐχερείας καὶ ἀγερωχίας, ἣν ὁ οἶνος ἐπὶ τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων ἐσάγει, τοσοῦτον δὲ αὐτῷ περιῆν τοῦ νήφειν, ὥς καὶ ἐς ἀλεκτρυόνων ῥῥῶδες προβάντος τοῦ πότου σπουδῆς αὐτὸν ἄπτεσθαι, πρὶν ὕπνου σπάσαι. διεβέβλητο δὲ μάλιστα πρὸς τοὺς ἀλαζόνας τῶν νέων καίτοι χρησιμωτέρους τῶν ἄλλων ὄντας ἐς τὰς ξυμβολὰς τοῦ μισθοῦ. Διογένη γοῦν τὸν Ἀμαστριανὸν ὄρων τετυφωμένον ἐκ μειρακίου καὶ περινοοῦντα μὲν σατραπείας, περινοοῦντα δὲ αὐτὰς καὶ τὸ ἀγχοῦ βασιλέων ἐστήξιν, λέγοντα δέ, ὥς ὁ δεῖνα Αἰγύπτιος προειρήκοι αὐτῷ ταῦτα, ὁ . [25]

VS 2 592 μὴδὲ τὰ ἑαυτοῦ σιωπῶν. Τὴν δὲ ἰδέαν τῶν λόγων πεποίκιλται μὲν ἐκ τῶν Ἡρώδου πλεονεκτημάτων, λείπεται δὲ αὐτῶν τοῦ ἐτοίμου, καθάπερ ἐν ζωγραφίᾳ ἢ ἄνευ χρωμάτων ἐσκιαγραφημένη μίμησις, προὔβη δὲ ἂν καὶ ἐς τὸ ἴσον τῆς ἀρετῆς, εἰ μὴ πεντηκοντούτης ἀπέθανεν. ιβ'. Πολυδεύκη δὲ τὸν Ναυκρατίτην οὐκ οἶδα, εἴτε ἀπαίδευτον δεῖ καλεῖν εἴτε πεπαιδευμένον, εἴθ', ὅπερ εὐθὺς δόξει, καὶ ἀπαίδευτον καὶ πεπαιδευμένον· ἐνθυμουμένῳ γὰρ αὐτοῦ τὰ ὀνόματα ἱκανῶς ἐγεγύμναστο τὴν γλῶτταν τῆς ἀττικίζούσης λέξεως, διορῶντι δὲ τὸ ἐν ταῖς μελέταις εἶδος οὐδὲν βέλτιον ἐτέρου ἡττίκισεν. τάδε οὖν χρή περὶ αὐτοῦ εἰδένα· Πολυδεύκης τὰ μὲν κριτικὰ ἱκανῶς ἥσκητο, πατρὶ ξυγγενόμενος τοὺς κριτικούς λόγους εἰδότες, τοὺς δὲ σοφιστικούς τῶν λόγων τόλμη μᾶλλον ἢ τέχνη ξυνέβαλλε θαρρήσας τῇ φύσει, καὶ γὰρ δὴ καὶ ἄριστα ἐπεφύκει. Ἀδριανοῦ δὲ ἀκροατῆς γενόμενος ἴσον ἀφέστηκεν αὐτοῦ καὶ τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν ἐλαττωμάτων, ἥκιστα μὲν γὰρ πίπτει, ἥκιστα δὲ αἴρεται, πλὴν ἄλλ' εἰσὶ τινες ἡδονῶν λιβάδες διακεκραμέναι τοῦ λόγου. ἰδέα δὲ αὐτοῦ διαλεγομένου μὲν ἦδε· „ὁ Πρωτεύς ὁ Φάριος τὸ θαῦμα τὸ Ὀμηρικὸν πολλὰ μὲν αὐτοῦ καὶ πολυειδεῖς αἱ μορφαί, καὶ γὰρ ἐς ὕδωρ αἴρεται καὶ ἐς πῦρ ἄπτεται καὶ ἐς λέοντα θυμοῦται καὶ ἐς σὺν ὀρμᾷ καὶ ἐς δράκοντα χωρεῖ καὶ ἐς πάρδαλιν πηδᾷ καὶ δένδρον ἦν γένηται, κομᾷ. [5]

VS 2 593 “ μελετῶντος δὲ αὐτοῦ χαρακτῆρα ποιῶμεθα τοὺς νησιώτας τοὺς τὰ γένη πιπράσκοντας ἐς τὴν ἀπαγωγὴν τῶν φόρων, ἐπειδὴ βούλονται καὶ ἄριστα εἰρῆσθαι τήνδε τὴν ὑπόθεσιν, ἥς τὸ ἐπὶ πᾶσιν ὧδε εἴρηται· „παῖς ἡπειρώτης ἀπὸ Βαβυλῶνος πατρὶ νησιώτῃ γράφει· δουλεύω βασιλεῖ δῶρον ἐκ σατράπου δοθεὶς, οὔτε δὲ ἵππον ἀναβαίνω Μηδικὸν οὔτε τόξον λαμβάνω Περσικόν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ πόλεμον ἢ θήραν, ὥς ἀνὴρ, ἐξέρχομαι, ἐν γυναικωνίτιδι δὲ κάθημαι καὶ τὰς βασιλέως θεραπεύω παλλακάς, καὶ βασιλεὺς οὐκ ὀργίζεται, εὐνοῦχος γάρ εἰμι. εὐδοκιμῶ δὲ παρ' αὐταῖς θάλατταν Ἑλληνικὴν διηγούμενος καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων μυθολογῶν καλά, πῶς Ἥλαιοι πανηγυρίζουσι, πῶς Δελφοὶ θεσπίζουσι, τίς ὁ παρ' Ἀθηναίοις Ἑλέου βωμός. ἀλλὰ καὶ σύ, πάτερ, μοι γράφε, πότε παρὰ Λακεδαιμονίοις Ὑακίνθια καὶ παρὰ Κορινθίοις Ἴσθμια καὶ παρὰ Δελφοῖς Πύθια καὶ εἰ νικῶσιν Ἀθηναῖοι ναυμαχοῦντες. ἔρρωσο καὶ τὸν ἀδελφόν μοι προσαγόρευσον, εἰ μήπω πέπραται.“ ταῦτα μὲν δὴ ὅποια τοῦ ἀνδρὸς τούτου σκοπεῖν ἔξεστι τοῖς ἀδεκάστως ἀκρωμένοις. ἀδεκάστους δὲ ἀκροατὰς καλῶ τοὺς μήτε εὖνους μήτε δύσνους. ἐλέγετο δὲ ταῦτα καὶ μελιχρᾷ τῇ φωνῇ ἀπαγγέλλειν, ἥ καὶ βασιλέα Κόμμοδον θέλξας τὸν Ἀθήνησιν θρόνον παρ' αὐτοῦ εὔρετο. ἐβίω μὲν οὖν ἐς ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα ἔτη, ἐτελεύτα δὲ ἐπὶ παιδὶ γνησίῳ μὲν, ἀπαιδευτῷ δέ. ιγ'. [35]

VS 2 594 Καيسάρεια δὲ ἡ Καππαδοκῶν ὄρει Ἀργαίῳ πρόσοικος Πανσανίου τοῦ σοφιστοῦ οἶκος. ὁ δὲ Πανσανίας ἐπαιδευθὴ μὲν ὑπὸ Ἡρώδου καὶ τῶν τοῦ Κλεψυδρίου μετεχόντων εἰς ἐγένετο, οὓς ἐκάλουν οἱ πολλοὶ διψῶντας, ἐς πολλὰ δὲ ἀναφέρων τῶν Ἡρώδου πλεονεκτημάτων καὶ μάλιστα τὸ αὐτοσχεδιάζειν ἀπήγγελλε δὲ αὐτὰ παχεῖα τῇ γλώττῃ καὶ ὥς Καππαδόκαις ξύνηθες,

ξυγκρούων μὲν τὰ σύμφωνα τῶν στοιχείων, συστέλλων δὲ τὰ μηκυνόμενα καὶ μηκύνων τὰ βραχέα, ὅθεν ἐκάλουν αὐτὸν οἱ πολλοὶ μάγειρον πολυτελῆ ὅσα πονήρως ἀρτύοντα. ἡ δὲ ἰδέα τῆς μελέτης ὑπτιωτέρα, ἔρρωται δὲ ὅμως καὶ οὐχ ἁμαρτάνει τοῦ ἀρχαίου, ὡς ὑπάρχει ταῖς μελέταις ξυμβαλεῖν, πολλὰ γὰρ τοῦ Πausanίου κατὰ τὴν Ῥώμην, οἳ δὴ καὶ καταβίους ἀπέθανε γηράσκων ἤδη, τοῦ θρόνου μετέχων, [καὶ] μετεῖχε δὲ καὶ τοῦ Ἀθήνησιν, ὅτε δὴ καὶ ἀπίων ἐκεῖθεν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διεξῆλθε, καιριώτατα τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐπεφθέγγατο „Θησεῦ, πάλιν με στρέψον, ὡς ἴδω πόλιν.“ ἰδ'. Ἀθηνόδωρος δὲ ὁ σοφιστὴς τὸ μὲν ἐς πατέρα ἦκον ἐπιφανέστατος ἦν τῶν κατὰ τὴν Αἴνον, τὸ δὲ ἐς διδασκάλους καὶ παιδευσιν φανερώτατος τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἀριστοκλέους μὲν γὰρ ἤκουσε παῖς ἔτι, Χρήστου δὲ ἤδη ξυνιείς, ὅθεν ἀπ' ἀμφοῖν ἐκράθη τὴν γλῶτταν ἀττικίζων τε καὶ περιβολῆς ἐρμηνεύων. παιδεύων δὲ Ἀθήνησι κατὰ τοὺς χρόνους, οὓς καὶ Πολυδεύκης ἐπαίδευσεν, ἐπέσκωπτεν αὐτὸν ταῖς διαλέξεσιν ὡς μειρακιώδη λέγων „οἱ Ταντάλου κῆποι“ δοκεῖν ἐμοὶ τὸ κοῦφον τοῦ λόγου καὶ ἐπιπόλαιον φαντασίᾳ προσεικάζων οὔση τε καὶ οὐκ οὔση. ^[25]

VS 2 595 ἐμβριθὴς δὲ καὶ τὸ ἦθος γενόμενος ἐτελεύτα ἡβῶν ἔτι ἀφαιρεθεὶς ὑπὸ τῆς τύχης τὸ καὶ πρόσω ἐλάσαι δόξης. ιε'. Λαμπρὸν ἐν σοφισταῖς καὶ Πτολεμαῖος ὁ Ναυκρατίτης ἤχησεν. ἦν μὲν γὰρ τῶν μετεχόντων τοῦ ἱεροῦ τοῦ περὶ Ναύκρατιν ὀλίγοις Ναυκρατιτῶν ὑπάρχον, Ἡρώδου δὲ ἀκροατὴς μὲν, οὐ μὴν ζηλωτὴς ἐγένετο, ἀλλ' ἐς τὸν Πολέμωνα μᾶλλον ὑπηνέχθη, τὸν γὰρ ῥοιζὸν τοῦ λόγου καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἐκ περιβολῆς φράζειν ἐκ τῆς Πολέμωνος σκηνῆς ἐσηγάγετο, λέγεται δὲ καὶ αὐτοσχεδιάσαι σὺν εὐροίᾳ ἀμηχάνῳ. δικῶν τε καὶ δικαστηρίων παρέτραγε μὲν, οὐ μὴν, ὡς ὄνομα ἐντεῦθεν ἄρασθαι. Μαραθῶνα δὲ αὐτὸν ἐπωνόμαζον, ὡς μὲν τινες, ἐπειδὴ τῷ Μαραθῶνι δῆμῳ ἐνεγράφη Ἀθήνησιν, ὡς δὲ ἐνίων ἤκουον, ἐπειδὴ ἐν ταῖς Ἀττικαῖς τῶν ὑποθέσεων τῶν Μαραθῶνι προκινδυνευσάντων θαμὰ ἐμνημόνευεν. Κατηγοροῦσι δὲ τοῦ Πτολεμαίου τινὲς ὡς μὴ διορῶντος τὰς ὑποθέσεις, μηδὲ ὅπη ξυνεστᾶσί τε καὶ μή, τεκμήριον τόδε τιθέμενοι τῆς κατηγορίας ταύτης· τοὺς Μεσσηνίους οἱ Θηβαῖοι γράφονται τὴν τῶν ἀχαριστησάντων, ἐπεὶ τοὺς φεύγοντας αὐτῶν μὴ ἐδέξαντο, ὅτε καὶ αἱ Θῆβαι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἦλωσαν. ^[20]

VS 2 596 ταύτην γὰρ ἐπιφανῶς αὐτῷ εἰρημένην τὴν ὑπόθεσιν καὶ σοφῶς, ὡς οἷόν τε, συκοφαντοῦσι λέγοντες, ὡς εἰ μὲν ζῶντος Ἀλεξάνδρου κρίνονται, τίς οὕτω θρασύς, ὡς καταψηφίσασθαι Μεσσηνίων; εἰ δὲ τεθνεώτος, τίς οὕτω πρᾶος, ὡς ἀπογνῶναι τὴν αἰτίαν; οὐ γὰρ ξυνιᾶσιν οἱ ταῦτα διαβάλλοντες, ὅτι ἡ τῶν Μεσσηνίων ἀπολογία κατὰ ξυγγνώμην ἴσταται τὸν Ἀλέξανδρον προισχομένων καὶ τὸν ἐκείνου φόβον, οὗ μηδὲ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς ἀπείρως εἶχεν. ταῦτά μοι ἀπολελογήσθω ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς παραιτουμένῳ αὐτὸν ἀδίκου καὶ πεπανουργημένης αἰτίας· καὶ γὰρ δὴ καὶ εὐφημότατος σοφιστῶν οὗτος. πλεῖστα δὲ ἐπελθὼν ἔθνη καὶ πλείσταις ἐνομιλήσας πόλεσιν οὐδαμοῦ διέβαλε τὸ ἑαυτοῦ κλέος, οὐδὲ ἦττων ἢ προσεδοκῆθη ἔδοξεν, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ λαμπροῦ ὀχήματος τῆς φήμης πορευόμενος διήει τὰ ἄσθη. ἐτελεύτα δὲ γηραιὸς ἐν Αἰγύπτῳ τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐκ ἀφαιρεθεὶς μὲν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ρεύματος, ἐπικοπεῖς δέ. ιζ'. Εὐοδιανὸν δὲ τὸν Σμυρναῖον τὸ μὲν γένος ἐς Νικήτην τὸν σοφιστὴν ἀνῆγεν, αἱ δὲ οἴκοι τιμαὶ ἐς τοὺς ἀρχιερέας τε καὶ στεφανουμένους τὴν ἐπὶ τῶν ὅπλων, τὰ δὲ τῆς φωνῆς ἄθλα ἐς τὴν Ῥώμην καὶ τὸν ἐκείνῃ θρόνον. ἐπιταχθεὶς δὲ καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις, τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο ἀγέρωχοι καὶ χαλεποὶ ἀρχθῆναι, ἐπιτηδειότατος τὴν ἀρχὴν ἔδοξε καὶ κρείττων ἢ λαβεῖν αἰτίαν. υἱοῦ δὲ αὐτῷ τελευτήσαντος ἐν τῇ Ῥώμῃ οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἀγεννὲς ἀνεφθέγγατο, ἀλλ' „ὦ τέκνον“ τρὶς ἀνακαλέσας ἔθαψεν. ^[30]

VS 2 597 ἀποθνήσκοντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν Ῥώμην παρήσαν μὲν οἱ ἐπιτήδαιοι πάντες, βουλὴν δὲ αὐτῶν ποιουμένων ὑπὲρ τοῦ σώματος, εἴτε χρή καταθάπτειν αὐτόθι, εἴτε ταριχεύσαντας πορθημεῖν ἐς τὴν Σμύρναν ἀναβοήσας ὁ Εὐοδιανὸς „οὐ καταλείπω“ ἔφη τὸν υἱὸν μόνον.“ ὧδε μὲν δὴ

σοφῶς ἐπέσκηψε τὸ τῷ παιδί ξυνταφῆναι. ἀκροατῆς δὲ Ἀριστοκλέους γενόμενος πανηγυρικῆς ἰδέας ἤψατο ἐν στρυφνῷ κρατῆρι συγκεράσας οἶον νᾶμα πότιμον. εἰσὶ δὲ οἱ φασὶ καὶ Πολέμωνος ἠκροᾶσθαι αὐτόν. ιζ'. Ροῦφον δὲ τὸν ἐκ τῆς Περίνθου σοφιστὴν μὴ ἀπὸ τῆς οὐσίας, μηδὲ εἰ πολλοὶ ὑπατοὶ τὸ ἐκείνου γένος, μηδὲ εἰ τὴν τῶν Πανελληνίων Ἀθήνησιν εὐκλεῶς ἦρξεν, ταυτὶ γὰρ εἰ καὶ πλείω λέγοιτο, οὐπὼ τῇ σοφίᾳ τοῦ ἀνδρὸς παραβεβλήσθαι ἄξια, ἀλλ' ἡ γλῶττα δηλοῦται αὐτόν καὶ ἡ ζύνεσις, ἥ περὶ τὰς ἐσχηματισμένας μάλιστα τῶν ὑποθέσεων ἐχρήσατο. τὴν δὲ ἰδέαν ταύτην ἐθαυμάσθη πρῶτον μὲν, ὅτι χαλεπὴ ἐρμηνεῦσαι, δεῖ γὰρ ἐν ταῖς κατὰ σχῆμα ζυγκειμέναις τῶν ὑποθέσεων τοῖς μὲν λεγομένοις ἡνίας, τοῖς δὲ σιωπωμένοις κέντρου, ἔπειτα, οἶμαι, καὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ἐκκειμένως γὰρ τοῦ ἥθους καὶ ἀπανούργως ἔχων ὑπεκρίνετο εὖ, καὶ ἃ μὴ ἐπεφύκει. ^[20]

VS 2 598

πλουσιώτατος δὲ τῶν κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ Προποντίδα γενόμενος καὶ δόξης αὐτῷ ἐπὶ τῷ σχεδιάζειν πολλῆς μὲν ὑπαρχούσης Ἀθήνησι, πολλῆς δὲ ἐν Ἰωνίᾳ τε καὶ Ἰταλίᾳ, οὐδαμοῦ κατέστησεν ἑαυτὸν ἐς ἀπέχθειαν ἢ πόλεως ἢ ἀνδρὸς, ἀλλὰ πρᾶότητος ἦν χρηματιστής. ἐλέγετο δὲ καὶ γυμναστικῇ κρατύνειν τὸ σῶμα ἀναγκοφαγῶν ἀεὶ καὶ διαπονῶν αὐτὸ παραπλησίως τοῖς ἀγωνιζόμενοις. ἀκροατῆς δὲ Ἡρώδου μὲν ἐν παισίν, Ἀριστοκλέους δὲ ἐν μεираκίοις γενόμενος καὶ μεγάλων ὑπ' αὐτοῦ ἀξιοθεῖς ἐλαμπρύνετο τῷ Ἡρώδῃ μᾶλλον δεσπότην τε αὐτόν καλῶν καὶ Ἑλλήνων γλῶτταν καὶ λόγων βασιλέα καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἐτελεύτα δὲ οἱκοὶ ἐν καὶ ἐξήκοντα ἔτη γενόμενος καὶ ἐπὶ παισίν, ὑπὲρ ὧν γε μέγα οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν, πλὴν γε δὴ ὅτι ἀπ' ἐκείνου. ιη'. Ὀνόμαρχος δὲ ὁ ἐκ τῆς Ἀνδρου σοφιστῆς οὐκ ἐθαυμάζετο μὲν, οὐ μεμπτὸς δὲ ἐφαίνετο. ἐπαίδευσεν μὲν γὰρ κατὰ χρόνους, οὓς Ἀδριανὸς τε καὶ Χρῆστος Ἀθήνησι, πρόσκοικος δὲ ὢν τῆς Ἀσίας τῆς Ἰωνικῆς ἰδέας οἶον ὀφθαλμίας ἔσπασε, σπουδαζομένης μάλιστα τῇ Ἐφεσῷ, ὅθεν ἐδόκει τοῖς οὐδ' ἠκροᾶσθαι Ἡρώδου καταψευδομένοις τοῦ ἀνδρὸς· τὸ μὲν γὰρ τῆς ἐρμηνείας παρέφθορεν ἔσθ' ὅπη δι' ἣν εἴρηκα αἰτίαν, αἱ δὲ ἐπιβολαὶ τῶν νοημάτων Ἡρώδειοί τε καὶ ἀπορρήτως γλυκεῖαι. ἔξεστι δὲ αὐτὸν θεωρεῖν ἐπὶ τοῦ τῆς εἰκόνος ἐρῶντος, εἰ μὴ μεираκιεῦσθαι δόξω. εἴρηται δὲ ὧδε· „ὦ κάλλος ἔμψυχον ἐν ἀψύχῳ σώματι, τίς ἄρα σε δαιμόνων ἐδημιούργησεν; πειθῶ τις ἢ χάρις ἢ αὐτὸς ὁ Ἔρως, ὁ τοῦ κάλλους πατήρ; ὥς πάντα σοὶ πρόσσεστιν ἐν ἀληθείᾳ προσώπου στάσις χροᾶς ἄνθος βλέμματος κέντρον μειδίαμα κεχαρισμένον παρειῶν ἔρευθος ἀκοῆς ἵχνος. ^[5]

VS 2 599

ἔχεις δὲ καὶ φωνὴν μέλλουσαν ἀεὶ. τάχα τι καὶ λαλεῖς, ἀλλ' ἐμοῦ μὴ παρόντος, ἀνέραστε καὶ βάσκανε, πρὸς πιστὸν ἐραστὴν ἄπιστε. οὐδενὸς μοι μετέδωκας ῥήματος· τοιγαροῦν τὴν φρικωδεστάτην ἄπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς ἀρὰν ἐπὶ σοὶ θήσομαι· εὐχομαί σοι γηρᾶσαι.“ τελευτῆσαι δὲ αὐτόν οἱ μὲν Ἀθήνησι, οἱ δὲ οἱκοὶ, μεσαιπόλιόν τε καὶ παριόντα ἐς γῆρας, γενέσθαι δὲ ἀγροϊκότερον τὸ εἶδος καὶ κατὰ τὸν Μάρκου τοῦ Βυζαντίου αὐχμόν. ιθ'. Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ναυκρατίτης Ἡρακλείδῃ μὲν ἐναντία ἐπαίδευσεν τὸν Ἀθήνησι θρόνον κατειληφότι, λόγου δὲ ἐπεμελήθη πολιτικοῦ καὶ εὖ κεκολασμένου, ἥττον δὲ ἀγωνιζομένου, περιβολὴ γὰρ ἄπεστιν αὐτοῦ καὶ πνεῦμα. ὄντι δὲ αὐτῷ κακῷ τὰ ἐρωτικὰ γίνεταί παῖς ἐξ ἀδίκων γάμων Ρουφίνος ὁ ἐπ' αὐτῷ σοφιστεύσας οὐδὲν γόνιμον, οὐδὲ ἐκ καρδίας, ἀλλὰ τῶν ἐκείνου κομματίων τε καὶ νοιδίων ἐχόμενος, ἐφ' ᾧ καὶ λαβὼν αἰτίαν ἐξ ἀνδρὸς σοφοῦ „οἱ νόμοι“ ἔφη „διδόασί μοι χρῆσθαι τοῖς πατρώοις,“ καὶ ὅς „διδόασι μὲν“, εἶπεν „ἀλλὰ τοῖς κατὰ νόμους γεγονόσι“. καθάπτονται δὲ αὐτοῦ τινες καὶ τὸ σταλῆναι ἐς Μακεδονίαν μισθωτὸν οἰκίας οὐδὲ εὖ πραττούσης. ^[25]

VS 2 600

ἀλλ' ἀφείσθω τῶν τοιούτων· εὖροις μὲν γὰρ ἂν καὶ τῶν πολὺ σοφῶν ἐνίους πολλὰ καὶ ἀνελεύθερα ὑπὲρ χρημάτων πράξαντας, οὐ μὴν τόν γε Ἀπολλώνιον τοῦτον, κοινήν τε γὰρ παρέσχε τὴν οὐσίαν τῶν Ἑλλήνων τοῖς δεομένοις, καὶ οὐ βαρὺς ἦν ὑπὲρ μισθοῦ συμβῆναι. ἐτελεύτα δὲ ἐβδομηκοντούτης Ἀθήνησιν ἔχων ἐντάφιον τὴν ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων εὖνοϊαν.

Ἀδριανοῦ μὲν καὶ Χρήστου τῶν σοφιστῶν ἀκροατῆς ἐγένετο, ἀμφοῖν δὲ ἀφέστηκεν, ὅσον οἱ μὴ ἀκούσαντες. ἐφεώρα δὲ τὰς ὑποθέσεις ὑπεξίων μὲν τοῦ κοινοῦ, καιρὸν δὲ πλείω τοῦ συμμέτρου. κ'. Ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ὁ Ἀθηναῖος ὀνόματος μὲν ἡξιώθη καθ' Ἑλληνας, ὡς ἱκανὸς τὰ δικανικὰ καὶ τὰ ἀμφὶ μελέτην οὐ μεμπτός, ἐπαίδευσεν δὲ Ἀθήνησι καθ' Ἡρακλείδην τε καὶ τὸν ὁμώνυμον τοῦ πολιτικοῦ θρόνου προεστῶς ἐπὶ ταλάντῳ. διαπρεπῆς δὲ καὶ τὰ πολιτικὰ γενόμενος ἔν τε πρεσβείαις ὑπὲρ τῶν μεγίστων ἐπρέσβευσεν ἔν τε λειτουργίαις, ἃς μεγίστας Ἀθηναῖοι νομίζουσι, τήν τε ἐπώνυμον καὶ τήν ἐπὶ τῶν ὅπλων ἐπετράπη καὶ τὰς ἐξ ἀνακτόρου φωνὰς ἤδη γηράσκων, Ἡρακλείδου μὲν καὶ Λογίου καὶ Γλαύκου καὶ τῶν τοιούτων ἱεροφαντῶν εὐφωνία μὲν ἀποδῶν, σεμνότητι δὲ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ κόσμῳ παρὰ πολλοὺς δοκῶν τῶν ἄνω. ^[5]

VS 2 601 Πρεσβεύων δὲ παρὰ Σεβήρον ἐν Ῥώμῃ τὸν αὐτοκράτορα ἀπεδύσατο πρὸς Ἡρακλείδην τὸν σοφιστὴν τὸν ὑπὲρ μελέτης ἀγῶνα, καὶ ἀπῆλθεν ὁ μὲν τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρεθεὶς, ὁ δὲ Ἀπολλώνιος δῶρα ἔχων. διαδόντος δὲ τοῦ Ἡρακλείδου λόγον οὐκ ἀληθῆ ὑπὲρ τοῦ Ἀπολλωνίου, ὡς αὐτίκα δὴ βαδιουμένου ἐς Λιβύην, ἡνίκα [Λεπτίνης] ἦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐκεῖ καὶ τὰς ἐξ ἀπάσης γῆς ἀρετὰς συνῆγεν, καὶ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος „ὦρα σοι ἀναγινώσκειν τὸν πρὸς Λεπτίνην“ „σοὶ μὲν οὖν“, ἥ δ' ὁ Ἀπολλώνιος, „καὶ γὰρ δὴ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀτελείας γέγραπται“. Βαλβίδα μὲν δὴ τοῦ λόγου ὁ Ἀπολλώνιος ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ ἰδέας βέβληται ἅτε δὴ καὶ ἀκροατῆς γενόμενος, παραλλάττει δὲ ὅμως ἐς ῥυθμοὺς ἐμμέτρους τε καὶ ἀναπαίοντας, οὓς εἰ φυλάξαίτο, σεμνοπρεπῆς τὴν ἀπαγγελίαν δοκεῖ καὶ βεβηκώς. τουτὶ δέ ἐστιν εὐρεῖν καὶ ἐπ' ἄλλων μὲν ὑποθέσεων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ Καλλίου, ὃς ἀπαγορεύει τοῖς Ἀθηναίοις πυρὶ μὴ θάπτειν· „ὕψηλὴν ἄρον, ἄνθρωπε, τὴν δᾶδα. ^[20]

VS 2 602 τί βιάζῃ καὶ κατάγεις κάτω καὶ βασανίζεις τὸ πῦρ; οὐράνιον ἐστίν, αἰθέριον ἐστίν, πρὸς τὸ συγγενὲς ἔρχεται τὸ πῦρ. οὐ κατάγει νεκρούς, ἀλλ' ἀνάγει θεούς. ἰὼ Προμηθεῦ δαδοῦχε καὶ πυρφόρε, οἷά σου τὸ δῶρον ὑβρίζειται· νεκροῖς ἀναισθητοῖς ἀναμίγνυται. ἐπάρηξον βοήθησον κλέψον, εἰ δυνατόν, κάκεῖθεν τὸ πῦρ.“ παρεθέμην δὲ ταῦτα οὐ παραιτούμενος αὐτὸν τῶν ἀκολάστων ῥυθμῶν, ἀλλὰ διδάσκων, ὅτι μηδὲ τοὺς σωφρονεστέρους ῥυθμοὺς ἡγνῶει ἐτελεύτα μὲν οὖν ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη πολὺς καὶ ἐν τῷ Ἀθηναίων δήμῳ πνεύσας, ἐτάφη δὲ ἐν τῷ προαστείῳ τῆς Ἐλευσίνιδε λεωφόρου. ὄνομα μὲν δὴ τῷ προαστείῳ Ἱερὰ συκῆ, τὰ δὲ Ἐλευσινόθεν ἱερὰ, ἐπειδὴν ἐς ἄστὺ ἄγωσιν, ἐκεῖ ἀναπαύουσιν. κά. Ἀναγράψω καὶ Πρόκλον τὸν Ναυκρατίτην εἰδὼς εὖ τὸν ἄνδρα, καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν ἐμῶν διδασκάλων εἷς οὗτος. ^[20]

VS 2 603 Πρόκλος τοίνυν ἦν μὲν τῶν οὐκ ἀφανῶν κατ' Αἴγυπτον, στασιάζουσιν δὲ ἰδὼν τὴν Ναύκρατιν καὶ παρὰ τὰ ἥθη πολιτεύοντας τὴν Ἀθήνησιν ἡσυχίαν ἡσπάσατο καὶ ὑπεκκλεύσας ἐκεῖ ἔζη πολλὰ μὲν ἀγαγὼν χρήματα, πολλοὺς δὲ οἰκέτας καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν μεγαλοπρεπῶς κεκοσμημένην. εὖ δὲ ἀκούων Ἀθήνησι καὶ τὸν ἐν μειρακίῳ χρόνον ἡυδοκίμησε πολλῷ μᾶλλον ἀνὴρ γενόμενος, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ βίου αἰρέσει, ἔπειτα, οἶμαι, καὶ ἐπὶ εὐεργετήματι γενομένῳ μὲν περὶ ἓνα Ἀθηναῖον, δήλωσιν δὲ παρασχομένῳ χρηστοῦ ἥθους· ἐς γὰρ τὸν Πειραιᾶ ἐσπλεύσας ἤρετό τινα τῶν αὐτόθεν, εἰ ὁ δεῖνα καλῶς Ἀθήνησι ζῇ καὶ εὖ πράττει, ἡρώτα δὲ ταῦτα ὑπὲρ τοῦ ξένου, ᾧ προσέμειξεν Ἀθήνησι νέος ὢν, ὅτε δὴ καὶ Ἀδριανῷ ἐφοίτα. μαθὼν δὲ αὐτὸν εἶναι τε καὶ ζῆν, ἐκπεσεῖσθαι δὲ αὐτίκα τῆς οἰκίας διακηρυττομένης ἐπ' ἀγορᾶς πρὸς δραχμὰς μυρίας, ἃς ἐπ' αὐτῇ ἐδεδάνειστο, ἔπεμψεν αὐτῷ τὰς μυρίας μηδὲ ἀνελθὼν πῶ ἐς τὸ ἄστὺ εἰπὼν „ἐλευθέρωσον τὴν οἰκίαν, ἵνα μὴ σε κατηφῇ ἴδω“. ταῦτα μὴ πλουσίου μόνον ἡγώμεθα, ἀλλὰ καὶ τῷ πλούτῳ καλῶς χρωμένου πεπαιδευμένου τε ἱκανῶς καὶ τὰ φιλικὰ ἀκριβοῦντος. Ἐκτήσατο δὲ καὶ οἰκίας, δύο μὲν ἐν ἄστει, μίαν δὲ ἐν Πειραιεῖ καὶ ἄλλην Ἐλευσίνι. ἐφοίτα δὲ αὐτῷ καὶ ἀπ' Αἰγύπτου λιβανωτὸς ἐλέφας μύρον βίβλος βιβλία καὶ πᾶσα ἡ τοιαύδε ἀγορά, καὶ ἀποδιδόμενος αὐτὰ τοῖς διατιθεμένοις τὰ τοιαῦτα οὐδαμοῦ φιλοχρήματος

ἔδοξεν οὐδὲ ἀνελεύθερος, οὐδὲ ἐραστής τοῦ πλείονος, οὐδὲ ἐπικέρδια μαστεύων ἢ τόκους, ἀλλ' αὐτὸ ἀγαπῶν τὸ ἀρχαῖον. υἱῷ τε ἀσώτῳ περὶ ἀλεκτρυόνων τροφήν περί τε ὀρτύγων κυνῶν τε καὶ κυνιδίων καὶ ἵππων ξυννεάζων μᾶλλον ἢ ἐπιπλήττων καὶ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἔχων αἰτίαν „θαῖττον“ ἔφη „μεταβαλεῖ τὸ μετὰ γερόντων παίζειν ἢ μετὰ ἡλίκων“. ἀποθανόντος δὲ αὐτῷ τοῦ παιδὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐπὶ παλλακῇ ἐγένετο διὰ τὸ καὶ γηράσκοντας ὀφθαλμοὺς ἐπάγεσθαι, θηλυτάτῃ δὲ αὐτῇ γενομένη πᾶσαν ἐφίεις ἡνίαν οὐκ ἀγαθὸς ἔδοξε προστάτης τοῦ οἴκου. ^[35]

VS 2 604

Τὰ δὲ τῆς μελέτης πάτρια τῷ ἀνδρὶ τούτῳ διέκειτο ὧδε· ἑκατὸν δραχμὰς ἅπαξ καταβαλόντι ἔξῃν ἀκροᾶσθαι τὸν αἰεὶ χρόνον. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ θήκη βιβλίων ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὧν μετὴν τοῖς ξυλλεγομένοις ἐς τὸ πλήρωμα τῆς ἀκροάσεως. ὥς δὲ μὴ συρίττοιμεν ἀλλήλους, μηδὲ σκώπτοιμεν, ἃ ἐν ταῖς τῶν σοφιστῶν ξυνουσίαις φιλεῖ γίνεσθαι, ἀθροοὶ ἐσεκαλούμεθα καὶ ἐκαθήμεθα ἐσκληθέντες οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ παιδαγωγοὶ μέσοι, τὰ μειράκια δὲ αὐτοί. τὸ μὲν οὖν διαλεχθῆναι αὐτὸν ἐν σπανιστοῖς ἔκειτο, ὅτε δὲ ὀρμήσειεν ἐς διάλεξιν, ἱππιάζοντί τε ἐώκει καὶ γοργιάζοντι. ἡ μελέτη δὲ τῆς προτεραίας προεωραμένη ἐσεκυκλεῖτο. τὸ δὲ μνημονικὸν ἐνενηκοντούτης ἤδη γηράσκων καὶ ὑπὲρ τὸν Σιμωνίδην ἔρρωτο, καὶ ἐρμήνευε μὲν κατὰ φύσιν, Ἀδριάνειοι δὲ ἦσαν αἱ ἐπιβολαὶ τῶν νοημάτων. κβ'. Φοῖνιξ δὲ ὁ Θερταλὸς οὐδὲ θαυμάσαι ἄξιος, οὐδὲ αὖ διαβαλεῖν πάντα. ἦν μὲν γὰρ τῶν Φιλάργῳ πεφοιτηκότων, γινῶναι δὲ ἀμείνων ἢ ἐρμηνεύσαι, τάξιν τε γὰρ τὸ νοηθὲν εἶχε καὶ οὐθὲν ἔξω καιροῦ ἐνοεῖτο, ἡ δὲ ἐρμηνεία διεσπᾶσθαι τε ἐδόκει καὶ ῥυθμοῦ ἀφεστηκέναι. ἐδόκει δὲ ἐπιτηδειότερος γεγονέναι τοῖς ἀρχομένοις τῶν νέων ἢ τοῖς ἔξιν τινὰ ἤδη κεκτημένοις, τὰ γὰρ πράγματα γυμνὰ ἐξέκειτο καὶ οὐ περιήμπισχεν αὐτὰ ἡ λέξις. ἐβδομηκοντούτης δὲ ἀποθανὼν Ἀθήνησιν ἐτάφη οὐκ ἀφανῶς, κεῖται γὰρ πρὸς τοῖς ἐκ τῶν πολέμων ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀκαδημίας καθόδου. κγ'. ^[30]

VS 2 605

Ἄγει με ὁ λόγος ἐπ' ἄνδρα ἐλλογιμώτατον Δαμιανὸν τὸν ἐκ τῆς Ἐφέσου, ὅθεν ἐξηρήσθων Σώτηροί τε καὶ Σῶσοι καὶ Νίκανδροι καὶ Φαῖδροι Κῦροί τε καὶ Φύλακες, ἀθύρματα γὰρ τῶν Ἑλλήνων μᾶλλον οὗτοι προσρηθεῖεν ἢ σοφισταὶ λόγου ἄξιοι. Δαμιανῷ τοίνυν ἐλλογιμώτατον μὲν καὶ τὸ ἄνω γένος καὶ πλείστου ἄξιοι τῇ Ἐφέσῳ, εὐδοκιμώτατοι δὲ καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ φύντες, ξυγκλήτου γὰρ βουλῆς ἀξιοῦνται πάντες ἐπ' εὐδοξίᾳ θαυμαζόμενοι καὶ ὑπεροψία χρημάτων, αὐτὸς τε πλούτῳ ποικίλῳ καὶ πολυπρεπεῖ κατεσκευασμένος ἐπήρκει μὲν καὶ τοῖς δεομένοις τῶν Ἐφεσίων, πλείστα δὲ ὠφέλει τὸ κοινὸν χρήματά τε ἐπιδίδους καὶ τὰ ὑποδεδωκότα τῶν δημοσίων ἔργων ἀνακτῶμενος. συνῆψε δὲ καὶ τὸ ἱερὸν τῇ Ἐφέσῳ κατατείνας ἐς αὐτὸ τὴν διὰ τῶν Μαγνητικῶν κάθοδον. ἔστι δὲ αὕτη στοὰ ἐπὶ στάδιον λίθου πᾶσα, νοῦς δὲ τοῦ οἰκοδομήματος μὴ ἀπεῖναι τοῦ ἱεροῦ τοὺς θεραπεύοντας, ὅποτε ὕοι. τοῦτο μὲν δὴ τοῦργον ἀπὸ πολλῶν χρημάτων ἀποτελεσθὲν ἐπέγραψεν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, τὸ δὲ ἐν τῷ ἱερῷ ἐστιατήριον αὐτὸς ἀνέθηκε μεγέθει τε ἐξάρας ὑπὲρ πάνθ' ὁμοῦ τὰ παρ' ἑτέροις καὶ λόγου κρείττω περιβαλὼν κόσμον, ὠράισται γὰρ Φρυγίῳ λίθῳ, οἶος οὕπῳ ἐτμήθη. πλούτῳ δὲ χρῆσθαι καλῶς ἐκ μειρακίου ἤρξατο· Ἀριστείδου γὰρ δὴ καὶ Ἀδριανοῦ κατειληφότιν τοῦ μὲν τὴν Σμύρναν, τοῦ δὲ τὴν Ἐφεσον, ἡκροάσατο ἀμφοῖν ἐπὶ μυρίαῖς εἰπὼν πολλῶ ἥδιον ἐς τοιαῦτα δαπανᾶν παιδικὰ ἢ ἐς καλοὺς τε καὶ καλὰς, ὥσπερ ἔνιοι. καὶ ὅποσα ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀναγέγραφα Δαμιανοῦ μαθὼν εἶρηκα εὖ τὰ ἀμφοῖν εἰδότος. πλούτου δὲ ἐπίδειξιν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ κάκεῖνα εἶχεν· πρῶτα μὲν ἡ γῆ πᾶσα, ὁπόσην ἐκέκτητο, ἐκπεφυτευμένη δένδρεσι καρπίμοις τε καὶ εὐσκίοις, ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ θαλάττῃ καὶ νῆσοι χειροποίητοι καὶ λιμένων προχώσεις βεβαιοῦσαι τοὺς ὅρμους καταιρούσαις τε καὶ ἀφιεῖσαις ὀλκάσιν, οἰκίαι τε ἐν προαστείαις αἱ μὲν κατεσκευασμέναι τὸν ἐν ἄστει τρόπον, αἱ δὲ ἀντρώδεις, ἔπειτα αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἦθος οὐ πᾶν ἀσπαζομένου κέρδος, οὐδὲ ἐπαινοῦντος τὸ ἐξ ἅπαντος λαμβάνειν, ἀλλ' οὐς αἰσθοίτο ἀποροῦντας προῖκα τούτοις τὴν ἑαυτοῦ φωνὴν διδόντος. ^[10]

VS 2 606

παραπλήσιον δὲ ἦν κὰν τοῖς σοφιστικοῖς τῶν λόγων, οὐς γὰρ αἰσθοῖτο ἀποροῦντας ἐξ ὑπερορίων ἔθνων ἦκοντας, ἠφίει τούτοις τὸν μισθὸν τῆς ἀκροάσεως, μὴ λάθοιεν δαπανώμενοι. Ἦν δὲ δικανικοῦ μὲν σοφιστικώτερος, σοφιστικοῦ δὲ δικανικώτερος. προίων δὲ ἐς γῆρας μεθῆκεν ἄμφω τὰς σπουδὰς τὸ σῶμα καταλυθεὶς μᾶλλον ἢ τὴν γνώμην· τοῖς γοῦν κατὰ κλέος αὐτοῦ φοιτῶσιν ἐς τὴν Ἑφeson παρέχων ἑαυτὸν ἀνέθηκε κἄμοι τινα ξυνουσίαν πρώτην τε καὶ δευτέραν καὶ τρίτην, καὶ εἶδον ἄνδρα παραπλήσιον τῷ Σοφοκλείῳ ἵππῳ, νωθρὸς γὰρ ὑφ' ἡλικίας δοκῶν νεάζουσιν ὁρμὴν ἐν ταῖς σπουδαῖς ἀνεκτάτο. ἐτελεύτα δὲ οἴκοι ἔτη βιούς ἐβδομήκοντα καὶ ἐτάφη ἐν προαστείῳ τινὶ τῶν ἑαυτοῦ, ᾧ μάλιστα ἐνεβίωσεν. κδ'.

Ἀντιπάτρῳ δὲ τῷ σοφιστῇ πατὴρ μὲν ἦν Ἱεράπολις, ἐγκαταλεκτέα δὲ αὕτη ταῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν εὖ πραττούσαις, πατήρ δὲ Ζευξίδημος τῶν ἐπιφανεστάτων ἐκείνῃ, Ἀδριανῷ δὲ καὶ Πολυδεύκει φοιτήσας ἀπὸ τοῦ Πολυδεύκου μᾶλλον ἤρμοσται, τὰς ὁρμὰς τῶν νοημάτων ἐκλύων τοῖς τῆς ἐρμηνείας ῥυθμοῖς. ^[25]

VS 2 607 ἀκροασάμενος δὲ καὶ Ζήνωνος τοῦ Ἀθηναίου τὸ περὶ τὴν τέχνην ἀκριβὲς ἐκείνου ἔμαθεν. αὐτοσχέδιος δὲ ὦν οὐδὲ φροντισμάτων ἡμέλει, ἀλλ' Ὀλυμπικούς τε ἡμῖν διήει καὶ Παναθηναίους καὶ ἐς ἱστορίαν ἔλαβε τὰ Σεβήρου τοῦ βασιλέως ἔργα, ὑφ' οὗ μάλιστα ταῖς βασιλείοις ἐπιστολαῖς ἐπιταχθεὶς λαμπρόν τι ἐν αὐταῖς ἤχησεν. ἐμοὶ μὲν γὰρ δὴ ἀποπεφάνθω μελετῆσαι μὲν καὶ ξυγγράψαι τοῦ ἀνδρὸς τούτου πολλοὺς βέλτιον, ἐπιστεῖλαι δὲ μηδένα ἄμεινον, ἀλλ' ὥσπερ τραγωδίας λαμπρὸν ὑποκριτὴν τοῦ δράματος εὖ ξυνιέντα ἐπάξια τοῦ βασιλείου προσώπου φθέγγασθαι. σαφήνειάν τε γὰρ τὰ λεγόμενα εἶχε καὶ γνώμης μέγεθος καὶ τὴν ἐρμηνείαν ἐκ τῶν παρόντων καὶ ζῶν ἡδονῇ τὸ ἀσύνδετον, ὃ δὴ μάλιστα ἐπιστολὴν λαμπρύνει. Ὑπᾶτοις δὲ ἐγγραφεῖς ἦρξε μὲν τοῦ τῶν Βιθυνῶν ἔθνους, δόξας δὲ ἐτοιμότερον χρῆσθαι τῷ ξίφει τὴν ἀρχὴν παρελύθη. βίου μὲν δὴ ὀκτὼ καὶ ἐξήκοντα ἔτη τῷ Ἀντιπάτρῳ ἐγένετο καὶ ἐτάφη οἴκοι, λέγεται δὲ ἀποθανεῖν καρτερίᾳ μᾶλλον ἢ νόσῳ· διδάσκαλος μὲν γὰρ τῶν Σεβήρου παίδων ἐνομίσθη καὶ θεῶν διδάσκαλον ἐκαλοῦμεν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπαίνοις τῆς ἀκροάσεως, ἀποθανόντος δὲ τοῦ νεωτέρου σφῶν ἐπ' αἰτία, ὡς τῷ ἀδελφῷ ἐπιβουλεύοι, γράφει πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἐπιστολὴν μονωδίαν ἐπέχουσιν καὶ θρῆνον, ὡς εἰς μὲν αὐτῷ ὀφθαλμὸς ἐκ δυοῖν, χεὶρ δὲ μία, καὶ οὐς ἐπαίδευσεν ὅπλα ὑπὲρ ἀλλήλων αἵρεσθαι, τούτους ἀκούει κατ' ἀλλήλων ἡρμένους. ὑφ' ὧν παροξυνθῆναι τὸν βασιλέα μὴ ἀπιστῶμεν, καὶ γὰρ ἂν καὶ ἰδιώτην ταῦτα παρῶξυνε βουλόμενόν γε τὸ δοκεῖν ἐπιβεβουλεῦσθαι μὴ ἀπιστεῖσθαι. κε'. ^[30]

VS 2 608 Πολὺς ἐν σοφιστῶν κύκλῳ καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Φωκαεὺς ἄδεται φύσεως ἰσχὺν δηλώσας παρὰ πάντα, οὐς ἐρμηνεύω, οὐδενὶ γὰρ θαυμασίῳ σοφιστῇ συγγενόμενος, ἀλλὰ Ῥουφίνου τοῦ Σμυρναίου ἀκηκῶς τὰ σοφιστικά τολμῶντος μᾶλλον ἢ κατορθοῦντος ἐρμήνευσε ποικιλώτατα Ἑλλήνων καὶ ἔγνω καὶ ἔταξεν, οὐ τὰς μὲν τῶν ὑποθέσεων, τὰς δὲ οὐχί, ἅπαξ δὲ πάσας τὰς μελετωμένας, καὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς ἐσχηματισμένας εὖ διέθετο ἀμφιβολίας τε πλείστας ἐπινοήσας καὶ τὸ σημαινόμενον ἐγκαταμίξας τῷ ὑφειμένῳ. ^[5]

VS 2 609 Πάππος μὲν δὴ αὐτῷ ἐγένετο Ἄτταλος ὁ Πολέμωνος τοῦ σοφιστοῦ παῖς, πατήρ δὲ Ῥουφινιανὸς ὁ ἐκ Φωκαίας, ἀνὴρ ὕπατος Καλλιστῷ γήμας τὴν Ἀττάλου.

VS 2 610 τελευτήσαντος δὲ αὐτῷ τοῦ πατρὸς ἐς διαφορὰν κατέστη πρὸς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα οὕτω τι ἀπαραίτητον, ὡς μηδὲ δάκρυον ἐπ' αὐτῷ τὴν Καλλιστῷ ἀφεῖναι ἐν μειρακίῳ ἀποθανόντι, ὅτε δὴ καὶ τοῖς πολεμιοτάτοις ἐλεεινὰ τὰ τῆς ἡλικίας φαίνεται. καὶ τοῦτο οὕτως μὲν ἀκούσαντι κακία τοῦ μειρακίου προσκείσεται μᾶλλον, εἰ μηδὲ μήτηρ ἐπ' αὐτῷ τι ἔπαθεν, λογιζομένῳ δὲ τὴν αἰτίαν καὶ ὅτι τὴν μητέρα ἀπέστερξεν ἐπὶ δούλου ἔρωτι, ὁ μὲν ξυμβαίνων τοῖς νόμοις φαίνοιτο ἂν, οἱ δεδῶκασιν τὸ ἐπὶ ταῖς τοιαῖσδε αἰτίαις καὶ ἀποκτείνειν, ἢ δὲ ἀξία μισεῖν καὶ τοῖς οὐ προσήκουσιν ὑπὲρ ὧν ἑαυτήν τε καὶ τὸν υἱὸν ἥσχυεν. Ὡσπερ δὲ ταύτην ὁ Ἑρμοκράτης διαφεύγει τὴν αἰτίαν, οὕτως ἐκείνην οὐκ ἂν διαφύγοι· τὸν γὰρ πατρῶον οἶκον βαθὺν αὐτῷ

παραδοθέντα κατεδαπάνησεν οὐκ ἐς ἵπποτροφίας οὐδὲ ἐς λειτουργίας, ἀφ' ὧν καὶ ὄνομά ἐστιν ἄρασθαι, ἀλλ' ἐς ἄκρατον καὶ ἐταίρους οἷους παρασχεῖν καὶ κωμωδίᾳ λόγον, οἷον παρέσχον λόγον οἱ Καλλιάν ποτὲ τὸν Ἱππονίκου κολακεύσαντες. Ἀντιπάτρου δὲ παρεληλυθότος ἐς τὰς βασιλείους ἐπιστολὰς ἤδη ἀσπαζομένου τε ἀρμόσαι οἱ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πονήρως ἔχουσιν τοῦ εἵδους οὐκ ἐπήδησε πρὸς τὴν ἐκείνου εὐπραγίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς προμνηστρίας ἀναγούσης ἐς τὴν τοῦ Ἀντιπάτρου ἰσχύν, ἣν εἶχε τότε, οὐκ ἂν ποτε ἔφη δουλεῦσαι προικὶ μακρᾷ καὶ πενθεροῦ τύφῳ. ἐξωθούντων δὲ αὐτὸν τῶν συγγενῶν ἐς τὸν γάμον καὶ Διὸς Κόρινθον ἡγουμένων τὸν Ἀντίπατρον οὐ πρότερον εἶξεν ἢ Σεβήρον αὐτοκράτορα μεταπέμψαντα αὐτὸν ἐς τὴν ἐφ' ᾧ δοῦναί οἱ τὴν κόρην, ὅτε δὴ καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐρομένου τινὸς αὐτόν, πότε ἄγοι τὰ ἀνακαλυπτήρια, ἀστειότατα ὁ Ἑρμοκράτης „ἐγκαλυπτήρια μὲν οὖν“ ἔφη „τοιαύτην λαμβάνων“.^[5]

VS 2 611 καὶ διέλυσε μετ' οὐ πολὺ τὸν γάμον ὁρῶν οὔτε ἰδεῖν ἡδεῖαν οὔτε ἐπιτηδεῖαν τὸ ἦθος. Καὶ ἀκροατῆς δὲ τοῦ Ἑρμοκράτους ὁ αὐτοκράτωρ γενόμενος ἡγάσθη αὐτὸν ἴσα τῷ πάππῳ δωρεάς τε αἰτεῖν ἀνῆκεν· καὶ ὁ Ἑρμοκράτης „στεφάνους μὲν“ ἔφη „καὶ ἀτελείας καὶ σιτήσεις καὶ πορφύραν καὶ τὸ ἱεῖσθαι ὁ πάππος ἡμῖν τοῖς ἀπ' αὐτοῦ παρέδωκεν, καὶ τί ἂν αἰτοίην παρὰ σοῦ τήμερον, ἃ ἐκ τοσούτου ἔχω; ἐπεὶ δὲ ἐστὶ μοι προστεταγμένον ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ Πέργαμον Ἀσκληπιοῦ πέρδικα σιτεῖσθαι λιβανωτῶ θυμιώμενον, τὸ δὲ ἄρωμα τοῦτο οὕτω τι σπανιστὸν καθ' ἡμᾶς νῦν, ὥς ψαιστὸν καὶ δάφνης φύλλα τοῖς θεοῖς θυμιᾶσθαι, δέομαι λιβανωτοῦ ταλάντων πεντήκοντα, ἵνα θεραπεύοιμι μὲν τοὺς θεοὺς, θεραπευοίμην δὲ αὐτός.“ ἔδωκε τὸν λιβανωτὸν ζῦν ἐπαίνῳ ὁ αὐτοκράτωρ ἐρυθριᾶν εἰπών, ἐπειδὴ μικρὰ ἠτήθη. Ξυνελάμβανε δὲ τῷ Ἑρμοκράτει τῶν ἐπιδείξεων πρῶτον μὲν τὸ τοῦ πάππου κλέος, ἡ γὰρ φύσις ἡ ἀνθρωπεΐα τὰς ἀρετὰς ἀσπάζεται μᾶλλον τὰς ἐκ πατέρων ἐς παῖδας διαδοθείσας, ὅθεν εὐκλεέστερος μὲν Ὀλυμπιονίκης ὁ ἐξ Ὀλυμπιονικῶν οἴκου, γενναιότερος δὲ στρατιώτης ὁ μὴ ἀστρατεύτων ἡδίους τε τῶν ἐπιτηδεύσεων αἱ πατέρων τε καὶ προγόνων οἴκου, καὶ τέχνηαι βελτίους αἱ κληρονομούμεναι, ξυνελάμβανε δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ὥρα ἡ περὶ τῷ εἶδει, καὶ γὰρ ἐπίχαρις καὶ ἀγαλματίας, οἷα ἔφηβοι, καὶ τὸ θάρσος δὲ τοῦ μειρακίου τὸ ἐν τοῖς πλήθεσιν ἔκπληξιν ἐς τοὺς πολλοὺς ἔφερεν, ἣν ἐκπλήττονται ἄνθρωποι τοὺς τὰ μεγάλα μὴ ζῦν ἀγωνία πράττοντας.^[5]

VS 2 612 ἐδίδου τι καὶ ἡ εὐροία καὶ ὁ τῆς γλώττης κρότος καὶ τὸ ἐν στιγμῇ τοῦ καιροῦ ξυνορᾶν τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ ἀναγινωσκόμενά τε καὶ λεγόμενα παλαιότερα ὄντα ἢ νέῳ γε ἐνθυμηθῆναι καὶ ἐρμηνεύσαι. αἱ μὲν δὴ μελέται τοῦ Ἑρμοκράτους ὀκτώ που ἴσως ἢ δέκα καὶ τις λόγος οὐ μακρὸς, ὃν ἐν Φωκαίᾳ διήλθεν ἐν τῷ Πανιωνίῳ κρατῆρι. ἐμοὶ δὲ ἀποπεφάνθω μὴ ἂν τινα ὑπερφωνῆσαι τὴν μειρακίου τούτου γλώτταν, εἰ μὴ ἀφηρέθη τὸ παρελθεῖν ἐς ἄνδρα φθόνῳ ἀλούς. ἐτελεύτα δὲ κατ' ἐνίους μὲν ὀκτώ καὶ εἴκοσι γεγονώς, ὥς δὲ ἔνιοι, πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ἡ πατρὼς γῆ καὶ αἱ πατρῶαι θῆκαι. κς'. Ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος καὶ Ἡρακλείδης ὁ Λύκιος καὶ τὰ οἶκοι μὲν, ἐπειδὴ πατέρων τε ἀγαθῶν ἔφυ καὶ ἀρχιερεὺς Λυκίων ἐγένετο, τὴν δὲ λειτουργησίαν οὔσαν οὐ μεγάλου ἔθνους Ῥωμαίων μεγάλων ἀξιοῦσιν ὑπὲρ ξυμμαχίας, οἶμαι, παλαιᾶς, ἐλλογιμώτερος δὲ ὁ Ἡρακλείδης τὰ σοφιστικά, ἀποχρῶν μὲν γὰρ ξυνεῖναι, ἀποχρῶν δὲ ἐρμηνεύσαι καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀπέριττος καὶ τὰς πανηγυρικὰς ἐννοίας οὐχ ὑπερβακχεύων.^[5]

VS 2 613 Ἐκπεσὼν δὲ τοῦ θρόνου τοῦ Ἀθήνησι ξυστάντων ἐπ' αὐτὸν τῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ναυκρατίτου ἐταίρων, ὧν πρῶτος καὶ μέσος καὶ τελευταῖος Μαρκιανὸς ὁ ἐκ Δολίχης ἐγένετο, ἐπὶ τὴν Σμύρναν ἐτράπετο θύουσιν μάλιστα δὴ πόλεων ταῖς τῶν σοφιστῶν Μούσαις. νεότητά μὲν οὖν Ἰωνικὴν τε καὶ Λύδιον καὶ τὴν ἐκ Φρυγῶν καὶ Καρίας ξυνδραμεῖν ἐς Ἰωνίαν κατὰ ξυνουσίαν τοῦ ἀνδρὸς οὕτω μέγα, ἐπειδὴ ἀγχίθυρος ἀπάσαις ἡ Σμύρνα, ὁ δὲ ἦγε μὲν καὶ τὸ ἐκ τῆς Εὐρώπης Ἑλληνικόν, ἦγε δὲ τοὺς ἐκ τῆς ἐφ' ᾧ νέους, πολλοὺς δὲ ἦγεν Αἰγυπτίων οὐκ ἀνηκόους αὐτοῦ ὄντας, ἐπειδὴ Πτολεμαίῳ τῷ Ναυκρατίτῃ κατὰ Αἴγυπτον περὶ σοφίας ἥρισεν.

ἐνέπλησε μὲν δὴ τὴν Σμύρναν ὁμίλου λαμπροῦ, ὦνησε δὲ καὶ πλείω ἕτερα, ἃ ἐγὼ δηλώσω· πόλις ἐς ξένους πολλοὺς ἐπεστραμμένη ἄλλως τε καὶ σοφίας ἐρῶντας σωφρόνως μὲν βουλεύσει, σωφρόνως δὲ ἐκκλησιάσει φυλαττομένη δῆπου τὸ ἐν πολλοῖς τε καὶ σπουδαίοις κακῇ ἀλίσκεσθαι, ἱερῶν τε ἐπιμελήσεται καὶ γυμνασίων καὶ κρηνῶν καὶ στοῶν, ἵνα ἀποχρῶσα τῷ ὁμίλῳ φαίνοιτο. εἰ δὲ καὶ ναύκληρος ἢ πόλις εἴη, καθάπερ ἢ Σμύρνα, πολλὰ καὶ ἄφθονα αὐτοῖς ἢ θάλασσα δώσει. ξυνήρατο δὲ τῇ Σμύρνῃ καὶ τοῦ εἵδους ἐλαίου κρήνην ἐπισκεύασας ἐν τῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ γυμνασίῳ χρυσῇν τοῦ ὀρόφου, καὶ τὴν στεφανηφόρον ἀρχὴν παρ' αὐτοῖς ἤρξεν, ἀφ' ὧν τοῖς ἐνιαυτοῖς τίθενται Σμυρναῖοι τὰ ὀνόματα. Ἐπὶ Σεβήρου δὲ αὐτοκράτορός φασιν αὐτὸν σχεδίου λόγου ἐκπεσεῖν αὐλὴν καὶ δορυφόρους δεῖσαντα. [30]

VS 2 614 τουτὶ δὲ ἀγοραῖος μὲν τις παθὼν κἂν αἰτίαν λάβοι, τὸ γὰρ τῶν ἀγοραίων ἔθνος ἰταμοὶ καὶ θρασεῖς, σοφιστὴς δὲ ξυσπουδάζων μεираκίοις τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας πῶς ἂν ἀντίσχοι ἐκπλήξει; ἐκκρούει γὰρ σχεδίου λόγου καὶ ἀκροατὴς σεμνῶ προσώπῳ καὶ βραδὺς ἔπαινος καὶ τὸ μὴ κροτεῖσθαι συνήθως, εἰ δὲ καὶ φθόνου ὑποκαθημένου ἑαυτὸν αἰσθοίτο, ὥσπερ ὁ Ἡρακλείδης τὸν τοῦ Ἀντιπάτρου τότε ὑφεωρᾶτο, ἦττον μὲν ἐνθυμηθήσεται, ἦττον δὲ εὐροήσει, αἱ γὰρ τοιαῖδε ὑποψίαί γνῶμης ἀχλὺς καὶ δεσμὰ γλώττης. Ἰερὰς δὲ λέγεται κέδρους ἐκτεμῶν δημευθῆναι τὸ πολὺ τῆς οὐσίας, ὅτε δὴ καὶ ἀπionτι αὐτῷ τοῦ δικαστηρίου ἐπηκολούθουν μὲν οἱ γινώριμοι παραμυθούμενοί τε καὶ ἀνέχοντες τὸν ἄνδρα, ἐνὸς δὲ αὐτῶν εἰπόντος „ἀλλ' οὐ μελέτην ἀφαιρήσεται τις, ὧ Ἡρακλείδῃ, οὐδὲ τὸ ἐπ' αὐτῇ κλέοσ“, καὶ ἐπιρραψωδῆσαντος αὐτῷ τὸ „εἰς δὴ που λοιπὸς κατερύκεται εὐρέϊ“ — „φρίσκω“ ἔφη, ἀστειότατα δὲ ἐπιπαίξας τοῖς ἑαυτοῦ κακοῖς. Δοκεῖ δὲ μάλιστα σοφιστῶν οὗτος τὴν ἐπιστήμην πόνῳ κατακτήσασθαι μὴ ξυγχωρούσης αὐτῷ τῆς φύσεως, καὶ ἔστιν αὐτῷ φρόντισμα οὐκ ἀηδές, βιβλίον ξύμμετρον, ὃ ἐπιγέγραπται Πόνου ἐγκώμιον, τὸ δὲ βιβλίον τοῦτο πρὸ χειρῶν ἔχων ἐνέτυχε Πτολεμαίῳ τῷ σοφιστῇ κατὰ τὴν Ναύκρατιν, ὃ δὲ ἤρετο αὐτόν, ὃ τι σπουδάζοι, τοῦ δὲ εἰπόντος, ὅτι Πόνου εἴη ἐγκώμιον, αἰτήσας ὁ Πτολεμαῖος τὸ βιβλίον καὶ ἀπαλείψας τὸ πῖ „ῶρα σοι“ ἔφη „ἀναγινώσκειν τὸ ὄνομα τοῦ ἐγκωμίου“. [5]

VS 2 615 καὶ αἱ διαλέξεις δέ, ἃς Ἀπολλώνιος ὁ Ναυκρατίτης κατ' αὐτοῦ διελέγετο, ὡς νωθοῦ καθάπτονται καὶ μοχθοῦντος. Ἡρακλείδου διδάσκαλοι Ἡρώδης μὲν τῶν οὐκ ἀληθῶς πεπιστευμένων, Ἀδριανὸς δὲ καὶ Χρῆστος ἐν γνησίῳις, καὶ Ἀριστοκλέους δὲ ἡκροᾶσθαι αὐτὸν μὴ ἀπιστῶμεν. λέγεται δὲ καὶ γαστρὶ κοίλῃ χρῆσασθαι καὶ πλεῖστα ὀσφοραγῆσαι, καὶ ἡ πολυφαγία αὕτη ἐς οὐδὲν αὐτῷ ἀποσκήψαι. ἐτελεύτα γοῦν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη ἄρτιος τὸ σῶμα καὶ τάφος μὲν αὐτῷ Λυκία λέγεται, ἐτελεύτα δὲ ἐπὶ θυγατρὶ καὶ ἀπελευθέρῳ οὐ σπουδαίοις, ὑφ' ὧν καὶ τὴν Ῥητορικὴν ἐκκληρονομήθη· ἢ δὲ Ῥητορικὴ γήδιον δεκατάλαντον ἦν αὐτῷ κατὰ τὴν Σμύρναν ἐωνημένον ἐκ τῶν ἀκροάσεων. κζ'. Μὴ δεύτερα τῶν προειρημένων σοφιστῶν μηδὲ Ἱππόδρομόν τις ἡγείσθω τὸν Θετταλὸν, τῶν γὰρ βελτίων φαίνεται, τῶν δὲ οὐκ οἶδα ὃ τι λείπεται. Ἱπποδρόμῳ τοίνυν πατρίς μὲν ἦν Λάρισα πόλις εὖ πράττουσα ἐν Θετταλοῖς, πατήρ δὲ Ὀλυμπιόδωρος παρελθὼν ἵπποτροφία Θετταλοὺς πάντας. Μεγάλου δὲ ἐν Θετταλίᾳ δοκοῦντος τοῦ καὶ ἅπαξ προστῆναι τῶν Πυθίων ὁ Ἱππόδρομος προέστη δις τῶν Πυθικῶν ἄθλων, πλούτῳ τε ὑπερήνεγκε τοὺς ἄνω καὶ κόσμῳ τῷ περὶ τὸν ἀγῶνα καὶ μεγέθει γνῶμης καὶ δικαιοσύνητι βραβεύουση τὸ εὐθύ. [25]

VS 2 616 τὸ γοῦν περὶ τὸν τῆς τραγωδίας ὑποκριτὴν ὑπ' αὐτοῦ πραχθὲν οὐδὲ ὑπερβολὴν ἐτέρῳ καταλέλοιπε δικαιοσύνην τε καὶ γνῶμης Κλήμης γὰρ ὁ Βυζάντιος τραγωδίας ὑποκριτὴς ἦν μὲν οἷος οὐπω τις τὴν τέχνην, νικῶν δὲ κατὰ τοὺς χρόνους, οὓς τὸ Βυζάντιον ἐπολιορκεῖτο, ἀπῆει ἁμαρτάνων τῆς νίκης, ὥς μὴ δοκοίη δι' ἐνὸς ἀνδρὸς κηρύττεσθαι πόλις ὅπλα ἐπὶ Ῥωμαίους ἡρμένη. ἄριστα δὲ αὐτὸν ἀγωνισάμενον κἂν τοῖς Ἀμφικτυονικοῖς ἄθλοις οἱ μὲν Ἀμφικτύονες ἀπεψηφίζοντο τῆς νίκης δέει τῆς προειρημένης αἰτίας, ἀναπηδήσας δὲ ξὺν ὀρμῇ ὁ Ἱππόδρομος

„οὔτοι μὲν“ εἶπεν „ἐρρώσθων ἐπιорκοῦντές τε καὶ παραγιγνώσκοντες τοῦ δικαίου, ἐγὼ δὲ Κλήμεντι τὴν νικῶσαν δίδωμι.“ ἐφέντος δὲ θατέρου τῶν ὑποκριτῶν ἐπὶ τὸν βασιλέα, ἠυδοκίμησε πάλιν ἢ τοῦ Ἱπποδρόμου ψῆφος, καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐνίκα ὁ Βυζάντιος. Τοιοῦτος δὲ ὢν ἐς τὰ πλήθη θαυμασίᾳ πραότητι ἐπὶ τὰς ἐπιδείξεις ἐχρήτο· παραλαβὼν γὰρ τὴν τέχνην φίλαυτόν τε καὶ ἀλαζόνα οὔτε ἐς ἔπαινον ἑαυτοῦ κατέστη ποτὲ καὶ ἐπέκοπτε τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπαίνων· βοῶντων γοῦν ἐπ’ αὐτῷ ποτε τῶν Ἑλλήνων πολλὰ καὶ εὐφημα καὶ που καὶ τῷ Πολέμῳ ὁμοιούντων αὐτὸν „τί μ’ ἀθανάτοισιν εἴσκεισ“; ἔφη, οὔτε τὸν Πολέμῳ ἀφελόμενος τὸ νομίζεσθαι θεῖον ἄνδρα, οὔτε ἑαυτῷ διδοὺς τὸ τοιοῦτόν ὁμοιοῦσθαι. ^[25]

VS 2 617

Πρόκλου δὲ τοῦ Ναυκρατίτου πομπείαν οὐ πρεσβευτικὴν ξυνθέντος ἐπὶ πάντας τοὺς παιδεύοντας Ἀθήνησι καὶ τὸν Ἱππόδρομον ἐγκαταλέξαντος τῷ λοιδορησῶ τούτῳ ἡμεῖς μὲν ὥμεθα λόγου ἀκροάσασθαι πρὸς τὴν τῶν εἰρημένων ἡχὴν ξυγκειμένου, ὁ δὲ οὐδὲν εἰπὼν φλαῦρον ἔπαινον εὐφημίας διεξῆλθεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ ταῷ τοῦ ὄρνιθος ὡς ἀναπτεροῦντος αὐτὸν τοῦ ἐπαίνου. ὣδε μὲν δὴ διέκειτο πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ πρεσβυτέρους καὶ χρόνῳ πολλῷ τε καὶ οὐ πολλῷ προειληφότας, ὡς δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἰσηλικας εἶχεν, ὑπάρχει μαθεῖν ἐκ τῶνδε νεανίας ἀπ’ Ἰωνίας ἥκων Ἀθήναζε διήει ἐπαίνους τοῦ Ἡρακλείδου πέρα ἀχθηδόνης· ἰδὼν οὖν αὐτὸν ὁ Ἱππόδρομος ἐν τῇ ἀκροάσει „ὁ νεανίας οὗτος“ ἔφη „ἐρᾷ τοῦ ἑαυτοῦ διδασκάλου. καλὸν οὖν ξυλλαβεῖν αὐτῷ τῶν παιδικῶν καὶ γὰρ ἂν καὶ ξὺν ἐρμαίῳ ἀπέλθοι μαθὼν ἐγκωμιάζειν.“ καὶ εἰπὼν ταῦτα ἔπαινον τοῦ Ἡρακλείδου διῆλθεν, οἷος ἐπ’ αὐτῷ οὕτω εἴρηται. τὰ δὲ ἐπὶ Διοδότῳ τῷ Καππαδόκῃ δάκρυα καὶ τὸ ἐσθῆτα μέλαιναν ἐπ’ αὐτῷ ἐνδύναι φύσιν μὲν παρεσχημένῳ μελέτῃ ἐπιτηδεῖαν, ἐφήβῳ δὲ ἀποθανόντι πατέρα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκήρυξε τὸν Ἱππόδρομον καὶ περιωπὴν ἔχοντα τοῦ καὶ μεθ’ ἑαυτὸν γενέσθαι τινὰς ἀριπρεπεῖς ἄνδρας. τοῦτι δὲ μάλιστα ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐδήλωσεν· Φιλοστράτῳ γὰρ τῷ Λημνίῳ γνωρίμῳ μὲν ἑαυτοῦ ὄντι, δύο δὲ καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονότι ἀναρριπτοῦντί τινα αὐτοσχέδιον πλεῖστα μὲν ἐνέδωκε τῇ τέχνῃ τῶν ἐπαίνων, ὧν τε εἰπεῖν ἔδει καὶ μή, ἀξιούσης δὲ καὶ τὸν Ἱππόδρομον τῆς Ἑλλάδος αὐτίκα παρίεναι, „οὐκ ἐπαποδύσομαι“ ἔφη „τοῖς ἑμαυτοῦ σπλάγχνοισ“. καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀνεβάλετο τὴν ἀκροάσιν ἐπὶ τὴν τῆς θυσίας ἡμέραν. ταῦτα μὲν οὖν ἔχέτω μοι δήλωσιν ἄνδρὸς πεπαιδευμένου φιλανθρώπου τε καὶ πράου τὸ ἦθος. Τὸν δὲ Ἀθήνησι τῶν σοφιστῶν θρόνον κατασχὼν ἐτῶν που τεττάρων ἀπηνέχθη αὐτοῦ ὑπὸ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ πλούτου, ἐκείνη γὰρ ἐνεργοτάτῃ γυναικῶν ἐγένετο καὶ φύλαξ ἀγαθὴ χρημάτων, ἀμφοῖν τε ἀπόντων ἢ οὐσία ὑπεδίδου. ^[5]

VS 2 618

τοῦ γε μὴν φοιτᾶν ἐς τὰς τῶν Ἑλλήνων πανηγύρεις οὐκ ἡμέλει, ἀλλ’ ἐθαμίζεν ἐς αὐτὰς ἐπιδείξεων ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι. βελτίων δὲ κάκεῖνα ἐφαίνετο ὑπὸ τοῦ καὶ μετὰ τὸ πεπαῦσθαι τοῦ παιδεύειν αἰεὶ σπουδάζειν. Ἱππόδρομος μὲν γὰρ δὴ πλεῖστα μὲν ἐξέμαθεν Ἑλλήνων τῶν γε μετὰ τὸν Καππαδόκην Ἀλέξανδρον μνήμην εὐτυχισάντων, πλεῖστα δὲ ἀνέγνω μετὰ γε Ἀμμώνιον τὸν ἀπὸ τοῦ Περιπάτου, ἐκείνου γὰρ πολυγραμματώτερον ἄνδρα οὕτω ἔγνω. μελέτης δὲ ὁ Ἱππόδρομος οὔτε ἐν ἀγρῷ διαιτῶμενος ἡμέλει οὔτε ὁδοιπορῶν οὔτε ἐν Θετταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ κρεῖττον ὄλβου κτῆμα ἐκάλει αὐτὴν ἐκ τῶν Εὐριπίδου τε ὕμνων καὶ Ἀμφίονος. Ἀγροικότερός τε ὢν τὸ εἶδος ὅμως ἀμήχανον εὐγένειαν ἐπεδήλου τοῖς ὄμμασι γοργόν τε καὶ φαιδρὸν βλέπων. τοῦτι δὲ καὶ Μεγιστίας ὁ Σμυρναῖος ἐν αὐτῷ καθεωρακέναι φησὶν οὐ τὰ δεύτερα τῶν φυσιογνωμονούντων νομισθεὶς· ἀφίκετο μὲν γὰρ ἐς τὴν Σμύρναν μετὰ τὸν Ἡρακλείδην ὁ Ἱππόδρομος οὕτω πρὸ τούτου ἦκων, ἀποβάς δὲ τῆς νεῶς ἀπῆει ἐς ἀγοράν, εἴ τῳ ἐντύχοι πεπαιδευμένῳ τὰ ἐγχώρια. ἱερὸν δὲ κατιδὼν καὶ παιδαγωγούς τε προσκαθημένους ἀκολούθους τε παῖδας ἄχθη βιβλίων ἐν πήραις ἀνημμένους ξυνῆκεν, ὅτι παιδεύει τις ἔνδον τῶν ἐπιφανῶν, καὶ ἔσω παρῆει καὶ προσειπὼν τὸν Μεγιστίαν ἐκάθητο ἐρωτῶν οὐδέν. ὁ μὲν δὴ Μεγιστίας ὦρετο ὑπὲρ μαθητῶν αὐτὸν διαλέξεσθαι οἱ, πατέρα ἴσως ἢ

τροφέα παίδων ὄντα, καὶ ἤρετο, ὑπὲρ οὗτου ἦκοι, ὃ δὲ „πεύση“ ἔφη „ἐπειδὴν αὐτοὶ γενώμεθα“.
[30]

VS 2 619 διακωδωνίσας οὖν ὁ Μεγιστίας τὰ μεираκία „λέγε“, ἔφη „ὅ τι βούλει“. καὶ ὁ Ἰππόδρομος „ἀντιδῶμεν ἀλλήλοις τὴν ἐσθῆτα“ εἶπεν, ἦν δὲ ἄρα τῷ μὲν Ἰπποδρόμῳ χλαμύς, τῷ δὲ αὖ δημηγορικὸν ἱμάτιον. „καὶ τίνα σοι νοῦν ἔχει τοῦτο“; ἦ δ' ὁ Μεγιστίας. „ἐπίδειξιν“ ἔφη „σοι μελέτης ποιήσασθαι βούλομαι“. δαιμονᾶν μὲν οὖν αὐτὸν ὠήθη ταῦτα ἐπαγγείλαντα καὶ τὴν γνῶμην ἐλαύνεσθαι, τὰς βολὰς δὲ ἀνασκοπῶν τῶν ὁμμάτων καὶ ὁρῶν αὐτὸν ἔννουν καὶ καθεστηκότα ἀντέδωκε τὴν ἐσθῆτα ὑπόθεσίν τε αἰτήσαντι προὔβαλε τὸν μάγον τὸν ἀποθνήσκειν ἀξιοῦντα, ἐπειδὴ μὴ ἐδυνήθη ἀποκτεῖναι μάγον μοιχόν. ὥς δὲ ἰζήσας ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ σμικρὸν ἐπισχὼν ἀνεπήδησεν, μᾶλλον ἐσῆει τὸν Μεγιστίαν ὁ τῆς μανίας λόγος καὶ τὰ πλεονεκτήματα ἐμβροντησίαν ὤετο, ἀρξαμένου δὲ τῆς ὑποθέσεως καὶ εἰπόντος „ἀλλ' ἐμαυτὸν γε δύναμαι“ ἐξέπεσεν ἑαυτοῦ ὑπὸ θαύματος καὶ προσδραμὼν αὐτῷ ἰκέτευε μαθεῖν, ὅστις εἴη. „εἰμὶ μὲν“ ἔφη „Ἰππόδρομος ὁ Θετταλός, ἥκω δὲ σοι ἐγγυμασόμενος, ἵν' ἐκμάθοιμι δι' ἑνὸς ἀνδρὸς οὕτω πεπαιδευμένου τὸ ἦθος τῆς Ἰωνικῆς ἀκροάσεως. ἀλλ' ὅρα με δι' ὅλης τῆς ὑποθέσεως.“ περὶ τέρμα δὲ τοῦ λόγου δρόμος ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Σμύρναν πεπαιδευμένων ἐπὶ τὰς τοῦ Μεγιστίου θύρας ἐγένετο, ταχείας τῆς φήμης διαδοθείσης ἐς πάντας ἐπιχωριάζειν αὐτοῖς τὸν Ἰππόδρομον, ὃ δὲ ἀναλαβὼν τὴν ὑπόθεσιν ἐτέρᾳ δυνάμει μετεχειρίσατο τὰς ἤδη εἰρημένας ἐννοίας παρελθὼν τε ἐς τὸ κοινὸν τῶν Σμυρναίων ἀνὴρ ἔδοξε θαυμάσιος καὶ οἷος ἐν τοῖς πρὸ αὐτοῦ γράφεσθαι. Ἦν δὲ αὐτῷ τὰ μὲν τῆς διαλέξεως Πλάτωνος ἀνημμένα καὶ Δίωνος, τὰ δὲ τῆς μελέτης κατὰ τὸν Πολέμωνα ἐρρωμένα καὶ πού καὶ ποτιμώτερα, τὰ δὲ τῆς εὐροίας οἷα τοῖς ἀλύπως ἀναγινώσκουσι τὰ σφόδρα αὐτοῖς καθωμιλημένα. [5]

VS 2 620 Νικαγόρου δὲ τοῦ σοφιστοῦ μητέρα σοφιστῶν τὴν τραγωδίαν προσειπόντος διορθούμενος ὁ Ἰππόδρομος τὸν λόγον „ἐγὼ δὲ“ ἔφη „πατέρα Ὅμηρον.“ ἐσπούδαζε δὲ καὶ ἀπὸ Ἀρχιλόχου καλῶν τὸν μὲν Ὅμηρον φωνὴν σοφιστῶν, τὸν δὲ Ἀρχίλοχον πνεῦμα. μελέται μὲν δὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου τριάκοντα ἴσως, ἄρισται δὲ αὐτῶν οἱ Καταναῖοι καὶ οἱ Σκύθαι καὶ ὁ Δημάδης ὁ μὴ ξυγχωρῶν ἀφίστασθαι Ἀλεξάνδρου ἐν Ἰνδοῖς ὄντος. ἄδονται δὲ αὐτοῦ καὶ λυρικοὶ νόμοι, καὶ γὰρ δὴ καὶ τῆς νομικῆς λύρας ἤπτετο. ἐτελεύτα δὲ ἀμφὶ τὰ ἐβδομήκοντα καὶ οἶκοι καὶ ἐπὶ υἰῷ ἀγροῦ μὲν προστῆναι καὶ οἰκίας ἱκανῶ, παραπληγὶ δὲ καὶ ἔκφρονι, τὰ δὲ τῶν σοφιστῶν οὐ πεπαιδευμένῳ. κη'. Οἱ τὸν Λαοδικέα Οὐάρον λόγων ἀξιοῦντες αὐτοὶ μὴ ἀξιούσθων λόγων, καὶ γὰρ εὐτελὲς καὶ διακεχηνῶς καὶ εὐήθης καὶ ἦν εἶχεν εὐφωνίαν αἰσχύνων καμπαῖς ἁσμάτων, αἷς κἂν ὑπορχήσαιτο τις τῶν ἀσελγεστέρων· οὗ διδάσκαλον ἢ ἀκροατὴν τί ἂν γράφοιμι, τί δ' ἂν φράζοιμι, εὖ γινώσκων, ὅτι μήτ' ἂν τοιαῦτα διδάξειέ τις καὶ τοῖς μεμαθηκόσιν ὄνειδος τὸ τοιούτων ἠκροᾶσθαι; κθ'. Κυρίνῳ δὲ τῷ σοφιστῇ πατρὶς μὲν Νικομήδεια ἐγένετο, γένος δὲ οὔτε εὐδόκιμον οὔτε αὖ κατεγνωσμένον, ἀλλὰ φύσις ἀγαθὴ παραλαβεῖν μαθήματα καὶ παραδοῦναι βελτίων, οὐ γὰρ μνήμην μόνον, ἀλλὰ καὶ σαφήνειαν ἥσκει. [25]

VS 2 621 κομματίας ὁ σοφιστὴς οὗτος καὶ περὶ μὲν τὰ θετικὰ τῶν χωρίων οὐ πολὺς, ἐρρωμένος μὲν καὶ σφοδρὸς καὶ κατασεῖσαι δεινὸς ἀκροατοῦ ὦτα, καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀπεσχεδιάζεν, προσφυστέρως δὲ ταῖς κατηγορίαις δοκῶν ἐπιστεύθη ἐκ βασιλέως τὴν τοῦ ταμείου γλῶτταν, καὶ παρελθὼν ἐς τὸ δυνηθῆναι τι οὔτε βαρὺς οὔτε ἀλαζῶν ἔδοξεν, ἀλλὰ πρᾶός τε καὶ ἑαυτῷ ὁμοιος, οὔτε ἐρασιχρήματος, ἀλλ' ὥσπερ τὸν Ἀριστείδην Ἀθηναῖοι ἄδουσι μετὰ τὴν ἐπίταξιν τῶν φόρων καὶ τὰς νήσους ἐπανελθεῖν σφισιν ἐν τῷ προτέρῳ τρίβωνι, οὕτω καὶ ὁ Κυρίνος ἀφίκετο ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἦθη πενία σεμνυνόμενος. αἰτιωμένων δὲ αὐτὸν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐνδεικτῶν, ὥς πρᾶότερον περὶ τὰς κατηγορίας ἢ αὐτοὶ διδάσκουσιν „καὶ μὲν καὶ πολλῶ βέλτιον“ εἶπεν „ὕμᾱς λαβεῖν τὴν ἐμὴν πρᾶότητα ἢ ἐμὲ τὴν ὑμετέραν ὠμότητα.“ ἐνδειζάντων δὲ αὐτῶν καὶ πόλιν οὐ μεγάλην ἐπὶ πολλαῖς μυριάσιν ἐκράτει μὲν ὁ Κυρίνος τὴν δίκην ἄκων μάλα, προσιόντες δὲ

αὐτῷ οἱ ἐνδεΐκται „αὕτη σε“ ἔφασαν „ἡ δίκη ἀρεῖ μέγαν παρελθοῦσα ἐς τὰ τοῦ βασιλέως ὤτα“. καὶ ὁ Κυρῖνος „οὐκ ἐμοὶ πρέπον“, ἔφη „ἀλλ’ ὑμῖν ἐπὶ τῷ πόλιν ἀοίκητον εἰργάσθαι τιμᾶσθαι.“ ἐπὶ δὲ υἱῷ τελευτήσαντι παραμυθουμένων αὐτὸν τῶν προσηκόντων „πότε“ εἶπεν „ἀνὴρ ἢ νῦν δόξω“; Ἀδριανοῦ δὲ ἀκροατῆς γενόμενος οὐ πᾶσιν ὠμολόγει τοῖς ἐκείνου, ἀλλ’ ἔστιν ἃ καὶ διέγραφεν οὐκ ὀρθῶς εἰρημένα. τέρμα δὲ αὐτῷ τοῦ βίου ἔτος ἐβδομηκοστὸν καὶ τὸ σῆμα οἴκοι. λ’. Φιλίσκος δὲ ὁ Θετταλὸς Ἱπποδρόμῳ μὲν συνῆπται γένος, τοῦ δὲ Ἀθήνησι θρόνου προὔστη ἐτῶν ἑπτὰ τὴν ἀτέλειαν τὴν ἐπ’ αὐτῷ ἀφαιρεθείς, τουτὶ δὲ πῶς συνέβη, δηλῶσαι ἀνάγκη· Ἑορδαῖοι Μακεδόνες (ἀνειπόντες ἐς) τὰς οἰκείας λειτουργίας τὸν Φιλίσκον, ὡς δὴ ὑπάρχον αὐτοῖς ἐπὶ πάντας τοὺς ἀπὸ μητέρων, ** ἐφίεσαν· τῆς δίκης τοίνυν γενομένης ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα, Ἀντωνίνος δὲ ἦν ὁ τῆς φιλοσόφου παῖς Ἰουλίας, ἐστάλη ἐς τὴν Ῥώμην ὡς τὰ ἑαυτοῦ θησόμενος, καὶ προσρυεῖς τοῖς περὶ τὴν Ἰουλίαν γεωμέτραις τε καὶ φιλοσόφοις εὔρετο παρ’ αὐτῆς διὰ τοῦ βασιλέως τὸν Ἀθήνησι θρόνον. ^[10]

VS 2 622 ὁ δ’, ὥσπερ οἱ θεοὶ Ὀμήρῳ πεποιήνται οὐ πάντα ἐκόντες ἀλλήλοις διδόντες, ἀλλ’ ἔστιν ἃ καὶ ἄκοντες, οὕτω δὴ ἡγρίαινε καὶ χαλεπὸς ἦν ὡς περιδραμόντι, ὡς δὲ ἤκουσεν εἶναί τινα αὐτῷ καὶ δίκην, ἧς αὐτὸς ἀκροατῆς ἔσοιτο, κελεύει τὸν ἐπιτεταγμένον ταῖς δίκαις προειπεῖν οἱ τὸ μὴ δι’ ἐτέρου, δι’ ἑαυτοῦ δὲ ἀγωνίσασθαι. ἐπεὶ δὲ παρῆλθεν ἐς τὸ δικαστήριον, προσέκρουσε μὲν τὸ βάδισμα, προσέκρουσε δὲ ἡ στάσις, καὶ τὴν στολὴν οὐκ εὐσχήμων ἔδοξε καὶ τὴν φωνὴν μιζόθηλος καὶ τὴν γλῶτταν ὑπτίος καὶ βλέπων ἐτέρωσέ ποι μᾶλλον ἢ ἐς τὰ νοούμενα· ἐκ τούτων ἀποστραφεὶς ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὸν Φιλίσκον ἐπεστόμιζεν αὐτὸν καὶ παρὰ πάντα τὸν λόγον διείρων ἐς αὐτὸν τοῦ ὕδατος καὶ ἐρωτήσεις ἐν αὐτῷ στενὰς ποιούμενος, ὡς δὲ οὐ πρὸς τὰ ἐρωτώμενα αἱ ἀποκρίσεις ἐγένοντο Φιλίσκου „τὸν μὲν ἄνδρα“ ἔφη „δείκνυσιν ἡ κόμη, τὸν δὲ ῥήτορα ἡ φωνή“, καὶ μετὰ πολλὰς τοιαύτας ἐπικοπὰς ἐπήγαγεν ἑαυτὸν τοῖς Ἑορδαίοις. ^[10]

VS 2 623 εἰπόντος δὲ τοῦ Φιλίσκου „σύ μοι λειτουργιῶν ἀτέλειαν δέδωκας δούς τὸν Ἀθήνησι θρόνον“ ἀναβοήσας ὁ αὐτοκράτωρ „οὔτε σὺ“ εἶπεν „ἀτελὴς οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν παιδευόντων· οὐ γὰρ ἄν ποτε διὰ μικρὰ καὶ δύστηνα λογάρια τὰς πόλεις ἀφελοίμην τῶν λειτουργησόντων.“ ἀλλ’ ὅμως καὶ μετὰ ταῦτα Φιλοστράτῳ τῷ Λημνίῳ λειτουργιῶν ἀτέλειαν ἐπὶ μελέτῃ ἐψηφίσατο τέτταρα καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονότι. αἱ μὲν δὴ προφάσεις, δι’ ἃς ὁ Φιλίσκος ἀφηρέθη τὸ εἶναι ἀτελὴς, αἶδε ἐγένοντο, μὴ ἀφαιρείσθω δὲ αὐτὸν τὰ περὶ τῷ βλέμματι καὶ τῷ φθέγματι καὶ σχήματι ἐλαττώματα τὸ μὴ οὐ κράτιστα ῥητόρων ἐλληνίσαι τε καὶ συνθεῖναι. ἡ δὲ ἰδέα τοῦ λόγου λάλος μᾶλλον ἢ ἐναγώνιος, διεφαίνετο δὲ αὐτῆς καὶ καθαρὰ ὀνόματα καὶ καινοπρεπὴς ἦχος. ἐτελεύτα μὲν οὖν ἐπὶ θυγατρὶ καὶ υἱῷ οὐδενὸς ἀξίῳ, μέτρον δὲ αὐτῷ τοῦ βίου ἔτη ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα. ^[25]

VS 2 624 κεκτημένος δὲ Ἀθήνησι χωρίον οὐκ ἀηδὲς οὐκ ἐν αὐτῷ ἐτάφη, ἀλλ’ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, οὗ τίθησι τὸν ἀγῶνα ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θάπτομένοις ὁ πολέμαρχος. λα’. Αἰλιανὸς δὲ Ῥωμαῖος μὲν ἦν, ἡττίκιζε δέ, ὥσπερ οἱ ἐν τῇ μεσογείᾳ Ἀθηναῖοι. ἐπαίνου μοι δοκεῖ ἄξιος ὁ ἀνὴρ οὗτος, πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ καθαρὰν φωνὴν ἐξεπόννησε πόλιν οἰκῶν ἐτέρᾳ φωνῇ χρωμένην, ἔπειθ’ ὅτι προσρηθεὶς σοφιστῆς ὑπὸ τῶν χαριζομένων τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐπίστευσεν, οὐδὲ ἐκολάκευσε τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, οὐδὲ ἐπήρθη ὑπὸ τοῦ ὀνόματος οὕτω μεγάλου ὄντος, ἀλλ’ ἑαυτὸν εὖ διασκεψάμενος ὡς μελέτῃ οὐκ ἐπιτήδειον τῷ συγγράφειν ἐπέθετο καὶ ἐθαυμάσθη ἐκ τούτου. ἡ μὲν ἐπίπαν ἰδέα τοῦ ἀνδρὸς ἀφέλεια προσβάλλουσα τι τῆς Νικοστράτου ὥρας, ἡ δὲ ἐνίοτε, πρὸς Δίωνα ὀρᾷ καὶ τὸν ἐκείνου τόνον. Ἐντυχὼν δὲ ποτε αὐτῷ Φιλόστρατος ὁ Λήμνιος βιβλίον ἔτι πρόχειρον ἔχοντι καὶ ἀναγιγνώσκοντι αὐτὸ σὺν ὀργῇ καὶ ἐπιτάσει τοῦ φθέγματος ἤρετο αὐτόν, ὅ τι σπουδάζοι, καὶ ὅς „ἐκπεπόνηταί μοι“ ἔφη „κατηγορία τοῦ Γύννιδος, καλῶ γὰρ οὕτω τὸν ἄρτι καθηρημένον τύραννον, ἐπειδὴ ἀσελγεία πάσῃ τὰ Ῥωμαίων ἥσχυνε. ^[20]

VS 2 625

“καὶ ὁ Φιλόστρατος „ἐγὼ σε“ εἶπεν „ἐθαύμαζον ἄν, εἰ ζῶντος κατηγορήσας“. εἶναι γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τύραννον ἐπικόπτειν ἄνδρός, τὸ δὲ ἐπεμβαίνειν κειμένῳ παντός. Ἔφασκε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος μὴδ' ἀποδεδημῆκεναι ποι τῆς γῆς ὑπὲρ τὴν Ἰταλῶν χώραν, μὴδὲ ἐμβῆναι ναῦν, μὴδὲ γινῶναι θάλατταν, ὅθεν καὶ λόγου πλείονος κατὰ τὴν Ῥώμην ἡξιοῦτο ὡς τιμῶν τὰ ἦθη. Παισανίου μὲν οὖν ἀκροατῆς ἐγένετο, ἐθαύμαζε δὲ τὸν Ἡρώδην ὡς ποικιλώτατον ῥητόρων. ἐβίω δὲ ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη καὶ ἐτελεύτα οὐκ ἐπὶ παισίν, παιδοποιῶν γὰρ παρητήσατο τῷ μὴ γῆμαί ποτε. τοῦτο δὲ εἴτε εὐδαιμον εἴτε ἄθλιον οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ φιλοσοφῆσαι. λβ'. Ἐπεὶ δὲ ἡ τύχη κράτιστον ἐπὶ πάντα τὰ ἀνθρώπεια, μὴδὲ Ἡλιόδωρος ἀπαξιούσθω σοφιστῶν κύκλου παράδοξον ἀγώνισμα τύχης γενόμενος· ἐχειροτονήθη μὲν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος πρόδικος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἐς τὰ Κελτικὰ ἔθνη ζὺν ἐτέρῳ, νοσοῦντος δὲ θατέρου καὶ λεγομένου τοῦ βασιλέως διαγράφειν πολλὰς τῶν δικῶν διέδραμεν ὁ Ἡλιόδωρος ἐς τὸ στρατόπεδον δέισας περὶ τῇ δίκῃ, ἐσκαλούμενος δὲ θᾶττον ἢ ὥετο ἐς τὸν νοσοῦντα ἀνεβάλλετο, ὕβριστῆς δὲ ὢν ὁ τὰς δίκας ἐσκαλῶν οὐ συνεχώρει ταῦτα, ἀλλὰ παρήγαγεν αὐτὸν ἐς τὰ δικαστήρια ἄκοντά τε καὶ τοῦ γενεῖου ἔλκων. ^[25]

VS 2 626 ὡς δὲ ἔσω παρῆλθε καὶ θαρραλέον μὲν ἐς τὸν βασιλέα εἶδεν, καιρὸν δὲ ᾗτησεν ὕδατος, αὐτὴν δὲ τὴν παραίτησιν ἐντρεχῶς διέθετο εἰπὼν „καινόν σοι δόξει, μέγιστε αὐτοκράτορ, ἑαυτὸν τις παραγραφόμενος μόνος ἀγωνίσασθαι τὴν δίκην ἐντολὰς οὐκ ἔχων“ ἀναπηδήσας ὁ αὐτοκράτωρ ἄνδρα τε „οἶον οὐπω ἔγνωκα, τῶν ἑαυτοῦ καιρῶν εὖρημα“ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκάλει τὸν Ἡλιόδωρον ἀνασεῖων τὴν χεῖρα καὶ τὸν κόλπον τῆς χλαμύδος. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐνέπεσέ τις καὶ ἡμῖν ὁρμὴ γέλωτος οἰομένοις, ὅτι διαπτύοι αὐτόν, ἐπεὶ δὲ ἰπεύειν αὐτῷ τε δημοσίᾳ ἔδωκε καὶ παισίν, ὁπόσους ἔχοι, ἐθαυμάζετο ἡ τύχη ὡς τὴν ἑαυτῆς ἰσχὺν ἐνδεικνυμένη διὰ τῶν οὕτω παραλόγων, καὶ πολλῶ πλεον τοῦτο ἐκ τῶν ἐφεξῆς ἐδηλοῦτο· ὡς γὰρ ξυνῆκεν ὁ Ἀράβιος, ὅτι κατὰ δαίμονα ἀγαθὸν τὰ πράγματα αὐτῷ προῦβαινε, ἀπεχρήσατο τῇ φορᾷ τοῦ βασιλέως, καθάπερ τῶν ναυκλήρων οἱ τὰ ἰστία πλήρη ἀνασεῖοντες ἐν ταῖς εὐπλοίαις καὶ „ᾧ βασιλεῦ“, ἔφη „ἀνάθεσ μοι καιρὸν ἐς ἐπίδειξιν μελέτησ“, καὶ ὁ βασιλεὺς „ἀκροῶμαι“, εἶπε „καὶ λέγε ἐς τόδε· ὁ Δημοσθένης ἐπὶ τοῦ Φιλίππου ἐκπεσὼν καὶ δειλίας φεύγων.“ μελετῶντι δὲ οὐ μόνον ἑαυτὸν εὖνουν παρεῖχεν, ἀλλ' ἠτοίμαζε καὶ τὸν ἐξ ἄλλων ἔπαινον φοβερὸν βλέπων ἐς τοὺς μὴ ζὺν ἐπαίνῳ ἀκούοντας. καὶ μὴν καὶ προὔστησατο αὐτὸν τῆς μεγίστης τῶν κατὰ τὴν Ῥώμην συνηγοριῶν ὡς ἐπιτηδειότερον δικαστηρίοις καὶ δίκαις. ἀποθανόντος δὲ τοῦ βασιλέως προσετάχθη μὲν τις αὐτῷ νῆσος, λαβὼν δὲ ἐν τῇ νήσῳ φονικὴν αἰτίαν ἀνεπέμφθη ἐς τὴν Ῥώμην ὡς ἀπολογησόμενος τοῖς τῶν στρατοπέδων ἡγεμόσι, δόξαντι δὲ αὐτῷ καθαρῷ εἶναι τῆς αἰτίας ἐπανεῖθη καὶ ἡ νῆσος. ^[30]

VS 2 627 καὶ γηράσκει ἐν τῇ Ῥώμῃ μῆτε σπουδαζόμενος μῆτε ἀμελούμενος. λγ'. Ἀσπάσιον δὲ τὸν σοφιστὴν Ῥάβεννα μὲν ἤνεγκεν, ἡ δὲ Ῥάβεννα Ἰταλοῖ, Δημητριάδης δὲ ὁ πατὴρ ἐπαίδευσεν εὖ γινώσκων τοὺς κριτικούς τῶν λόγων. πολυμαθὴς δὲ ὁ Ἀσπάσιος καὶ πολυήκοος καὶ τὸ μὲν καινοπρεπὲς ἐπαίνων, ἐς ἀπειροκαλίαν δὲ οὐδαμοῦ ἐκπίπτων ὑπὸ τοῦ ἐν καιρῷ χρῆσθαι οἷς γινώσκει. τουτὶ δὲ που καὶ ἐν μουσικῇ κράτιστον, οἱ γὰρ καιροὶ τῶν τόνων λύρα τε φωνὴν ἔδωκαν καὶ αὐλῷ καὶ μελωδίαν ἐπαίδευσαν. ἐπιμεληθεῖς δὲ τοῦ δοκίμως τε καὶ σὺν ἀφελείᾳ ἐρμηνεύειν πνεύματός τε καὶ περιβολῆς ἡμέλησε, τὸ σχεδιάζειν τε ἐκ φύσεως οὐκ ἔχων πόνῳ παρεστήσατο. Ἦλθε δὲ καὶ ἐπὶ πολλὰ τῆς γῆς μέρη βασιλεῖ τε ξυνὼν καὶ καθ' ἑαυτὸν μεταβαίνων. προὔστη δὲ καὶ τοῦ κατὰ τὴν Ῥώμην θρόνου νεάζων μὲν εὐδοκιμώτατος, γηράσκων δὲ ζὺν αἰτίᾳ τοῦ μὴ ἐτέρῳ ἀποστῆναι βούλεσθαι. ἡ δὲ πρὸς τὸν Λήμνιον Φιλόστρατον τῷ Ἀσπασίῳ διαφορὰ ἤρξατο μὲν ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ἐπέδωκε δὲ ἐν Ἰωνίᾳ ὑπὸ Κασσιανοῦ τε καὶ Αὐρηλίου τῶν σοφιστῶν ἀύξηθεῖσα. ἦν δὲ αὐτοῖν ὁ μὲν Αὐρήλιος οἶος καὶ ἐν καπηλείοις μελετᾶν πρὸς τὸν ἐκεῖ οἶνον, ὁ δ' οἶος θρασύνεσθαι μὲν ἐπὶ τὸν Ἀθήνησι θρόνον διὰ

καιρούς, οἷς ἀπεχρήσατο, παιδεῦσαι δὲ μηδένα, πλὴν Περίγητος τοῦ Λυδοῦ. περὶ μὲν οὖν τοῦ τρόπου τῆς διαφορᾶς εἴρηταί μοι καὶ τί ἂν αὐθις ἐρμηνεύοιμι τὰ ἀποχρώντως δεδηλωμένα; τὸ δὲ εἶναί τι χρηστὸν καὶ παρ' ἔχθροῦ εὐρέσθαι ἐν πολλοῖς μὲν τῶν ἀνθρωπίνων διεφάνη, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· διενεχθέντε γὰρ ὁ μὲν Ἀσπάσιος προσεποίησεν αὐτῷ τὸ σχεδιάζειν ξὺν εὐροίᾳ, ἐπειδὴ ὁ Φιλόστρατος καὶ τούτου τοῦ μέρους ἐλλογίμως εἶχεν, ὁ δ' αὖ τὸν ἑαυτοῦ λόγον τέως ὕλομανοῦντα πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τὴν ἐκείνου ἐκόλασεν. ^[5]

VS 2 628 Ἡ δὲ ξυγγεγραμμένη ἐπιστολὴ τῷ Φιλοστράτῳ περὶ τοῦ πῶς χρὴ ἐπιστέλλειν πρὸς τὸν Ἀσπάσιον τείνει, ἐπειδὴ παρελθὼν ἐς βασιλείους ἐπιστολὰς τὰς μὲν ἀγωνιστικώτερον τοῦ δέοντος ἐπέστελλε, τὰς δὲ οὐ σαφῶς, ὧν οὐδέτερον βασιλεῖ πρέπον· αὐτοκράτωρ γὰρ δὴ ὁπότε ἐπιστέλλοι, οὐ δεῖ ἐνθυμημάτων οὐδ' ἐπιχειρημάτων, ἀλλὰ δόξης, οὐδ' αὖ ἀσαφείας, ἐπειδὴ νόμους φθέγγεται, σαφήνεια δὲ ἐρμηνεὺς νόμου. Πausανίου μὲν οὖν μαθητὴς ὁ Ἀσπάσιος, Ἴπποδρόμου δὲ οὐκ ἀνήκοος, ἐπαίδευε δὲ κατὰ τὴν Ῥώμην ἱκανῶς γηράσκων, ὁπότε μοι ταῦτα ἐγράφετο. Τοσαῦτα περὶ Ἀσπασίου. περὶ δὲ Φιλοστράτου Λημνίου καὶ τίς μὲν ἐν δικαστηρίοις ὁ ἀνὴρ οὗτος, τίς δὲ ἐν δημηγορίαις, τίς δὲ ἐν συγγράμμασι, τίς δὲ ἐν μελέταις, ὅσος δὲ ἐν σχεδίῳ λόγῳ, καὶ περὶ Νικαγόρου τοῦ Ἀθηναίου, ὃς καὶ τοῦ Ἐλευσινίου ἱεροῦ κήρυξ ἐστέφθη, καὶ Ἀψίνης ὁ Φοῖνιξ ἐφ' ὅσον προὔβη μνήμης τε καὶ ἀκριβείας, οὐκ ἐμὲ δεῖ γράφειν, καὶ γὰρ ἂν καὶ ἀπιστηθεῖν ὥς χαρισάμενος, ἐπειδὴ φιλία μοι πρὸς αὐτοὺς ἦν. ^[25]